

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige

Datum och tid: onsdag 18 juni 2025 Kl. 17:00

Plats: Högsäters Bygdegård, Genavägen, 450 63 Högsäter

1	Upprop		
2	Val av justerare		
3	Godkännande av dagordning		
4	Allmänhetens frågestund		
5	Avsägelse av politiska uppdrag 2025	2025/49	3 - 4
6	Val av politiska uppdrag 2025	2025/48	5
7	Inkomna frågor	2025/52	
8	Inkomna interpellationer	2025/51	
9	Inkomna motioner	2025/50	
10	Beslut avseende fastighetsförsäljning
Valbohem AB - Rättelse av tidigare beslut	2025/195	6 - 9
11	Antagande av flaggregler Färgelanda
kommun	2025/160	10 -
18
12	Godkännande av försäljning – del av
Gatersbyn 1:77	2025/130	19 -
28
13	Överflyttning av ansvar för
arbetsmarknads-, sysselsättnings- och
integrationsfrågor från kommunstyrelsen
till socialnämnden	2024/348	29 -
33
14	Antagande av regler för anteckningar från
presidieberedningar	2025/104	34 -
38
15	Beslut avseende avgift för gårdsförsäljning
av alkoholhaltiga drycker	2025/179	39 -
45
16	Beslut om verksamhetsområde för vatten,
Ödeborg Östra	2025/185	46 -
52

17	Beslut om kommunala föreskrifter angående användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun	2025/184	53 - 126
18	Kvartalsrapport (Q1 2025) inklusive prognos 2025 - Färgelanda kommun	2025/3	127 - 155
19	Kvartalsrapport (Q1 2025) – Kommunstyrelsen	2025/162	156 - 164
20	Mål och resursplan/Budget 2026–2029	2025/6	165 - 245
21	Godkännande av årsredovisning 2024 för Dalslands Miljö- och Energiförbund (DMEF) samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för förbundet	2025/159	246 - 261
22	Godkännande av Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2024 samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare	2025/181	262 - 333
23	Godkännande av Samordningsförbundet Västs årsredovisning 2024 samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för förbundet	2025/177	334 - 368
24	Rapport över ej verkställda gynnande beslut enligt Socialtjänstlagen, SoL och Lagen om stöd och service, LSS 2025	2025/14	369 - 370

Kenneth Carlsson (L)
Kommunfullmäktiges ordförande

Niklas Englund
Kommunsekreterare

Kommunledningskontoret
Kommunsekreterare
Niklas Englund

Tjänsteskrivelse
2025-06-11
2025/49

Kommunfullmäktige

Avsägelse av politiska uppdrag 2025

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner Tommy Johansson (SD) avsägelse som:

- Ledamot i Färgelanda Vatten AB
- Ledamot i socialnämnden

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-11

Avsägelse Tommy, dat 2025-06-09

Sändlista:

Lön

Färgelanda Vatten AB

Socialnämnden

Avsägelse Tommy Johansson

Från Christoffer Wallin <christoffer.wallin@pol.fargelanda.se>

Datum Mån 2025-06-09 20:25

Till Färgelanda Kommun <fargelanda.kommun@fargelanda.se>

Avsägelse gällande

-Färgelanda vatten Ledamot

-Socialnämnden Ledamot

Tommy Johansson

9/6-2025 Färgelanda

Kommunledningskontoret
Kommunsekreterare
Niklas Englund

Tjänsteskrivelse
2025-06-12
2025/48

Kommunfullmäktige

Val av politiska uppdrag 2025

Fyllnadsval

Kommunfullmäktige har att under pågående mandatperiod t o m 31 december 2026 välja ny ledamot i Färgelanda Vatten AB efter Tommy Johansson (SD).

Kommunfullmäktige har att under pågående mandatperiod t o m 31 december 2026 välja ny ledamot i socialnämnden efter Tommy Johansson (SD).

Sändlista:

Lön
Färgelanda Vatten AB
Socialnämnden

KS § 73

Dnr 2025/195

Beslut avseende fastighetsförsäljning Valbohem AB - Rättelse av tidigare beslut

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner försäljning av Valbohem AB fastighet på Aspvägen 2 med registerbeteckning Färgelanda Prästgården 1:434

Kommunfullmäktige inhyerar den del av tidigare beslut som avser försäljning av fastighet Färgelanda Prästgård 1:257, daterat 2025-05-21 §24.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 21 maj 2025 att godkänna försäljningen av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:257. Valbohem har därefter meddelat att fel fastighet angivits och har begärt en rättelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-09

Skrivelse Valbohem, dat 2025-06-05

Beslut KF, dat 2025-05-21 §24

Sändlista

Valbohem

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Kommunledningskontoret
Kommunsekreterare
Niklas Englund

Tjänsteskrivelse
2025-06-09
2025/195

Kommunstyrelsen

Beslut avseende fastighetsförsäljning Valbohem AB - Rättelse av tidigare beslut

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner försäljning av Valbohem AB fastighet på Aspvägen 2 med registerbeteckning Färgelanda prästgården 1:434

Kommunfullmäktige inhyerar den del av tidigare beslut som avser försäljning av fastighet Färgelanda Prästgård 1:257, daterat 2025-05-21 §24.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 21 maj 2025 att godkänna försäljningen av fastigheten Färgelanda Prästgård 1:257. Valbohem har därefter meddelat att fel fastighet angivits och har begärt en rättelse.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-09
Skrivelse Valbohem, dat 2025-06-05
Beslut KF, dat 2025-05-21 §24

Sändlista:

Valbohem

**Till
Färgelanda Kommun**

Beslut rörande fastighetsförsäljning i Valbohem AB

Angående försäljning av Valbohems fastigheter, i enlighet med ärende i Kommunfullmäktige 2025-05-21, KF § 24.

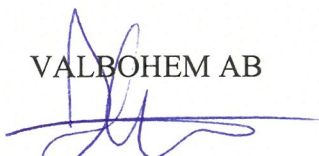
Fastigheten med adress Aspvägen 2, som är en del av Färgelanda prästgården har det i ovan rubricerade ärende skrivits fel fastighetsbeteckning (Färgelanda Prästgården 1:257). Vilket vi ber fullmäktige att inhibera i den del som avser Färgelanda Prästgård 1:257.

Korrekt fastighet i det aktuella ärendet som skall försälas är: Aspvägen 2, med registerbeteckning Färgelanda Prästgården 1:434 vilket vi ber fullmäktige att fatta försäljningsbeslut om.

När ärendet behandlas i Kommunstyrelsen samt Kommunfullmäktige anholder vi om att få punkten omedelbart justerad.

Med vänlig hälsning

VALBOHEM AB

Johan Sandin
VD

KF § 24

Dnr 2025/171

Godkännande av försäljning Färgelanda prästgården 1:257 & Dyrtorp 1:22

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige godkänner försäljning av Färgelanda prästgården 1:257 & Dyrtorp 1:22.

Ärendebeskrivning

Enligt 14 § 3 p. "Bolagsordning Valbohem AB" (antagen av kommunfullmäktige i Färgelanda kommun, den 16 juni 2021, § 74) ska bolagsstämman fatta beslut om köp eller försäljning av fast egendom som är av principiell beskaffenhet eller överstigande ett belopp om en (1) miljon kronor exklusive moms.

Enligt punkt 9 i "Ägardirektiv för Valbohem" (antagen av kommunfullmäktige i Färgelanda kommun, den 15 maj 2013, § 67) ska fullmäktige innan beslut fattas av bolaget beredas möjlighet att ta ställning till ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-13

Skrivelse till kommunstyrelsen/fullmäktige, dat 2025-05-12

Styrelseprotokoll Valbohem, dat 2025-05-06

Sändlista

Valbohem

KS § 58

Dnr 2025/160

Antagande av flaggregler Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige antar Flaggregler enligt förvaltningens förslag daterat 2025-05-05.

Ärendebeskrivning

Flaggning på kommunens byggnader och offentliga platser är en viktig symbolhandling som speglar kommunens värderingar och identitet. För att säkerställa en enhetlig och respektfull hantering av flaggning föreslås att kommunen antar regler för flaggning.

Syftet med dessa regler är att skapa tydliga riktlinjer för flaggning på kommunens byggnader och offentliga platser, samt att säkerställa att flaggning sker på ett värdigt och enhetligt sätt.

Antagandet av flaggreglerna bedöms inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser för kommunen då dagens ej nedtecknade flaggningsrutiner till betydande del liknar föreslagna regler.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-05

Förslag flaggregler, dat 2025-05-05

Sändlista

Sektor Samhällsutveckling

KLG

Kommunledningskontoret
Kommundirektör
Katrín Siverby

Tjänsteskrivelse
2025-05-05
2025/160

Kommunfullmäktige

Antagande av flaggregler Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige antar Flaggregler enligt förvaltningens förslag daterat 2025-05-05.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts både av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens presidier.

Ärendebeskrivning

Flaggning på kommunens byggnader och offentliga platser är en viktig symbolhandling som speglar kommunens värderingar och identitet. För att säkerställa en enhetlig och respektfull hantering av flaggning föreslås att kommunen antar regler för flaggning.

Syftet med dessa regler är att skapa tydliga riktlinjer för flaggning på kommunens byggnader och offentliga platser, samt att säkerställa att flaggning sker på ett värdigt och enhetligt sätt.

Antagandet av flaggreglerna bedöms inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser för kommunen då dagens ej nedtecknade flaggningsrutiner till betydande del liknar föreslagna regler.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-05
Förslag flaggregler, dat 2025-05-05

Sändlista:

Sektor Samhällsutveckling
KLG

**Färgelanda
kommun**

Flaggregler

Dnr: 2025/160

Antagen av Kommunfullmäktige 2025-xx-xx, § xx

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Officiella flaggstänger.....	3
Flaggning vid kommunhuset	3
Flaggning vid centrumhuset	3
Flaggans storlek.....	4
Allmänna flaggdagar.....	4
Lokala flaggdagar	4
Flaggkalendarium	5
Flaggning vid dödsfall och begravning	6
Flaggningstider.....	6
Kommunens flagga.....	7
Utländska flaggor	7
Flaggning vid andra tillfällen.....	7
Information om Färgelanda kommuns flaggning	7

Dokumenttyp Regler	Dokumentnamn Flaggregler	Antagen XXXX	Antagen av Kommunfullmäktige
Dokumentägare Kommunledningskontoret	Dokumentansvarig Kommundirektören	Reviderad	Giltighet
Dokumentinformation Regler för flaggning i Färgelanda kommuns verksamheter			Diarienummer 2025/160
Ämnesområde Samhällsutveckling		Intranät X	Hemsida X
Andra regelverk som är av betydelse Lag om Sveriges flagga (SFS 1982:269), Förordning om allmänna flaggdagar (SFS 1982:270) samt anvisningar utgivna av Rikskommittén Sveriges Nationaldag.			

Inledning

Flaggan är en symbol som används för att högtidliggöra och uppmärksamma händelser av särskild vikt eller särskilda dagar. Flaggnings har en lång tradition och är symboliskt viktigt av flera olika skäl. Flaggnings kan tydliggöra kommunalt engagemang, bidra till ökad delaktighet i samhället, uppmärksamma viktiga dagar, evenemang, utländska besök eller högtidliggöra olika tillfällen. Flaggan symboliserar även ett välkomstbudskap till turister och andra besökare i kommunen

Syfte

Syftet är att skapa en tydlighet kring när och var flaggning ska ske i Färgelandas kommun.

Officiella flaggstänger

Färgelanda kommun har nio officiella flaggstänger. Dessa finns vid:

- Kommunhuset fem stycken
- Centrumhuset fyra stycken

Det finns även en kommunägd flaggstång vid Lillågårdens särskilda boende i Färgelanda. Lillågården ansvarar själv för flaggningen och rekommenderas att i möjligaste mån följa flaggreglerna.

Flaggning vid kommunhuset

Utanför kommunhusets entré finns fem flaggstänger. Här flaggas med kommunflaggan dygnet runt. Vid allmänna flaggdagar byts kommunflaggan ut mot den svenska flaggan.

Flaggning vid centrumhuset

Utanför centrumhuset (torget) finns fyra flaggstänger. Här flaggas med kommunflaggan dygnet runt. Vid allmänna flaggdagar byts kommunflaggan ut mot den svenska flaggan.

Flaggans storlek

Flaggans storlek ska anpassas till höjden på flaggstången. Flaggans längd bör vara en fjärdedel av flaggstångens höjd.

Allmänna flaggdagar

Allmänna flaggdagar innebär av riksdagen fastställda allmänna flaggdagar. Datum för allmänna flaggdagar och information om regler kring flaggning finns att läsa på Riksarkivets hemsida www.riksarkivet.se.

Lokala flaggdagar

Färgelandas kommun har följande lokala flaggdagar:

- *Internationella kvinnodagen* – 8 mars
Dagen uppmärksammar bristande jämställdhet och kvinnors sämre livsvillkor i jämförelse med mäns livsvillkor. Dagen betonar att bristande jämställdhet förekommer i hela samhället. Sedan 1978 finns 8 mars med som internationell kvinnodag på FN:s lista över högtidsdagar. På internationella kvinnodagen ska svenska flaggor hissas på kommunens flaggstänger.
- *Vårterminens skolavslutning* – rörlig
- *West Pride* – firas under en vecka i juni
Som ett led i kampen för människors lika värde, möjligheter och rättigheter hissas Prideflaggan (regnbågsflaggan) i samband med West Pride.

Flaggkalendarium

Datum	Typ av flagg- dag	Händelse	Flaggtyp
1 januari	Allmän flaggdag	Nyårsdagen	
28 januari	Allmän flaggdag	Kung Carl XVI Gustafs namnsdag	
8 mars	Lokal flaggdag	Internationella kvin- nodagen	
12 mars	Allmän flaggdag	Kronprinsessan Victo- rias namnsdag	
Någon gång mellan 22 mars och 25 april	Allmän flaggdag	Påskdagen (rörlig)	
30 april	Allmän flaggdag	Kung Carl XVI Gustafs födelsedag	
1 maj	Allmän flaggdag	Första maj	
Sju veckor efter påskda- gen	Allmän flaggdag	Pingstdagen (rörlig)	
29 maj	Allmän flaggdag	Veterandagen	
6 juni	Allmän flaggdag	Sveriges nationaldag	
	Allmän flaggdag	Dag för val till Euro- parlamentet (rörlig)	
	Lokal flaggdag	Vårterminens skolav- slutning grundskolan (rörlig)	
	Lokal flaggdag	West Pride	
Lördag mel- lan 20 och 26 juni	Allmän flaggdag	Midsommardagen (rörlig)	
14 juli	Allmän flaggdag	Kronprinsessan Victo- rias födelsedag	
8 augusti	Allmän flaggdag	Drottningen Silvias namnsdag	
Andra sönda- gen i septem- ber	Allmän flaggdag	Dag för val till riksda- gen (rörlig)	
24 oktober	Allmän flaggdag	FN-dagen	
6 november	Allmän flaggdag	Gustav Adolfsdagen	
10 december	Allmän flaggdag	Nobeldagen	

23 december	Allmän flaggdag	Drottningen Silvias födelsedag	
25 december	Allmän flaggdag	Juldagen	

Flaggning vid dödsfall och begravning

Vid dödsfall och begravning flaggas på halv stång. Endast nationsflaggan får hissas på halv stång. Detta innebär att flaggan på fristående stång ska vara hissad till ungefär 2/3 av normal höjd, på fasadstång till mitten av stången. Då flaggan hissas ska den först gå i topp och därefter omedelbart sänkas till angiven höjd.

När någon medarbetare eller förtroendevald i kommunen har avlidit kan flaggning ske vid kommunhuset, efter samråd med anhöriga. Flaggning sker då på dödsdagen eller dagen för beskedet samt på den dagen för begravning om denna infaller på en arbetsdag.

Flaggning i samband med dödsfall har alltid företräde framför annan flaggning inklusive allmän flaggdag.

För statsbegravningar ska centralt utfärdade bestämmelser följas.

Flaggningstider

Följande flaggningstider gäller:

- Tiden 1 mars – 31 oktober hissas flaggan kl. 08.00 och halas vid solens nedgång dock senast klockan 21.00.
- Tiden 1 november – 28 (29) februari hissas flaggan kl. 09.00 och halas vid solens nedgång dock senast klockan 21.00.

Om flaggan är belyst får den vara hissad efter solens nedgång.

På allmän flaggdag ska endast svenska flaggor användas.

Flaggan ska behandlas med respekt. Den ska hissas ordentligt i topp mot flaggstångsknoppen med flagglinan sträckt. Endast en flagga får hissas på varje stång. Flaggan ska vara hel och ren och med färgerna i behåll.

Kommunens flagga

När det inte är allmän eller lokal flaggdag hissas kommunflaggan som utsmyckning och för att profilera kommunen vid kommunhuset och centrumhuset.

Utländska flaggor

Utländska flaggor får hissas i Sverige.

Vid utländskt besök ska den besökande nationens flagga hissas.

Vid internationell flaggning intar svenska flaggan alltid hedersplatsen. Övriga nationsflaggor hissas i bokstavsordning från hedersplatsen och utåt enligt ländernas namn på svenska. Flaggorna hissas varannan till heraldiskt höger och varannan till heraldiskt vänster, det vill säga man bestämmer placeringen stående framför stängerna med ryggen mot byggnaden. Om antalet flaggstänger är udda hissas svenska flaggan på den mittersta stängen. Är antalet flaggstänger jämna hissas svenska flaggan på flaggstängen närmast till höger från mitten (betraktandes med ryggen mot byggnaden). Om det behövs, hissas svenska flaggor på de yttersta flaggstängerna för att de inte ska stå tomma. Nationsflaggor har högst rang följt av FN-flaggan, EU-flaggan, kommunflaggan och liknande. Politiska partier får inte flagga med sina partiflaggor på kommunens flaggstänger.

Flaggning vid andra tillfällen

Utöver de ovan nämnda flaggtillfällena flaggas med stor restriktivitet.

Flaggning sker dock även då allmän flaggning rekommenderas av regeringen och/eller länsstyrelsen. Flaggning kan även ske vid andra tillfällen, dock endast efter beslut av kommundirektören. I särskilda fall kan synpunkter inhämtas från kommunstyrelsens presidium.

Information om Färgelanda kommuns flaggning

Information om Färgelanda kommuns flaggningsregler ska ges på kommunens officiella hemsida. På flaggdagar visas en kort information om det som manifesteras genom flaggningen på kommunens officiella hemsida.

KS § 64

Dnr 2025/130

Godkännande av försäljning – del av Gatersbyn 1:77

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljningen, del av Gatersbyn 1:77 i enlighet med framtaget köpekontrakt daterat 2025-06-04.

Kommunfullmäktige bemyndigar Samhällsutvecklings- och näringslivschefen att underteckna de erforderliga handlingar som kan tillkomma med anledning av denna försäljning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet

Berört område består av skogsskiftena 2 och 3, del av Gatersbyn 1:77. Genom mäklare har skiftena legat ute till försäljning på den öppna marknaden, först genom anbudsförfarande och sedan genom budgivning samtliga anbudsgivare emellan. Högstbjudande har därefter erbjudits att köpa skogsskiftena. Köpekontrakt har tecknats med köparen med förutsättningen om att kommunfullmäktige tillstyrker försäljningen.

Ärendebeskrivning

Under våren 2025 inkom flera önskemål om att köpa dessa skogsskiften varför beslut om att lägga ut områdena till allmän försäljning togs.

Skogsskiftena består enligt skogsbruksplanen om ca 57 ha, varav 49 ha produktiv skogsmark och med ett bedömt virkesförråd om ca 13 200 m³sk. Mestadelen av skogen är över 60 år och består av 61% gran, 28% tall och 11% löv. Med det ena skiftet följer även ett gammalt torpställe.

Då kommunen sedan tidigare inte haft uttagen väg för skogsuttagen initierades redan 2023 en lantmäteriförrättning för att lösa frågan. Beslut i förrättningen har tagits men den är i dagsläget överklagad avseende fördelningen av lantmäterikostnaden. Genom detta köp ikläder sig köparen det fortsatta ansvaret i vägfrågan.

Bokfört värde på Gatersbyn 1:77 är 100 000 kr för hela fastigheten som omfattar drygt 106 ha. Köpet genomförs genom en fastighetsreglering alternativt avstyckning, och är beroende av vilket upplägg köparen väljer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-03

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Sändlista

Samhällsutvecklings- och näringslivschef

Plan- och byggchef

Ekonomikontoret

Sektor samhällsutveckling
Plan- och Byggchef
Anette Levin

Tjänsteskrivelse
2025-06-04
2025/130

Kommunstyrelsen

Godkännande av försäljning – del av Gatersbyn 1:77

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljningen, del av Gatersbyn 1:77 i enlighet med framtaget köpekontrakt daterat 2025-06-04.

Kommunfullmäktige bemyndigar Samhällsutvecklings- och näringslivschefen att underteckna de erforderliga handlingar som kan tillkomma med anledning av denna försäljning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på kommunstyrelsens presidium.

Sammanfattning av ärendet

Berört område består av skogsskiftena 2 och 3, del av Gatersbyn 1:77. Genom mäklare har skiftena legat ute till försäljning på den öppna marknaden, först genom anbudsförfarande och sedan genom budgivning samtliga anbudsgivare emellan. Högstbudande har därefter erbjudits att köpa skogsskiftena. Köpekontrakt har tecknats med köparen med förutsättningen om att kommunfullmäktige tillstyrker försäljningen.

Ärendebeskrivning

Under våren 2025 inkom flera önskemål om att köpa dessa skogsskiften varför beslut om att lägga ut områdena till allmän försäljning togs.

Skogsskiftena består enligt skogsbruksplanen om ca 57 ha, varav 49 ha produktiv skogsmark och med ett bedömt virkesförråd om ca 13 200 m³sk. Mestadelen av skogen är över 60 år och består av 61% gran, 28% tall och 11% löv. Med det ena skiftet följer även ett gammalt torpställe.

Då kommunen sedan tidigare inte haft uttagen väg för skogsuttagen initierades redan 2023 en lantmäteriförrättning för att lösa frågan. Beslut i förrättningen har tagits men den är i dagsläget överklagad avseende fördelningen av lantmäterikostnaden. Genom detta köp ikläder sig köparen det fortsatta ansvaret i vägfrågan.

Bokfört värde på Gatersbyn 1:77 är 100 000 kr för hela fastigheten som omfattar drygt 106 ha. Köpet genomförs genom en fastighetsreglering alternativt avstyckning, och är beroende av vilket upplägg köparen väljer.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-03

Sändlista:

Samhällsutvecklings- och näringslivschef

Plan- och byggchef

Ekonomikontoret

Köpekontrakt - Område av fastighet - Areal - GDPR

Säljare	FÄRGELANDA KOMMUN Allhemsvägen 5, 458 80 Färgelanda Telefon: 0528-56 70 00 E-post: kommun@fargelanda.se I det följande benämnd Säljaren.	212000-1421	1/1-del
Köpare	Severinssons Fastighetsförvaltning AB c/o Christian Severinsson Bangatan 12, 451 52 Uddevalla Telefon: 070-664 25 75 E-post: christian@severinssons.se I det följande benämnd Köparen.	556549-8945	1/1-del
Fastighet	Säljaren överlåter och försäljer härmed till Köparen på nedan angivna villkor del av Fastigheten Färgelanda Gatersbyn 1:77, i det följande benämnt Området. Områdets omfattning framgår av bilaga karta, där Området är markerat med grön begränsningslinje och grön skuggning.		
Tillträdesdag	Tillträde till Området ska ske senast 15 dagar efter det att fastighetsbildningsbeslutet avseende Området vunnit laga kraft och registrerats i Fastighetsregistret, i det följande benämnd Tillträdesdagen.		
Lanspråktagande av Området	Innan hela köpeskillingen har erlagts får Köparen, även om Tillträdesdagen har inträffat, inte nyttja eller på annat sätt tillgodogöra sig Området. Säljaren förbehåller sig äganderätten till Området till dess hela köpeskillingen erlagts.		
Äganderätt	Parterna är överens om att äganderätten till Fastigheten övergår till Köparen först på Tillträdesdagen.		
Köpeskillning	Överlåtelsen sker mot en överenskommen köpeskillning av ELVA MILJONER FEM HUNDRA TUSEN KRONOR 11 500 000 SEK		
Köpeskillingens erläggande	Köparen betalar köpeskillingen till säljaren på följande sätt: 1. Betalar handpenning senast den 2025-06-10 genom insättning på; fastighetsmäklarens klientmedelskonto Länsförsäkringar bank 9060 - 1387627. Handpenningen ska i enlighet med villkoren i bifogat depositionsavtal (se bilaga) omhändertas och förvaltas av fastighetsmäklaren med anledning av i detta köpekontrakt intaget villkor. 1 150 000 SEK Ange referens HP Gatersbyn vid insättningen. 2. Betalar kontant på tillträdesdagen 10 350 000 SEK Total summa köpeskillning: 11 500 000 SEK På tillträdesdagen ska likvidavräkning upprättas.		
Lånevillkor	Detta köp är ej villkorat av att Köparen skall överta eller få nya lån.		

Faran för fastigheten

Säljaren står faran för att Området skadas fram till Tillträdet på Tillträdesdagen. Därefter står Köparen faran för att Området skadas eller på annat sätt försämrats. Detta gäller även om Området ej tillträtts på grund av Köparens dröjsmål.

Det åligger Säljaren att hålla Området försäkrad fram till och med Tillträdesdagen, enligt bifogat försäkringsbevis, se bilaga.

Köparen är väl medveten om att brand- och stormförsäkringen för skogen ej är en fullvärdesförsäkring som täcker all ekonomisk skada vid brand och storm.

Om skada inträffar före tillträdesdagen, som ersätts av säljarens försäkringsbolag, svarar säljaren för den del som utgör s.k. självrisk. Köparen inträder i säljarens rätt till ersättning enligt försäkringen. Försäkringsersättningen skall anses vara full kompensation för köparen gällande den inträffade skadan.

Inteckningar

Säljaren garanterar att

Området på tillträdesdagen är intecknat till 0 kr. (Alltså, att det inte finns några pantbrev som följer Området)

Servitut och nyttjanderätter mm

Säljaren garanterar att

fastigheten endast belastas eller har förmån av följande servitut, nyttjanderätter, ledningsrätter, utmätnings- eller kvarstadsanteckningar:

L1966:6143 (Fornlämning)

L1966:7342 (Fornlämning)

15-IM5-69/842 (Skyldighet underhålla vattenbyggnad enl 2:34 vattenlagen, Underhållsskyldighet vattenanläggning (Beslutsdatum: 1969-04-09))

1439-P2019/1 (Gång-och cykelväg delen färgelanda-stigen väg 173, Vägplan (Beslutsdatum: 2017-08-15, Registreringsdatum: 2019-03-13))

1439-P2022/2 (Gatersbyn, Vattenskyddsområde (Beslutsdatum: 2021-10-13, Registreringsdatum: 2022-01-18, Senast ändrad: 2025-03-04))

D202400356178:1.1 (Avtalsservitut: Väg - se beskrivning)

1439IM-04/22666.1 (Avtalsservitut: ELLEDNING - SE BESKRIVNING)

1439-432.1 (Ledningsrätt: OPTOKABEL - TELE)

1507-366.3 (Officialservitut: VÄG)

15-FÄR-1198.2 (Officialservitut: VÄG)

D202300337562:1.1 (Avtalsservitut: Elledning, Elanläggning - se beskrivning)

15-IM5-94/2530.1 (Avtalsservitut: DAGVATTENLEDNING - SE BESKRIVNING)

15-IM5-84/4563.1 (Avtalsservitut: TILLFARTSVÄG - SE BESKRIVNING)

15-IM5-70/903.1 (Avtalsservitut: VÄG - SE BESKRIVNING)

15-FÄR-1118.1 (Officialservitut: AVLOPP)

1439IM-08/21133.1 (Avtalsservitut: KRAFTLEDNING - SE BESKRIVNING)

15-IM5-96/1964.1 (Avtalsservitut: KRAFTLEDNING - SE BESKRIVNING)

1507-445.1 (Ledningsrätt: STARKSTRÖM)

15-IM5-94/2532.1 (Avtalsservitut: DAGVATTENLEDNING - SE BESKRIVNING)

70/903 (Avtalsservitut VÄG)

84/4563 (Avtalsservitut TILLFARTSVÄG)

96/1964 (Avtalsservitut KRAFTLEDNING)

04/22666 (Avtalsservitut ELLEDNING)

08/21133 (Avtalsservitut KRAFTLEDNING)

D-2023-00337562:1 (Avtalsservitut Elledning, Elanläggning)

Köparen är medveten om att vilka av ovan servitut, nyttjanderätter, ledningsrätter, utmätnings- eller kvarstadsanteckningar som kommer att belasta Området efter att det avstyckats är inte känt i dagsläget.

Köparen förbinder sig att från och med Tillträdesdagen överta ansvaret för de avtal som angivits ovan och som efter avstyckning belastar Området.

Säljaren garanterar att Området ej belastas av andra oinskrivna rättigheter inklusive nyttjanderätter utöver vad som framgår av detta köpekontrakt.

Samfälligheter, gemensamhetsanläggningar mm

Fastighetsutdrag visar att

fastigheten har del i följande samfälligheter eller gemensamhetsanläggningar:

FÄRGELANDA FÄRGELANDA GA:7

FÄRGELANDA GATERSBYN S:1

Köparen är medveten om att vilka samfälligheter, gemensamhetsanläggningar mm. som efter avstyckning kommer att gälla för Området, inte är känt idag.

Fördelning av intäkter och kostnader

Med undantag för vad som särskilt framgår av detta kontrakt skall Säljaren betala skatter, räntor och andra periodiska utgifter för Området av vad slag de vara må, om de avser tiden före Tillträdesdagen. Från och med Tillträdesdagen övergår betalningsskyldigheten på Köparen. Samma fördelning gäller också för Områdets inkomster.

Med köpet förenade lagfarts- och inteckningskostnader betalas av Köparen.

Energideklaration

Det finns ingen byggnad på fastigheten som föranleder en energideklaration.

Städning mm

På Tillträdesdagen skall Säljaren tillse, att Området överlämnas i det skick det är i vad gäller städning, vid detta kontrakts undertecknande. De mycket dåliga byggnader som finns på Området innefattas inte av någon städning.

Säljaren skall senast på Tillträdesdagen bortforsla lös egendom som inte ingår i köpet. Underlåter Säljaren att göra detta äger Köparen, om ej annat avtalats, rätt att bortforsla egendomen på Säljarens bekostnad alternativt tillgodogöra sig egendomen.

Köpebrev och andra handlingar

På Tillträdesdagen skall Säljaren till Köparen överlämna kvitterat köpebrev avseende Området och övriga handlingar som erfordras för att Köparen skall få lagfart. Säljaren skall vidare till Köparen överlämna aktuellt utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, gällande kartor, skogsbruksplan, samtliga arrende- och hyreskontrakt samt andra kontrakt, och andra handlingar rörande Området, vilka är av betydelse för Köparen som ägare av denna.

Pantförskrivning

Säljaren förbinder sig att, i samband med köpeskillingsens erläggande, i det fall långivaren så önskar, biträda Köparens pantförskrivning av pantbrev avseende Området innan Köparen erhållit lagfart.

Fastighetens skick mm

Området överläts i det skick den befinner sig i på kontraktsdagen om inte annat särskilt anges i detta köpekontrakt. Köpare och Säljare är informerade om sin undersöknings- respektive upplysningsplikt.

Köparen har beretts tillfälle att före köpet undersöka hela Området vad gäller skog, gränser, byggnader, vägar och övrigt som berör Området, vilket köparen också gjort. Köparen har också tagit del av upprättat försäljningsprospekt som beskriver Området samt tagit del av karta med markerat Område samt skogsbruksplan mm. Köparen har också tagit del av och satt sig in i den Gemensamhetsanläggning som är under bildande. se vidare nedan.

Området består av 2 st skiften, se bilaga karta. Som skall avstyckas från Fastigheten Färgelanda Gatersbyn 1:77 och bilda ny fastighet. Skiftena består huvudsakligen av skog och skogsmark. På ena skiftet finns ett äldre torp samt ett uthus i mycket dåligt skick,(rivningsskick).

Gemensamhetsanläggning Köparen är medveten om och insatt i/tagit del av handlingar rörande det pågående ärendet om bildandet av Gemensamhetsanläggning för rätt till väg in till Området. Köparen är också införstådd med den överklagan om kostnadsfördelningen som är inlämnad. Köparen har också tagit del av handlingar rörande upprustning av befintlig väg ingående i Gemensamhetsanläggningen och nybyggnation av den sista vägbiten in till Området.

Säljaren har betalt till dags datum uppkomna kostnader och åtar sig betala uppkomna kostnader fram till och med Tillträdet vad gäller kostnader härrörande från beskrivna Lantmäteriförrättning om bildande av Gemensamhetsanläggning.

Köparen är medveten om att utfallet från ovan beskrivna överklagan kan komma efter att fastigheten tillträtts. Kostnader kan således belasta köparen beroende på utfall. Således kan Området tillträdas innan denna överklagan är behandlad och utredd. Köparen är också medveten om att andra kostnader så som bildande av vägförening mm kan, komma efter att Området tillträtts och belasta köparen.

Köparen är införstådd och accepterar att denne övertar allt vidare arbete och kostnader för Gemensamhetsanläggningens bildande efter att fastigheten Tillträtts så som beskrivits ovan.

Skog

Köparen är väl medveten om att uppgifter som lämnats om skogstillståndet på Området är framtagna enligt för skogsbruksplanläggning gängse metod. Uppgifterna är endast ungefärliga och innefattar inte någon garanti. Köparen förklarar härmed att han på egen hand före köpet har inhämtat de uppgifter om Området vilka ligger till grund för hans beslut om köp av Området.

Säljaren garanterar att det inte finns några upplåtna avverkningsrätter på Området. Säljaren och Köparen förbinder sig att inte avverka skog eller upplåta avverkningsrätter på Området från dagen för undertecknandet av detta kontrakt och fram till Tillträdesdagen.

Jakt

Köparen är medveten om att Områdets Jakt är utarrenderad t.o.m. 2027-06-30 se bilaga avtal. Det är upp till köparen att säga upp nuvarande jakträttsinnehavare enligt gällande avtal om köparen så önskar.

Förvärvstillstånd

Förvärvstillstånd erfordras ej.

Rådighetsinskränkningar mm

Säljaren garanterar att några ålägganden från myndighet, domstol eller inskränkningar eller liknande, som på något sätt begränsar Köparens möjlighet att råda över Området, inte föreligger, utöver vad som särskilt anges i detta kontrakt inklusive bilagor.

Säljaren garanterar även att det per denna dag inte finns några till betalning förfallna debiterade eller behörigen beslutade kostnader eller avgifter, som ägaren av Området skall betala, såsom för fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning eller samfällighet.

Köparen har att själv vidtaga erforderliga åtgärder för att underrätta sig om för Området gällande planbestämmelser.

Villkor - Kommunfullmäktiges godkännande

Detta Köpekontrakt är villkorat av att Kommunfullmäktige i Färgelanda Kommun godkänner försäljningen. Ett godkännande skall vara tillkännagivet senast den 31 augusti 2025. Om köpet inte är godkänt till dess, går köpet åter i sin helhet och handpenningen skall skyndsamt återbetalas till köparen och ingendera part kan därutöver kräva skadestånd.

**Villkor -
fastighetsbildning**

Säljare och Köpare skall gemensamt senast inom 10 dagar från kontraktsdagen ansöka om avstyckning/fastighetsreglering av Området och med ansökan bifoga en vidimerad kopia av detta kontrakt. Båda parter skall vara behjälpliga om så behövs under ansökningen om avstyckning.

Om Köparen fullgjort sina betalningsskyldigheter och betalat hela köpeskillingen enligt detta kontrakt får kontraktet som överenskommelse läggas till grund för fastighetsreglering.

Kostnaden för fastighetsbildningen/avstyckning skall betalas av Säljare och Köparen till lika delar (kostnad för lagfart betalas av köparen). Parterna är skyldiga att, utan förändring av köpeskillingen, tåla de mindre justeringar av gränser, areal eller dylikt som bestäms vid lantmäteriförrättningen.

Skulle fastighetsbildning enligt ovan ej beviljas i första instans har Säljaren och/eller Köparen rätt att häva köpet utan något som helst skadestånd från någondera parten. Erlagd handpenning skall då i sin helhet återbetalas till Köparen skyndsamt. Någon ränta på erlagd handpenning utgår inte.

Överlåtelseförbehåll

Köparen förbinder sig att inte sälja Område eller del därav vidare innan Tillträdesdagen.

EU-stöd, öppen mark

Inga EU-stödrätter följer Området. Den öppna mark som finns har ej brukats på många år. Om köparen önskar bruka den öppna marken är det dennes sak att söka stöd om så är möjligt.

Depositionsavtal

Med anledning av i detta avtal intaget villkor om Kommunfullmäktiges godkännande och avstyckning (Se ovan) skall Depositionsavtal i separat handling upprättas om ansv. mäklares skyldighet att handha av köparen erlagd handpenning tills villkoret är uppfyllt.

Friskrivning

Säljaren friskriver sig från allt ansvar för fel eller brister i Området.

Köparen är medveten om att Området kan vara behäftad med fel eller brister som beror på ålder, byggnadssätt, underhåll eller användning. Köparen förklarar sig helt nöjd med Områdets skick och avstår med bindande verkan från alla anspråk mot Säljaren på grund av fel eller brister i Området.

Övrigt

Köparen har tagit del av karta och blivit informerad om fastighetens beröring av vindkraftsområde.

Köparen har tagit del av karta med identifierade naturvårds och fornlämnings områden. Se också bilaga.

Skadestånd mm

Skulle Köparen eller Säljaren ej fullborda sina åtaganden enligt detta avtal, äger motparten rätt till skälig ersättning.

Skulle åsidosatt åtagande vara av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet. Omedelbar hävningsrätt föreligger dock inte om motparten är privatperson och kan hänvisa till sådana extraordinära omständigheter som han inte kan råda över.

Vid Köparens kontraktsbrott skall Säljarens ersättning i första hand regleras ur erlagd handpenning. Kan Säljaren visa att skadan överstiger handpenningen, är Köparen skyldig att omgående erlägga mellanskillnaden.

Säljaren och Köparen är införstådda med att Säljaren har att erlägga full mäklarprovision, även om hävning sker enligt denna paragraf, och att provisionskostnaden vid Köparens kontraktsbrott ingår i det skadestånd Köparen blir skyldig att erlägga till Säljaren.

Handlingar innan detta kontrakts undertecknande

Köparen har innan detta kontrakts undertecknande tagit del av:

- Information om behandling av personuppgifter.
- Fastighetsprospekt med kartor och skogsbruksplan.
- Komplet Skogsbruksplan med skogskarta.
- Handlingar rörande bildande av Gemensamhetsanläggning inkl bygghandlingar för upprustning av väg. Samt karta för Gemensamhetsanläggningens sträckning.
- Servitutshandling för rätt att ta väg mellan skiftena.
- Jakträttsavtal.
- Karta och info om vindkraft.
- Karta med Natur och Kultur information.

Utväxling av kontraktet

Detta kontrakt är upprättat i tre likalydande exemplar, varav vilka säljare och köpare tagit var sitt och det tredje exemplaret utgör fastighetsmäklarens arkivexemplar.

Säljarens underskrift

För Färgelanda Kommun
Färgelanda 2025-06-04

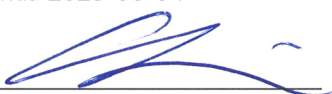

Ulla Börjesson
Kommunstyrelsens ordförande

För Färgelanda Kommun
Färgelanda 2025-06-04

Katrin Siverby
Kommundirektör

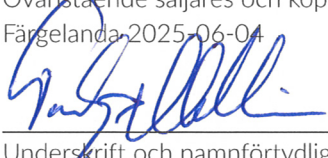
Köparens underskrift

För Severinssons Fastighetsförvaltning AB
Färgelanda 2025-06-04

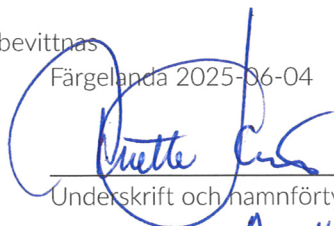

Christian Severinsson

Bevittning

Ovanstående säljares och köpares namnteckningar bevittnas
Färgelanda 2025-06-04

Underskrift och namnförtydligande
Torbjörn Mellin

Färgelanda 2025-06-04

Underskrift och namnförtydligande
Anette Levin

Bilagor

Följande bilagor tillhör detta kontrakt:

- Depositionsavtal
- Fastighetsutdrag för "hela" Färgelanda Gatersbyn 1:77
- Områdeskarta med markerade gränser
- Försäkringsbrev (avser hela Färgelanda Kommuns fastighetsinnehav)
- Bolagsverkets Registreringsbevis köpare.
- Naturvård och fornminneskarta.
- Servitut, väg mellan skiftena.
- Jakt avtal

Övriga handlingar

Säljare och köpare har idag fått en kopia på och tagit del av den s.k. Budlistan.
Säljare och köpare har idag mottagit handling om Arealens behandling av personuppgifter, GDPR.

KS § 65

Dnr 2024/348

**Beslut avseende överflyttning av ansvar för arbetsmarknads-,
sysselsättnings- och integrationsfrågor från kommunstyrelsen till
socialnämnden**

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige flyttar över ansvaret för arbetsmarknads-,
sysselsättnings- och integrationsfrågor från kommunstyrelsen till
socialnämnden från och med 2026-01-01.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsen presidium.

Ärendebeskrivning

Den 1 juli 2025 träder en ny socialtjänstlag i kraft med syftet att skapa en
mer tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. För att
möta lagens intentioner behöver kommunens verksamheter anpassas
organisatoriskt och arbetssätt förändras.

Mot denna bakgrund gav kommundirektören den 4 december 2024 i
uppdrag till socialchefen och samhällsutvecklingschefen att bland annat:

- Utreda under vilken nämnd AMI:s verksamhet bör organiseras
utifrån den nya socialtjänstlagen.
- Beakta kommunstyrelsens uppdrag som arbetslöshetsnämnd.

Utredningen, daterad 2025-03-27, föreslog att ansvaret för arbetsmarknads-,
sysselsättnings- och integrationsfrågor ska flyttas från kommunstyrelsen till
socialnämnden, samtidigt som kommunstyrelsen fortsatt är
arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Förslaget grundar sig på:

- Behovet av ett mer sammanhållet och tillgängligt stöd till
kommuninvånare.
- Att socialnämnden redan ansvarar för närliggande områden såsom
försörjningsstöd och mottagande av nyanlända.
- Att flera närliggande kommuner har organiserat dessa frågor under
socialnämnden.

Socialnämnden har den 28 april 2025 (§ 46) yttrat sig över utredningen och
ställer sig positiv till att ansvaret för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och
integrationsfrågor överförs till nämnden.

Beslutsunderlag

Kommundirektörens uppdrag, 2024-12-04
Socialnämndens yttrande, 2025-04-28 (§ 46)

Sändlista

Socialnämnden
Sektor Omsorg
Sektor Samhällsutveckling
Ekonomiavdelningen
HR-avdelningen

Kommunledningskontoret
Kommundirektör
Katrín Siverby

Tjänsteskrivelse
2025-05-27
2024/348

Kommunstyrelsen

Överflyttning av ansvar för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor från kommunstyrelsen till socialnämnden

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige flyttar över ansvaret för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor från kommunstyrelsen till socialnämnden från och med 2026-01-01.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsen presidium.

Ärendebeskrivning

Den 1 juli 2025 träder en ny socialtjänstlag i kraft med syftet att skapa en mer tillgänglig, förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. För att möta lagens intentioner behöver kommunens verksamheter anpassas organisatoriskt och arbetssätt förändras.

Mot denna bakgrund gav kommundirektören den 4 december 2024 i uppdrag till socialchefen och samhällsutvecklingschefen att bland annat:

- Utredda under vilken nämnd AMI:s verksamhet bör organiseras utifrån den nya socialtjänstlagen.
- Beakta kommunstyrelsens uppdrag som arbetslöshetsnämnd.

Utredningen, daterad 2025-03-27, föreslog att ansvaret för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor ska flyttas från kommunstyrelsen till socialnämnden, samtidigt som kommunstyrelsen fortsatt är arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd.

Förslaget grundar sig på:

- Behovet av ett mer sammanhållet och tillgängligt stöd till kommuninvånare.
- Att socialnämnden redan ansvarar för närliggande områden såsom försörjningsstöd och mottagande av nyanlända.
- Att flera närliggande kommuner har organiserat dessa frågor under socialnämnden.

Socialnämnden har den 28 april 2025 (§ 46) yttrat sig över utredningen och ställer sig positiv till att ansvaret för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor överförs till nämnden.

Beslutsunderlag:

Kommundirektörens uppdrag, 2024-12-04

Socialnämndens yttrande, 2025-04-28 (§ 46)

Sändlista:

Socialnämnden

Sektor Omsorg

Sektor Samhällsutveckling

Ekonomiavdelningen

HR-avdelningen

SN § 46

Dnr 2025/104

**Socialnämndens yttrande avseende utredning om AMI:s
organisatoriska tillhörighet**

Socialnämnds beslut

Socialnämnden ser positivt på att det utreds vart frågor rörande arbetsmarknad, sysselsättning och integrations ska organiseras.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen vill att socialnämnden yttrar sig gällande hur frågor gällande organisering av frågor gällande arbetsmarknad, sysselsättning och integrations ska organiseras.

Ärendebeskrivning

Kommundirektören gav den 4 december 2024 socialchefen och samhällsutvecklingschefen i uppdrag att utreda under vilken nämnd AMI:s verksamhet lämpligtvis ska organiseras utifrån den nya socialtjänstlagen, som planeras träda i kraft i juli 2025.

Utredningen daterad 2025-03-27 föreslår att ansvaret för arbetsmarknads-, sysselsättnings- och integrationsfrågor flyttas från kommunstyrelsen till socialnämnden. Ansvaret som arbetslöshetsnämnd föreslås ligga kvar på kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens presidium har denna dag beslutat att sända rapporten för yttrande till socialnämnden.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse 2025-04-05

Uppdrag avseende AMIs organisatoriska tillhörighet

Begäran om yttrande över utredning förande

Verksamhetsansvar arbetsmarknadsfrågor

Sändlista:

Socialchef

Kommundirektör

KS § 66

Dnr 2025/104

Antagande av regler för anteckningar från presidieberedningar

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige inför regler för anteckningar från presidieberedningar i ”Reglemente Gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsens och nämnderna”, antagen av kommunfullmäktige 2022-12-19 (§ 160) i enlighet med förvaltningens förslag daterat 2025-05-27.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Bengt Melin (M) till förmån för eget yrkande.

Yrkande

Bengt Melin (M) lämnar ett ändringsyrkande som lyder: *”Kommunstyrelsen beslutar att anteckningar från kommunstyrelsens presidiemöten ska föras och göras tillgängliga för styrelsen på Netpublicator, för att säkerställa transparens och delaktighet”*.

Ordförande Ulla Börjesson (S) och Christoffer Wallin (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på dels sitt eget och Christoffer Wallin (SD) yrkande på bifall till förvaltningens förslag, dels på Bengt Melin (M) ändringsyrkande. Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Votering begärs och genomförs.

Votering

Ordförande meddelar att följande voteringsdisposition ställs upp och godkänns: Den som röstar ”JA” röstar på bifall till förvaltningens förslag. Den som röstar ”NEJ” röstar på Bengt Melin (M) ändringsyrkande. Efter avslutad votering redovisas nio (9) stycken JA-röster och två (2) NEJ-röster.

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar enligt förvaltningens förslag.

Voteringsresultat

Ulla Börjesson (S) – JA
Christoffer Wallin (SD) – JA
Bengt Melin (M) – NEJ
Kenneth Öhman (S) – JA

Urban Henriksson (S) – JA
Kerstin Fredriksson (S) – JA
Hanna Clemens (SD) – JA
Karl-Erik Segersax (SD) – JA
Margurihe Zellén (KD) – JA
Jörgen Johannesson (SD) – JA
Faraah Mohamud (C) – NEJ

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) lämnade på kommunstyrelsens sammanträde 2025-03-05 in ett initiativärende gällande anteckningar på presidiemöten enligt följande:

"Förslag till beslut

- 1. Styrelsen för Kommunstyrelsen beslutar att anteckningar från presidiemöten ska föras och göras tillgängliga för styrelsen på Netpublicator, för att säkerställa transparens och delaktighet".*

Det finns inga principer för presidieanteckningar, varken i lagstiftningen eller i förslag till reglementen eller liknande från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Det är heller inte vanligt förekommande att kommuner antar regler för detta, annat än vad gäller anteckningar i samband med kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Vad gäller sistnämnda fråga, håller förvaltningen på att ta fram förslag till riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, varför dessa frågor lämnas utanför detta ärende.

Presidieberedningar är ett viktigt forum för förberedande diskussioner inför nämnd- och styrelsesammanträden. I dagsläget finns ingen formell reglering kring dokumentation från dessa möten i kommunen, vilket kan leda till otydlighet kring vilka vägledande ställningstaganden som gjorts.

I syfte att stärka transparens, rättssäkerhet och kontinuitet i det politiska arbetet förslås att följande regler införs i "Reglemente Gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsens och nämnderna" (KF 2022-12-19, § 160):

"Anteckningar ska föras vid presidieberedningar över ställningstaganden där beredningen har en avvikande uppfattning. Anteckningarna ska distribueras på lämpligt sätt till nämndens ledamöter och ersättare samt berörda tjänstepersoner."

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-27
Initiativärende, dat 2025-03-05

Sändlista

Socialnämnden
Utbildningsnämnden

Administrativa avdelningen
Kommunledningsgruppen

Kommunledningskontoret
Kommundirektör
Katrín Siverby

Tjänsteskrivelse
2025-05-27
2025/104

Kommunstyrelsen

Antagande av regler för anteckningar från presidieberedningar

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige inför regler för anteckningar från presidieberedningar i ”Reglemente Gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsens och nämnderna”, antagen av kommunfullmäktige 2022-12-19 (§ 160) i enlighet med förvaltningens förslag daterat 2025-05-27.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens presidium.

Ärendebeskrivning

Linda Jansson (M) lämnade på kommunstyrelsens sammanträde 2025-03-05 in ett initiativärende gällande anteckningar på presidiemöten enligt följande:

”Förslag till beslut

1. *Styrelsen för Kommunstyrelsen beslutar att anteckningar från presidiemöten ska föras och göras tillgängliga för styrelsen på Netpubli-cator, för att säkerställa transparens och delaktighet”.*

Det finns inga principer för presidieanteckningar, varken i lagstiftningen eller i förslag till reglementen eller liknande från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Det är heller inte vanligt förekommande att kommuner antar regler för detta, annat än vad gäller anteckningar i samband med kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Vad gäller sistnämnda fråga, håller förvaltningen på att ta fram förslag till riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, varför dessa frågor lämnas utanför detta ärende.

Presidieberedningar är ett viktigt forum för förberedande diskussioner inför nämnd- och styrelsesammanträden. I dagsläget finns ingen formell reglering kring dokumentation från dessa möten i kommunen, vilket kan leda till otydlighet kring vilka vägledande ställningstaganden som gjorts.

I syfte att stärka transparens, rättssäkerhet och kontinuitet i det politiska arbetet förslås att följande regler införs i ”Reglemente Gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsens och nämnderna” (KF 2022-12-19, § 160):

”Anteckningar ska föras vid presidieberedningar över ställningstaganden där beredningen har en avvikande uppfattning. Anteckningarna ska distribueras på lämpligt sätt till nämndens ledamöter och ersättare samt berörda tjänstepersoner.”

Beslutsunderlag:

- Initiativärende från Linda Jansson (M), 2025-03-05
- ”Reglemente Gemensamma bestämmelser och arbetsformer för kommunstyrelsens och nämnderna” (KF 2022-12-19, § 160)

Sändlista:

Socialnämnden

Utbildningsnämnden

Administrativa avdelningen

Kommunledningsgruppen

KS § 67

Dnr 2025/179

Beslut avseende avgift för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar, under förutsättning att Riksdagen beslutar i enlighet med regeringens proposition att:

- Socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholdrycker.
- en ny avgift gällande gårdsförsäljningstillstånd införs i avgiftssystemet med en avgift om 9000 kronor, tillsynsavgiften ska bestämmas senare när det kommit mer information hur den ska utföras.
- Socialnämnden för egen del beslutar, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att uppdra åt Dalsland & Säfles Alkohol- och tobaksenhet att komma med förslag på uppdaterade riktlinjer, tillsynsplan samt delegering av beslut med anledning av de nya reglerna i alkohollagen.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendets beredning

Ärendet har hanterats av socialnämnden 2025-03-31

Ärendebeskrivning

Under april 2025 förväntas Sveriges riksdag att besluta om nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Ändringen kommer om den antas, att träda i kraft från och med 1 juni 2025.

För att få bedriva gårdsförsäljning kommer det krävas tillstånd. Det föreslås att kommunerna ska meddela sådana tillstånd samt utöva tillsyn av tillståndshavarna. Övriga krav för gårdsförsäljning är att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få tillstånd till gårdsförsäljning. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

Inför ett eventuellt ikraftträdande av nya regler i alkohollagen bör kommunen sätta sig in i förslaget och förbereda för att kunna hantera ansökningar, fatta beslut och utöva tillsyn.

Kommunen behöver vara förberedd på att kunna hantera ansökningar och genomföra den utredning som krävs. I en del kommuner kan viss anhopning av ansökningar förväntas under sommaren.

Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd, och enligt propositionsförslaget framgår att kommunens prövning av ansökningar om gårdsförsäljning i stora delar kommer motsvara den prövning som idag görs beträffande serveringstillstånd, med vissa tillägg. Med denna bakgrund föreslås att taxan ska vara samma som vid ansökan om ett stadigvarande serveringstillstånd, som idag ligger på 9000 kronor.

Socialnämnden ansvarar för handläggning av ärenden som gäller alkoholservering, folköl- och tobaksförsäljning samt e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter, och är en lokal tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:1622), lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) och lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Handläggningen och tillsynen utförs av Dalsland & Säfles alkohol- och tobaksenhet.

Kommunen behöver fatta beslut om socialnämnden ska ansvara för att ta emot ansökningar och besluta om tillstånd, samt bedriva tillsyn, behövs tillägg till nämndens reglemente göras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-30

Beslut SN, dat 2025-03-31

Sändlista

Socialnämnden

Kansliavdelningen
Kommunsekreterare
Niklas Englund

Tjänsteskrivelse
2025-05-30
2025/179

Kommunstyrelsen

Beslut avseende avgift för gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar, under förutsättning att Riksdagen beslutar i enlighet med regeringens proposition att:

- Socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholdrycker.
- en ny avgift gällande gårdsförsäljningstillstånd införs i avgiftssystemet med en avgift om 9000 kronor, tillsynsavgiften ska bestämmas senare när det kommit mer information hur den ska utföras.
- Socialnämnden för egen del beslutar, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att uppdra åt Dalsland & Säfles Alkohol- och tobaksenhet att komma med förslag på uppdaterade riktlinjer, tillsynsplan samt delegering av beslut med anledning av de nya reglerna i alkohollagen.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendets beredning

Ärendet har hanterats av socialnämnden 2025-03-31

Sammanfattning av ärendet

Riksdagen väntas i april 2025 besluta om gårdsförsäljning av alkohol från 1 juni 2025, enligt Alkohollagen. Kommunerna ska utfärda tillstånd och bedriva tillsyn för småskaliga tillverkare som säljer egentillverkade drycker vid kunskapsarrangemang (max 0,7 l sprit, 3 l vin/starköl/jästa drycker per besök). Kommunen bör förbereda ansökningshantering och tillsyn, med en avgift på 9 000 kronor. Socialnämnden föreslås ansvara, vilket kan kräva reglementsändringar.

Ärendebeskrivning

Under april 2025 förväntas Sveriges riksdag att besluta om nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Ändringen kommer om den antas, att träda i kraft från och med 1 juni 2025.

För att få bedriva gårdsförsäljning kommer det krävas tillstånd. Det föreslås att kommunerna ska meddela sådana tillstånd samt utöva tillsyn av tillståndshavarna. Övriga krav för gårdsförsäljning är att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få tillstånd till gårdsförsäljning. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

Inför ett eventuellt ikraftträdande av nya regler i alkohollagen bör kommunen sätta sig in i förslaget och förbereda för att kunna hantera ansökningar, fatta beslut och utöva tillsyn.

Kommunen behöver vara förberedd på att kunna hantera ansökningar och genomföra den utredning som krävs. I en del kommuner kan viss anhopning av ansökningar förväntas under sommaren.

Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd, och enligt propositionsförslaget framgår att kommunens prövning av ansökningar om gårdsförsäljning i stora delar kommer motsvara den prövning som idag görs beträffande serveringstillstånd, med vissa tillägg. Med denna bakgrund föreslås att taxan ska vara samma som vid ansökan om ett stadigvarande serveringstillstånd, som idag ligger på 9000 kronor.

Socialnämnden ansvarar för handläggning av ärenden som gäller alkoholservering, folköl- och tobaksförsäljning samt e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter, och är en lokal tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:1622), lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) och lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Handläggningen och tillsynen utförs av Dalsland & Säfles alkohol- och tobaksenhet.

Kommunen behöver fatta beslut om socialnämnden ska ansvara för att ta emot ansökningar och besluta om tillstånd, samt bedriva tillsyn, behövs tillägg till nämndens reglemente göras.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-30

Beslut SN, dat 2025-03-31

Sändlista:

Socialnämnden

Alkohol/tobakshandläggare

SN § 33

Dnr 2025/85

Beslut SN 2025-03-31 Beslut avgift gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker

Socialnämnds beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige beslutar, under förutsättning att Riksdagen beslutar i enlighet med regeringens proposition, att

- Socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholdrycker.
- en ny avgift gällande gårdsförsäljningstillstånd införs i avgiftssystemet med en avgift om 9000 kronor, tillsynsavgiften ska bestämmas senare när det kommit mer information hur den ska utföras.
- Socialnämnden för egen del beslutar, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att uppdra åt Dalsland & Säfles Alkohol- och tobaksenhet att komma med förslag på uppdaterade riktlinjer, tillsynsplan samt delegering av beslut med anledning av de nya reglerna i alkohollagen.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Yrkande

Ann Blomberg (C) yrkar bifall till liggande förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på liggande förslag och finner att nämnden bifaller detta.

Sammanfattning av ärendet

Under april 2025 förväntas Sveriges riksdag att besluta om nya regler i Alkohollagen (2010:1622) gällande Gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker. Ändringen kommer om den antas, att träda i kraft från och med 1 juni 2025.

För att få bedriva gårdsförsäljning kommer det krävas tillstånd. Det föreslås att kommunerna ska meddela sådana tillstånd samt utöva tillsyn av tillståndshavarna. Övriga krav för gårdsförsäljning är att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få tillstånd

till gårdsförsäljning. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

Inför ett eventuellt ikraftträdande av nya regler i alkohollagen bör kommunen sätta sig in i förslaget och förbereda för att kunna hantera ansökningar, fatta beslut och utöva tillsyn.

Kommunen behöver vara förberedd på att kunna hantera ansökningar och genomföra den utredning som krävs. I en del kommuner kan viss anhopning av ansökningar förväntas under sommaren.

Kommunen får ta ut en avgift för prövningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd, och enligt propositionsförslaget framgår att kommunens prövning av ansökningar om gårdsförsäljning i stora delar kommer motsvara den prövning som idag görs beträffande serveringstillstånd, med vissa tillägg. Med denna bakgrund föreslås att taxan ska vara samma som vid ansökan om ett stadigvarande serveringstillstånd, som idag ligger på 9000 kronor.

Socialnämnden ansvarar för handläggning av ärenden som gäller alkoholservering, folköl- och tobaksförsäljning samt e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter, och är en lokal tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:1622), lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) och lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Handläggningen och tillsynen utförs av Dalsland & Säfles alkohol- och tobaksenhet.

Kommunen behöver fatta beslut om socialnämnden ska ansvara för att ta emot ansökningar och besluta om tillstånd, samt bedriva tillsyn, behövs tillägg till nämndens reglemente göras.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2025-03-11

Sändlista:

Alkohol/tobakshandläggare

Kommunstyrelsen

KS § 71

Dnr 2025/185

Beslut om verksamhetsområde för vatten, Ödeborg Östra

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar om allmänt verksamhetsområde för vatten enligt bifogad karta och förteckning för Ödeborg, daterad 2025-01-13.

Ärendets beredning

Färgelanda Vatten AB har beslutat i ärendet angående verksamhetsområde för vatten, Ödeborg Östra, vid styrelsemöte 2025-02-13 § 10.

Ärendebeskrivning

Området består av 21 fastigheter som är avsedda för bostäder, en kyrka samt ett par lantbruksfastigheter. Anläggningsavgifter är erlagda sedan tidigare, två fastigheter undantaget, och beslut om verksamhetsområde medför inga tillkommande kostnader för fastighetsägarna. De fastigheter där anläggningsavgift inte är erlagd får erlagga avgift efter ansökan om anslutning.

Ledningar har byggts ut av Färgelanda kommun, dock oklart när.

Erforderliga beslut om verksamhetsområde för vatten saknas. Avsaknad av beslut om verksamhetsområde innebär att de juridiska förhållandena mellan fastighetsägarna och Färgelanda Vatten AB är oreglerade och att det är oklart vilka rättigheter och skyldigheter de båda parterna har. Ett beslut om verksamhetsområde innebär automatisk att VA-taxa för Färgelanda kommun träder i kraft.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat. 2025-05-26

Protokoll nr 1 för styrelsemöte – Färgelanda Vatten AB, 2025-02-13

Lista över ingående fastigheter

Kartunderlag

Sändlista

Färgelanda Vatten AB

Sektor samhällsutveckling
Samhällsutvecklings- och näringslivschef
David Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-26
2025/185

Kommunstyrelsen

Beslut om verksamhetsområde för vatten, Ödeborg Östra

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar om allmänt verksamhetsområde för vatten enligt bifogad karta och förteckning för Ödeborg, daterad 2025-01-13.

Ärendets beredning

Färgelanda Vatten AB har beslutat i ärendet angående verksamhetsområde för vatten, Ödeborg Östra, vid styrelsemöte 2025-02-13 § 10.

Sammanfattning av ärendet

Området består av 21 fastigheter som är avsedda för bostäder, en kyrka samt ett par lantbruksfastigheter. Anläggningsavgifter är erlagda sedan tidigare, två fastigheter undantaget, och beslut om verksamhetsområde medför inga tillkommande kostnader för fastighetsägarna. De fastigheter där anläggningsavgift inte är erlagd får erlagga avgift efter ansökan om anslutning.

Ledningar har byggts ut av Färgelanda kommun, dock oklart när.

Erforderliga beslut om verksamhetsområde för vatten saknas. Avsaknad av beslut om verksamhetsområde innebär att de juridiska förhållandena mellan fastighetsägarna och Färgelanda Vatten AB är oreglerade och att det är oklart vilka rättigheter och skyldigheter de båda parterna har. Ett beslut om verksamhetsområde innebär automatisk att VA-taxa för Färgelanda kommun träder i kraft.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat. 2025-05-26
Protokoll nr 1 för styrelsemöte – Färgelanda Vatten AB, 2025-02-13
Lista över ingående fastigheter
Kartunderlag

Sändlista:

Färgelanda Vatten AB

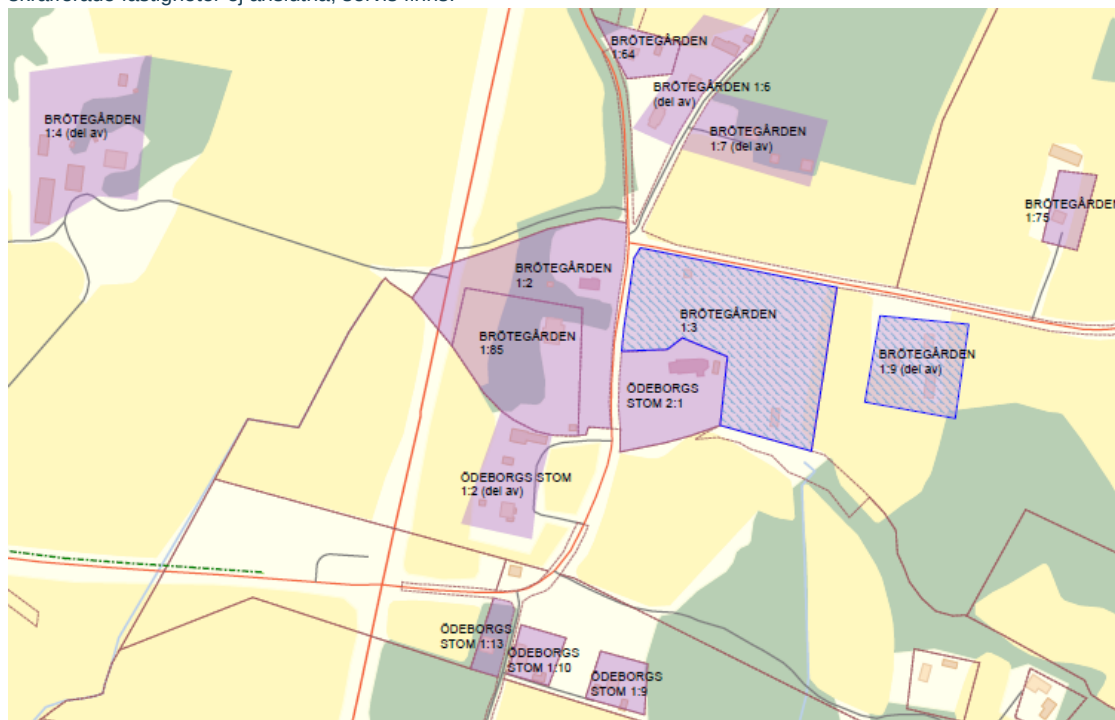
Bilaga 2, kartor över föreslagna fastigheter

Ödeborg Östra, Färgelanda kommun

Beslut om verksamhetsområde för vatten

Bild 1 av 3

skrafferade fastigheter ej anslutna, servis finns.

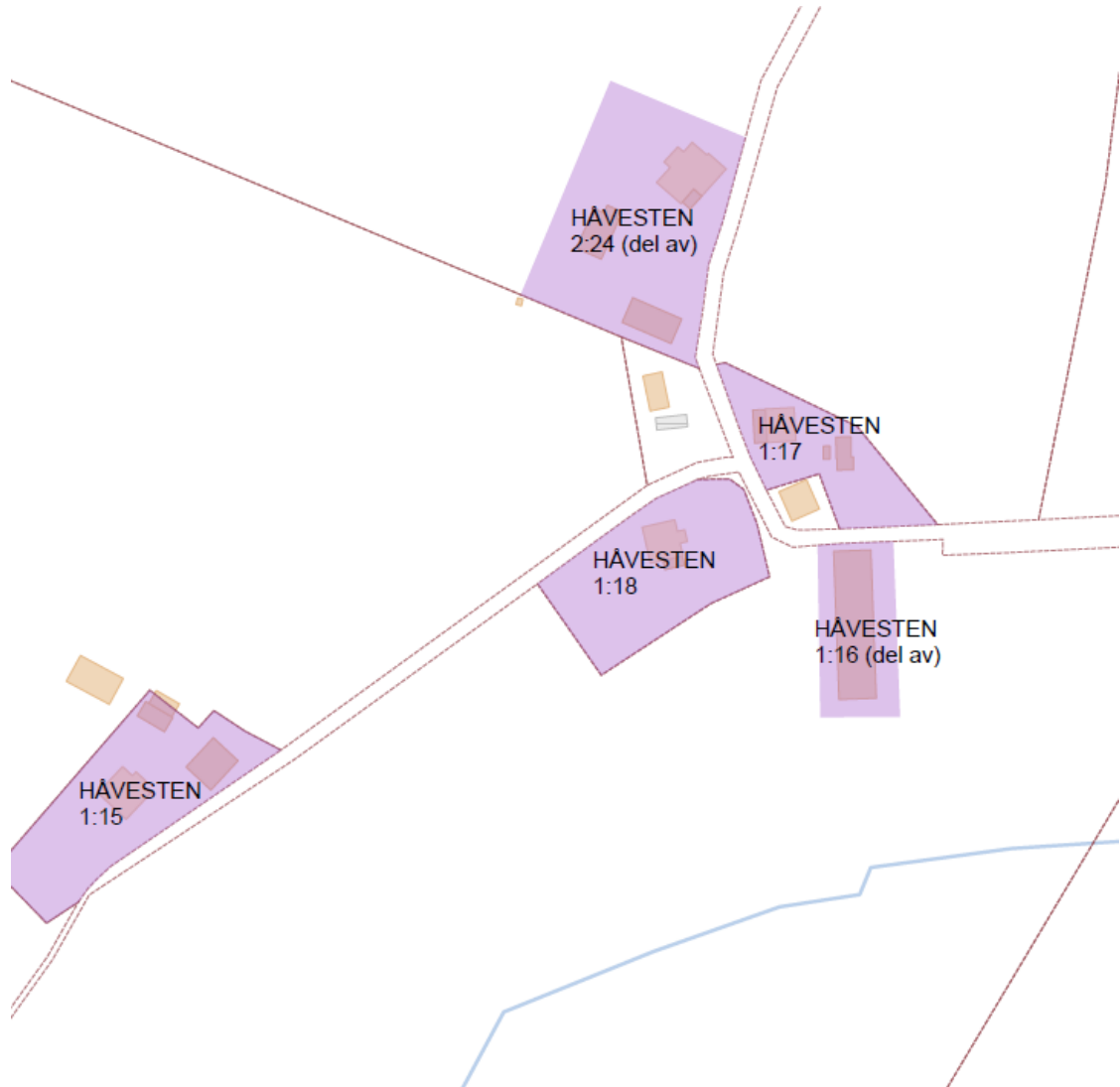

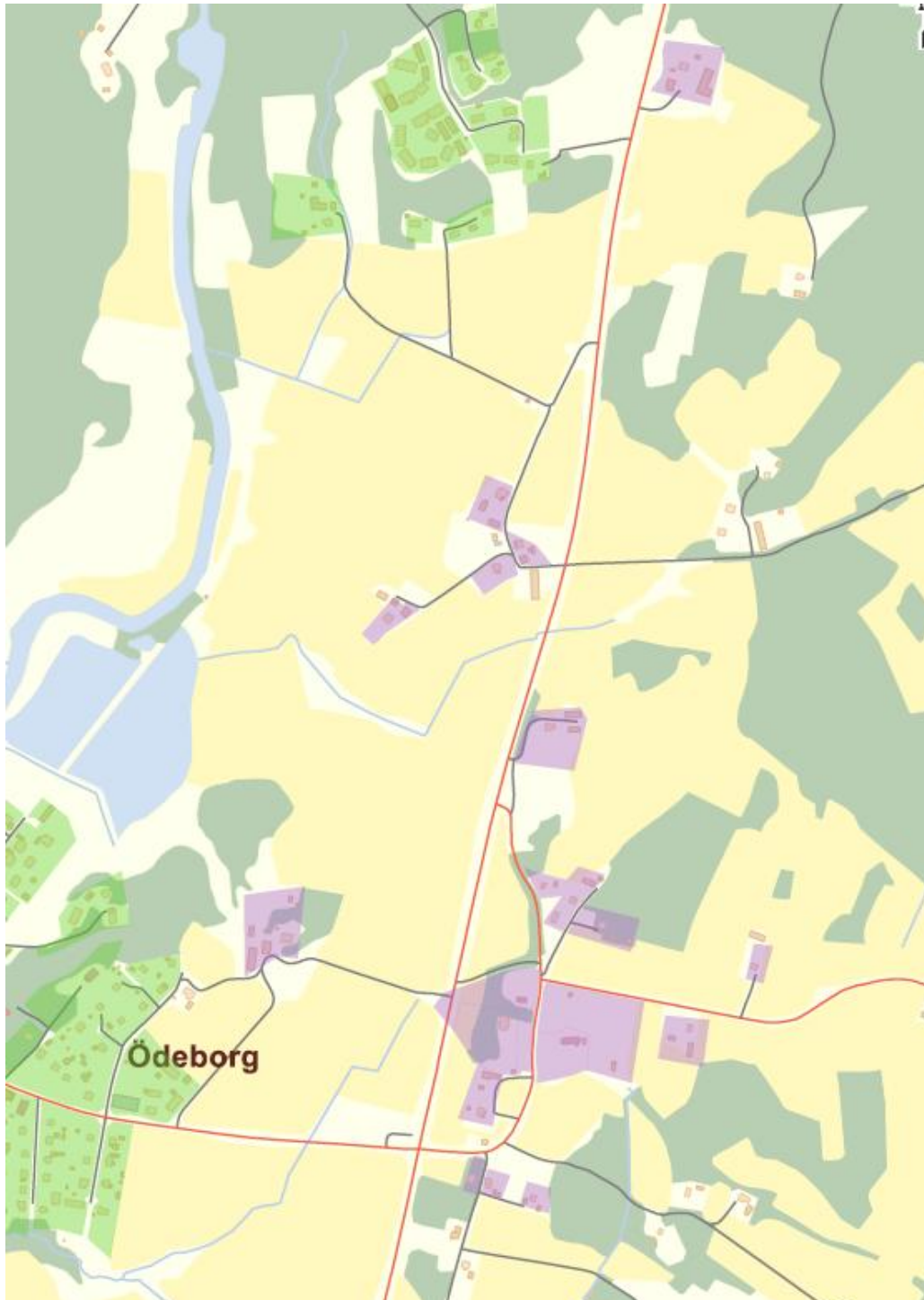
Bild 2 av 3

Bild 3 av 3

Bilaga 3, översiktskarta över föreslagna fastigheter

Ödeborg Östra, Färgelanda kommun
Beslut om verksamhetsområde för vatten

Handläggare:
Katarina Bjelke
0522-63 888 07
katarina.bjelke@vastvatten.se

Bilaga 1, lista över ingående fastigheter

Ödeborg Östra, Färgelanda kommun
Beslut om verksamhetsområde för vatten

Fastighet	Adress	Tjänst
Brötegården 1:4 (del av)	Brötegården 1	Vatten
Ödeborgs Stom 1:9	Ödeborg Stommen 9	Vatten
Ödeborgs Stom 1:10	Ödeborg Stommen 10	Vatten
Ödeborgs Stom 1:13	Ödeborg Stommen 7	Vatten
Ödeborgs Stom 1:2 (del av)	Ödeborg Stommen 1	Vatten
Brötegården 1:85	Brötegården 3	Vatten
Brötegården 1:2	Ödeborgs Församlingshem 2	Vatten
Ödeborgs Stom 2:1	Ödeborgs kyrka	Vatten
Brötegården 1:9	Brötegården Sandvall 7	Vatten
Brötegården 1:3	Kyrkogård	Vatten
Brötegården 1:75	Brötegården Heden 8	Vatten
Brötegården 1:7	Brötegården Kyrkängen 6	Vatten
Brötegården 1:6 (del av)	Brötegården Väglyckan 5	Vatten
Bröteågrden 1:64	Brötegården 2	Vatten
Brötegården 1:84	Brötegården Berga	Vatten
Håvesten 1:15	Håvesten 5	Vatten
Håvesten 1:16 (del av)	Ekonomibyggnad	Vatten
Håvesten 1:18	Håvesten 8	Vatten
Håvesten 1:17	Håvesten 4	Vatten
Håvesten 2:24 (del av)	Håvesten 11	Vatten
Håvesten 2:5 (del av)	Håvesten ängarne	Vatten

KS § 72

Dnr 2025/184

Beslut om kommunala föreskrifter angående användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta "Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen inom Färgelanda kommun" som ersätter tidigare "Allmänna bestämmelser för användande av Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar" antagna av Kommunfullmäktige 2008-12-17.

Ärendets beredning

Färgelanda Vatten AB har beslutat i ärendet angående kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen vid styrelsemöte 2025-02-13 § 8.

Ärendebeskrivning

Svenskt Vatten har under 2024 kommit ut med sin publikation P94, "Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen". Det är en omarbetning av versionen från 2007 som har bytt namn från "ABVA 07 Allmänna bestämmelser för användande av kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning."

Ett förslag till gemensamma föreskrifter om användningen av de allmänna VA-anläggningarna (tidigare ABVA) inom Västvattens ägarkommuner har tagits fram av Västvatten. Att ha ett gemensamt dokument, i linje med inriktning i samarbetsavtalet, gör efterlevnad och administration inom bolaget enklare.

Föreslagna föreskrifter följer Svenskt Vattens rekommendationer, med undantag av tre avsteg som beskrivs i bilaga 3. Svenskt Vattens rekommendationer är framtagna av jurister och har remissbehandlats av VA-branschen vid två tillfällen. Att följa dessa i så stor utsträckning som möjligt ger en ökad trygghet vid eventuellt behov av juridisk hjälp.

Färgelanda kommuns nuvarande bestämmelser (ABVA) följer Svenskt Vattens tidigare rekommendationer.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat. 2025-05-26

Protokoll nr 1 för styrelsemöte – Färgelanda Vatten AB, 2025-02-13

Bilaga 1, Förslag Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun

- Bilaga 2 Svenskt Vatten P94 skrift om kommunala föreskrifter
- Bilaga 3 - Förtydligande av avsteg från Svenskt Vattens rekommendationer
- Bilaga 4 - Allmänna bestämmelser ABVA. antagna KF 2008-12-17

Sändlista

Färgelanda Vatten AB

Justering			Utdragsbestyrkande
-----------	--	--	--------------------

Sektor samhällsutveckling
Samhällsutvecklings- och näringslivschef
David Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-26
2025/184

Kommunstyrelsen

Beslut om kommunala föreskrifter angående användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta ”Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen inom Färgelanda kommun” som ersätter tidigare ”Allmänna bestämmelser för användande av Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar” antagna av Kommunfullmäktige 2008-12-17.

Ärendets beredning

Färgelanda Vatten AB har beslutat i ärendet angående kommunala föreskrifter om användning av den allmänna VA-anläggningen vid styrelsemöte 2025-02-13 § 8.

Sammanfattning av ärendet

Svenskt Vatten har under 2024 kommit ut med sin publikation P94, ”Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen”. Det är en omarbetning av versionen från 2007 som har bytt namn från ”ABVA 07 Allmänna bestämmelser för användande av kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.”

Ett förslag till gemensamma föreskrifter om användningen av de allmänna VA-anläggningarna (tidigare ABVA) inom Västvattens ägarkommuner har tagits fram av Västvatten. Att ha ett gemensamt dokument, i linje med inriktning i samarbetsavtalet, gör efterlevnad och administration inom bolaget enklare.

Föreslagna föreskrifter följer Svenskt Vattens rekommendationer, med undantag av tre avsteg som beskrivs i bilaga 3. Svenskt Vattens rekommendationer är framtagna av jurister och har remissbehandlats av VA-branschen vid två tillfällen. Att följa dessa i så stor utsträckning som möjligt ger en ökad trygghet vid eventuellt behov av juridisk hjälp.

Färgelanda kommuns nuvarande bestämmelser (ABVA) följer Svenskt Vattens tidigare rekommendationer.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat. 2025-05-26

Protokoll nr 1 för styrelsemöte – Färgelanda Vatten AB, 2025-02-13

Bilaga 1, Förslag Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun

Bilaga 2 Svenskt Vatten P94 skrift om kommunala föreskrifter

Bilaga 3 - Förtydligande av avsteg från Svenskt Vattens rekommendationer

Bilaga 4 - Allmänna bestämmelser ABVA. antagna KF 2008-12-17

Sändlista:

Färgelanda Vatten AB

Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun

Beslut om antagande av dessa föreskrifter har tagits av Kommunfullmäktige 2025-xx-xx och ersätter tidigare ABVA antagen 2008-12-17.

Innehållsförteckning

Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun	1
Innehållsförteckning.....	1
Inledande bestämmelser	2
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen	3
Huvudmannens skyldighet att leverera dricksvatten.....	3
Energiutvinning ur levererat vatten.....	3
Huvudmannens rätt att begränsa leveransen med mera	3
Vattenmätare	3
Återströmningsskydd	4
Användning av den allmänna spillvattenanläggningen.....	4
Huvudmannens skyldighet att ta emot spillvatten.....	4
Krav på spillvattnets innehåll och egenskaper.....	4
Energiutvinning ur spillvatten	4
Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen	5
Dag- och dränvatten får endast tillföras avsedd ledning	5
Frånkoppling av dag- och dränvatten från spillvattenförande ledning	5
Spillvatten från fastighet som inte används som bostad	5
Lätt tryckavloppssystem (LTA-system).....	6
Användning av den allmänna dagvattenanläggningen.....	6
Huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten	6
Krav på dag- och dränvattnets innehåll och egenskaper	7
Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen	7
Spillvatten får inte tillföras dag- och dränvattenledning.....	7
Dag- och dränvatten från fastighet som inte används som bostad	7

Inledande bestämmelser

1 § Med stöd av 23 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) och 2 § förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster meddelar kommunfullmäktige följande föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen.

2 § Definitioner och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i vattentjänstlagen.

3 § För fastighetsägarens användning av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun gäller vad som föreskrivs i vattentjänstlagen, annan författning och dessa föreskrifter.

4 § Dessa föreskrifter omfattar fastigheter som är belägna inom det av kommunen beslutade verksamhetsområdet för respektive vattentjänst. Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för en fastighetsägare gäller enligt 2 § vattentjänstlagen även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande och enligt 5 § vattentjänstlagen den som har ingått avtal med huvudmannen om att få använda den allmänna VA-anläggningen.

Det som gäller för en fastighet kan enligt 4 § vattentjänstlagen även gälla för en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare.

5 § Huvudman för den allmänna anläggningen är Färgelanda Vatten AB.

6 § Huvudmannen tillhandahåller vattentjänster till en fastighet, vars ägare i enlighet med 16–18 §§ vattentjänstlagen har rätt att använda den allmänna VA-anläggningen och som följer gällande bestämmelser för användandet, om behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

7 § En fastighetsägare som vill ansluta en fastighet till den allmänna VA-anläggningen ska göra en skriftlig anmälan till huvudmannen som sedan bestämmer hur inkoppling ska ske.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att leverera dricksvatten

8 § Huvudmannens är endast skyldig att leverera vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att ett visst vattentryck eller en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Energiutvinning ur levererat vatten

9 § Vatten som levereras genom en allmän VA-anläggning får utnyttjas för energiutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

Huvudmannens rätt att begränsa leveransen med mera

10 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada och för underhåll, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Vattenmätare

11 § Om vattenförbrukningen hos en fastighetsägare ska fastställas genom mätning tillhandahåller huvudmannen vattenmätare som förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för uppsättning av mätare och sammankoppling med VA-installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen. Huvudmannen bestämmer om en tidigare godkänd plats behöver ändras.

Huvudmannen har rätt att kostnadsfritt disponera vattenmätarens plats och har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda mätaren mot frost, skadlig värmepåverkan och annan skada.

Återströmningsskydd

11 a § För att trygga säkerheten och skydd mot förorening av dricksvatten genom återströmning skall varje fastighet förses med återströmningsskydd i enlighet med den svenska standarden SS-EN 1717.

För fastigheter med vattenmätare sitter skyddet i mätaren. För fastigheter utan vattenmätare ansvarar fastighetsägaren för att återströmningsskydd monteras. I fastigheter där skydd av högre klass erfordras, exempelvis på grund av verksamhetens art, ansvarar fastighetsägaren för att rätt skydd installeras.

Användning av den allmänna spillvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot spillvatten

12 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet mer än oväsentligt avviker från spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten).

Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna anläggningen av spillvatten med annan beskaffenhet än som anges i första stycket vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer de villkor som ska gälla för utsläppet.

Krav på spillvattnets innehåll och egenskaper

13 § Fastighetsägaren får inte tillföra spillvattnet lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel, sura, frätande, giftiga eller andra miljöfarliga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Exempelvis är det förbjudet att tillföra spillvattnet våtservetter eller andra sanitetsprodukter än toalettpapper.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras spillvattenanläggningen i förbindelsepunkten.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Fastighetsägaren får inte tillföra den allmänna anläggningen spillvatten från köksavfallsvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.

Energiutvinning ur spillvatten

14 § Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska, innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen, ha huvudmannens efter ansökan skriftliga medgivande.

Energiutvinning ur spillvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt spillvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

15 § Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda spillvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna

anläggningar. Vid planlagt driftsavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Dag- och dränvatten får endast tillföras avsedd ledning

16 § Det är förbjudet att tillföra dag- och dränvatten till en allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål. Huvudmannen får skriftligen medge undantag från förbudet, om det finns särskilda skäl.

Frånkoppling av dag- och dränvatten från spillvattenförande ledning

17 § Om dag- och dränvatten avleds från en fastighet till en spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske från det datum som huvudmannen bestämmer, efter det att

1. särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten har ordnats och fastighetsägaren har underrättats om detta, eller
2. huvudmannen vidtagit åtgärder för bortledning av dag- och dränvatten som inte sker genom en förbindelsepunkt och meddelat fastighetsägaren om att sådana åtgärder har vidtagits.

Huvudmannen får vid behov medge anstånd med att avbryta tillförseln eller medge undantag från förbudet om det finns särskilda skäl.

18 § Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte ordnats får huvudmannen ändå förbjuda tidigare tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning om

1. avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, och
2. huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren dennes kostnader för nödvändig omläggning.

Spillvatten från fastighet som inte används som bostad

19 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos spillvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer vara nödvändiga för kontroll av spillvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på spillvattnets innehåll och kontrollerar spillvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagning ska göras.

Lätt tryckavloppssystem (LTA-system)

20 § Vid anslutning till allmänt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-enhet bestående av pump, pumptank, styrsåp samt backventil. Huvudmannen bestämmer antalet LTA-enheter och vilket slag av LTA-enhet som ska användas. Pumpen förblir huvudmannens egendom och huvudmannen svarar därmed för dess installation, service, underhåll och förnyelse. Styrsåp förblir huvudmannens egendom och huvudmannen svarar därmed för dess programmering, service, underhåll och förnyelse.

Pumptank och backventil övergår i fastighetsägarens ägo. Fastighetsägaren bekostar nedgrävning, LTA-enhetens elförsörjning samt erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som har rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla enheten.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda enheten mot frost och annan skada samt svara för dess elförsörjning.

Användning av den allmänna dagvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten

21 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot dag- och dränvatten från fastigheter av en sådan beskaffenhet eller mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet, att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter eller att användningen på annat sätt strider mot 21 § vattentjänstlagen.

Krav på dag- och dränvattnets innehåll och egenskaper

22 § Fastighetsägaren får inte tillföra dagvattenanläggningen lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Dagvatten som avleds till den allmänna VA-anläggningen får dessutom inte innehålla större mängder av partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt eller andra miljöfarliga ämnen.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras den allmänna anläggningen.

Fastighetsägaren får inte tillföra den allmänna VA-anläggningen dagvatten i sådan mängd att anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet eller att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

23 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda dagvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar. Vid planlagt driftavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Spillvatten får inte tillföras dag- och dränvattenledning

24 § Det är förbjudet att tillföra spillvatten till en allmän ledning som uteslutande är avsedd för dag- och dränvatten. Huvudmannen avgör vilket avloppsvatten som ska anses vara spillvatten och avledas till en spillvattenledning.

Dag- och dränvatten från fastighet som inte används som bostad

25 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaftenheten hos dag- och dränvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer är nödvändiga för kontroll av dag- och dränvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på dag- och dränvattnets innehåll och kontrollerar dag- och dränvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagningar ska göras.

Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen

Förslag med vägledande kommentarer

Bilaga: Information till fastighetsägare

Ersätter Svenskt Vattens publikation P94, ABVA 07, januari 2007

Svenskt Vatten

Svenskt Vatten AB

POSTADRESS BOX 14057, 167 14 Bromma

BESÖKSADRESS Gustavslundsvägen 12, 167 51 Bromma

TELEFON 08-506 002 00

E-MAIL svensktvatten@svensktvatten.se

www.svensktvatten.se

Förord

P94, Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen är en omarbetning av Svenskt Vattens publikation P94 från 2007. Publikationen innehåller Svenskt Vattens rekommendationer och förslag till kommunala föreskrifter om användningen av kommunens allmänna VA-anläggning. De vägledande kommentarerna som hör till föreskrifterna syftar till att ge ett bra stöd för huvudmännen och övriga som ska tolka och tillämpa bestämmelserna. I den medföljande bilaga 1 finns dessutom information till fastighetsägare med förklaringar och kommentarer till vattentjänstlagen och föreskrifterna. Bilaga 1 är tänkt att användas som stöd vid kommunikationen med fastighetsägarna. I publikationen finns dessutom två bilagor till som innehåller lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster respektive förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster, i dess senaste lydelse. De vägledande kommentarerna och bilagorna är inte avsedda att antas som en kommunal föreskrift.

Publikationen har bytt namn från ABVA 07 Allmänna bestämmelser för användande av kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning till Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen. Skälet till namnbytet är att förtydliga att det är fråga om föreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige och inte sådana allmänna bestämmelser som tidigare meddelades av huvudmannen i enlighet med den 22 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar som upphörde att gälla i samband med att lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster trädde i kraft den 1 januari 2007.

Arbetet med publikationen har pågått under en längre tid. Arbetet har drivits av Svenskt Vattens jurister Maria Holmgren och Sarah Berwick (samt deras företrädare Annika Carlsson och Gilbert Nordenswan).

Det nya förslaget har remissbehandlats vid två tillfällen, under 2022 respektive 2023. Förslagen presenterades bland annat under ett digitalt remisseminarium i augusti 2023. Referensgrupper har medverkat och kommit med värdefulla synpunkter. Inte minst har formuleringarna om huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten samt kraven på dess innehåll och egenskaper (21 och 22 §§) stämts av och förankrats med jurister inom Svenskt Vattens VA-juridiska nätverk. Under remissperioderna inkom en stor mängd yttranden från VA-organisationer och även andra. Yttrandena har beaktats och föranlett justeringar, förtydliganden och kompletteringar.

I november 2024 har publikationen justerats genom att rubrikerna till förslag till föreskrifter om energiutvinning (9 och 14 §§) har förtydligats. Vidare har tidigare 21 § delats upp i två paragrafer (21 och 22 §§) för att bestämmelserna om spillvatten- respektive dagvattenanläggningen ska bli konsekventa. Av samma skäl har två nya rubriker införts över 16 respektive 22 §§. En mindre ändring i 13 § tredje stycket samt vissa följdändringar i texterna har även gjorts. Inga ändringar i sak är avsedda.

Svenskt Vatten vill framföra sitt varma tack till alla som bidragit till detta viktiga publikationsarbete.

Stockholm november 2024
Svenskt Vatten AB

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning.....	4
Förslag till föreskrifter.....	5
Inledande bestämmelser	5
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen	5
Användning av den allmänna spillvattenanläggningen	6
Användning av den allmänna dagvattenanläggningen	8
Förslag till bestämmelser om vakuumavlopp	9
Vägläsningskommentarer till förslag till kommunala föreskrifter	10
Inledande bestämmelser	10
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen	10
Användning av den allmänna spillvattenanläggningen	13
Användning av den allmänna dagvattenanläggningen	17
Bilaga 1 Information till fastighetsägare om kommuns allmänna vattentjänster	21
Bilaga 2 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster	30
Bilaga 3 Förordning (2007:701) om allmänna vattentjänster	44

Sammanfattning

Denna publikation innehåller ett förslag till föreskrifter om användningen av kommunens allmänna VA-anläggning. Den ersätter den tidigare versionen av publikationen P94, som togs fram i samband med att lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) trädde i kraft 2007. Utöver förslaget till föreskrifter innehåller publikationen vägledande kommentarer till föreskrifterna, ett förslag till informations-skrift för fastighetsägare om användningen av den allmänna VA-anläggningen samt gällande författningar på området.

Publikationens textförslag och kommentarer utgör en vägledning för branschen. Publikationen är framtagen inom ramen för gällande lagstiftning och det utrymme som ges i vattentjänstlagen. Målsättningen är att stödja Sveriges kommuner med att ta fram föreskrifter som både uppfyller vattentjänstlagens krav och som är enkla att förstå, tillämpa och kommunicera. Föreskrifterna meddelas med stöd av 23 § vattentjänstlagen och 2 § förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster och utgör de ytterligare föreskrifter som behövs om användningen av den allmänna VA-anläggningen.

Publikationen består innehållsmässigt av fyra huvudsakliga delar. Först och främst finns förslaget till kommunala föreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige i respektive kommun. Därefter kommer vägledande kommentarer till förslaget som syftar till att förtydliga och ge exempel på hur föreskrifterna ska tolkas och tillämpas. Sedan kommer bilaga 1 som innehåller förslag till information riktad till fastighetsägaren som beskriver de grundläggande rättigheterna och skyldigheterna enligt vattentjänstlagen. I denna del finns även de preciserade kraven för användningen av den allmänna VA-anläggningen som gäller enligt de kommunala föreskrifterna. Slutligen i bilaga 2 och 3 finns vattentjänstlagen respektive förordningen om allmänna vattentjänster i deras senaste lydelse.

En av de största förändringarna som skett jämfört med den tidigare publikationen P94, ABVA 07 Allmänna bestämmelser för användande av kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, är att avsnittet om den allmänna avloppsanläggningen har delats upp i två avsnitt, dels den allmänna spillvattenanläggningen, dels den allmänna dagvattenanläggningen. Det nya förslaget innehåller även preciseringar i fråga om vilka krav som kan ställas på fastighetsägaren vid användandet av den allmänna dagvattenanläggningen. Vidare har det gjorts tillägg om att det är förbjudet att tillföra spillvattnet våtservetter eller andra sanitetsprodukter än toalettpapper. Kravet på huvudmannens godkännande för att släppa ut spillvatten som används för energiutvinning har ändrats till krav på att en anmälan ska göras innan utsläppet till den allmänna anläggningen påbörjas. Kommentaren till huvudmannen och informationen till fastighetsägarna har vidareutvecklats och förtydligats. Utöver detta har även mindre ändringar samt redaktionella och språkliga ändringar gjorts för att modernisera texten och göra den mer lättbegriplig.

Förslag till föreskrifter

Inledande bestämmelser

1 § Med stöd av 23 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) och 2 § förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster meddelar kommunfullmäktige följande föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen.

2 § Definitioner och uttryck i dessa föreskrifter har samma betydelse som i vattentjänstlagen.

3 § För fastighetsägarens användning av den allmänna VA-anläggningen i kommun gäller vad som föreskrivs i vattentjänstlagen, annan författning och dessa föreskrifter.

4 § Dessa föreskrifter omfattar fastigheter som är belägna inom det av kommunen beslutade verksamhetsområdet för respektive vattentjänst.

Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för en fastighetsägare gäller enligt 2 § vattentjänstlagen även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande och enligt 5 § vattentjänstlagen den som har ingått avtal med huvudmannen om att få använda den allmänna VA-anläggningen.

Det som gäller för en fastighet kan enligt 4 § vattentjänstlagen även gälla för en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare.

5 § Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är

6 § Huvudmannen tillhandahåller vattentjänster till en fastighet, vars ägare i enlighet med 16–18 §§ vattentjänstlagen har rätt att använda den allmänna VA-anläggningen och som följer gällande bestämmelser för användandet, om behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

7 § En fastighetsägare som vill ansluta en fastighet till den allmänna VA-anläggningen ska göra en skriftlig anmälan till huvudmannen som sedan bestämmer hur inkoppling ska ske.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att leverera dricksvatten

8 § Huvudmannens är endast skyldig att leverera vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att ett visst vattentryck eller en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Energiutvinning ur levererat vatten

9 § Vatten som levereras genom en allmän VA-anläggning får utnyttjas för energiutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

Huvudmannens rätt att begränsa leveransen med mera

10 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada och för underhåll, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens

egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Vattenmätare

11 § Om vattenförbrukningen hos en fastighetsägare ska fastställas genom mätning tillhandahåller huvudmannen vattenmätare som förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för uppsättning av mätare och sammankoppling med VA-installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen. Huvudmannen bestämmer om en tidigare godkänd plats behöver ändras.

Huvudmannen har rätt att kostnadsfritt disponera vattenmätarens plats och har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda mätaren mot frost, skadlig värmepåverkan och annan skada.

Användning av den allmänna spillvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot spillvatten

12 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet mer än oväsentligt avviker från spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten).

Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna anläggningen av spillvatten med annan beskaffenhet än som anges i första stycket vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer de villkor som ska gälla för utsläppet.

Krav på spillvattnets innehåll och egenskaper

13 § Fastighetsägaren får inte tillföra spillvattnet lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensen eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel, sura, frätande, giftiga eller andra miljöfarliga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Exempelvis är det förbjudet att tillföra spillvattnet våtservetter eller andra sanitetsprodukter än toalettpapper.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras spillvattenanläggningen i förbindelsepunkten.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Fastighetsägaren får inte tillföra den allmänna anläggningen spillvatten från köksavfallsvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.

Energiutvinning ur spillvatten

14 § Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska anmäla till huvudmannen innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen.

Energiutvinning ur spillvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt spillvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

15 § Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda spillvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar. Vid planlagt driftsavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Dag- och dränvatten får endast tillföras avsedd ledning

16 § Det är förbjudet att tillföra dag- och dränvatten till en allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål.

Huvudmannen får skriftligen medge undantag från förbudet, om det finns särskilda skäl.

Frånkoppling av dag- och dränvatten från spillvattenförande ledning

17 § Om dag- och dränvatten avleds från en fastighet till en spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske från det datum som huvudmannen bestämmer, efter det att

1. särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten har ordnats och fastighetsägaren har underrättats om detta, eller
2. huvudmannen vidtagit åtgärder för bortledande av dag- och dränvatten som inte sker genom en förbindelsepunkt och meddelat fastighetsägaren om att sådana åtgärder har vidtagits.

Huvudmannen får vid behov medge anstånd med att avbryta tillförseln eller medge undantag från förbudet om det finns särskilda skäl.

18 § Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte ordnats får huvudmannen ändå förbjuda tidigare tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning om

1. avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, och
2. huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren dennes kostnader för nödvändig omläggning.

Spillvatten från fastighet som inte används som bostad

19 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos spillvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer vara nödvändiga för kontroll av spillvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på spillvattnets innehåll och kontrollerar spillvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagning ska göras.

Lätt tryckavloppssystem (LTA-system)

20 § Vid anslutning till ett allmänt lätt tryckavloppssystem (LTA-system) tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilken typ av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för att sammankoppla pumpenheten med VA-installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som har rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla enheten.

Fastighetsägaren är skyldig att skydda enheten mot frost och annan skada samt svara för dess elförsörjning.

Användning av den allmänna dagvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten

21 § Huvudmannen är inte skyldig att ta emot dag- och dränvatten från fastigheter av en sådan beskaffenhet eller mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet, att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter eller att användningen på annat sätt strider mot 21 § vattentjänstlagen.

Krav på dag- och dränvattnets innehåll och egenskaper

22 § Fastighetsägaren får inte tillföra dagvattenanläggningen lösningsmedel, avfettningsmedel, färg, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga ämnen och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, korrosion, vidhäftning, gasbildning eller explosion. Dagvatten som avleds till den allmänna VA-anläggningen får dessutom inte innehålla större mängder av partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt eller andra miljöfarliga ämnen.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras den allmänna anläggningen.

Fastighetsägaren får inte tillföra den allmänna VA-anläggningen dagvatten i sådan mängd att anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet eller att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter.

Utsläpp i strid med förbuden i första och andra stycket ska omedelbart anmälas till huvudmannen.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

23 § Huvudmannen får tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda dagvattenanläggningen när huvudmannen bedömer att det är nödvändigt för att förebygga miljö-, person- eller egendomsskada samt för underhåll, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid planlagt driftavbrott ska huvudmannen på lämpligt sätt meddela fastighetsägaren om detta.

Spillvatten får inte tillföras dag- och dränvattenledning

24 § Det är förbjudet att tillföra spillvatten till en allmän ledning som uteslutande är avsedd för dag- och dränvatten. Huvudmannen avgör vilket avloppsvatten som ska anses vara spillvatten och avledas till en spillvattenledning.

Dag- och dränvatten från fastighet som inte används som bostad

25 § En fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter en fastighet för annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos dag- och dränvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar, analyser och utredningar som huvudmannen bedömer är nödvändiga för kontroll av dag- och dränvattnet.

Huvudmannen har rätt att kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på dag- och dränvattnets innehåll och kontrollerar dag- och dränvattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen får ange hur journalföring och provtagningar ska göras.

Förslag till bestämmelser om vakuumavlopp

Bestämmelsen kan läggas till i föreskrifterna i de fall huvudmannen inom ett område leder bort avloppsvattnet med vakuumavloppssystem. Bestämmelsen införs lämpligen efter 20 § i föreskrifterna.

Bortledning med självfallssystem till allmänt vakuumavloppssystem

Vid anslutning av en fastighet med självfallssystem till ett allmänt vakuumavloppssystem tillhandahåller och installerar huvudmannen en vakuumventilbrunn som förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet ventilbrunnar och vilken typ av brunn som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för att sammankoppla ventilbrunnen med VA-installationen i övrigt.

Ventilbrunnens läge ska bestämmas av huvudmannen, som har rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som har ensam befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och frånkoppla ventilbrunnen.

Vägledande kommentarer till förslag till kommunala föreskrifter

Kommentarerna nedan ger förklaringar till hur förslaget till föreskrifter är tänkt att tolkas och tillämpas. Föreskrifterna meddelas med stöd av 23 § vattentjänstlagen och 2 § förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster och avser de närmare bestämmelserna som behövs om användningen av den allmänna VA-anläggningen. Syftet med föreskrifterna är att komplettera där vattentjänstlagens mer allmänt hållna bestämmelser inte är tillräckliga och att göra det möjligt att anpassa de krav som ska gälla för fastighetsägaren till lokala förhållanden. En grundläggande förutsättning för föreskrifterna är att de inte får oskäligt begränsa eller försvåra fastighetsägarnas möjligheter att använda den allmänna VA-anläggningen.

Utgångspunkten för användningen av den allmänna VA-anläggningen är enligt 21 § vattentjänstlagen att fastighetsägaren inte får använda den på ett sätt som innebär:

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,
2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på VA-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller
3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

Syftet med den allmänna VA-anläggningen är primärt att tillgodose hushållens normala behov av vattenförsörjning och avlopp och behov för andra ändamål kommer i andra hand. Av förarbetena till vattentjänstlagen framgår att detta i fråga om vattenförsörjning och spillvattenavlopp lett fram till ståndpunkten att huvudmannen för en allmän VA-anläggning inte utan särskilt åtagande är skyldig att tillhandahålla vattentjänster av dessa slag med annan kvalitet och kvantitet än vad som normalt behövs för hushållsändamål (prop. 2005/06:78 s. 43).

Inledande bestämmelser

7 § Huvudmannen behöver inte göra inkopplingen själv utan detta kan efter huvudmannens medgivande överlåtas till fastighetsägaren, förutsatt det finns ett system för kvalitetssäkring av arbetet.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att leverera dricksvatten

8 § I paragrafen stadgas att huvudmannens leveransskyldighet endast omfattar vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Vad som är normal hushållsanvändning bedöms med ledning av bland annat Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (SLVFS 2022:12). Genom bestämmelsen informeras fastighetsägare som kan ha behov av andra egenskaper hos det levererade vattnet att ändring av vattnets beskaffenhet kan ske inom ramen för detta.

Inte heller vad gäller vattentryck och vattenmängd per tidsenhet kan fastighetsägaren utgå från att de vid tiden för inkopplingen eller förhållandena vid annan tidpunkt alltid ska gälla och att avvikelser skulle anses vara en brist i leveransen. I paragrafens

andra mening klargörs nämnda begränsning. Normalt förekommer endast kortvariga och oundvikliga ändringar, utom i de fall som särskilt reglerats i 10 §.

Enligt vattentjänstlagen är inte leverans av släckvatten en obligatorisk vattentjänst men räddningstjänstens behov bör tillgodoses när det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål. Inte heller inkoppling av sprinkleranläggning till den allmänna VA-anläggningen är en obligatorisk vattentjänst men huvudmannen har möjlighet att tillmötesgå önskemål om sprinkleranläggning när det finns tekniska förutsättningar för det (jämför 2 § och 10 § andra stycket vattentjänstlagen samt prop. 2005/06:78 s. 48 och 137). Villkor om vad som ska gälla mellan parterna regleras i förekommande fall genom avtal. Förslag på sådant avtal finns i Svenskt Vattens publikation P119, VA-avtal. Se även Svenskt Vattens publikation P114, Distribution av dricksvatten.

Vidare får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren när en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder inom verksamhetsområdet (22 § vattentjänstlagen). Avtalet kan avse både ekonomiska och tekniska specialbestämmelser som motiveras av avvikande förhållanden och som kan behövas för att det ska vara möjligt för huvudmannen att betjäna den aktuella fastigheten. Ett avtal kan också avse till exempel särskilda föreskrifter vad gäller vattentryck och vattenbeskaffenhet (prop. 2005/06:78 s. 78). Ett avtal behöver inte vara skriftligt för att gälla men skriftliga avtal rekommenderas så att avtalsvillkoren klart framgår.

I Boverkets byggregler (BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2020:4) föreskrivs att vatteninstallationer för vatten med annan kvalitet än dricksvatten ("övrigt vatten") inte får kopplas samman med installationer för dricksvatten, till exempel fastigheter med egen brunn.

Det kan förekomma att fastigheter förses med dricksvatten från mer än en försörjningsanläggning, till exempel en allmän anläggning och egen brunn. I Boverkets byggregler anges i Allmänna råd under rubriken 6:624 Återströmning, att installationer bör utformas enligt SS-EN 1717, "Vattenförsörjning – Skydd mot förorening av dricksvatten – Allmänna krav på skyddsdon för att förhindra förorening genom återströmning". Av denna standard framgår att när det sker en blandning av vatten från en allmän vattenförsörjningsanläggning och någon annan vattenförsörjningsanläggning ska den allmänna anläggningen skyddas genom ett fritt luftgap. Växling från en försörjningsanläggning till en annan med hjälp av ventiler anses inte ge tillräcklig säkerhet. Ett alternativ är att växling kan verkställas efter demontering och förnyad montering av rör och rördelar.

Energiutvinning ur levererat vatten

9 § Ändamålet med en allmän VA-anläggning är i första hand att tillgodose hälsoskyddets och miljöns intressen. Vatten används emellertid även för andra ändamål, till exempel i industrier och ibland också som energikälla.

Att använda vatten som energikälla innebär att vattenanläggningen utnyttjas för ett helt nytt ändamål, som den ursprungligen inte var avsedd eller projekterad för. En användare kan därför inte med stöd av vattentjänstlagen kräva att få använda vatten som levereras genom den allmänna vattenanläggningen för energiutvinning. Huvudmannen kan dock efter ansökan skriftligen medge att vatten levererat till viss fastighet får utnyttjas för energiutvinning. Inför ett eventuellt medgivande behöver huvudmannen ta ställning till hur vattnet ska tas om hand efter värmeutvinningen. För att ett medgivande ska kunna ges behöver användningen även uppfylla de krav som kan ställas med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser (10 § vattentjänstlagen).

För att säkerställa att den allmänna vattenanläggningen inte utnyttjas för energiutvinning i sådan omfattning att leveranssäkerheten för vatten för andra ändamål äventyras, bör i sådana fall avtal träffas mellan huvudmannen och fastighetsägaren. Ett sådant avtal bör endast avse en begränsad period efter vilken det kan sägas upp. Det bör fastlägga efter vilka principer och till vilka priser förbrukningen ska debiteras samt innehålla eventuella begränsningar i fastighetsägarens rätt att utnyttja vatten för energiutvinning.

Huvudmannens rätt att begränsa leveransen med mera

10 § Första och andra stycket reglerar olika typer av inskränkningar av fastighetsägares rätt till vattenuttag. Av förarbetena framgår bland annat att det genom föreskrift bör vara möjligt att inskränka fastighetsägares rätt till vattenuttag, särskilt för annat ändamål än som motsvarar hushållsförbrukning, när det annars finns risk för olägenheter vid driften av VA-anläggningen (prop. 2006/07:78 s. 76).

I andra stycket anges att fastighetsägaren vid begränsad vattentillgång är skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar. Med begränsad vattentillgång avses både begränsad tillgång på vatten i naturen och begränsad tillgång på grund av tekniska eller kapacitetsmässiga orsaker. Anvisningar om förbud eller begränsning av användningen av dricksvatten bör inte vara mer omfattande än vad som är nödvändigt. Så kallade bevattningsförbud innefattar normalt att dricksvatten endast får användas till mat, dryck och personlig hygien. De närmare anvisningarna ges av huvudmannen.

Tredje stycket påminner om vikten av att huvudmannen vid driftstörning på vattennätet underrättar de som drabbas. Det är sannolikt lättare för användarna att ha överseende med en driftstörning när huvudmannen är noga med att informera dem om vad som händer och när normalläge åter kan förväntas.

Val av metod för information får bedömas från fall till fall utifrån de aktuella förutsättningarna. Fastighetsägaren bör underrättas per post eller telefon men även hyresgäster bör underrättas så att de ges möjlighet att i förväg tappa upp vatten för de närmaste timmarnas behov av dricksvatten för till exempel matlagning. Om endast ett fåtal användare är berörda kan ett personligt meddelande lämnas muntligt till var och en. Är ett större antal berörda kan informationen lämnas genom anslag i trappuppgångarna i hyreshus. Underrättelsen bör vara skriftlig när det är fråga om en avstängningsåtgärd av någon betydelse eller andra väsentliga åtgärder (prop. 2005/06:78 s. 139).

Vattenmätare

11 § Att vatten från den allmänna anläggningen, inte utan huvudmannens särskilda medgivande (till exempel beträffande så kallat byggvatten), får tappas vid eller efter förbindelsepunkt innan huvudmannen satt upp mätare har ansetts följa av 6 § och aktuell bestämmelse och har därför inte bedömts nödvändigt att särskilt framhålla i föreskrifterna.

Bestämmelser om mätares mätnoggrannhet och vad som ska gälla vid felvisande vattenmätare bör finnas i VA-taxan.

I bestämmelsen förtydligas vad som gäller när vattenförbrukningen ska fastställas med en vattenmätare. Enligt 19 § andra stycket vattentjänstlagen följer att om vattenförbrukningen ska fastställas genom mätning, ska huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen. Av 20 § vattentjänstlagen följer att fastighetsägaren är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för bland annat vattenmätare, att fastighetsägaren fortlöpande ska se till anordningen och skydda den mot skada. I Svenskt Vattens publikation, P125, Vattenmätare, finns utförlig vägledning om vattenmätare och om mätarplatsen.

Även om byggnadsnämnden inte gör någon teknisk granskning av handlingar i samband med handläggning av bygglovsärenden är det emellertid uppenbart att kommunen får föreskriva att huvudmannen som villkor för att använda VA-anläggningen har rätt att kräva att placeringen av huvudmannens mätare ska vara godkänd av denne. Med stöd av 20 § vattentjänstlagen kan huvudmannen exempelvis kräva att en vattenmätare skyddas mot frost eller skadlig värmepåverkan med mera, att den förläggs på en plats som tillåter en god mätarfunktion och att mätarplatsen är lämplig från arbetarskyddssynpunkt med mera. Mätarplatsen ska fylla rimliga krav i fråga om utrymme och åtkomlighet. Huvudmannen kan exempelvis kräva att, om fastighetens del av servisledning är lång, mätaren ska placeras i mätarkammare omedelbart innanför tomtgränsen så att omätt

vatten inte rinner ut vid läckage på fastighetens del av servisledning. Huvudmannen bestämmer också om en tidigare godkänd mätarplats behöver ändras.

Huvudmannens rätt till tillträde på en fastighet för att fullgöra sina skyldigheter i fråga om bland annat vattenmätare regleras i 41 § vattentjänstlagen.

Användning av den allmänna spillvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot spillvatten

12 § I bestämmelsen påminns om att huvudmannen inte är skyldig att ta emot spillvatten som i mer än oväsentlig mån avviker från hushållspillvatten. I Byggvägledning 10, en handbok utgiven av Svensk Byggtjänst som ansluter till Boverkets byggregler (BFS 2011:6), anges värden som användaren av VA-anläggningen vanligen kan räkna med att huvudmannen tar emot.

Vidare finns i Svenskt Vattens publikation P95, Råd vid mottagande av avloppsvatten från industri och annan verksamhet, angivet vanliga föroreningar som kommer från miljöfarlig verksamhet och som kan medföra skador på ledningsnät eller påverka reningsprocesserna, slammet eller recipienten. Huvudmannen kan ha egna gränsvärdeslistor som omfattar ämnen som även påverkar slam och recipient. Gränsvärdeslistorna anger riktvärden för vissa ämnen vid bedömning av utsläpp i en allmän spillvattenförande ledning.

I bestämmelsens andra stycke ges huvudmannen möjlighet att medge undantag för utsläpp av spillvatten vars sammansättning i mer än oväsentlig omfattning avviker från hushållspillvatten. Bestämmelsen avser främst spillvatten från industrier, laboratorier, hantverks- och affärsrörelser med mera.

Krav på spillvattnets innehåll och egenskaper

13 § Första stycket anger att en spillvattenanläggning inte får användas för annat än vad den är avsedd för. Utsläpp i anläggningen av vätskor, ämnen eller föremål som kan medföra risk för skador eller olägenheter får inte ske. Vissa ämnen, som bland annat petroleumprodukter, intar en särställning genom att de kan rubba och minska reningsprocessens effektivitet och därigenom orsaka ökad förorening i recipienten.

För att den allmänna spillvattenanläggningen inte ska tillföras olja eller fett i större mängd kan fastighetsägaren behöva installera fett- eller oljeavskiljare.

Tillägg i förhållande till tidigare version av P94 har gjorts med preciseringar om att miljöfarliga ämnen, sådant som kan orsaka korrosion samt våtservetter med mera inte får tillföras spillvattnet. En av de vanligaste orsakerna till driftsstopp i den allmänna anläggningen är att till exempel våtservetter spolas ner och tillförts den allmänna anläggningen. Bestämmelsen behövs för att motverka skador och olägenheter vid driften av den allmänna anläggningen och ytterst för att säkra leveransen av vattentjänsten.

En huvudman som anser det nödvändigt kan ge ytterligare exempel på ämnen eller annat som inte får släppas ut i spillvattenanläggningen.

Tredje stycket förtydligar att det är fråga om förbud i första och andra stycket.

Sista stycket i paragrafen innebär ett förbud mot att tillföra den allmänna anläggningen spillvatten från köksavfallskvarn om inte huvudmannen gett sitt skriftliga medgivande, vilket skulle kunna vara aktuellt i vissa undantagsfall. Enligt avfallslagstiftningen gäller nya krav sedan den 1 januari 2024 om att den som har bioavfall ska sortera ut detta och förvara det skilt från annat avfall (3 kap. 1 § avfallsförordningen). Med bioavfall avses bland annat biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall. I detta ingår ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett men inte annat flytande bioavfall. Kraven gäller både verksamheter och hushåll. Insamling görs av kommunen eller den kommunen anlitar.

Regleringen ska enligt Naturvårdsverket tolkas så att det generellt inte är tillåtet att släppa ut biologiskt avfall i det allmänna ledningsnätet där det blandas med

avloppsvatten. För vissa kommuner har dock Naturvårdsverket beviljat dispens från kravet på insamling under en övergångsperiod. Det är även möjligt för den kommunala tillsynsmyndigheten att under vissa förutsättningar ge dispens från kraven på utsortering (3 kap. 15 b § förordningen).

Huvudregeln enligt avfallsförordningen är alltså att spillvatten från köksavfallskvarn inte får tillföras den allmänna anläggningen överhuvudtaget. Då det inte kan uteslutas att spillvatten från avfallskvarnar i vissa situationer kan vara tillåtet enligt avfallsreglerna finns regleringen kvar om att medgivande kan ges av huvudmannen.

Energiutvinning ur spillvatten

14 § Uppvärmning av tappvarmvatten utgör huvuddelen av den totala energianvändningen i den urbana vattencykeln. Ett utökat behov av energieffektivisering i fastigheter, ökande krav från EU på varor och byggnader och den snabba teknikutvecklingen som skett med exempelvis energisnåla disk- och tvättmaskiner och vattensnåla duschar påverkar temperaturen på fastighetsägares spillvatten men speglar utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Energiutvinning ur spillvatten med värmeväxlare och värmepumpar är andra exempel på det. Energiutvinning ur spillvatten bör vara möjligt så länge det inte bedöms innebära till exempel en försämrad rening eller ökade utsläpp på ett sådant sätt huvudmannen orsakar skada eller olägenhet eller får svårt att uppfylla sina skyldigheter (jfr 21 § vattentjänstlagen). Energiutvinning bör avse den energi som fastighetsägaren själv tillfört och det vatten som släpps ut till den allmänna VA-anläggningen bör som lägst ska ha samma temperatur som det levererade dricksvattnet vid förbindelsepunkten. För att det ska vara mer förutsägbart för huvudmannen ska fastighetsägare som avser utnyttja vatten för energiutvinning anmäla till huvudmannen innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen. Vid oenighet mellan huvudmannen och en fastighetsägare i fråga om ett utsläpp är förbudet finns möjlighet att väcka talan i mark- och miljödomstolen för att få saken prövad (53 § vattentjänstlagen).

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

15 § Bestämmelsen ändras som en följd av att avsnittet om den allmänna avloppsanläggningen delas upp i två avsnitt, dels den allmänna spillvattenanläggningen, dels den allmänna dagvattenanläggningen.

Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att använda spillvattenanläggningen för att exempelvis förebygga skada eller vidta underhållsåtgärder. I andra stycket påminns om vikten av att underrätta fastighetsägaren om planerade avbrott. Val av metod för information får bedömas från fall till fall utifrån de aktuella förutsättningarna. Se vidare vad som anges om detta i kommentaren till 10 § tredje stycket om dricksvatten.

Dag- och dränvatten får endast tillföras avsedd ledning

16 § En ny rubrik till bestämmelsen införs för att motsvara rubriken ovan 24 § om användningen av den allmänna dagvattenanläggningen.

Frånkoppling av dag- och dränvatten från spillvattenförande ledning

17 § Vattentjänstlagen ger möjlighet att vid omläggning av ett kombinerat system till ett duplikatsystem vid behov framtvinga medverkan från fastighetsägarens sida. Frågan har i bestämmelsen lösts på så sätt att huvudmannen, oberoende av de villkor som tidigare gällt, givits rätt att föreskriva att efter det att en dagvattenledning eller anordningar för bortledning av vatten utan förbindelsepunkt anlagts utanför fastighet, får dag- och dränvatten inte längre tillföras en avloppsledning avsedd för enbart spillvatten. Huvudmannen kan däremot inte kräva att fastighetsägaren vidtar annan ändring än att se till att dag- och dränvatten från fastigheten inte tillförs spillvattenledningen.

Fastighetsägaren har i dessa fall normalt två möjligheter att lösa dagvattenfrågan.

Antingen kan fastighetsägaren låta ändra fastighetens VA-installation så att dagvatten avleds genom särskilda dagvattenledningar och att fastighetens därtill hörande dagvattensservis blir inkopplad till VA-anläggningens dagvattensservis vid förbindelsepunkten, eller också kan fastighetsägaren låta utföra en LOD-anläggning (LOD = lokalt omhändertagande av dagvatten) på fastigheten. Om fastighetsägaren vill avleda dagvatten till en LOD-anläggning men detta inte visar sig vara praktiskt genomförbart, kan kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd av sanitära skäl anse att det är nödvändigt att ålägga fastighetsägaren att avleda dag- och dränvatten till dagvattenledningen.

I det fall en fastighetsägare inte vidtar de åtgärder som ålagts denne har huvudmannen möjlighet att begära prövning hos mark- och miljödomstolen. Domstolen kan förplikta part i VA-förhållande att inom viss tid vidta åtgärd som denne lagligen är skyldig att utföra. Domstolen kan, om huvudmannen yrkar detta, föreskriva vitespåföljd för underlåtenhet att fullgöra förpliktelsen. En annan möjlighet är att parten förpliktas att vidta åtgärden, och om fastighetsägaren motsätter sig detta, åtgärden får utföras genom motpartens försorg.

Vid nybyggnad måste bestämmelserna i Boverkets byggregler beaktas, vilka innebär att dränvatten från en byggnad inte får avledas till spillvattenledning, i vilken uppdamning kan förekomma. Om huvudman ställer kravet att dränvatten ska avledas till dagvattenledning innebär detta i många fall att dränvatten från byggnader, i första hand sådana med källare, inte kan avledas med självfall. Detta beror på att dagvattenledningar normalt sett är dimensionerade så att ledningarna blir dämnda vid häftigare regn. Den praktiska konsekvensen blir därför att vissa byggnader inte kan förses med källare eller att dränvattnet måste pumpas eller avledas till LOD-anläggning. I vissa fall kan det dock vara godtagbart att dränvatten avleds till en ledning i vilken uppdamning kan förekomma. En förutsättning för detta bör dock vara att byggnadens grundkonstruktion utförts på ett sådant sätt att den inte skadas om den utsätts för utvändigt vattentryck.

En lösning kan vara att huvudmannen efter ansökan från fastighetsägaren medger att dränvattnet får avledas till spillvattenförande ledning. Detta bör dock ske med stor restriktivitet med hänsyn till de höga krav på säkerhet mot källaröversvämningar inom områden med duplikata avloppssystem som rättspraxis numera utvisar.

Ibland kan huvudmannen i vissa områden vara i behov av att begränsa dränvattenflödet till de allmänna ledningarna för att undvika att dessa ledningar överbelastas vid snösmältning och vid häftiga regn. Om huvudmannen inför sådana begränsningar för vissa områden bör det ses över om bestämmelser i detaljplan eller områdesbestämmelser (jfr 4 kap. PBL) kan införas för att bidra till ett minskat flöde till de allmänna ledningarna.

Att ändra en befintlig installation så att dagvatten som tidigare har avletts till spillvattenförande ledning, i stället avleds till dagvattenledning, kan i många fall medföra betydande kostnader. I ytterligare andra fall kan det framstå som angeläget att en fastighets installation ändras, trots att kostnaderna för detta är relativt betydande. I de fall kostnaderna väsentligt överstiger motsvarande kostnader för jämförbara fastigheter i allmänhet har fastighetsägaren rätt till ersättning för merkostnaden i fråga. Bidrag kan bli aktuellt efter särskilt beslut av huvudmannen eller enligt de grunder som huvudmannen angivit. Detta innebär att kostnaden till viss del slås ut på VA-kollektivet i dess helhet, alternativt betalas med skattemedel.

18 § Inom områden med befintliga, kombinerade system finns ibland intresse från huvudmannen att minska belastningen på ledningsnätet. En åtgärd i sådan riktning är att se till att ledningarna i så liten utsträckning som möjligt tillförs dagvatten. Bestämmelsen ger huvudmannen möjlighet att under vissa förutsättningar förbjuda utsläpp av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Har det genom utredning klarlagts att det finns förutsättningar för lokalt omhändertagande av dag- och dränvattnet kan kommunen hävda att behovet att avleda detta vatten kan tillgodoses bättre på annat sätt än genom den allmänna ledningen. Med sådant ”annat sätt” avses i allmänhet då LOD-anläggning.

Att anordna en LOD-anläggning inom fastigheten innebär vanligen vissa kostnader för fastighetsägaren. Eftersom ett förbud att avleda dag- och dränvatten till spillvattenförande ledning inte får medföra att fastigheten hamnar i ett sämre ekonomiskt läge än tidigare, torde ett sådant förbud behöva medföra att fastighetsägaren kompenseras av huvudmannen för anläggningskostnaden för LOD-anläggningen.

Spillvatten från fastighet som inte används som bostad

19 § Med ökande krav på åtgärder för att motverka vattenföroreningar är det i många fall nödvändigt att utöva en noggrannare kontroll över vad som avleds till den allmänna spillvattenanläggningen. I bestämmelsens första stycke har därför fastighetsägaren ålagts att lämna uppgifter om arten och omfattningen av sådan verksamhet inom en fastighet som inte är för bostadsändamål och som kan inverka på spillvattnets beskaffenhet. Vidare är det skäligt att provtagningar och analyser som huvudmannen anser är nödvändiga för kontroll av sådant spillvatten bekostas av fastighetsägaren eller genom denne av företag, rörelse eller verksamhet som avleder ifrågavarande spillvatten. Kostnaden för sådan kontroll kan också ingå i särskild industriavloppstaxa.

Bestämmelsens andra stycke gör det möjligt för huvudmannen att föreskriva att fastighetsägaren själv, på det sätt och i den omfattning som huvudmannen bestämmer, ska föra journal över verksamheten och utöva kontroll av spillvattnets beskaffenhet.

Slutligen bör framhållas att även om det är en hyresgäst som bedriver rörelse och avleder spillvatten som avses under denna punkt är det enligt vattentjänstlagen fastighetsägaren som gentemot huvudmannen svarar för att gällande bestämmelser efterlevs. Det ligger därför i fastighetsägarens intresse att se till att en hyresgäst som utövar verksamhet av det slag som det här är fråga om iakttar bestämmelserna under denna punkt.

Har hyresgästen ingått avtal med huvudmannen om att bruka VA-anläggningen på ett sätt som anges i 4 § andra stycket i föreskrifterna, svarar denne själv som part i VA-förhållandet för sina skyldigheter gentemot huvudmannen i stället för fastighetsägaren.

Lätt tryckavloppssystem (LTA-system)

20 § Enligt 19 § vattentjänstlagen ska huvudmannen ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren ska kunna använda VA-anläggningen. Av rättspraxis framgår att det på fastighetens sida om förbindelsepunkten är fastighetsägaren som ansvarar för kostnaderna för grävning, dragning av elledning och övriga liknande kostnader som behövs för att installera LTA-pumpen i ett lämpligt utrymme (se bland annat avgörande MÖD 2023:18).

På samma sätt som för vattenmätare har fastighetsägaren skyldighet att upplåta utrymme, skydda LTA-pumpenhet mot skada och svara för dess elförsörjning med mera (20 § vattentjänstlagen). Med pumpenhet avses både pump och pumpbrunn (sump).

Det bör observeras att om pumpanordning behövs för endast en eller några få fastigheter på grund av fastigheternas speciella förhållanden och inte på grund av den allmänna anläggningens konstruktion eller utformning, bekostas pumpanordningen av berörd fastighetsägare, om inte annat överenskommits med huvudmannen.

Avtal ingångna före vattentjänstlagen i vilka ansvaret för underhåll och förnyelse av LTA-pumpar ålagts fastighetsägare har, trots nedsatt anläggningsavgift, inte ansetts undanta kommun från detta ansvar (VA-nämndens beslut 2013-10-17, BVa 76. Hovrätten avskrev målet genom beslut 2013-11-27, M 10218-13, efter att kommunen återkallat sitt överklagande).

Användning av den allmänna dagvattenanläggningen

Huvudmannens skyldighet att ta emot dag- och dränvatten

21 § I paragrafen påminns om att huvudmannens skyldighet att ta emot dagvatten inte är obegränsad. Vidare preciseras fastighetsägarens allmänna ansvar vid användandet av den allmänna VA-anläggningen.

Utgångspunkten enligt vattentjänstlagen är att huvudmannen är skyldig att ta emot dagvatten inom ett verksamhetsområde för dagvatten när det finns ett behov av vattentjänsten, om inte behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt. Huvudmannen har vidare skyldighet att för ordnandet och driften av den allmänna anläggningen uppfylla vissa grundläggande krav som följer av bland annat 10, 11 och 13 §§ vattentjänstlagen. Dessa skyldigheter innebär bland annat att den allmänna anläggningen ska fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet (säkerhetskravet). Anläggningen ska vara anpassad till den i verksamhetsområdet befintliga bebyggelsens behov och uppfylla vissa generella funktionskrav.

Huvudmannen kan bli skadeståndsskyldig för en översvämningsskada på en fastighet när säkerhetskravet i 13 § vattentjänstlagen inte har iakttagits. I domstolspraxis har säkerhetskravet tolkats så att fastighetsägare med golvbrunnar eller andra fria inloppsöppningar i källargolvsnivå från dagvattenförande avloppsledning normalt inte ska behöva räkna med källaröversvämningar via ledningen vid mindre intensiva regn än tioårsregn. I Svenskt Vattens publikation P110, Avledning av dag-, drän- och spillvatten anges flera olika funktionskrav för nya dagvattensystem. Vad gäller minimikrav på återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem (duplikatsystem) framgår att huvudmannen har ansvar för en återkomsttid för trycklinje i marknivå på tio, 20 respektive 30 år beroende på typ av bebyggelse (se s. 42). Funktionskraven i kombinerade avloppssystem är att uppdämning över kritisk källargolvsnivå inte ska ske oftare än vart tionde år (s. 50).

Huvudmannens skyldighet att ta emot dagvatten är långtgående enligt vattentjänstlagen men den är inte obegränsad. Även fastighetsägaren har ett ansvar vid användningen av den allmänna anläggningen där de allmänna skyldigheterna följer av förbuden i 21 § vattentjänstlagen. Enligt paragrafen följer att en fastighetsägare bland annat inte får använda den allmänna VA-anläggningen på ett sådant sätt som innebär att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet. Fastighetsägaren får inte heller använda dagvattenanläggningen på ett sådant sätt att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter eller andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan. Om fastighetsägaren åsidosätter sina skyldigheter vid användningen av den allmänna VA-anläggningen kan fastighetsägaren bli skadeståndsskyldig.

Vad som innebär skada eller olägenhet varierar och beror exempelvis på om den allmänna anläggningen har utformats enbart med öppna lösningar eller med ledningsnät anslutet till ett reningsverk, vilken bebyggelse som betjänas eller hur marken i övrigt används. Även den aktuella recipientens känslighet är av betydelse. I fråga om mängden dagvatten bör det främst handla om andelen hårdgjord yta. I fråga om beskaffenheten på dagvattnet kan det handla om föroreningar som exempelvis partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt, olja eller andra miljöfarliga ämnen. Vilka närmare begränsningar av dagvattnets kvantitet och kvalitet som med hänsyn till risken för skada eller olägenhet för den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen är nödvändiga får därför bestämmas utifrån lokala förhållanden.

Det bör även noteras att det vid avvikande förhållanden finns möjlighet för huvudmannen att ställa krav inom ramen för ett avtal. Av 22 § vattentjänstlagen följer att om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av VA-anläggningen. Ett sådant avtal bör kunna avse både ekonomiska och tekniska specialbestämmelser som

motiveras av avvikande förhållanden och som kan behövas för att det ska vara möjligt för huvudmannen att betjäna den aktuella fastigheten.

Krav på dag- och dränvattnets innehåll och egenskaper

22 § Bestämmelsens första stycke anger vilka skadliga ämnen och föremål som inte får tillföras anläggningen, vilket också klargör att dagvattenanläggningen inte får användas för annat än vad den är avsedd för. Vissa ämnen, bland annat petroleumprodukter, intar en särställning genom att de i så stor utsträckning kan rubba och sänka reningsprocessens effektivitet, vilket medför ökad förorening i recipienten. I denna del gäller samma begränsningar som för den allmänna spillvattenanläggningen.

Dagvatten som avleds till den allmänna anläggningen får inte heller innehålla partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt eller miljöfarliga ämnen i en sådan omfattning att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet, att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter eller att användandet på annat sätt strider mot 21 § vattentjänstlagen. För att huvudmannen ska ha möjlighet att uppfylla de krav som ställs på rening av dagvatten kan fastighetsägaren i vissa fall behöva begränsa förekomsten av föroreningar i det dagvatten som tillförs den allmänna VA-anläggningen.

Reningskraven för det dagvatten som huvudmannen leder bort och släpper ut har blivit allt skarpare i takt med ändrade krav i miljölagstiftningen på att bevara och förbättra vattenförekomsternas kvalitet. Dagvattnets sammansättning varierar stort beroende på vilka ytor som vattnet rinner över i den urbana miljön. Trafik, byggnadsmaterial, industriområden, byggarbetsplatser och trädgårdar är de största källorna till föroreningar i dagvatten. De vanligaste föroreningarna som förekommer i studier av dagvattenkvalitet är partikulärt material, näringsämnen, tungmetaller (koppar, zink, bly, krom, nickel, kadmium), vägsalt, olja och polycykliska aromatiska kolväten (PAH) samt indikatorbakterier. Senare studier visar även på förekomst av föroreningar som till exempel mikroplast och av en del organiska föroreningar såsom alkylfenoler, ftalater, högfluorerade ämnen, organiska tennföreningar, pesticider och PCB.

Om det förekommer utsläpp av dessa ämnen i en sådan omfattning att huvudmannen orsakas skada eller olägenhet bör krav kunna ställas på att rena dagvattnet innan det tillförs den allmänna anläggningen. För att krav ska kunna ställas på fastighetsägaren är det viktigt att huvudmannen har kännedom om vilka ämnen som är problematiska och som behöver minskas. I det enskilda fallet finns möjlighet att låta mark- och miljödomstolen avgöra var gränsen går för huvudmannens ansvar och fastighetens skyldigheter.

I paragrafens andra stycke anges, på samma sätt som för den allmänna spillvattenanläggningen, att ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C inte får tillföras den allmänna anläggningen då vatten som är för varmt kan skada ledningsnätet.

I tredje stycket anges att dagvatten inte heller får tillföras i sådan mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet eller att användandet på annat sätt strider mot 21 § vattentjänstlagen. Det som främst påverkar mängden dagvatten är andelen hårdgjorda ytor inom en bebyggelse. Vilken mängd dagvatten som kan strida mot kraven på hur den allmänna anläggningen får användas varierar beroende på exempelvis vilken bebyggelse som betjänas eller hur marken i övrigt används. Vilka närmare begränsningar av dagvattnets kvantitet som är nödvändiga får därför bestämmas utifrån lokala förhållanden.

Precis som för övriga överträdelser av föreskrifterna innebär kraven och förbuden i 22 § att fastighetsägaren är skyldig att vidta åtgärder eller upphöra med en viss aktivitet för att förhindra skador och olägenheter för huvudmannen eller den allmänna anläggningen på grund av att exempelvis en alltför stor mängd dagvatten tillförs den allmänna anläggningen eller att alltför höga halter av föroreningar i dagvattnet tillförs. Fastighetsägaren är således skyldig att reducera tillförseln eller rena dagvatten när användning av den allmänna dagvattenanläggningen riskerar att ske i strid med första till

tredje stycket i paragrafen. Det kan exempelvis handla om att fastighetsägaren behöver vidta eller underhålla dagvattenåtgärder för att fördröja dagvattnet inom fastigheten och för att undvika att anläggningen skadas eller undermineras vid till exempel skyfall eller andra större nederbördsmängder. Det kan också handla om att fastighetsägaren ordnar en infiltrationsanläggning där dagvattnet fördröjs och renas.

Kraven som ställs på fastighetsägaren får endast gälla användandet av den allmänna anläggningen, exempelvis vad och vilken mängd dagvatten som får släppas ut till anläggningen, inte vilka åtgärder som ska vidtas på fastigheten eller fastighetens VA-installation. Så kallade installationsföreskrifter som handlar om VA-installationens beskaffenhet och utförande av arbete på installationen är alltså inte tillåtna. Förutsättningarna för fastigheterna är olika och kraven får inte medföra att fastighetsägarens möjligheter att använda den allmänna anläggningen oskäligt begränsas. Vid oenighet mellan huvudmannen och en fastighetsägare om ett utsläpp är förbjudet finns möjlighet att väcka talan i mark- och miljödomstolen för att få frågan prövad (se 53 § vattentjänstlagen).

I fjärde stycket anges att utsläpp av ämnen i strid med första och andra stycket omedelbart ska anmälas till huvudmannen. Skälen för detta är att huvudmannen ska ha möjlighet att vidta skyddsåtgärder för att undvika eller minska risken för skador på den allmänna VA-anläggningen eller dess funktion eller för att motverka förorening av en recipient.

Huvudmannens rätt att tillfälligt begränsa användningen

23 § Bestämmelsen ändras som en följd av att avsnittet om den allmänna avloppsanläggningen delas upp i två avsnitt, dels den allmänna spillvattenanläggningen, dels den allmänna dagvattenanläggningen. Se vidare i kommentaren till 15 §.

Spillvatten får inte tillföras dag- och dränvattenledning

24 § Bestämmelsen påminner om att spillvatten inte får tillföras en ledning som är avsedd för dag- och dränvatten och att det är huvudmannen som avgör vilket avloppsvatten som ska utgöra spillvatten.

Förslag till bestämmelse om vakuumavlopp

I bestämmelsen preciseras ansvarsfördelningen när bortledning med självfallssystem sker till ett vakuumavloppssystem. Bestämmelsen motsvarar i tillämpliga delar den bestämmelse som finns för LTA-system i 20 §.

Bilagor

Bilaga 1 Information till fastighets- ägare om kommuns allmänna vattentjänster

Inledning

Denna information ger förklaringar och kommentarer till de bestämmelser och begrepp som finns i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, i det följande kallad vattentjänstlagen, och kommunala föreskrifter om användningen av kommuns allmänna VA-anläggning. Samtliga fastighetsägare som är anslutna till kommuns allmänna VA-anläggning är skyldiga att följa de bestämmelser som finns i kommunens föreskrifter. För att kunna tillgodogöra sig innehållet i denna information är det nödvändigt att ha tillgång till dessa föreskrifter.

Vattentjänstlagen reglerar bland annat rättsförhållandet mellan huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen och fastighetsägare inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster.

Vattentjänsterna utgörs av vattenförsörjning och avlopp. Vattentjänsterna avser tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning respektive bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning.

Huvudman för den allmänna VA-anläggningen i kommun är Med huvudman avses den som äger den allmänna VA-anläggningen.

Verksamhetsområde

Kommunens allmänna vattentjänster tillhandahålls inom ett fastställt geografiskt område, det så kallade verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet beslutas av kommunfullmäktige. Uppgift om verksamhetsområdet finns även hos huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare

Med fastighetsägare avses i detta sammanhang, ägare av en fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde. Med fastighetsägare jämföras bland andra tomträttshavare och vanligen även arrendator.

Rätten att använda en allmän VA-anläggning är knuten till fastigheten och inte till fastighetsägaren. Detta innebär att det inte går att säga upp ett "VA-abonnemang" och därmed undgå avgiftsskyldighet.

Huvudmannen kan träffa ett avtal med annan än fastighetsägaren om rätt att få använda VA-anläggningen. Konsekvensen av detta blir att det som gäller för fastighetsägaren i stället gäller för användaren. Detta innebär bland annat att huvudmannen därefter endast kan kräva betalning av den som huvudmannen har träffat avtal med.

Vad ingår i den allmänna VA-anläggningen?

I den allmänna VA-anläggningen ingår bland annat vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, anläggningar för bortledning, rening och fördröjning av dagvatten, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar, som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt. I den allmänna VA-anläggningen ingår också servisledningar fram till den eller de förbindelsepunkter som huvudmannen har bestämt för varje fastighet.

Vad ingår i fastighetens VA-installation?

Med en fastighets VA-installation menas de ledningar som har dragits för fastigheten från en förbindelsepunkt. I installationen ingår även anordningar, till exempel tappventiler, konsol för vattenmätare och tvättställ, som anslutits till en sådan ledning. En VA-installation ingår inte i den allmänna VA-anläggningen, men kan i vissa fall ändå ägas av huvudmannen när det följer av vattentjänstlagen, föreskrifter eller avtal. Detta gäller främst till exempel vattenmätare eller pump inom ett lätt tryckavloppssystem (LTA-system).

Servisledning

Med servisledning menas den ledning som förbinder en byggnad eller en fastighet med en allmän VA-anläggnings ledningsnät. Den delas av förbindelsepunkten i den allmänna anläggningens del och i fastighetens del.

Juridisk ansvarsfördelning

Den juridiska ansvarsgränsen mellan huvudmannens allmänna anläggning och fastighetens VA-installation går i förbindelsepunkten. Med förbindelsepunkt menas den punkt där inkoppling av fastighetens ledningar till den allmänna anläggningen ska ske eller har skett.

Kostnadsfördelning

Huvudmannen svarar för alla arbeten och kostnader för den allmänna anläggningen. Fastighetsägaren svarar för alla arbeten och kostnader som kan hänföras till fastighetens VA-installation.

En anordning som behövs endast för en eller några få fastigheter, till exempel anordning för tryckstegring av vatten eller pumpning av spillvatten, bekostas av respektive fastighetsägare om inte huvudmannen bestämt någonting annat.

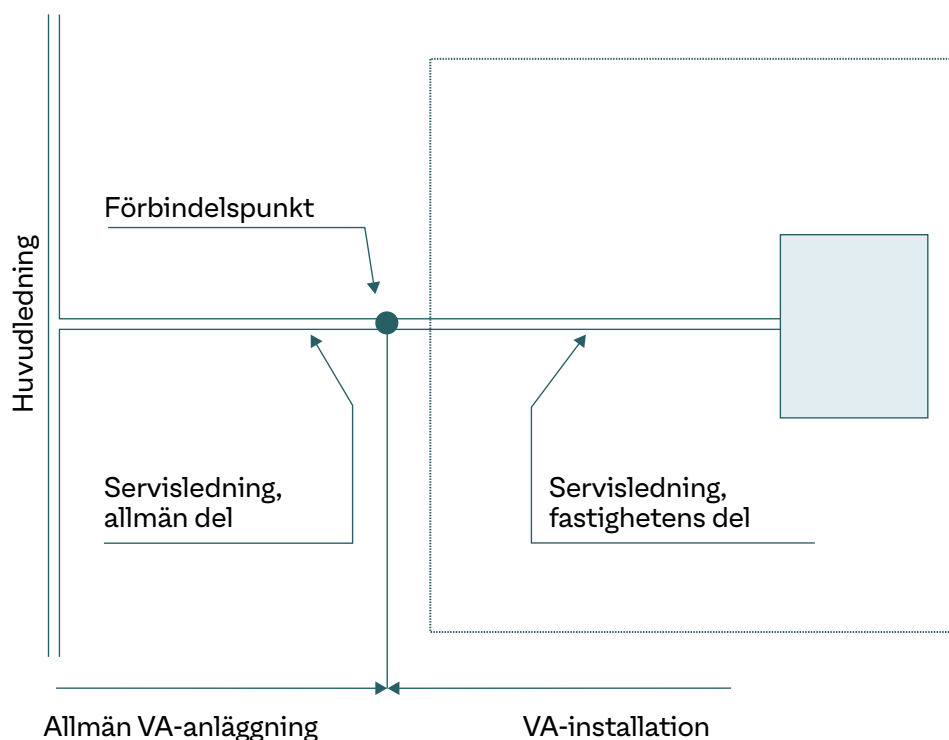
Förbindelsepunkternas läge

Det är huvudmannen som bestämmer den eller de förbindelsepunkter där fastighetens ledningar ska kopplas till den allmänna VA-anläggningen. För varje typ av ledning som ska kopplas till den allmänna anläggningen, till exempel för dricksvatten, spillvatten och dagvatten, ordnas en egen förbindelsepunkt. Dessa ligger vanligtvis nära varandra och i fastighetens omedelbara närhet, ca ... m utanför fastighetsgräns, men huvudmannen kan också ha meddelat annat läge.

Huvudmannen bestämmer förbindelsepunktens läge efter samråd med fastighetsägaren. Fastighetsägaren ska i tid anmäla sina eventuella önskemål till huvudmannen.

När uppgifter om en eller flera förbindelsepunkters läge lämnas för en fastighet anges normalt dimension och planläge för samtliga servisledningar samt för avloppsserviser även höjdläge.

När det gäller dagvatten från fastighet kan det ibland förekomma att sådant vatten får avledas till den allmänna VA-anläggningen utan att fastigheten försetts med en särskild servisledning för detta ändamål. Förbindelsepunkt kan i detta fall därmed inte upprättas och meddelas fastighetsägaren. I stället måste huvudmannen ha vidtagit särskilda åtgärder för sådan avledning och ha underrättat fastighetsägaren om detta.

Anslutning till den allmänna VA-anläggningen

Anmälan om anslutning

Om en fastighetsägare vill ansluta sin fastighet till den allmänna VA-anläggningen ska denne skriftligen anmäla detta till huvudmannen. Anmälan kan göras digitalt på huvudmannens hemsida eller på blankett som huvudmannen tillhandahåller. Har fastighetsägaren rätt att använda den allmänna VA-anläggningen, drar huvudmannen fram ledningar till förbindelsepunkterna för respektive vattentjänst.

Inkoppling av två eller flera fastigheters VA-installationer till den allmänna anläggningen i en gemensam förbindelsepunkt för fastigheterna kan beviljas om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl för en sådan lösning. Avtal om detta träffas i sådana fall med huvudmannen. En förutsättning för att en gemensam förbindelsepunkt ska beviljas är ofta att fastigheterna bildat en gemensamhetsanläggning.

Huvudmannen har i vissa fall rätt till anstånd med att utföra anläggnings- eller utbyggnadsarbetet för att samordningen med andra arbeten inte ska försvåras och för att denne ska kunna följa sin utbyggnadsplan.

Huvudmannen medger inkoppling av fastighetens VA-installation till den allmänna anläggningen när anläggningsavgiften är betald eller, om avgiften ska delbetalas, när godtagbar säkerhet har ställts. Huvudmannen är dock inte skyldig att låta en fastighet kopplas till den allmänna anläggningen om fastighetens installation har väsentliga brister. Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att undersöka en VA-installation och dess användning innan VA-installationen kopplas till den allmänna anläggningen eller annars när det behövs för att huvudmannen ska kunna fullgöra sina skyldigheter.

Huvudmannen behöver inte göra inkopplingen själv, utan detta kan efter huvudmannens medgivande överlåtas till fastighetsägarens entreprenör, förutsatt att den senare har ett system för kvalitetssäkring för denna typ av arbete.

Ny förbindelsepunkt

Om fastighetsägaren vill ha en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga och huvudmannen efter ansökan går med på detta, får fastighetsägaren bekosta den nya

servisledningens allmänna del samt bortkopplingen av den tidigare servisledningens allmänna del.

Om huvudmannen vill upprätta en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga, ska huvudmannen ersätta fastighetsägaren för de kostnader som uppstår med den nya servisledningen och inkoppling av denna.

Ett skäligt avdrag med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick bör göras i båda fallen.

Avgiftsskyldighet

Avgiftsskyldighet för fastighetsägaren inträder när huvudmannen ordnat förbindelsepunkt och informerat fastighetsägaren om detta. Därutöver krävs att fastigheten ligger inom verksamhetsområde för vattenförsörjning, spillvatten och dagvatten, att fastigheten har behov av en vattentjänst och att behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Ibland kan bortledning av dagvatten från en fastighet till den allmänna anläggningen ske utan att förbindelsepunkt upprättats. Har förbindelsepunkt för dagvatten från fastighet inte upprättats, men fastigheten anses i behov av bortledning av dagvatten, inträder avgiftsskyldighet för detta ändamål när huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Dricksvattnets kvalitet, tryck och mängd

Huvudmannen har bara skyldighet att leverera vatten för hushållsändamål till anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet. Vattnet ska vara av dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter. Huvudmannen garanterar inte att ett visst vattentryck alltid upprätthålls eller att en viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Begränsning av vattenleverans

Huvudmannen har rätt att begränsa eller stänga av vattenleveranserna för att förebygga skada samt vid reparationer, tillsyn och liknande omständigheter. Vid planerat leveransavbrott informerar huvudmannen fastighetsägarna om detta på lämpligt sätt, till exempel genom skriftligt meddelande. Vid en mer omfattande akut avstängning kan information ges till exempel genom lokalradio, via huvudmannens hemsida eller sms.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att minska sin vattenförbrukning efter huvudmannens anvisningar.

Andra vatteninstallationer

Växling från en försörjningsanläggning till en annan, till exempel från den allmänna anläggningen till egen brunn, får endast vara möjligt om den allmänna anläggningen är skyddad med ett fritt luftgap ("bruten förbindelse"), alternativt efter demontering och förnyad montering av rör och rördelar.

Dricksvatten för andra ändamål

Vatten används även för andra ändamål än hushåll, till exempel i industrier och ibland också som energikälla. Industrier eller andra verksamheter med stor vattenförbrukning, särskilda kvalitetskrav eller som kräver stora flöden kan inte utan vidare räkna med att huvudmannen ska klara sådana behov om inte detta särskilt avtalats. Vid behov av vatten utöver normal hushållsanvändning behöver fastighetsägaren göra en anmälan till huvudmannen som sedan bedömer om medgivande kan ges.

Det förekommer att fastighetsägare önskar ansluta en sprinklerinstallation till den allmänna vattenförsörjningsanläggningen. Ändamålet med en allmän vattenförsörjningsanläggning är i första hand att betjäna bostadsbebyggelse och annan bebyggelse med vattentjänster med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Detta

innebär att en fastighetsägare inte med stöd av vattentjänstlagen kan kräva att få ansluta en sprinklerinstallation. Om vattenförsörjningsanläggningen har tillräcklig kapacitet och det i övrigt inte bedöms påverka anläggningens funktion och säkerhet har huvudmannen möjlighet att efter överenskommelse medge anslutning av sprinkler. Sådan anslutning regleras genom avtal i vilket framgår förutsättningar för anslutningen, fastighetsägarens skyldigheter och de avgifter denne ska betala. Om en sådan anslutning innebär merkostnader för huvudmannen för anpassning av anläggningen till denna extra tjänst, till exempel uppdimensionering av ledningar, ska fastighetsägaren stå för dessa kostnader.

Vattenmätare

Vattenförbrukningen hos fastighetsägare fastställs genom mätning, om inte huvudmannen bestämmer annat. Huvudmannen tillhandahåller och installerar vattenmätaren och är dess ägare. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilken typ av mätare som ska användas. Fastighetsägaren är skyldig att upplåta plats för mätaren samt lämna huvudmannen tillträde till fastigheten när denne vill kontrollera, ta ned eller sätta upp vattenmätaren.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren. För dessa åtgärder liksom för avläsning ska fastighetsägaren lämna huvudmannen fritt och obehindrat tillträde till mätaren. Har en plats för mätare utförts innan placeringen godkänts av huvudmannen, är fastighetsägaren, om huvudmannen kräver det, skyldig att svara för och bekosta ändringen så att mätarens plats kan godkännas av huvudmannen. Huvudmannen bestämmer även om en tidigare godkänd mätarplats behöver ändras.

Vid misstanke om att vattenmätaren visar fel är det huvudmannen som låter undersöka den. Vattenmätaren kan undersökas antingen om huvudmannen anser att det är nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det. Undersökningen ska bekostas av fastighetsägaren, om denne begärt undersökningen och mätaren godkänns. I annat fall bekostar huvudmannen undersökningen.

Vid undersökning av mätaren bestäms felvisningen i två kontrollpunkter enligt myndigheten Swedacs föreskrifter om vatten- och värmemätare. Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära rättslig prövning av frågan av mark- och miljödomstolen.

Fastighetsägare ska se till vattenmätaren och skydda den mot skada, till exempel mot frost samt mot återströmning av varmvatten och annan skadlig värmepåverkan. Om så inte sker och mätaren skadas, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen kostnaden för att åtgärda eller byta mätaren.

Fastighetsägare som önskar att vattenmätaren tillfälligt tas ned på grund av frostrisk eller annan orsak ska anmäla detta till huvudmannen, som mot ersättning tar ner och sätter tillbaka mätaren.

Användning av den allmänna spillvattenanläggningen

Spillvatten

Huvudmannen är skyldig att ta emot spillvatten från anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet om inte behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt. Med spillvatten menas förorenat vatten från hushåll, industriell tillverkningsprocess, arbetsplats, serviceanläggning med mera.

Spillvattnets beskaffenhet

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten som mer än oväsentligt avviker från hushållsspillvatten. Fett, giftiga vätskor eller andra miljöfarliga ämnen kan medföra skador på ledningsnät eller påverka reningsprocessen, slammet eller recipienten. För att få släppa ut sådant spillvatten i det allmänna ledningsnätet förutsätts att avtal upprättats. Huvudmannen är inte heller skyldig att ta emot spillvatten om behovet av avledning kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Bensin-, olje- och fettavskiljare samt sand- och slamfång i gårdsbrunnar och liknande anordningar ska kontrolleras och tömmas regelbundet så att de fyller avsedd funktion. För fettavskiljare bör kraven enligt europanorm SS EN 1825 uppfyllas och för oljeavskiljare europanorm SS EN 858. Spillvatten från köksavfallskvarn får som huvudregel inte tillföras den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska att anmäla till huvudmannen innan sådant vatten släpps till den allmänna spillvattenanläggningen.

Energiutvinning ur spillvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt spillvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Fastighetsägare är även skyldig att till huvudmannen anmäla verksamhet som kan inverka på spillvattnets sammansättning.

Vid borrning för installation av bergvärmepumpar uppstår så kallat borrhax (krossat berg/grus). Avloppsvatten som innehåller borrhax får inte tillföras den allmänna avloppsanläggningen.

Fastighet som används till annat än bostad

Med hänsyn till kraven på åtgärder för att hindra vattenförorening är det nödvändigt för huvudmannen att, för fastigheter som används till annat än bostad, ha en noggrannare kontroll av vad som avleds till den allmänna spillvattenanläggningen. Fastighetsägaren är därför enligt de kommunala föreskrifterna skyldig att lämna uppgift om arten och omfattningen av sådan verksamhet inom fastigheten som kan inverka på spillvattnets innehåll. Provtagningar och analyser som huvudmannen anser nödvändiga för kontroll av sådant spillvatten bekostas av fastighetsägaren eller genom denne av företag, rörelse eller verksamhet som avleder spillvattnet. Kostnaden för sådan kontroll kan också ingå i särskild industriavloppstaxa.

Huvudmannen kan kräva att fastighetsägaren själv, enligt huvudmannens anvisningar och på det sätt och i den omfattning huvudmannen bestämmer, ska föra journal över verksamheten och själv utöva kontroll av spillvattnets innehåll.

Industrier måste samråda med huvudmannen

Fastighetsägare som använder eller avser att använda den allmänna spillvattenanläggningen och som avser att ansöka om prövning av avloppsutsläpp enligt miljölagstiftningen ska samråda med huvudmannen.

LTA-system och vakuumsystem

En allmän spillvattenanläggning utförs normalt så att fastigheterna kan ansluta sina servisledningar och nyttja anläggningen utan att det krävs särskilda anordningar för fastigheten. Detta är dock inte alltid möjligt. Topografiska förhållanden kan exempelvis göra det omöjligt att avleda spillvatten med självfall till den allmänna anläggningen. Då krävs att pumpar installeras för att anläggningen ska kunna nyttjas på avsett vis. Ett så kallat LTA-system (lätt tryckavloppssystem) består av små pumpenheter, ofta en per fastighet, som i de flesta fall placeras inne på fastigheten i anslutning till den bebyggelse som ska betjänas av systemet.

Huvudmannen tillhandahåller pumpenhet inklusive pumpbrunn trots att pumpenheten oftast placeras inne på fastigheten. Pumpenhetens plats bestäms av huvudmannen. Huvudmannen äger pumpenheten och ansvarar för drift, underhåll och förnyelse

av denna. Fastighetsägaren bekostar grävning av pumpgrop, dragning av elledning samt de anordningar som behövs för att sammankoppla pumpen med VA-installationen i övrigt. Fastighetsägaren svarar för och bekostar elförsörjningen för drift av pumpen och eventuell uppvärmning av servisledningen fram till förbindelsepunkten.

I det fall det endast rör sig om enstaka fastigheter som behöver LTA-system får fastighetsägaren själv stå för samtliga kostnader.

Vad som ovan sägs om LTA-system och pumpenheter gäller även för motsvarande anordningar (ventilbrunn) i samband med avledning med självfall till ett allmänt vakuumsystem.

Användning av den allmänna dagvattenanläggningen

Dag- och dränvatten

Med dagvatten menas tillfälligt, avrinnande vatten på ytan, mark eller konstruktion till exempel regnvatten, smältvatten eller framträngande grundvatten. Med dränvatten avses sådant vatten i marken som avleds genom dränering.

Huvudmannen är skyldig att ta emot dagvatten från anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet om inte behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt. I vissa fall kan avledning till en så kallad. LOD-anläggning (LOD = lokalt omhändertagande av dagvatten) på den enskilda fastigheten innebära sådan fördel. LOD kan till exempel innebära att dag- och eller dränvatten avleds till ett så kallat perkolationsmagasin (stenkista) på den egna tomten eller att vattnet sugas upp av omgivande gräsytor. Fastighetsägare kan även i vissa fall leda sitt dagvatten direkt till en vattenförekomst. Med dag- och dränvatten likställs allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer inte ska avledas till spillvattenförande ledning. Vid behov kan fastighetsägaren rådgöra med huvudmannen.

Det följer av vattentjänstlagen att huvudmannen inte är skyldig att ta emot en obegränsad mängd dagvatten och inte heller en obegränsad mängd föroreningar i dagvatten från fastigheter. Skyldigheten omfattar inte att ta emot dagvatten av en sådan beskaffenhet eller mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet, att huvudmannen får svårt att uppfylla sina skyldigheter eller att användningen på annat sätt strider mot lagen. Vad som innebär skada eller olägenhet varierar och beror exempelvis på om den allmänna anläggningen har utformats enbart med öppna lösningar eller med ledningsnät anslutet till ett reningsverk, vilken bebyggelse som betjänas eller hur marken i övrigt används. Vilka närmare begränsningar av dagvattnets kvantitet och kvalitet som med hänsyn till risken för skada eller olägenhet för den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen är nödvändiga bestäms utifrån lokala förhållanden. Fastighetsägaren kan lämpligen själv vidta åtgärder för att fördröja och minska mängden dagvatten för att skydda fastigheten och VA-anläggningen, exempelvis anlägga ett fördröjningsmagasin eller minska andelen hårdgjord yta på fastigheten.

Dagvattnets beskaffenhet och mängd

Dag- och dränvatten som tillförs en allmän dagvattenanläggning ska hålla sådan kvalitet att huvudmannen kan uppfylla sina skyldigheter enligt gällande lagar och förordningar. Huvudmannen kan lämna ytterligare anvisningar angående dagvattnets beskaffenhet eller mängd.

Sådana vätskor, ämnen eller föremål som inte får tillföras den allmänna spillvattenanläggningen får inte heller tillföras den allmänna dagvattenanläggningen. Vidare får inte dagvatten som avleds till den allmänna anläggningen innehålla partiklar, näringsämnen, tungmetaller, vägsalt eller miljöfarliga ämnen i en sådan omfattning att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet eller får svårt att uppfylla sina skyldigheter. Fastighetsägaren kan därför i vissa fall behöva begränsa förekomsten av föroreningar i det dagvatten som tillförs den allmänna VA-anläggningen.

Dagvatten får inte heller tillföras i sådan mängd att den allmänna VA-anläggningen eller huvudmannen orsakas skada eller olägenhet. Det som främst påverkar mängden dagvatten är andelen hårdgjorda ytor inom en bebyggelse. På motsvarande sätt som för föroreningar i dagvatten kan fastighetsägaren behöva vidta åtgärder för att begränsa mängden dagvatten.

Inkoppling av dränvatten till den allmänna avloppsanläggningen

Vid nybyggnationer måste bestämmelserna i Boverkets byggregler följas. Innebörden av dessa bestämmelser är att dränvatten från byggnad inte får avledas till avloppsledning, i vilken uppdämning kan förekomma. Uppdämning innebär att en ledning går full och att den fria vattenytan kan stiga i anslutande ledningar och brunnar. Ställer huvudmannen kravet att dränvatten ska avledas till dagvattenledning, innebär detta i många fall att dränvatten från byggnader, i första hand sådana med källare, inte kan avledas med självfall. Dagvattenledningar är nämligen normalt dimensionerade så att uppdämning i ledningarna förekommer vid häftigare regn. Den praktiska konsekvensen blir därför att vissa byggnader inte kan förses med källare eller att dränvattnet måste pumpas eller avledas till LOD-anläggning.

Separering av kombinerat avloppsvattensystem

Om dag- och dränvatten avleds från fastighet till spillvattenförande ledning får avledningen inte fortsätta efter att särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten upprättats och fastighetsägaren underrättats om detta. Alternativt kan huvudmannen ha vidtagit åtgärder för avledning utan att förbindelsepunkt har upprättats och meddelat fastighetsägaren detta.

Huvudmannen bestämmer när tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd kan i vissa fall medges av huvudmannen.

Avgifter

Fastighetsägares avgiftsskyldighet till huvudmannen regleras i taxan för allmänna vattentjänster (VA-taxan). VA-taxan innehåller uppgifter om anläggningsavgifter, bruksavgifter och uppgifter om avgifter för vanligen förekommande tjänster som huvudmannen tillhandahåller på fastighetsägarens begäran, till exempel avstängning av vattentillförsel. Huvudmannen får träffa avtal med ägare till fastighet och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Övrigt

En allmän VA-anläggning ska användas så att det inte uppkommer olägenhet för huvudmannen eller någon annan. Det får inte uppstå svårigheter för huvudmannen att uppfylla kraven från miljö- och hälsoskyddssynpunkt eller att i övrigt uppfylla sina åligganden enligt lag eller annan författning eller enligt avtal. Fastighetsägare ansvarar för att VA-installationen, även sådan som inte kräver bygglov, anordnas och utförs så att den uppfyller kraven i Boverkets byggregler.

Huvudmannen har rätt att undersöka VA-installationen och dess användning. Påträffas allvarliga brister är fastighetsägaren skyldig att rätta till dessa så att det inte uppkommer olägenheter för huvudmannen eller någon annan. Om så inte sker är huvudmannen inte skyldig att låta fastigheten kopplas eller vara kopplad till den allmänna anläggningen.

Avtal

Om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för att använda VA-anläggningen.

Anmäl ändringar

Fastighetsägare ska på begäran lämna underlag till huvudmannen för avgiftsberäkning. Dessutom ska fastighetsägare självantmäla sådan ändring av VA-installationen eller annat förhållande, som enligt taxan kan ha betydelse för avgiftsberäkningen.

Anmäl ägarbyte

Fastighetsägare ska utan dröjsmål underrätta huvudmannen när fastigheten övergår till ny ägare samt uppgge den nya ägarens namn, adress och tillträdesdag.

Vattenavstängning

Har fastighetsägare inte betalat VA-avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt vattentjänstlagen och är försummelsen väsentlig, har huvudmannen rätt att stänga av vattentillförseln till fastigheten. Avstängning kan ske om rättelse inte kunnat åstadkommas genom skriftlig uppmaning och avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa.

Fastighetsägaren ska till huvudmannen betala avgift enligt taxa för såväl avstängning som återinkoppling.

Risk för källaröversvämning

I hus med källare, särskilt där källaren har golvbrunn eller annan avloppsenhet, finns alltid en risk för källaröversvämning. Vid häftiga regn eller snösmältning kan den allmänna ledningen överbelastas och vatten kan baklänges tränga in i avloppsserviser och upp genom golvbrunnar och förorsaka skador. Vid sidan av översvämningar förorsakade av häftiga regn är stopp i servisledning den vanligaste skadeorsaken.

Fastighetsägare bör i eget, och i förekommande fall hyresgästers, intresse i största möjliga utsträckning förebygga skador inom fastigheten till följd av uppdämning i ledningsnätet.

Exempelvis kan följande åtgärder vidtas:

- Placera inte föremål i källaren som är värdefulla och känsliga för fukt.
- Kontrollera att avstängbara golvbrunnar är stängda och att automatiska bakvattenventiler fungerar.
- Förse de golvbrunnar i källaren som inte är avstängningsbara med tätande anordningar eller ersätt med avstängningsbara brunnar.
- Kontakta en rörinstallatör om misstanke finns att avloppets avstängningsanordningar inte fungerar.
- Kontrollera att regn- och smältvatten leds bort från byggnaden.
- Valla in nedfarter till garage och andra utrymmen.
- Kontrollera att intern avloppspump fungerar.
- Anslut fastigheten till en larmcentral med larmtjänst.

Bilaga 2 Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Inledande bestämmelser

1 §

Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2 §

I denna lag avses med

vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushålls-användning,

avlopp: bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning,

vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),

va-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,

allmän va-anläggning: en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande in ytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,

enskild anläggning: en va-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning,

verksamhetsområde: det geografska området inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning,

huvudman: den som äger en allmän va-anläggning,

fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, deikomisrätt eller på grund av testamenteriskt förordnande,

va-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va-anläggning,

förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän va-anläggning och en va-installation,

allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,

anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän va-anläggning, och

brukningsavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

Lag (2010:917)

3 §

Vid tillämpningen av denna lag skall en kommun anses ha ett rättsligt bestämmande in ytande över en va-anläggning om kommunen ensam eller tillsammans med en eller flera andra kommuner

1. helt äger anläggningen,
2. genom ägande förfogar över mer än hälften av samtliga röster i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen eller på annat sätt förfogar över en motsvarande majoritet av beslutsmakten i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen,
3. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen, eller
4. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag som helt äger anläggningen.

4 §

Om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag, skall det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också tillämpas i fråga om en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare. I så fall skall det som i lagen sägs om fastighetsägaren tillämpas på byggnadens eller anläggningens ägare.

5 §

Om någon annan än en fastighetsägare har ingått avtal med huvudmannen om att få använda huvudmannens va-anläggning, skall det som i denna lag gäller en fastighetsägare också gälla användaren.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 §

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befolkning eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Lag (2022:1249)

Vattentjänstplan

Rubriken och 6a-6d §§ införda g. *Lag 2022:1249*.

6 a §

Det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun.

Kommunfullmäktige beslutar om antagande och ändring av en vattentjänstplan.

Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster.

6 b §

En vattentjänstplan ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Planen är inte bindande.

6 c §

Utöver det förfarande som följer av bestämmelserna om strategiska miljöbedömningar av planer och program i 6 kap. miljöbalken ska kommunen innan den antar eller ändrar en vattentjänstplan

1. på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen, och
2. ställa ut ett förslag till plan för granskning under minst fyra veckor.

Kommunen ska informera om utställningen på sin anslagstavla före utställningstidens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem synpunkter ska lämnas.

Skyldigheten enligt första stycket 2 gäller inte förslag till ändring av en vattentjänstplan som endast berör ett fåtal fastighetsägare eller annars är av mindre betydelse.

6 d §

Kommunen ska ta hänsyn till de synpunkter som kommit in under samrådet och granskningen samt redovisa hur de har beaktats.

En allmän va-anläggnings verksamhetsområde

7 §

Av ett beslut om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde skall det framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

8 §

Om verksamhetsområdet behöver omfatta en eller era fastigheter som ingår i en samfällighet för va-frågor, skall verksamhetsområdet bestämmas så att det omfattar alla fastigheter som ingår i den särskilda samfälligheten.

Om det finns synnerliga skäl, får verksamhetsområdet bestämmas med avvikelse från kravet i första stycket.

9 §

Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ordnandet och driften av en allmän va-anläggning

10 §

En allmän va-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser.

När det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål, bör den ordnas och drivas så att också andra allmänna intressen som har behov av anläggningen kan tillgodoses.

11 §

En allmän va-anläggning får inte ordnas

1. i strid med detaljplan, områdesbestämmelser eller andra bestämmelser om hur marken skall bebyggas, eller
2. så att den försvårar en ändamålsenlig bebyggelse eller lämplig planläggning.

Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

12 §

Om en allmän va-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, skall huvudmannen för varje fastighet inom va-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt.

Förbindelsepunkten skall finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

13 §

Huvudmannen skall för den allmänna va-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp från varje förbindelsepunkt,
2. anordningar för bortledning av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och
3. de anordningar som i övrigt behövs för att va-anläggningen skall kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna va-anläggningen.

14 §

Huvudmannen skall se till att berörda fastighetsägare i skälig tid underrättas om planerade vattenavstängningar och andra väsentliga ändringar av förutsättningarna för att använda va-anläggningen.

15 §

Huvudmannen får upplåta åt någon annan att sköta driften av va-anläggningen.

Fastighetsägars rätt att använda en allmän va-anläggning

16 §

En fastighetsägare har rätt att använda en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

17 §

Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

18 §

Trots 16 § är huvudmannen inte skyldig att låta en fastighet kopplas eller vara kopplad till va-anläggningen

1. innan fastighetsägaren har betalat den anläggningsavgift som är bestämd enligt 34 § eller lämnat en godtagbar säkerhet, eller
2. om fastighetens va-installation har väsentliga brister.

Särskilda anordningar för användningen av en allmän va-anläggning

19 §

Huvudmannen skall ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna va-anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen.

Om vattenförbrukningen på en fastighet behöver fastställas genom mätning, skall huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen.

20 §

En fastighetsägare är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för en sådan anordning som avses i 19 §.

Fastighetsägaren skall fortlöpande se till anordningen och skydda den mot skada samt vid behov svara för dess elförsörjning.

Fastighetsägaren skall snarast anmäla uppkomna fel och driftstörningar till huvudmannen.

Användningen av en allmän va-anläggning

21 §

En fastighetsägare får inte använda en allmän va-anläggning på ett sätt som innebär

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,
2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på va-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller
3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

22 §

Om en fastighets va-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän va-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av va-anläggningen.

23 §

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

24 §

En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Vid bedömning av behovet enligt första stycket 2 skall särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Om fastigheten är obebyggd men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.

25 §

En avgift enligt 24 § skall avse

1. vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren enligt 12 §, och
2. bortledande av vatten från fastigheten som inte sker genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

26 §

Utöver vad som följer av 24 och 25 §§ skall en fastighetsägare betala en avgift för en allmän va-anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde,
2. är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, och

-
3. behöver, eller har nytta av, bortledande av vatten från allmän platsmark.

Avgiften skall avse bortledande av vatten från allmän platsmark inom va-anläggningens verksamhetsområde, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

27 §

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän va-anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
2. bortledande av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Avgiften skall avse bortledande av vatten från den allmänna platsmarken, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat den som är avgiftsskyldig om detta.

28 §

Avgifter enligt 24–27 §§ som avser bortledande av vatten skall även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifternas storlek och grunderna för hur de beräknas

29 §

Avgifter enligt 24–28 §§ får bestämmas som anläggningsavgifter och bruksavgifter.

30 §

Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ får inte överskrida det som behövs för att täcka kostnaderna för den vattentjänsten.

31 §

Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, skall avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ skall fördelas mellan de fastighetsägare som avses i 26 § och de avgiftsskyldiga som avses i 27 § enligt vad som är skäligt med hänsyn till den berörda allmänna platsmarkens omfattning och fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten.

32 §

Anläggningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna va-anläggningen.

33 §

Brukningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året va-anläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär under en viss mindre del av året, får dock brukningsavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

34 §

Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30–33 §§.

Kommunen får meddela föreskrifter om taxan. Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeföreskrifter.

Betalning av avgifterna

35 §

Avgifter enligt denna lag skall enligt kommunens bestämmande betalas till kommunen eller huvudmannen.

Om inte annat följer av 36 § skall avgifterna betalas på begäran. På obetalt belopp skall ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från dagen för sådan begäran.

36 §

En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker. På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfallodag till dess betalning sker.

37 §

När en fastighet byter ägare, är den nya ägaren betalningsansvarig för avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare, om inte annat följer av andra stycket.

Den tidigare ägaren är betalningsansvarig för brukningsavgifter som är hänförliga till tiden före den nya ägarens tillträde.

Avtal om avgifter

38 §

Huvudmannen får komma överens med fastighetsägare och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Inlösen av enskilda anläggningar m.m.

39 §

Om det för en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde finns en enskild anläggning som kan användas i den allmänna va-anläggningen, är den som äger den enskilda anläggningen skyldig att, om huvudmannen begär det, mot skälig ersättning låta den enskilda anläggningen ingå i den allmänna va-anläggningen.

40 §

Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän va-anläggning, skall huvudmannen betala skälig ersättning till den enskilda anläggningens ägare.

Tillträde för undersökning, installation och underhåll

41 §

Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att

1. undersöka en va-installation och dess användning innan va-installationen kopplas till den allmänna va-anläggningen eller när det annars behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter, och
2. installera, underhålla och i övrigt fullgöra sina skyldigheter i fråga om sådana särskilda anordningar som avses i 19 §.

Tystnadsplikt

42 §

Den som deltar eller har deltagit i en undersökning eller andra åtgärder enligt 41 § får inte obehörigen avslöja eller utnyttja information som vid undersökningen kommit fram om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Lag (2009:515)

Avstängning av vattenförsörjningen

43 §

Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
2. försummelsen är väsentlig,
3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,

-
4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skälig tid att vidta rättelsen, och
 5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäliga tiden.

Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Skadeståndsansvar m.m.

44 §

Om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, skall huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms skall hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.

45 §

Huvudmannen skall ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde, om

1. huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och
2. åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens va-anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.

46 §

Om en fastighetsägare orsakas en skada på grund av att huvudmannen på annat sätt än som avses i 45 § har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall huvudmannen återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

47 §

Om huvudmannen orsakas en skada på grund av att en fastighetsägare har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall fastighetsägaren återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

48 §

Skadestånd enligt denna lag skall avse personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada.

49 §

Om en fastighetsägare har betalat en anläggningsavgift och det sedan visar sig att fastigheten på grund av att bygglov vägras inte kan användas på det sätt som förutsattes när avgiften betalades, skall kommunen återbetala avgiften eller en del av den. Återbetalningen skall göras i den mån det som avgiften avsåg inte kommer att leda till motsvarande vattentjänster för fastigheten.

Kommunen skall betala ränta på återbetalningsbeloppet enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då fastighetsägaren betalade avgiften.

Talan om återbetalning skall väckas inom två år från den dag då det beslut på vilket talan grundas vann laga kraft. Talan får dock väckas senare, om den relevanta ändringen i förutsättningarna för fastighetens användning inte rimligen kunde förutses inom den angivna tiden.

Redovisning

50 §

En huvudman skall i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän va-anläggning se till

1. att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, och
2. att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

Tillsyn

51 §

Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande och prövning av va-frågor

52-55 §§ införda genom Lag (2015:693)

52 §

Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § får överklagas av kommunen till mark- och miljödomstolen.

53 §

Mark- och miljödomstolen prövar i övrigt mål om frågor som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

53 a §

Rätten ska se till att utredningen i mål enligt denna lag får den inriktning och omfattning som krävs.

53 b §

I mål om avstängning av vattenförsörjningen enligt 43 § får rätten, efter yrkande av en part, besluta vad som ska gälla för tiden till dess att frågan har avgjorts genom en dom eller ett beslut som fått laga kraft. Innan rätten meddelar ett sådant beslut, ska den ge motparten tillfälle att yttra sig i frågan.

53 c §

Bestämmelsen i 15 kap. 3 § rättegångsbalken ska inte tillämpas i mål enligt denna lag.

54 §

En mark- och miljödomstols förelägganden enligt denna lag får förenas med vite.

55 §

Mark- och miljödomstolen prövar efter särskild ansökan frågor om utdömande av vite som har förelagts enligt denna lag.

Rättegångskostnader

Rubriken och 56-56e §§ införda. *Lag 2015:693*.

56 §

I mål enligt denna lag där mark- och miljödomstolen är första instans gäller 56 a–56 e §§ i fråga om rättegångskostnader.

56 a §

I mål om inlösen eller ersättning enligt 39, 40 eller 44 § ska

1. i fråga om rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen, huvudmannen svara för rättegångskostnaderna på båda sidor om inte annat följer av 56 d §, och
2. i fråga om rättegångskostnader i högre rätt
 - a. huvudmannen svara för sina egna rättegångskostnader och för rättegångskostnad som har uppkommit för motparten genom att huvudmannen har fullföljt talan, om inte annat följer av 18 kap. 6 § rättegångsbalken, och
 - b. bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken tillämpas i andra fall än de som avses i a.

56 b §

I andra mål som ska handläggas enligt bestämmelserna om tvistemål i rättegångsbalken än sådana som avses i 56 a § ska vardera parten svara för sina rättegångskostnader, om inte annat följer av 56 d § eller det annars finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken ska dock tillämpas i fråga om kostnad för ansökningsavgift.

56 c §

I mål om utdömande av vite ska vardera parten svara för sina rättegångskostnader.

Bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken ska dock tillämpas i fråga om kostnad för ansökningsavgift.

56 d §

Trots det som sägs i 56 a § 1 och 56 b § får rätten förplikta en part att helt eller delvis svara för rättegångskostnaderna, om parten

1. har inlett en rättegång utan att motparten har gett anledning till det,
2. på annat sätt uppsåtligt eller av oaktsamhet har föranlett en onödig rättegång, eller
3. har handlat på ett sådant sätt som avses i 18 kap. 6 § rättegångsbalken.

56 e §

Om en part enligt 56 d § helt eller delvis ska ersätta motpartens rättegångskostnader och partens ställföreträdare, ombud eller biträde har handlat på ett sådant sätt som avses i den bestämmelsen och därigenom vållat kostnaderna helt eller delvis, kan ställföreträdaren, ombudet eller biträdet förpliktas att tillsammans med parten ersätta kostnaderna. Rätten kan besluta om detta även om någon part inte yrkar det.

Undantag från 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725)

Rubriken och 57 § införd g. *Lag 2017:749*.

57 §

Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en kommun sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

SFS 2006:412

1. Denna lag träder i kraft d. 1 jan. 2007, då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall upphöra att gälla.
2. För en va-anläggning som förklarats för allmän enligt 31 § den upphävda lagen eller motsvarande bestämmelse i äldre lag och som inte är att anse som allmän enligt 2 § den nya lagen gäller följande.
 - a. Bestämmelserna i 10–22, 24 och 25 §§, 30 § första stycket, 31 § första och andra styckena, 32 §, 35 § andra stycket, 36–43 och 53–56 e §§ den nya lagen ska tillämpas i fråga om anläggningen.
 - b. Bestämmelserna i den upphävda lagen, utom 5 §, 6 §, 12 a § och de bestämmelser som motsvarar de i a uppräknade bestämmelserna, ska tillämpas så länge anläggningen består som allmänförklarad, dock längst t.o.m. d. 31 dec. 2016. Mark- och miljödomstolen prövar mål som avser tillämpning av bestämmelser i den upphävda lagen.
 - c. Huvudmannen för anläggningen får inte besluta i frågor som rör anläggningens verksamhetsområde. Det som sägs i 7 § den upphävda lagen ska, fr.o.m. d. 1 jan. 2007, endast avse huvudmannens skyldigheter för tiden dessförinnan.
3. Det som en huvudman enligt den upphävda lagen har beslutat i fråga om en va-anläggnings verksamhetsområde skall gälla även efter ikraftträdandet.
4. För andra allmänna va-anläggningar än dem som avses i 2 skall det som en huvudman enligt 22 eller 27 § den upphävda lagen har beslutat i frågor om användningen av va-anläggningen eller om taxa fortsätta att gälla till dess att kommunen med stöd av 23 och 34 §§ den nya lagen har ersatt huvudmannens beslut med nya föreskrifter, dock längst till och med d. 31 dec. 2008.
5. Bestämmelserna i 50 § den nya lagen tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter d. 31 dec. 2006.
6. Denna lag skall inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

SFS 2009:515

Denna lag träder i kraft d. 30 juni 2009.

SFS 2010:917

Denna lag träder i kraft d. 2 maj 2011.

SFS 2015:693

Denna lag träder i kraft d. 1 jan. 2016.

SFS 2017:749

Denna lag träder i kraft d. 1 jan. 2018.

SFS 2022:1249

1. Denna lag träder i kraft d. 1 jan. 2023.
2. Bestämmelsen i 6 a § första stycket tillämpas första gången för tid efter d. 31 dec. 2023.

Bilaga 3 Förordning (2007:701) om allmänna vattentjänster

1 §

Denna förordning är meddelad med stöd av

- 23 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster i fråga om 2 §,
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om 3 och 4 §§.

F (2023:195)

2 §

Kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

3 §

Havs- och vattenmyndigheten ska ge tillsynsvägledning till länsstyrelsen i frågor om tillämpningen av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

F (2023:195)

4 §

Länsstyrelsen ska på begäran lämna den information som Havs- och vattenmyndigheten behöver för sin tillsynsvägledning.

F (2023:195)

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

SFS 2007:701

Denna förordning träder i kraft d. 1 okt. 2007.

SFS 2023:195

Denna förordning träder i kraft d. 1 juli 2023.

Svenskt Vatten

Svenskt Vatten AB

POSTADRESS BOX 14057, 167 14 Bromma

BESÖKSADRESS Gustavslundsvägen 12, 167 51 Bromma

TELEFON 08-506 00200

E-MAIL svensktvatten@svensktvatten.se

www.svensktvatten.se

Bilaga 3

Förtydligande av avsteg från Svenskt Vattens rekommendationer:

1. **20 § Lätt tryckavloppssystem (LTA-system)**

Ett stycke under 20 § är ändrat, då den av Västvatten föreslagna texten tydligare beskriver det arbetssätt och ägarskap som finns inom Västvatten idag och inom en överskådlig framtid. Det förtydligas att fastighetsägaren övertar ansvar för delar av LTA.

Rekommenderad text: "Vid anslutning till ett allmänt lätt tryckavloppssystem (LTA-system) tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilken typ av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren ska bekosta de anordningar som behövs för att sammankoppla pumpenheten med VA-installationen i övrigt."

Föreslagen ändring: "Vid anslutning till ett allmänt lätt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-enhet bestående av pump, pumptank, styrskåp samt backventil. Huvudmannen bestämmer antalet LTA-enheter och vilket slag av LTA-enhet som ska användas. Pumpen förblir huvudmannens egendom och huvudmannen svarar därmed för dess installation, service, underhåll och förnyelse. Styrskåp förblir huvudmannens egendom och huvudmannen svarar därmed för dess programmering, service, underhåll och förnyelse."

Pumptank och backventil övergår i fastighetsägarens ägo. Fastighetsägaren bekostar nedgrävning, LTA-enhetens elförsörjning samt erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt."

2. **14 § Energiutvinning ur spillvatten**

Den vagare meningen i ordet "anmälan" byts ut till att innebära ansökan och medgivande.

Rekommenderad text: "Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska anmäla till huvudmannen innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen."

Föreslagen ändring: "Fastighetsägare som avser utnyttja spillvatten för energiutvinning ska, innan sådant vatten börjar släppas till den allmänna spillvattenanläggningen, ha huvudmannens efter ansökan skriftliga

medgivande.”

3. **11 a § Återströmningsskydd**

Ett nytt stycke om återströmningsskydd, 11 a §, är tillagt, då Västvatten anser att behov av förtydligande finns, på grund av de allvarliga följder en eventuell kontaminering kan få och då detta inte är reglerat i någon annan rutin eller skrift idag. Standarden som åsyftas nämns inte i Svenskt Vattens föreskrifter men däremot i vidhängande kommentarer till deras publikation.

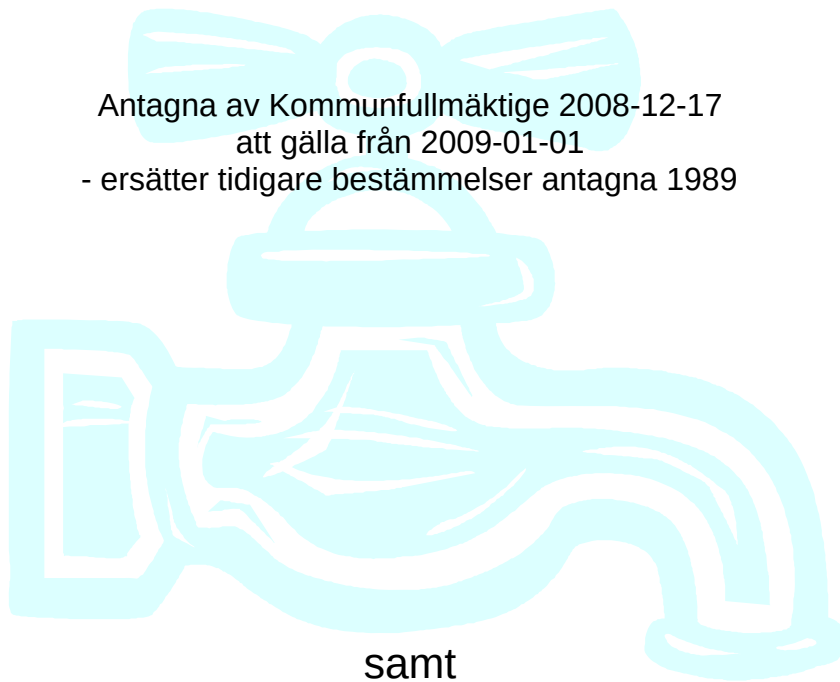
”För att trygga säkerheten och skydd mot förorening av dricksvatten genom återströmning skall varje fastighet förses med återströmningsskydd i enlighet med den svenska standarden SS-EN 1717.

För fastigheter med vattenmätare sitter skyddet i mätaren. För fastigheter utan vattenmätare ansvarar fastighetsägaren för att återströmningsskydd monteras. I fastigheter där skydd av högre klass erfordras, exempelvis på grund av verksamhetens art, ansvarar fastighetsägaren för att rätt skydd installeras.”

ABVA

Allmänna bestämmelser för användande av Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar

Antagna av Kommunfullmäktige 2008-12-17
att gälla från 2009-01-01
- ersätter tidigare bestämmelser antagna 1989

samt

Information till fastighetsägare

**Färgelanda
kommun**

Innehållsförteckning

ABVA	4
Inledning	4
Inkoppling till den allmänna anläggningen	4
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen	4
Användning av den allmänna avloppsanläggningen	5
Installation av pumpenhet som ingår i tryckavloppssystem med kläna dimensioner (LTA-anläggning)	6
Information till fastighetsägare om Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppstjänster.....	7
Inledning	7
Huvudman för den allmänna VA-anläggningen	7
Verksamhetsområde	7
Fastighetsägare.....	7
Vad ingår i den allmänna VA-anläggningen ?	7
Vad ingår i fastighetsägarens VA-installation ?	7
Servisledning	8
Juridisk ansvarsfördelning	8
Kostnadsfördelning.....	8
Förbindelsepunkters lägen	8
Anslutning till den allmänna VA-anläggningen	9
Anmälan om anslutning	9
Ny förbindelsepunkt.....	10
Avgiftsskyldighet.....	10
Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen	10
Dricksvattnets kvalitet, tryck och mängd	10
Begränsning av vattenleverans	10
Dricksvatten för andra ändamål	10
Användning av vatten som energikälla	11
Anslutning av sprinklerinstallation	11
Vattenmätare	11
Användning av den allmänna avloppsanläggningen	12
Avloppsvatten	12
Avloppsvattnets beskaffenhet	12
Fastighet som används till annat än bostad	12
Industrier måste samråda med huvudmannen	13
Dag- och dränvatten	13
Inkoppling av dränvatten till den allmänna anläggningen	13
Avgifter	13
Övrigt	14
Anmäl ändringar	14
Anmäl ägarbyte	14
Vattenavstängning	14
Risk för källaröversvämning	14

Inledning

1. För fastighetsägares användning av den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun gäller vad som föreskrivs i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) eller annan författning samt vad som nedan föreskrivs.

Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för fastighetsägaren gäller även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande.

Har huvudmannen träffat avtal med annan än fastighetsägare om användning av anläggningen, gäller för denne jämlikt 5 § lagen om allmänna vattentjänster vad som i lagen och dessa allmänna bestämmelser föreskrivs om fastighetsägare.

Med fastighet kan enligt 4 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall även förstås byggnad eller annan anläggning, som ej tillhör ägaren till marken.

Fastighetsägare är skyldig att följa ändring i och tillägg till dessa allmänna bestämmelser.

2. Huvudman för den allmänna VA-anläggningen är Färgelanda kommun, VA-enheten.

Inkoppling till den allmänna anläggningen

3. Fastighetsägare som vill ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen ska göra skriftlig anmälan till huvudmannen som sedan ombesörjer inkoppling.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

4. Huvudmannen levererar vatten till fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna dricksvattenanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet.

Huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Vatten som levereras genom allmän VA-anläggning får utnyttjas för värmeutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

5. Huvudmannen har rätt att begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägare skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott lämnar huvudmannen på lämpligt sätt meddelande om detta.

6. Ska vattenförbrukning hos fastighetsägare fastställas genom mätning tillhandahålls vattenmätare av huvudmannen och förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilket slag av mätare som ska användas. Fastighetsägaren

ska bekosta erforderliga anordningar för uppsättning av mätare och sammankoppling med installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

7. Huvudmannen tar emot avloppsvatten från fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna avloppsanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet, om behovet av avledning inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållspillvattens.

8. Vatten som utnyttjats för värmeutvinning får avledas till den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.
9. Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga vätskor och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion.
Änga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras i förbindelsepunkten.
Oavsiktligt utsläpp av sådant slag som anges i första och andra styckena ska ofördröjligen anmälas till huvudmannen.
Fastighetsägare får inte tillföra avloppet spillvatten från köksavfallskvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.
10. Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.
11. Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägares möjlighet att använda avloppsanläggningen när huvudmannen finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

12. Spillvatten får inte tillföras allmän ledning som är avsedd att uteslutande avleda dag- och dränvatten. (Med spillvatten likställs i denna punkt allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer ska avledas till spillvattenledning.)

Dag- och dränvatten får inte tillföras allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål, om inte huvudmannen av särskilda skäl skriftligen medgivit undantag.

Avleds dag- och dränvatten från fastighet till spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske, sedan särskild förbindelsepunkt för ändamålet upprättats och fastighetsägaren underrättats därom, eller om huvudmannen vidtagit åtgärder för avledande av dagvatten utan att förbindelsepunkt för dagvatten upprättats, när huvudmannen meddelat fastighetsägaren att sådana åtgärder har vidtagits. Huvudmannen bestämmer tidrymd inom vilken tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd med att avbryta tillförseln kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger.

Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte upprättats, kan huvudmannen ändå förbjuda dittills tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Förutsättningar för detta är dels att avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, dels att huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren hans kostnader för erforderlig omläggning. Dag- och dränvatten från fastighet, som nyinkopplas till den allmänna anläggningen, får inte tillföras annan ledning än den huvudmannen bestämmer.

13. Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej oväsentlig mån har annan sammansättning än spillvatten från bostäder (hushållsspillvatten) vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer därvid villkoren för utsläpp av såväl spill- som dagvatten.
14. Fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter fastighet till annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos avloppsvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar och analyser som huvudmannen finner vara nödvändiga för kontroll av avloppsvattnet.

Huvudmannen har rätt att fordra att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på avloppsvattnets beskaffenhet och företar kontroll av vattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen anger hur journalföring och provtagningar ska göras.

Installation av pumpenhet som ingår i tryckavloppssystem med klena dimensioner (LTA-anläggning)

15. Vid anslutning till allmänt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet eller annan aktuell pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilket slag av pumpenhet som ska användas samt svarar för installationen. Fastighetsägaren bekostar erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt.

Enhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som äger rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen och som ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla enheten.

Information till fastighetsägare om Färgelanda kommuns allmänna vatten- och avloppstjänster

Inledning

Denna information ger förklaringar och kommentarer till de bestämmelser som finns i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412), i det följande kallad vattentjänstlagen, och Allmänna bestämmelser för användning av Färgelanda kommuns allmänna avloppsanläggning (ABVA). Samtliga fastighetsägare som är anslutna till Färgelanda kommuns allmänna VA-anläggning är skyldiga att följa de bestämmelser som finns i kommunens ABVA. För att kunna tillgodogöra sig innehållet i denna information är det nödvändigt att ha tillgång till ABVA.

Vattentjänstlagen reglerar förhållandet mellan huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen och ägare av fastighet inom verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Huvudman för den allmänna VA-anläggningen

Huvudman för den allmänna VA-anläggningen i Färgelanda kommun är VA-enheten.

Verksamhetsområde

Kommunens allmänna vatten- och avloppstjänster bedrivs inom ett fastställt geografiskt område, verksamhetsområdet. Uppgift om verksamhetsområdet finns hos huvudmannen för den allmänna VA-anläggningen.

Fastighetsägare

Med fastighetsägare avses i vattentjänstlagen (2006: 412), i ABVA (allmänna bestämmelser) och i denna information ägare av fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde. Enligt vattentjänstlagen jämföras med fastighetsägare bland andra arrendator och tomträttshavare.

Rätten att använda en allmän VA-anläggning är knutet till fastigheten och inte till fastighetsägaren och består så länge fastigheten består. Detta innebär att det inte går att säga upp ett "VA-abonnemang" och därmed undgå avgiftsskyldighet.

Huvudman kan träffa avtal med annan än fastighetsägare om rätt att få använda VA-anläggningen. Konsekvensen av detta blir att det som enligt vattentjänstlagen gäller för fastighetsägaren istället gäller för användaren. Detta innebär att huvudmannen därefter endast kan kräva betalning av den som han har träffat avtal med.

Vad ingår i den allmänna VA-anläggningen?

I den allmänna VA-anläggningen ingår vattenverk, avloppsreningsverk, ledningsnät, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar, som krävs för att VA-anläggningen ska fungera på avsett sätt. I den allmänna VA-anläggningen ingår också servisledningar fram till förbindelsepunkter som huvudmannen har bestämt för varje fastighet.

Vad ingår i fastighetsägarens VA-installation?

Med en fastighets VA-installation menas de ledningar, som för fastigheten dragits från förbindelsepunkterna. I installationen ingår även anordningar, t.ex. tappventiler och tvättställ, som anslutits till en sådan ledning. En VA-installation ingår inte i den allmänna anläggningen, om inte annat framgår av vattentjänstlagen, ABVA eller avtal.

Servisledning

Med servisledning menas den ledning som förbinder en byggnad eller en fastighet med en allmän VA-anläggnings ledningsnät. Den delas av förbindelsepunkten i den allmänna anläggningens del och i fastighetens del.

Juridisk ansvarsfördelning

Den juridiska ansvarsgränsen mellan huvudmannens allmänna anläggning och fastighetens VA-installation går i förbindelsepunkten. Med förbindelsepunkt menas den punkt där inkoppling av fastighetens ledningar till den allmänna anläggningen ska ske eller har skett.

Kostnadsfördelning

Huvudmannen svarar för alla arbeten och kostnader för den allmänna anläggningen. Fastighetsägaren svarar för alla arbeten och kostnader för VA-installationen.

Anordning som behövs endast för en eller några få fastigheter, t.ex. anordning för tryckstegring av vatten eller pumpning av avloppsvatten, bekostas av vederbörande fastighetsägare om inte huvudmannen bestämt annat.

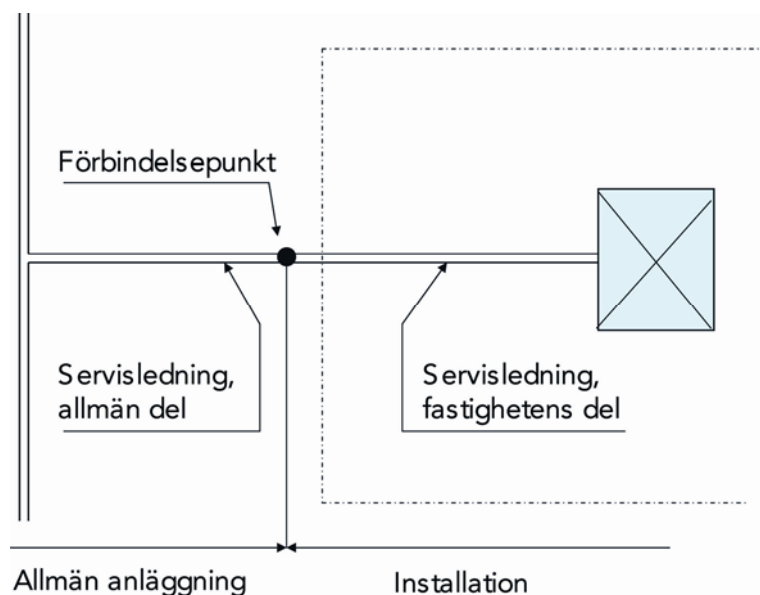
Förbindelsepunkters lägen

Enligt vattentjänstlagen är det huvudmannen som bestämmer förbindelsepunkter där fastighetens ledningar ska kopplas till VA-anläggningen. För varje typ av ledning som skall kopplas till den allmänna anläggningen, t.ex. för vatten, spillvatten och dagvatten, upprättas en egen förbindelsepunkt. Dessa ligger vanligtvis nära varandra och vanligen i fastighetens omedelbara närhet, ca 0,5 m utanför fastighetsgräns, men huvudmannen kan också ha meddelat annat läge.

I normalfallet bestäms läget i samråd mellan huvudmannen och fastighetsägaren. I de fall fastighetsägaren inte i tid anmäler sina eventuella önskemål till huvudmannen, får han acceptera det läge som huvudmannen fastställt.

När uppgift om förbindelsepunkters lägen lämnas för fastighet som ännu inte inkopplats, anges normalt för samtliga servisledningar dimension och planläge samt för avloppsserviser även höjdläge.

Ifråga om dagvatten från fastighet kan det ibland förekomma att sådant vatten får avledas till den allmänna avloppsanläggningen utan att fastigheten försetts med en särskild servisledning för detta ändamål. Förbindelsepunkt kan sålunda inte upprättas i detta fall och meddelas fastighetsägaren. Huvudmannen måste emellertid ha vidtagit särskilda åtgärder för sådan avledning och ha underrättat fastighetsägaren om detta.

Anslutning till den allmänna VA-anläggningen

Anmälan om anslutning

Om en fastighetsägare vill ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen ska han göra anmälan om detta hos huvudmannen. Anmälan ska göras på blankett, som huvudmannen tillhandahåller.

Har fastighetsägaren rätt att använda anläggningen, drar huvudmannen fram ledningar till förbindelsepunkterna för vatten och avlopp. Huvudmannen bestämmer efter samråd med fastighetsägaren ledningarnas antal, dimensioner, lägen och utförande.

Inkoppling av två eller flera fastigheters VA-installationer till den allmänna anläggningen i en gemensam förbindelsepunkt för fastigheterna kan beviljas om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl för en sådan lösning. Avtal om detta träffas i sådana fall med huvudmannen. En förutsättning för att en gemensam förbindelsepunkt ska beviljas är ofta att fastigheterna bildat en gemensamhetsanläggning.

Huvudmannen har enligt vattentjänstlagen i vissa fall rätt till anstånd med att utföra arbetet för att samordningen med andra arbeten inte ska försvåras och för att denne ska kunna följa sin utbyggnadsplan.

Huvudmannen medger inkoppling av fastighetens VA-installation till den allmänna anläggningen när anläggningsavgiften är betald eller om avgiften ska delbetalas, när godtagbar säkerhet ställts. Huvudmannen är dock enligt vattentjänstlagen inte skyldig att låta en fastighet kopplas till den allmänna anläggningen om fastighetens installation har väsentliga brister. Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att han skall kunna undersöka en VA-installation och dess användning innan VA-installationen kopplas till den allmänna anläggningen eller annars när det behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter.

Huvudmannen själv behöver nödvändigtvis inte göra inkopplingen, utan detta kan efter huvudmannens medgivande överlåtas till fastighetsägarens entreprenör, förutsatt den senare har ett system för kvalitetssäkring för denna typ av arbete.

Ny förbindelsepunkt

Om fastighetsägaren vill ha en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga och huvudmannen efter ansökan går med på detta, så får fastighetsägaren bekosta den nya servisledningens allmänna del samt bortkopplingen av den tidigare servisledningens allmänna del.

Vill huvudmannen upprätta en ny förbindelsepunkt i stället för den befintliga, så ska huvudmannen ersätta fastighetsägaren för de kostnader som uppstår med den nya servisledningen och inkoppling av denna.

Ett skäligt avdrag med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick bör göras i båda fallen.

Avgiftsskyldighet

Avgiftsskyldighet för fastighetsägaren inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt och informerat fastighetsägaren om detta. Därutöver krävs att fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för VA, att fastigheten har behov av en vattentjänst och att behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Ibland kan bortledning av dagvatten från en fastighet till den allmänna anläggningen ske utan att förbindelsepunkt upprättats. Har förbindelsepunkt för dagvatten från fastighet inte upprättats, men fastigheten anses i behov av bortledning av dagvatten, inträder avgiftsskyldighet för detta ändamål när huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

Användning av den allmänna dricksvattenanläggningen

Dricksvattnets kvalitet, tryck och mängd

Huvudmannen har bara skyldighet att leverera vatten för hushållsändamål till anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet. Vattnet ska vara av dricksvattenkvalitet enligt livsmedelsverkets föreskrifter. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck alltid upprätthålls eller att viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Det är inte tillåtet att tillföra eget vatten till fastighetens installation.

Begränsning av vattenleverans

Huvudmannen har rätt att begränsa eller stänga av vattenleveranserna för att förebygga skada samt vid reparationer, tillsyn och liknande omständigheter. Vid planlagt leveransavbrott informerar huvudmannen fastighetsägarna om detta på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftligt meddelande. Vid en mer omfattande akut avstängning kan information ges t.ex. genom lokalradion eller via huvudmannens hemsida.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägaren skyldig att minska sin vattenförbrukning efter de anvisningar som huvudmannen lämnar.

Dricksvatten för andra ändamål

Vatten används även för andra ändamål än hushåll, t.ex. i industrier och ibland också som energikälla. Industrier eller andra verksamheter med stor vattenförbrukning, särskilda kvalitetskrav eller som kräver stora flöden kan inte utan vidare påräkna att huvudmannen kan klara sådana behov om inte detta särskilt avtalats.

Användning av vatten som energikälla

Att använda vatten som energikälla innebär att vattenanläggningen utnyttjas för ett helt nytt ändamål, som den egentligen inte var avsedd eller projekterad för. En användare kan därför inte med stöd av vattentjänstlagen kräva att få använda vatten som levereras genom den allmänna vattenanläggningen för energiutvinning. Huvudmannen kan dock efter begäran medge att till viss fastighet levererat vatten får utnyttjas för energiutvinning. För att säkerställa att den allmänna vattenanläggningen inte utnyttjas för energiutvinning i sådan omfattning att leveranssäkerheten för andra ändamål äventyras, förutsätts i sådana fall att avtal träffas mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

Anslutning av sprinklerinstallation

Det förekommer allt oftare att fastighetsägare önskar ansluta en sprinklerinstallation till den allmänna vattenförsörjningsanläggningen. Ändamålet med en allmän vattenförsörjningsanläggning är i första hand att betjäna bostadsbebyggelse och annan bebyggelse med vattentjänster med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Detta innebär att en fastighetsägare inte med stöd av vattentjänstlagen kan kräva att få ansluta en sprinklerinstallation. Om vattenförsörjningsanläggningen har tillräcklig kapacitet och det i övrigt inte bedöms påverka anläggningens funktion och säkerhet har huvudmannen möjlighet att efter överenskommelse medge anslutning av sprinkler. Sådan anslutning regleras genom ett avtal i vilket framgår förutsättningar för anslutningen, fastighetsägarens skyldigheter och de avgifter denne skall betala. Om en sådan anslutning medför merkostnader för huvudmannen för att anpassa anläggningen för denna extra tjänst, till exempel uppdimensionering av ledningar, får fastighetsägaren stå för dessa kostnader.

Vattenmätare

Vattenförbrukningen hos fastighetsägare fastställs genom mätning, om inte huvudmannen bestämmer annat. Huvudmannen tillhandahåller och installerar vattenmätaren och är dess ägare. Fastighetsägaren är enligt vattentjänstlagen skyldig att upplåta plats för mätaren samt lämna huvudmannen tillträde till fastigheten när denne vill kontrollera, ta ned eller sätta upp vattenmätaren.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren. För dessa åtgärder liksom för avläsning ska fastighetsägaren lämna huvudmannen fritt och obehindrat tillträde till mätaren. Har avsättning för mätare utförts innan placeringen godkänts av huvudmannen, är fastighetsägaren, om huvudmannen så kräver, skyldig att svara för och bekosta flyttningen av avsättningen så att mätarens plats kan godkännas av huvudmannen.

Om det misstänks att mätaren visar fel, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen tycker det är nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det. Undersökningen ska bekostas av fastighetsägaren, om han begärt undersökningen och mätaren godkänns. I annat fall bekostar huvudmannen undersökningen.

Vid undersökning av mätaren bestäms felvisningen i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära rättslig prövning av frågan hos Statens va-nämnd.

Fastighetsägare ska vårda vattenmätaren väl och skydda den mot frost och åverkan samt mot återströmning av varmvatten och annan skadlig värmepåverkan. Om så inte sker och mätaren skadas, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen kostnaden för att åtgärda eller byta mätaren.

Fastighetsägare som önskar att vattenmätaren tillfälligt tas ned på grund av frostrisk eller annan orsak ska anmäla detta till huvudmannen, som mot ersättning tar ned och åter sätter upp mätaren.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

Avloppsvatten

Huvudmannen är skyldig att ta emot avloppsvatten från anslutna fastigheter inom verksamhetsområdet om inte behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt. Verksamhetsområdet kan avse enbart spillvatten, enbart dagvatten eller såväl spillvatten som dagvatten.

Med spillvatten menas förorenat vatten från hushåll, industriell tillverkningsprocess, arbetsplats, serviceanläggning m.m.

Med dagvatten menas tillfälligt, avrinnande vatten på ytan, mark eller konstruktion t.ex. regnvatten, smältvatten eller framträngande grundvatten.

Avloppsvatten innehållande kax från borring får inte tillföras den allmänna avloppsanläggningen.

Verksamhet som använder olja/fett i större mängd än ett normalt hushåll skall installera avskiljare.

Avloppsvattnets beskaffenhet

Huvudmannen är dock inte skyldig att ta emot spillvatten vars innehåll i ej oväsentlig mån avviker från hushållsspillvattens. För att få släppa ut sådant spillvatten i det allmänna ledningsnätet förutsätts vanligen att avtal upprättas. Huvudmannen är inte heller skyldig att ta emot avloppsvatten om behovet av avledning kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

Fastighetsägare är skyldig att till huvudmannen anmäla verksamhet som kan inverka på avloppsvattnets sammansättning.

Fastighet som används till annat än bostad

Med hänsyn till kraven på åtgärder för att hindra vattenförorening är det i många fall nödvändigt för huvudmannen att ha en noggrannare kontroll över vad som avleds till den allmänna avloppsanläggningen än vad som gäller för bostadsfastigheter. Fastighetsägaren har därför enligt ABVA ålagts att lämna uppgift om arten och omfattningen av sådan verksamhet inom fastigheten, som kan inverka på avloppsvattnets innehåll. Provtagningar och analyser, som huvudmannen finner nödvändiga för kontroll av sådant avloppsvatten, bekostas av fastighetsägaren eller genom denne av företag, rörelse eller verksamhet som avleder avloppsvattnet. Kostnaden för sådan kontroll kan också ingå i särskild industriavloppstaxa.

I punkt 14 i ABVA har införts en bestämmelse, som gör det möjligt för huvudmannen att föreskriva att fastighetsägaren själv, enligt huvudmannens anvisningar och på det sätt och i den omfattning huvudmannen bestämmer, ska föra journal över verksamheten och själv utöva kontroll av avloppsvattnets innehåll.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot vatten som utnyttjats för värmeutvinning, eftersom sådant vatten enligt vattentjänstlagen inte är att anse som avloppsvatten.

Industrier måste samråda med huvudmannen

Fastighetsägare som använder eller avser att använda den allmänna avloppsanläggningen och som avser att ansöka om prövning av avloppsutsläpp enligt miljö-lagstiftningen ska samråda med huvudmannen.

Dag- och dränvatten

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot dag- och dränvatten från fastighet, i de fall avledning av sådant vatten kan tillgodoses bättre på annat sätt. I vissa fall kan avledning till LOD-anläggning (LOD = lokalt omhändertagande av dagvatten) på den enskilda fastigheten innebära sådan fördel. LOD kan t.ex. innebära att dag- och eller dränvatten avleds till ett s.k. perkulationsmagasin (stenkista) på den egna tomten eller att vattnet sugs upp av omgivande gräsytor. Med dag- och dränvatten likställs allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer inte ska avledas till spillvattenförande ledning. Vid behov kan fastighetsägaren rådgöra med huvudmannen.

I ABVA regleras att, om dag- och dränvatten avleds från fastighet till spillvattenförande ledning, får avledningen inte fortsätta sedan särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten upprättats och fastighetsägaren underrättats om detta. Huvudmannen kan alternativt ha vidtagit åtgärder för avledning utan att förbindelsepunkt har upprättats och meddelat fastighetsägaren detta.

Huvudmannen bestämmer inom vilken tid tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger. Ändrar fastighetsägaren installationen så att dag- och dränvattnet avleds till den allmänna dagvattenledningen eller till LOD-anläggning kan huvudmannen i vissa fall bevilja bidrag till kostnaderna för ändringen. En förutsättning för att ett sådant bidrag skall beviljas är att kostnaderna för ändringen avsevärt överstiger genomsnittskostnaden inom området.

Inkoppling av dränvatten till den allmänna avloppsanläggningen

Vid nybyggnad måste bestämmelserna i Boverkets byggregler följas. Innebörden av dessa bestämmelser är att dränvatten från byggnad inte får avledas till avloppsledning, i vilken uppdämning kan förekomma. Uppdämning innebär att en ledning går full och att den fria vattenytan kan stiga i anslutande ledningar. Ställs från huvudmannen kravet att dränvatten ska avledas till dagvattenledning, innebär detta i många fall att dränvatten från byggnader, i första hand sådana med källare, inte kan avledas med självfall. Dagvattenledningar är nämligen normalt dimensionerade så att uppdämning i ledningarna förekommer vid häftigare regn. Den praktiska konsekvensen blir därför att vissa byggnader inte kan förses med källare eller att dränvattnet måste pumpas eller avledas till LOD-anläggning.

Avgifter

Fastighetsägares avgiftsskyldighet till huvudmannen regleras i taxan för allmänna vattentjänster. VA-taxan innehåller uppgifter om anläggningsavgifter, d.v.s. uppgifter om vad nyanslutningar kostar, bruksavgifter samt uppgifter om avgifter för vanligen förekommande tjänster som huvudmannen tillhandahåller på fastighetsägarens begäran, t.ex. servisavstängning.

Huvudmannen kan träffa avtal med ägare till fastighet och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Övrigt

Enligt vattentjänstlagen ska en allmän VA-anläggning användas så att det inte uppkommer olägenhet för huvudmannen eller annan. Det får inte uppstå svårigheter för huvudmannen att uppfylla kraven från miljö- och hälsoskyddssynpunkt eller att i övrigt uppfylla sina åligganden enligt lag eller annan författning eller enligt avtal. Fastighetsägare ansvarar för att VA-installationen, även sådan som inte kräver bygglov, anordnas och utförs så att den fyller kraven enligt Boverkets byggregler.

Enligt ABVA får spillvatten från köksavfallsskvarn tillföras den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.

Bensin-, olje- och fettavskiljare samt sand- och slamfång i gårdsbrunnar o.d. ska tillses regelbundet och tömmas så ofta, att de alltid fyller avsedd funktion.

Huvudmannen har enligt vattentjänstlagen rätt att undersöka VA-installationen och dess användning. Påträffas allvarliga brister är fastighetsägaren enligt vattentjänstlagen skyldig att rätta till dessa så att det inte uppkommer olägenheter för huvudmannen eller någon annan. Om så inte sker är huvudmannen inte skyldig att låta fastigheten vara kopplad till den allmänna anläggningen.

Om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för att använda VA-anläggningen.

Anmäl ändringar

Fastighetsägare ska på begäran lämna huvudmannen underlag för avgiftsberäkning. Dessutom ska fastighetsägare självant anmäla sådan ändring av VA-installationen eller annat förhållande, som enligt taxan kan ha betydelse för avgiftsberäkningen.

Anmäl ägarbyte

Fastighetsägare ska utan dröjsmål underrätta huvudmannen när fastigheten övergår till ny ägare samt uppge den nye ägarens namn, adress och tillträdesdag.

Vattenavstängning

Har fastighetsägare försummat att betala VA-avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt vattentjänstlagen och är försummelsen väsentlig, har huvudmannen rätt att stänga av vattentillförseln till fastigheten. Avstängning kan ske om rättelse inte kunnat åstadkommas genom skriftlig uppmaning och avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa.

Fastighetsägaren ska till huvudmannen betala avgift enligt taxa för såväl avstängning som återinkoppling.

Risk för källaröversvämning

I hus med källare, särskilt där källaren har golvbrunn eller annan avloppsenhet, finns alltid risk för källaröversvämning. Vid häftiga regn eller snösmältning kan den allmänna ledningen överbelastas och vatten kan baklänges tränga in i avloppsserviser och upp genom golvbrunnar och förorsaka skador. Vid sidan av översvämningar förorsakade av häftiga regn är stopp i servisledning den vanligaste skadeorsaken.

Fastighetsägare bör i eget, och i förekommande fall hyresgästers, intresse i största möjliga utsträckning förebygga skador inom fastigheten till följd av uppdämning i ledningsnätet.

Följande åtgärder kan förslagsvis vidtas:

- Placera inte föremål i källaren som är värdefulla och känsliga för fukt

- Kontrollera att avstängbara golvbrunnar är stängda och att automatiska bakvattenventiler fungerar
- De golvbrunnar i källaren som inte är avstängbara förses med tätande anordningar eller ersätts med avstängbara brunnar
- Rörinstallatör kontaktas om misstanke finns att avloppets avstängningsanordningar inte fungerar
- Kontroll av att regn- och smältvatten leds från byggnaden
- Nedfarter till garage och andra utrymmen invallas
- Kontroll av att intern avloppspump fungerar
- Fastigheten ansluts till alarmeringscentral med larmtjänst

Tänk på att

Droppande kranar och rinnande toaletter
ökar både din vattenförbrukning och dina kostnader.

Tips!

Titta på din vattenmätare emellanåt.

Den står helt still när inget vatten används.

Rör den sig?

Har du stängt alla kranar? Ingen toalett som rinner?

Då läcker det någonstans!

KS § 59

Dnr 2025/3

Kvartalsrapport (Q1 2025) inklusive prognos 2025 - Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen godkänner rapporten och överlämnar den till kommunfullmäktige för information.

Kommunstyrelsen uppdrar till samtliga nämnder att lägga ner ett stort fokus på att minska det prognostiserade underskottet för 2025.

Ärendebeskrivning

Ekonomiavdelningen har med underlag från nämnderna sammanställt kvartalsrapport Q1 för perioden januari till mars samt en årsprognos för 2025.

Beslutad budget för 2025 angav ett årsresultat på +12,2 mnkr och helårsprognosen för 2025 uppskattas till -6,2 mnkr och avvikelsen mot budget skulle därmed bli -18,4 mnkr. Denna avvikelse beror framförallt på följande faktorer:

- Nämnder/styrelser -28,5 mnkr
- Pensionskostnader + 7,7 mnkr
- Skatteintäkter och generella statsbidrag +0 mnkr
- Räntenetto +2,4 mnkr

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-05

Kvartalsrapport Q1 2025 Färgelanda kommun, dat 2025-05-05

Beslut SN, dat 2025-04-28

Beslut UN, dat 2025-04-29

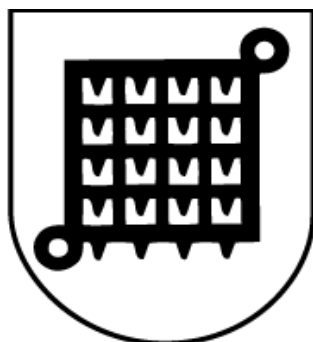
Sändlista

Kommunstyrelsen

Utbildningsnämnden

Socialnämnden

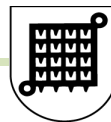
Ekonomichef

Kvartalsrapport 2025

Färgelanda kommun

Mar 2025

Innehållsförteckning

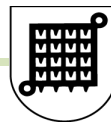
Sammanfattning	3
Resultaträkning kommunen	4
Ekonomiskt utfall kommunen	5
<i>Tabell utfall per verksamhetsområde</i>	5
<i>Analys och slutsats</i>	5

Bilagor

Bilaga 1: Kvartalsrapport (Q1 2025) Kommunstyrelsen

Bilaga 2: Kvartalsrapport Q1 2025 Utbildningsnämnden

Bilaga 3: Kvartalsrapport Q1 2025 Socialnämnden

Sammanfattning

Sammanfattning av rapporten

Utöver delårsbokslut per sista augusti och årsbokslut ska kvartalsrapport, inklusive prognos och åtgärder, upprättas per sista mars.

Kvartalsrapporten utformas som en årsprognos över det ekonomiska utfallet för räkenskapsåret. Respektive budgetansvarig gör en bedömning av översiktlig karaktär av enhetens/avdelningens prognos och rapporterar detta med kommentarer till respektive sektorchef. Sektorchefen gör en samlad analys och prognos för respektive sektor. Kommundirektören gör därefter en samlad bedömning för hela kommunens sammantagna prognos.

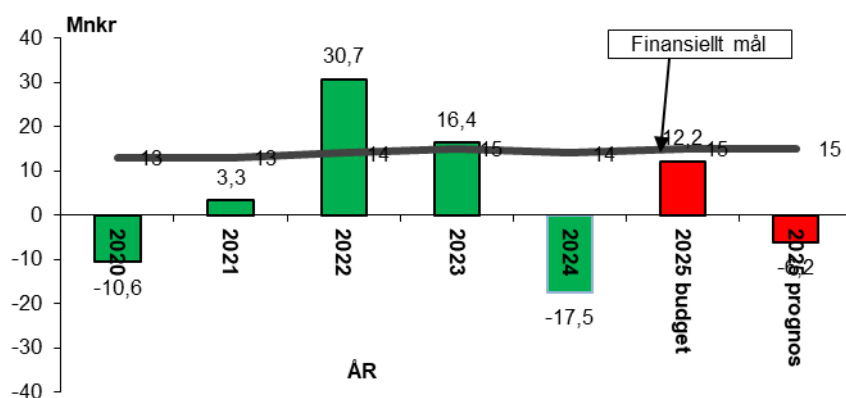
Nämnderna prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget på 28 480 tkr för helåret, varav Kommunfullmäktige 0 tkr, Kommunstyrelsen + 500 tkr, Utbildningsnämnden - 14 430 tkr och Socialnämnden - 14 550 tkr.

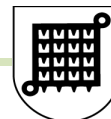
Finansverksamheten prognostiserar ett överskott på +10 109 tkr för helåret. Osäkerheten i prognosen är dock stor främst utifrån allmänna ekonomiska läget, vilket påverkar bland annat skatteprognos, ränte- och pensionskostnader.

Kommunens totala resultat för 2025 beräknas därmed till - 6 211 tkr vilket är 18 371 tkr sämre än det budgeterade resultatet + 12 160 tkr.

Under ett flertal år har det på olika sätt påvisats att den ekonomiska situationen kräver beslut och åtgärder för att nå en långsiktigt sund ekonomi. Det kan återigen konstateras att kommunen fortsatt befinner sig i ett allvarligt ekonomiskt läge, ett läge som bl a förstärks av att det i budget 2026 ingår ett sparkrav på 14,9 mnkr som inte är preciserade i MRP 2025-2028 hur det ska genomföras.

Kommunen står fortsatt inför mycket stora utmaningar vilket bl a framkommer i arbetet med framtagande av MRP 2026-2029. Det är av ytterst stor vikt att MRP 2026-2029 innehåller tydliga direktiv och riktningar på de åtgärder som behöver genomföras för att uppnå en god ekonomisk hushållning för kommunen.

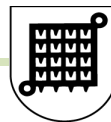

Resultaträkning kommunen

Tabell resultaträkning kommunen

Belopp i tkr	Utfall Föregående ÅrMån	Ackumu- lerat utfall ÅrMån	Ackumu- lerad budget	Avvikel- se budget- utfall	Budget helår	Prognos helår
Verksamhetens intäkter	14 858	20 569	28 601	-8 033	114 343	
Verksamhetens kostnader	-140 876	-142 526	-146 142	3 618	-584 719	
Avskrivningar	-2 774	-3 256	-3 233	-24	-12 931	
Verksamhetens nettokostnader	-128 792	-125 213	-120 774	-4 439	-483 307	-483 307
Skatteintäkter och Generella statsbidrag och utjämning	123 178	123 572	124 800	-1 229	499 203	499 105
Verksamhetens resultat	-5 614	-1 641	4 026	-5 668	15 896	-4 934
Finansiella intäkter	12	27	139	-111	550	1 650
Finansiella kostnader	-405	-290	-1 072	781	-4 286	-2 927
Resultat efter finansiella poster	-6 007	-1 904	3 093	-4 998	12 160	-6 211

Ekonomiskt utfall kommunen

Tabell utfall per verksamhetsområde

Nämnd. Belopp i tkr	Utfall föregående ÅrMån	Ack utfall ÅrMån	Ack budget ÅrMån	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunfullmäktige	494	460	713	253	-2 853	0
Kommunstyrelse	31 333	20 548	21 840	1 292	-87 572	500
Utbildningsnämnd	48 147	52 810	49 591	-3 219	-198 363	-14 430
Socialnämnd	44 996	49 639	45 135	-4 504	-180 542	-14 550
Finansiering	-118 963	-121 553	-120 372	1 180	481 490	10 109
Totalt	6 007	1 904	-3 093	-4 998	12 160	-18 371

Analys och slutsats

Nämnderna prognostiserar en negativ avvikelse jämfört med budget på 28 480 tkr för helåret, varav Kommunfullmäktige 0 tkr, Kommunstyrelsen + 500 tkr, Utbildningsnämnden - 14 430 tkr och Socialnämnden - 14 550 tkr.

Socialnämndens och utbildningsnämndens underskott beror på strukturella faktorer som kräver aktiva beslut för att åtgärda. Beslut i form av strukturella förändringar av delar av verksamheterna. Dessa förändringar är så stora att de inte kan få full effekt under 2025 utan måste ses över 2-3 års sikt men med en början under 2025. Om inte dessa åtgärder genomförs måste finansiering ske genom ett högre skatteuttag.

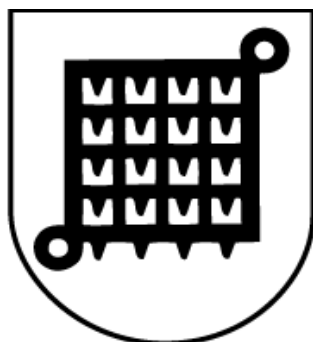
Kommunallagen anger att om det uppstår ett negativt resultat ska det regleras under de närmast följande tre åren och därmed är det av ytterst stor vikt att nödvändiga åtgärder hanteras under 2025 och i kommande MRP 2026-2029.

Om det i MRP 2026-2029 beslutas om vilka åtgärder som ska genomföras för att uppnå god ekonomisk hushållning och att dessa åtgärder påbörjas under 2025 så kan det hänvisas till synnerliga skäl om inte resultatet blir positivt för 2025. Om inte åtgärder påbörjas under 2025 så kan det inte hänvisas till synnerliga skäl.

Finansverksamheten prognostiserar ett överskott på 10 109 tkr för helåret. Detta överskott beror på lägre finansiella kostnader, högre finansiella intäkter samt avsevärt lägre kostnader för budgetposten pensioner. Dessa höga överskott beror på att budgeterad nivå var alltför negativ. Dessa effekter omhändertas i budgetarbetet för MRP 2026-2029.

Slutsatsen är att det finns inga genvägar för att uppnå god ekonomisk hushållning, det krävs kraftfulla strategiska åtgärder för att minska kommunens driftkostnader och höja verksamheternas kvalitetsnivåer.

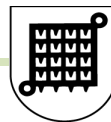
Det genomsnittliga resultatet för den kommande tioårsperioden måste uppgå till 10-12 mnkr för att verksamheten ska kunna prestera en god kvalitet och att kommunen har en sund ekonomisk utveckling.

Kvartalsrapport (Q1 2025)

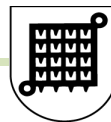
Kommunestyrelsen

Mar 2025

Innehållsförteckning

Utfall per sektor	3
<i>Resultaträkning</i>	3
<i>Ekonomiskt utfall</i>	3
Slutsats	6
<i>Politisk verksamhet</i>	6
<i>Kommunledning</i>	6
<i>Ekonomiavdelning</i>	6
<i>Administrativa avdelningen</i>	6
<i>HR-och löneavdelning</i>	6
<i>IT-avdelning</i>	7
<i>Plan-och bygg enheten</i>	7
<i>Tekniska enheten</i>	7
<i>Arbetsmarknad-och integrationsenheten</i>	7
<i>Samhällsutveckling- och näringsliv</i>	7
<i>Lokalvårdsenheten</i>	7
<i>Måltidsenheten</i>	7

Utfall per sektor

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall ÅrMån	Ackumulerad budget	Avvikelse
Intäkter	23 227	24 778	-1 551
Kommunbidrag	21 840	21 840	0
Summa intäkter	45 067	46 618	-1 551
Personalkostnader	-15 681	-17 098	1 417
Övriga kostnader	-27 214	-28 663	1 449
Finansiella kostnader	-880	-857	-23
Summa kostnader	-43 775	-46 618	2 843
Periodens resultat	1 292	0	1 292

Ekonomiskt utfall

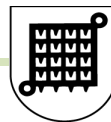
Tabell utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall ÅrMån	Ack budget ÅrMån	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunstyrelse	787	1 155	368	4 621	1 500
Kommunledning	4 930	5 421	491	21 685	1 800
Ekonomiavdelning	2 252	2 350	98	9 401	0
Administrativa avdelningen	3 743	3 836	93	15 344	0
HR-och löneavdelning	1 725	2 182	457	8 729	0
IT avdelning	2 256	1 874	-382	7 498	-1 600
Plan-och bygg enheten	1 287	1 009	-278	4 034	1 000
Tekniska enheten	2 864	2 719	-145	10 877	-2 600
Arbetsmarknad-och integrationsenheten	391	848	457	3 601	400
Samhällsutveckling-och näringsliv	424	445	21	1 782	0
Lokalvårdsenheten	-52	0	52	0	0
Måltidsenheten	-60	0	60	0	0
Totalt	20 547	21 839	1 292	87 572	500

Analys och prognos

Sammanfattningsvis ser den ekonomiska situationen överlag stabil ut, men det finns vissa områden som kräver extra uppmärksamhet och åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet.

Prognosen för helåret är ett överskott 500 tkr.

Politisk verksamhet

Utredningskostnader +1500 tkr. Utöver utredningsbudgeten kvarstår 800 tkr i ofördelat.

Kommunledning

Kommunledningen har följt budgeten för första kvartalet, och prognosen visar ett överskott på +1800 tkr, vilket kan härledas till minskade kostnader för Räddningstjänsten

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen har som uppdrag att stödja enhetschefer och politiker genom att tillhandahålla analyser och beslutsunderlag. Dessutom ansvarar avdelningen för den löpande redovisningen, inklusive hantering av kund- och leverantörsfakturer för hela kommunen. För närvarande kan dessa uppdrag utföras med hjälp av en timanställd konsult som fungerar som ekonomichef fram till sommaren. Avdelningen har följt budgeten för första kvartalet, och prognosen visar ett nollresultat för året.

Administrativa avdelningen

Avdelningen har visat ett mindre överskott inom samtliga verksamhetsområden under första kvartalet. Budgetföljsamheten är god och prognosen visar ett nollresultat.

HR-och löneavdelning

HR- och löneavdelningen är en strategisk resurs för kommunen när det gäller samordning och utveckling av personalfrågor samt löneadministration. Inför 2025 har avdelningen fått förstärkning med ytterligare en HR-funktion, då kommunen står inför flera strukturella förändringar och utmaningar med framtida kompetensförsörjning. Efter att den tidigare chefen för avdelningen valt att säga upp sig, har avdelningen anlitat en extern konsult. Trots att uppdragen kan uppfyllas med nuvarande bemanning, är framtiden osäker eftersom en HR-strateg har sagt upp sig och chefsuppdraget är tillfälligt. För närvarande är budgetföljsamheten god och prognosen visar ett nollresultat.

IT-avdelning

IT-avdelningen har inlett arbetet med att ingå i den gemensamma IT-organisationen för Åmål-Bengtsfors och Färgelanda. I det initiala arbetet har första kvartalet inneburit att man bland annat nyttjat konsultstöd för att flytta delar av servermiljön till extern aktör. Detta för att säkerställa säkerhet och tillgänglighet för medarbetarna i Färgelanda.

Gemensamt har man också gått ut i upphandling kring licenser- och programvaror, datacenter och klientutrustning. Nödvändiga upphandlingar för att verksamheterna skall kunna köpa in programvaror, licenser och IT-utrustning till konkurrenskraftigt pris.

Inom kraftsamling för Handslaget (nationellt initiativ via SKR) har man också påbörjat implementering av Digital post samt Säker digital kommunikation. Viktiga förutsättningar för att verksamheterna skall kunna nyttja digitala tekniker som ger effekter i framförallt välfärdssektorerna.

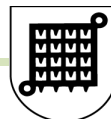
Plan-och byggenheten

Trots kostnader som lantmäteriförrättning för väg vid Gatersbyn och eftersläpning i faktureringsfrån karttjänstleverantör, beräknas ett överskott på cirka 1 000 tkr. Detta beror dels på att skogsintäkterna förväntas bli något högre på grund av en större avverkning än planerat, och dels på ett pågående detaljplanearbete med extern finansiering som ska faktureras under året.

Tekniska enheten

Under året har vinterväghållningen hittills resulterat i ett överskott jämfört med budget. Prognosen för helåret visar ett överskott på +400 tkr, men det finns en stor osäkerhet beroende på behovet av vinterväghållning under årets slut.

Vägföreningsavgifterna förväntas bli lägre än budgeterat, vilket innebär att verksamhetsområdet gator och vägar förväntas gå med ett överskott på +500 tkr.

Fjärrvärmen förväntas visa ett underskott på -1 200 tkr på grund av skillnaden mellan kommunens kostnader och den taxa som tas ut samt värmeförluster i fjärrvärmenätet.

Internhyresfastigheter förväntas gå med ett underskott på -2 300 tkr baserat på tidigare års kostnader. Det finns dock en stor osäkerhet kring detta beroende på den tekniska statusen i kommunens byggnader.

Ambitionsnivåerna för gång- och cykelvägar bedöms kunna minskas under året.

Utomhusanläggningar förväntas kunna visa ett mindre överskott under året.

Arbetsmarknad- och integrationsenheten

Ett överskott på AMI förväntas på cirka 400 tkr. Detta beror dels på lägre personalkostnader än budgeterat på grund av sjukfrånvaro samt dels bidrags intäkter från Migrationsverket.

Samhällsutveckling-och näringsliv

Budgetföljsamheten är god och prognosen visar ett nollresultat

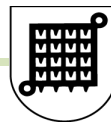
Lokalvårdsenheten

Enheten följer budget och enligt plan. Bland annat har en ny tjänst tillsatts i mars där en i personalen arbetar utan fast schema. Därigenom kan kostnaden för timvikarier minska och det är lättare att beräkna kostnader efter fasta utgifter. Leverans av lokalvårdens tjänster kan även lättare garanteras vid frånvaro av ordinarie personal.

Måltidsenheten

Hittills under året har det varit vissa bemanningsproblem, men dessa har kunnat hanteras med hjälp av vikarier. Under 2025 kommer enheten att fakturera sektor Omsorg för måltidsproduktionen på våra särskilda boenden samt hemdistribution av mat som en insats enligt SoL. Avgiften baseras på bedömning av beläggningen på särskilda boenden och beslut om hemdistribution av mat. Om beläggningen har varit lägre eller högre än budgeterat påverkar det inte verksamhetens kostnader i större grad, då verksamhetens struktur gör att de fasta kostnaderna är desamma oavsett boenden och brukare inom omsorgen.

Prognosen visar ett nollresultat.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Stabilitet: De flesta avdelningar visar stabilitet med nollresultat eller mindre överskott, vilket är ett tecken på god ekonomisk kontroll och planering.

Utmaningar: De underskott som finns inom fjärrvärme och internhyresfastigheter pekar på områden som kräver särskild uppmärksamhet. För fjärrvärme kan det vara nödvändigt att se över prissättningen och minska värmeförluster. För internhyresfastigheter kan det behövas investeringar i underhåll och förbättringar för att undvika framtida underskott. För IT-verksamheten finns det en plan för framtiden

Framtida åtgärder: För att bibehålla ekonomisk stabilitet kan det vara nödvändigt att genomföra mer detaljerade analyser av de områden som visar underskott och utveckla strategier för att hantera dessa utmaningar.

Politisk verksamhet

För att Kommunstyrelsens prognos ska hålla, bör KS inte nyttja sina budgeterade kostnader för utredningar, utan använda sina ofördelade medel (800 tkr) i första hand.

Kommunledning

Kommunledningen prognostiserar ett överskott med +1 800 tkr vilket kan härledas till minskade kostnader för Räddningstjänsten. 2025 fick verksamheten ett till skott om 3 000 tkr, vilket visar sig att verksamheten inte behöver i samband med sammanslagningen av Norra Älvsborgs Räddningsförbund och Mitt Bohuslän.

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen prognostiserar en god budgetföljsamhet för 2025. Trots detta finns det vissa oklarheter kring hur avdelningen ska organiseras under hösten och framåt, med tanke på den nuvarande vakansen på ekonomiavdelningen. Det är viktigt att dessa frågor klagörs för att säkerställa en effektiv ekonomisk styrning framöver. Rekrytering av ersättningsfunktion kommer att genomföras inom kort

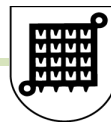
Administrativa avdelningen

Allt tyder på att budgetföljsamheten 2025 är god, och kommer följas.

HR-och löneavdelning

När kommunen står inför ekonomiska utmaningar väcker det oro bland flera personalgrupper. Det är viktigt att hantera denna oro för att säkerställa att personalen känner sig trygg och kan fortsätta göra ett bra jobb för kommunens invånare. Dessutom behöver de ökade kostnaderna för företagshälsovård analyseras, eftersom dessa inte har följt budgeten de senaste åren.

HR-och löneavdelningen kommer att få vakanser under hösten, dessa behöver också tas om hand för att erbjuda bästa stöttning i organisationen, då kommunen står inför tuffa ekonomiska utmaningar framöver. Rekrytering av ersättningsfunktioner kommer att genomföras inom kort

IT-avdelning

Från och med 1 april ingår Färgelandas IT-avdelning i den gemensamma IT-organisationen där samverkan sker med Åmål och Bengtsfors kommuner. Prognosen visar trots tillskott om 2 000 tkr i budget 2025, ett underskott om -1 600 tkr, helt i linje med bokslutet 2024. Den gemensamma IT-organisationen har flaggat för att vissa "puckelkostnader" kommer uppstå som engångskostnader, innan den nya organisationen helt är satt.

I takt med att man ökar sin IT- och digitaliseringsförmåga i samverkan kommer investeringsmedel att nyttjas i mindre utsträckning och eventuellt öka driftskostnad.

Plan-och bygg enheten

Planerat budgetöverskott om 1 000 tkr, dessa kan helt hänföras till försäljning av skog.

Tekniska enheten

De verksamhetsområden som beräknas gå med ett överskott bidrar till att minska underskottet för enheten. Vissa ambitionsminskningar kan göras för gång- och cykelvägar för att bidra till helheten.

Trots det som kan göras inom enhet förväntas enheten gå med ett underskott på cirka -2 300 tkr kopplat till interhyresfastigheter vilket inte kan hanteras inom enheten då fastighetsverksamheten helt finansieras av internhyra. Enda sättet att inte gå med underskott är då att höja hyran innevarande år, i annat fall behöver detta hanteras inom Kommunstyrelsens övriga verksamheter.

Fjärrvärmeverksamheten och framtida avtal håller på att ses över, effekt av åtgärder kommer dock förmodligen inte få genomslag under innevarande år.

Arbetsmarknad-och integrationsenheten

Planerat överskott med 400 tkr, och detta innebär att integration gör fortsatt överskott.

Verksamheten ses över vad gäller arbetsmarknadsåtgärder i fråga om vart verksamheten lämpligen ska bedrivas, både organisatoriskt och lokalmässigt.

Samhällsutveckling- och näringsliv

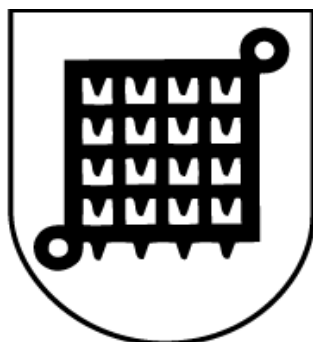
Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

Lokalvårdsenheten

Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

Måltidsenheten

Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

Kvartalsrapport (Q1 2025)

Utbildningsnämnden
Färgelanda kommun

Dnr UN 2025/3

UN 2025-04-29 § 42

Mar 2025

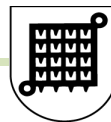
Innehållsförteckning

Utfall per sektor3

Resultaträkning3

Ekonomiskt utfall.....3

Slutsats7

Utfall per sektor

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall ÅrMån	Ackumulerad budget	Avvikelse
Intäkter	5 298	11 213	-5 915
Kommunbidrag	49 591	49 591	0
Summa intäkter	54 889	60 804	-5 915
Personalkostnader	-30 050	-30 370	320
Övriga kostnader	-28 039	-30 420	2 381
Finansiella kostnader	-19	-14	-5
Summa kostnader	-58 108	-60 804	2 696
Periodens resultat	-3 219	0	-3 219

Ekonomiskt utfall

Tabell utfall per verksamhetsområde

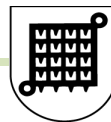
Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall ÅrMån	Ack budget ÅrMån	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Nämndverksamhet	257	113	-144	450	0
Musikskola	58	0	-58	0	-180
Förskola	10 224	11 257	1 033	45 027	6 350
Grundskola inkl fritids, anpassad grundskola och förskoleklass	30 771	26 266	-4 505	105 063	-20 600
Gymnasie- och anpassa gymnasieskola	9 044	9 950	906	39 800	0
Vuxenutbildning	1 193	775	-418	3 100	0
Förvaltningsledning	1 262	1 231	-31	4 923	0
Totalt	52 809	49 592	-3 217	198 363	-14 430

Analys och prognos

Inledning

Arbete pågår med underlag till MRP och en uppdaterad lokalförsörjningsplan finns framtagen. Befolkningsprognosen påvisar ett minskat antal barn och elever, vilket får stora konsekvenser för verksamheten.

Underlag har lämnats till budgetberedningen där olika scenarion beskrivs och kostnadsberäknas utifrån olika alternativ vad gäller organisation, investeringar och behov.

Omställningsprocessen inom förskolan har kommit långt och jämfört med 2024 kommer nämnden i slutet av 2025 att ha en verksamhet som minskats med tre avdelningar.

Omställningsprocessen inom F-6 måste påbörjas för att även denna verksamhet ska anpassas till de lägre volymerna. Personalkostnaderna är den stora utgiftsposten och en förändrad personalbemanning tar lång tid om det krävs hantering av en övertalighetsprocess.

Elevgrupperna behöver öka i storlek för att få ett bättre resursutnyttjande. Med större enheter får rektor en möjlighet att organisera sin verksamhet så att undervisningen kan differentieras utifrån elevernas behov. Utöver detta görs en översyn av personalens behörigheter, möjlighet till B-form, delade tjänster mellan enheter m.m.

Förvaltningen har fått i uppdrag att utreda utbildningsnämndens beslut från november 2024 gällande Ödeborgs skola och flytt av mellanstadiet till Valbo 4-6. Utredningen ska påvisa om detta är möjligt att genomföra inför augusti 2025.

Nämndverksamhet

Kostnaderna för nämnden består till största delen av arvoden för sammanträden.

Osäkerhet råder kring nämndsorganisationen inför hösten 2025. Det är därför svårt att avgöra hur kostnadsutfallet kommer att bli för nämndverksamheten och om budgeterade medel räcker.

Bedömningen är att kostnaderna för nämnden följer budget.

Musikskola

Musikskolan avslutades tills vidare vid årsskiftet 2024/2025. Med hänsyn till den långa uppsägningstid som berörd personal hade, kvarstår vissa smärre kostnader under 2025.

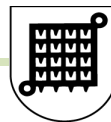
Den totala kostnaden för musikskolan under 2025 beräknas bli 180 tkr.

Förskola

- Antalet födda barn har minskat och är ca 50 per år under planeringsperioden. Det betyder att för förskolans del har nedgången i födelsetalen redan inletts
- Förskolan gör omställningar för att anpassa verksamheten och en minskning med ca 10 tjänster görs från och med höstterminen 2025.
- Med hänsyn till att en hög andel av barnen i förskolorna har språkliga svårigheter har vid vakans av specialpedagog med ansvar att arbeta mot förskola en logoped istället anställts som tillträder sin tjänst i maj.
- Uppsägning av modulen i Ödeborg har skett och den lämnas i september. Det innebär att från och med denna tidpunkt kommer det att bedrivas förskola i huvudbyggnaden med ca 40 barn.
- Utifrån kapacitet och efterfrågan finns för närvarande ca 20 lediga platser i augusti. Detta beror främst på att antalet barn som lämnar förskolan och börjar i förskoleklass är högre än efterfrågan.
- Kyrkvägens förskola tog emot barnen från Höjdens förskola vid stängningen av den verksamheten. En minskning av antalet barn sker nu successivt och förskolan kommer att ha två avdelningar. Tillsammans med modulen i Ödeborg sker en neddragning av tre avdelningar på grund av minskat antal barn.
- Vikariekostnader ses över liksom personalplanering i förhållande till barnens vistelsetider och behov
- Färre barn i verksamheten innebär minskade föräldraintäkter
- Köpt verksamhet har ökat och visar ett underskott mot budget på 261 tkr för perioden (fristående och andra kommuner).

Analys och prognos

- Omställningsprocessen vad gäller neddragningar av personal har redan inletts. Modulen vid

- Ödeborg har sagts upp.
- Beslut ska fattas i samband med antagande av MRP hur förskoleverksamheten ska organiseras framåt och i vilka lokaler. Politisk enighet finns dock om att förskola ska bedrivas på de tre orterna.
- För att minska kostnaderna ytterligare inom förskoleverksamheten krävs större enheter.
- Prognosen visar att verksamheten håller sin budget. Detta beror först och främst på neddragningar av tjänster från och med hösten 2025 på grund av minskat antal barn.

Prognosen för förskolan visar 6 350 tkr för helåret 2025.

Grundskola, fritidshem och anpassad grundskola

Övergripande

- Demografin och det minskande antalet barn i kommunen kommer att få stora konsekvenser för F-6 verksamheten inom de närmsta åren. Elevkullarna minskar och den förändring som sker inom förskolan kommer grundskolan också att ställas inför.
- Grundskola och fritidshem bedrivs vid 5 enheter och för vissa årskurser är verksamheten organiserad i fyra klasser. Utifrån elevantal och prognoser behöver detta ändras till 3 klasser per årskurs och på sikt 2 klasser per årskurs.
- Fritidshemsverksamhet erbjuds idag vid fyra enheter och detta är kostnadsdrivande.
- Verksamheterna ser många elever i behov av särskilt stöd där olika åtgärder krävs för att differentiera undervisningen. Detta medför också högre kostnader. Enheterna har en begränsad budget och organisation och det är stora svårigheter att skapa den verksamhet som krävs för att möta behoven och samtidigt hålla budget.
- Flera åtgärder som genomförs är statsbidragsfinansierade. Bidragen täcker inte alltid hela åtgärden utan viss egenfinansiering krävs. Det kan också konstateras att vissa statsbidrag sänks alternativt uteblir helt, vilket påverkar ekonomin negativt.
- Kostnaderna för måltider och lokalvård har ökat. En viss ökning av skolskjutskostnaderna har också skett.
- Översyn sker av personaltäthet, behörigheter och vikariebehov.
- Analys av kostnaderna vid anpassad grundskola pågår.
- Köpt verksamhet har minskat, och gör ett överskott mot budget på 278 tkr för perioden (fristående och andra kommuner).

Prognosen för grundskola, fritidshem och anpassad grundskola är -20 600 tkr för helåret 2025.

Gymnasieverksamhet

- Gymnasieverksamheten består enbart av köpt verksamhet. Kostnaden beror på antalet elever och valda program. Preliminär prognos inför hösten kan göras utifrån volymer och tidigare statistik vad gäller val av program.
- Flera elever lämnar årskurs 9 i anpassad grundskola. Kostnaden blir dock oförändrad i prognosen eftersom ungefär samma antal lämnar anpassad gymnasieskola på grund av avslutade studier.

Prognosen för verksamheten visar att den bedöms hålla sin budget.

Vuxenutbildning

- Vuxenutbildningen erbjuder lagstadgad utbildning till målgruppen. Undervisning utförs både i egen och köpt regi.
- Ett omfattande arbete pågår för att anpassa undervisningen utifrån nya lagkrav. Dessutom krävs ett helt annat arbete vad gäller utbud och dimensionering från och med hösten 2025 i syfte att öka samverkan mellan olika huvudmän och effektivisera genom ett mer reglerat utbud.
- Vissa statsbidrag utgår till verksamheten.

Prognosen för verksamheten visar att den bedöms hålla sin budget.

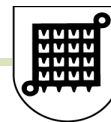
Förvaltningsledning

- Förvaltningsledning utgörs av centrala tjänster och kostnader.

Prognosen för verksamheten visar att den bedöms hålla sin budget.

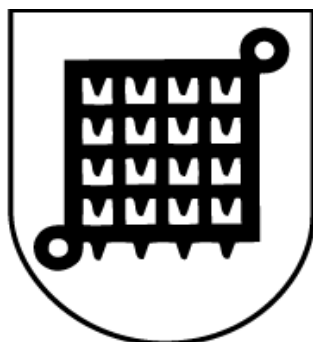
Sammanfattning

Sektorn bedömer i nuläget att det ekonomiska utfallet för 2025 kommer att uppgå till ett underskott på ca 12-15 miljoner kr.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Kvartalsrapport (Q1 2025)

Socialnämnden

Mar 2025

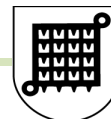
Innehållsförteckning

Utfall per sektor 3

Resultaträkning 3

Ekonomiskt utfall 3

Slutsats 6

Utfall per sektor

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall ÅrMån	Ackumulerad budget	Avvikelse
Intäkter	9 424	10 081	-657
Kommunbidrag	45 135	45 135	0
Summa intäkter	54 559	55 216	-657
Personalkostnader	-36 883	-35 720	-1 163
Övriga kostnader	-22 163	-19 481	-2 682
Finansiella kostnader	-17	-15	-2
Summa kostnader	-59 063	-55 216	-3 847
Periodens resultat	-4 504	0	-4 504

Ekonomiskt utfall

Tabell utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall ÅrMån	Ack budget ÅrMån	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Nämndsverksamhet	120	-3 492	-3 612	-13 966	-14 400
Sektorchef	2 642	2 730	88	10 921	900
Omsorgskontor	2 348	2 453	105	9 810	500
Äldreomsorg	20 603	20 927	324	83 708	-900
Hälsa- och sjukvård	5 763	5 748	-15	22 991	0
Individ- och familjeomsorg	11 735	9 884	-1 851	39 537	-3 760
Enheten för stöd och service	6 428	6 885	457	27 541	3 110
Totalt	49 639	45 135	-4 504	180 542	-14 550

Under nämndsverksamhet ligger årets budgeterade underskott för hela sektorn, vilket föranleder en stor negativ avvikelse.

Analys och prognos

	Budgeterat underskott 2025	Prognos Q1 2025	Avvikelse 2025
Nämndsverksamhet utan sektorn budgeterade underskott	0	339	339
Sektorchef	0	900	900
Omsorgskontor	-442	500	58
Äldreomsorg	-11 201	-900	-12 101
Kommunal primärvård	-442	0	-442
IFO	-295	-3 760	-4 055
Enheten för stöd och service	-2 359	3 110	751
Totalt, tkr	-14 739		-14 550

Årets budgeterade underskott är placerat under nämndsverksamheten. Detta gäller ju emellertid för grundverksamheterna i sektorn och alltså inte för nämndens verksamhet.

I syfte att tydliggöra det uppskattade/verkliga utfallet 2025 för respektive verksamhet så har underskottet brutits ut från nämnden och lagts på respektive grundverksamhet tillsammans med den prognos respektive enhetschef satt. På så vis framgår vad respektive verksamhet förväntas prestera för året.

Äldreomsorgen

Efter årets inledande månader prognostiseras ett underskott för äldreomsorgen. En utmaning för flera enheter är den höga sjukfrånvaron, särskilt korttidsfrånvaron. Detta innebär kostnader i form av sjuklöner, övertid samt merkostnader för introduktion och utbildning av vikarier. Flera verksamheter arbetar aktivt med rehabiliteringsinsatser, inklusive uppföljningssamtal och överväganden kring införande av förstadagsintyg.

Inom hemtjänsten förvärras situationen ytterligare av en bristfällig fordonspark, där fordon ofta är på verkstad. Detta leder till ökade kostnader för hyrbilar och påverkar planeringen negativt, särskilt i ett geografiskt spritt område där körsträckor ofta är långa i förhållande till insatsens omfattning. Planeringsarbetet pågår i syfte att optimera resursfördelningen och reducera icke-debiterbar tid.

Inför sommarperioden finns en ökad kostnadsrisk kopplad till semesterlöner och introduktion av sommarvikarier, vilket redan nu bedöms påverka helårsresultatet negativt. Trots att rekryteringen ligger i fas, genererar utbildning och introduktion av nya medarbetare många timmar.

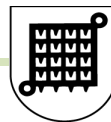
Detta understryker behovet av fortsatt arbete med kostnadseffektivisering, sjukfrånvaroreducering och optimering av bemanning och planering för att skapa ekonomisk hållbarhet.

Enheten för stöd och service

Det ekonomiska utfallet för perioden visar ett överskott, vilket i huvudsak kan hänföras till ersättningar kopplade till personlig assistans. Dessa intäkter har haft en tydligt positiv inverkan på resultatet. Därtill har kostnaderna för korttidsvistelse varit lägre än budgeterat, då vissa beslut pausats i väntan på annan utförare. Detta har tillfälligt minskat utgifterna, även om det samtidigt innebär att behov kvarstår hos berörda brukare.

I övrigt har perioden inte inneburit några större ekonomiska avvikelser. Kortare sjukfrånvaro har förekommit, framför allt på grund av förkylningar, samt introduktion av nya vikarier inom både gruppbostad och personlig assistans. Dessa insatser har hållits inom ram och inte medfört någon större påverkan på resultatet.

På sikt skall externa vuxenplaceringar avslutas och i stället erbjudas insatsen inom den egna verksamheten. Detta förutsätter dock en renovering av lägenheter inom gruppboستaden för att

kunna säkerställa en likvärdig standard, vilket i sin tur kan innebära en investering innan kostnadsbesparingar kan realiseras

Kommunal primärvård

Hemsjukvården redovisar ett underskott för perioden, vilket huvudsakligen beror på ökade kostnader för timvikarier och övertidsersättning. Denna kostnadsökning har uppstått som en följd av hög sjukfrånvaro bland ordinarie personal samt behovet av att stärka bemanningen inom KPV (kommunal sjukvård och äldreomsorg) för att hantera ett ökat tryck. Detta har särskilt påverkats av ett stort antal svårt sjuka patienter som vårdas i ordinärt boende, vilket har lett till ett ökat behov av personalresurser för att säkerställa att vården kan utföras på ett korrekt och tryggt sätt. Dessa extra bemanningsåtgärder har medfört att kostnader för övertid och timvikarier ökat mer än vad som var budgeterat, vilket i sin tur har bidragit till underskottet.

När det gäller rehabilitering förväntas en positiv ekonomisk utveckling på helåret. Detta innebär att verksamheten, trots vissa initiala utmaningar, kommer att kunna uppnå ett positivt resultat för helåret. Prognosen baseras på att de förväntade kostnaderna för rehabilitering, inklusive personalresurser och externa tjänster, kommer att hållas inom ramen, samtidigt som intäkterna från rehabiliteringstjänster förväntas stabiliseras och öka under resten av året.

Individ och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen redovisar totalt sett ett underskott i förhållande till budget, vilket framför allt beror på kostsamma externa placeringar inom både barn- och ungdomsvården samt vuxenområdet. Samtidigt bidrar lägre kostnader än förväntat för egna familjehem, ekonomiskt bistånd samt vakanser inom socialsekreterargruppen till att delvis motverka underskottet.

Inom ekonomiskt bistånd noteras en hög andel personer med sjukskrivning, vilket kräver samverkan med både hälso- och sjukvård samt Försäkringskassan för att säkerställa rätt stöd. För individer med arbetsförmåga är det avgörande att Arbetsmarknadsenheten fortsätter arbeta aktivt med målgruppen för att möjliggöra övergång till egen försörjning och på så sätt minska biståndsbehovet.

Inom vuxenområdet – särskilt missbruk, beroende, socialpsykiatri samt våld i nära relation – bedrivs ett aktivt öppenvårdsarbete, men i vissa fall har placeringar varit nödvändiga på grund av omfattande problematik. Särskilt inom socialpsykiatri överstiger kostnaderna budgeten. Det pågår dock planering för att kunna avsluta vissa av dessa placeringar. Förutsatt att samverkan kan etableras med hälso- och sjukvård samt psykiatri finns möjlighet att flytta hem personer med omfattande behov till lösningar på hemmaplan, vilket i förlängningen skulle kunna minska kostnadstrycket.

När det gäller barn och unga är antalet HVB-placeringar fortsatt lågt, men de individer som är placerade innebär höga kostnader. I ett fall planeras flytt till familjehem i kombination med öppenvård, vilket skulle minska kostnaden väsentligt. Kostnaderna för placeringar i konsulentstödda familjehem ligger för närvarande under budget. Det finns även en möjlighet att den ungdom som för närvarande är placerad vid en statlig institution kan komma att övergå till sluten ungdomsvård efter domstolsbeslut, vilket skulle innebära att kostnaden för den nuvarande placeringen upphör.

Omsorgskontoret

För närvarande redovisar Omsorgskontoret överskott vilket huvudsakligen kan hänföras till lägre volymer för bostadsanpassningar än vad som ursprungligen budgeterats. Denna minskning i volymer har medfört att kostnaderna för bostadsanpassningar har hållits under de prognostiserade nivåerna.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

För att hantera nuvarande utmaningar och säkerställa en förbättrad ekonomisk situation på de olika enheterna har flera åtgärder påbörjats och planeras för framtiden.

Ytterligare en kostnadsdrivande faktor är konsekvenserna av det nya avtalet med Kommunal som från 1 april innebär att fyllnadslön tas bort, vilket medför att deltidsanställda erhåller övertidsersättning när de arbetar utöver sitt ordinarie schema. I verksamheter med stor andel deltidsanställda, och där det saknas utrymme för att utöka tjänstgöringsgrader, innebär detta en ökad ekonomisk belastning – särskilt vid frånvaro eller brist på vikarier.

Äldreomsorgen

På Lillågården har arbetet redan inletts med att minska sjukfrånvaron, där chefen har samtal med personalen redan första sjukdagen för att fånga upp frånvaron tidigt och arbeta proaktivt. Vidare ska försäljningen av korttidsplatser fortsätta så länge möjligheten finns. Ett förbättrat flöde för korttidsplatser eftersträvas där samverkan är en nyckel.

På Solgården är åtgärderna inriktade på att aktivt arbeta med rekrytering av fler vikarier för att minska behovet av att deltidsanställda arbetar extra. Detta ska bidra till att minska belastningen på personalen och öka verksamhetens flexibilitet. Arbetet för att minska sjukfrånvaron pågår också här, med samtal mellan chef och personal redan vid första sjukdagen för att snabbt kunna agera.

Håvestensgården har inlett en omfattande översyn av schema och bemanning för att förenkla arbetet, tydliggöra ansvarsområden och förbättra den ekonomiska situationen. Detta arbete är fortfarande i ett tidigt skede, men målet är att det ska leda till högre effektivitet och en sundare ekonomi genom att personalen ska kunna arbeta över hela verksamheten istället för att vara begränsade till en enhet. En viktig del i detta arbete är att minska beroendet av timanställda, vikarier och övertid. Sjukfrånvaron hanteras kontinuerligt genom samtal och uppföljning, där HR-avdelningen är involverad i arbetet. Om sjukfrånvaron kan reduceras med 50 % bedöms en besparing på cirka 330 tkr kunna uppnås. Samtidigt finns osäkerhet kring hur snabbt full effekt kan uppnås under 2025.

Inom hemtjänsten ser vi att införandet av den nya socialtjänstlagen innebär en betydande omställning och utmaning för verksamheten, inte minst vad gäller möjligheterna att förutse kostnadsutvecklingen för både biståndsbedömda och ej biståndsbedömda insatser. Den nya lagen öppnar för ett mer förebyggande och behovsanpassat arbetssätt, men samtidigt skapar det en osäkerhet kring i vilken omfattning och form vissa traditionella insatser fortsatt behöver erbjudas.

Förvaltningen ser därför över vilka insatser som är möjliga att omforma eller effektivisera. Insatser som skulle kunna utföras på annat sätt eller slutas göra skulle kunna vara daglig leverans av varm mat, städning och fönsterputs behöver erbjudas i nuvarande omfattning. Förvaltningen ser även behov av att, tillsammans med biståndsenheten, att det är av vikt att insatser prioriteras utifrån brukarnas behov – men också utifrån en hållbar resursanvändning.

För att på sikt säkerställa en mer kostnadseffektiv organisation ser vi över möjligheten till ett ökat samarbete med Arbetsmarknadsenheten (AMI) vad gäller vissa serviceinsatser. Detta kan potentiellt frigöra resurser inom hemtjänsten och samtidigt erbjuda arbetsmarknadsnära insatser för personer i behov av stöd.

Samtidigt fortsätter vårt arbete för att minska både kort- och långtidssjukfrånvaro, genom en tydlig rehabiliteringsplanering och arbetsmiljöinsatser. Vi ser också ett behov av att göra en översyn av grundbemanningen inom hela hemtjänsten – i takt med att brukarnas behov ökar, krävs att vi säkerställer rätt kompetens och bemanning för att möta efterfrågan på ett tryggt och säkert sätt.

En viktig del i effektiviseringsarbetet är även att utveckla planeringsarbetet med befintliga resurser. Här pågår ett kontinuerligt arbete tillsammans med planerare för att optimera rutter och insatser. I vissa fall kan det också bli aktuellt att diskutera boendemiljö och adressval i samband med insatser, för att reducera restider, höja effektiviteten och samtidigt förbättra arbetsmiljön för

vår personal.

Enheten för stöd och service

Verksamheten arbetar kontinuerligt med att öka kostnadseffektiviteten i verksamheterna. Detta görs bland annat genom att se över och korta ner vikariepass, samt att på olika sätt effektivisera insatserna till brukarna. Trots dessa åtgärder finns utmaningar då verksamheterna är små och därmed sårbara – vilket innebär att personalfrånvaro ofta måste ersättas fullt ut för att garantera kvalitet och säkerhet i omsorgen.

Samtidigt ses en tydlig ökning av behovet av stödinsatser, både på serviceboendet och inom socialpsykiatri. Detta ställer ytterligare krav på flexibilitet och tillgängliga resurser. För att kunna möta detta ökade behov på ett hållbart sätt använder man i dagsläget timvikarier, främst för att täcka de mest kritiska tidpunkterna i verksamheten. Målet är att fortsatt säkra en god kvalitet i omsorgen, samtidigt som man hanterar ökade krav inom befintliga ekonomiska ramar.

Kommunal primärvård

Rehabiliteringsverksamheten förväntas göra ett positivt resultat för helåret. Dock kommer sommarens bemanning att påverka resultatet negativt, då bemanningsföretag planeras att användas under sex veckor. Den exakta omfattningen av denna bemanning är fortfarande under diskussion, men det förväntas att detta negativa utfall kommer att balanseras upp under de återstående månaderna av året, vilket gör att helårsprognosen fortfarande är positiv. Hjälpmedelsverksamheten löper enligt plan och påverkar inte budgeten i någon större utsträckning.

När det gäller hemsjukvården har behovet av timvikarier och övertid varit fortsatt högt, särskilt inom sjuksköterskegruppen under första kvartalet. För att hantera detta planeras en omorganisering av sjuksköterskegruppen i maj, med målet att skapa bättre förutsättningar för samarbete och ökad flexibilitet. Genom att personalen i högre grad kan täcka upp för varandra och erbjuda stöd i det dagliga arbetet, förväntas arbetsbelastningen att jämnas ut. Det tros leda till minskad användning av timvikarier och lägre övertidsuttag, vilket kommer att bidra till att sänka kostnaderna på sikt. Implementeringen av denna nya organisation påbörjas under kommande kvartal och kommer att följas upp noggrant för att säkerställa att målen för effektivisering uppnås.

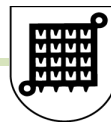
För sommarbemanningen inom hemsjukvården kan individuella överenskommelser om högre ersättning för att täcka vakanser medföra en negativ påverkan på budgeten, vilket innebär att dessa kostnader kommer att behöva följas upp och hanteras för att inte påverka helårsresultatet för negativt.

Individ och familjeomsorgen

För att uppnå en budget i balans har IFO (Individ- och familjeomsorgen) identifierat flera viktiga åtgärder. Målet är att minska antalet placeringar vid HVB (hem för vård eller boende) samt förkorta placeringarnas längd. Samtidigt ska resurserna för öppenvårdsinsatser inom målgrupperna vuxna, barn/unga och socialpsykiatri utökas. För att stödja dessa insatser planeras en förstärkning av öppenvården med två ytterligare personal, varav en redan är inbokad i budgeten men för närvarande vakant. Ett ökat samarbete mellan socialpsykiatrins dagliga sysselsättning och boendestöd är också en prioriterad åtgärd, vilket förväntas leda till både högre kvalitet och bättre resultat i öppenvårdsinsatserna.

I enlighet med intentionerna i den nya Socialtjänstlagen (SOL), som betonar förebyggande arbete, kommer öppna insatser att erbjudas för både barn/unga och vuxna samt vissa insatser inom socialpsykiatri utan föregående biståndsbedömning. Denna förändring förväntas frigöra tid för socialsekreterare inom myndighetsutövningen, vilket ger möjlighet att hantera ärenden mer effektivt.

För barn och unga kommer "Backa Barnet"-initiativet att ge tidigare insatser, vilket minskar behovet av mer kostsamma och ingripande åtgärder i ett senare skede. Skolsociala teamet kommer att kunna agera direkt utifrån skolans observation och bedömning av barns behov, vilket säkerställer att insatser ges så tidigt som möjligt för att stödja barnens välmående.

Ett ytterligare initiativ är samverkan med kyrkans öppna förskola, där en familjebehandlare nu medverkar en förmiddag per vecka. Detta syftar till att fånga upp föräldrar i behov av stöd i ett tidigt skede och erbjuda dem möjligheten att delta i föräldrautbildningen ABC, vilket kan bidra till förebyggande arbete och bättre förutsättningar för familjerna.

Omsorgskontoret

Utvecklar uppföljning av beslut kopplat till verkställigheten framför allt inom hemtjänsten. Revidering av riktlinjer inom äldreomsorgen kopplat till nya socialtjänstlagen samt att möta samtiden. Översyn av bostadsanpassningen samt utreda gällande utförande av beslutad anpassning för att få ett snabbare genomförande.

KS § 60 Dnr 2025/162
Kvartalsrapport (Q1 2025) - Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten och överlämnar den till kommunfullmäktige för information.
2. Kommunstyrelsen kommer nogsamt följa ekonomin fortsatt trots ett prognostiserat överskott, så att detta inte vänds till ett underskott. Förvaltningen har fortsatt i uppdrag att hitta besparingar inom kommunstyrelsens stab samt samhällsutveckling för att få ett positivt resultat vad det gäller hela kommunen.

Yrkande:

*Ordförande Ulla Börjesson (S) yrkar på ett tilläggsyrkande som lyder:
” Kommunstyrelsen kommer nogsamt följa ekonomin fortsatt trots ett prognostiserat överskott, så att detta inte vänds till ett underskott. Förvaltningen har fortsatt i uppdrag att hitta besparingar inom kommunstyrelsens stab samt samhällsutveckling för att få ett positivt resultat vad det gäller hela kommunen”.*

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på liggande förslag från förvaltningen och finner att kommunstyrelsen bifaller detta. Ordförande ställer därefter proposition på sitt eget tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller detta.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen visar ett överskott för första kvartalet med + 1 292 tkr, och prognostiserar ett överskott på + 500 tkr för 2025. Sammanfattningsvis ser kommunstyrelsen ut att göra ett överskott under 2025, men det finns verksamheter som kräver åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet.

Verksamheter med största avvikelser är Tekniska enheten (-2 600 tkr), dessa underskott kan bara hanteras genom att höja internhyran innevarande år, vidta åtgärder inom fjärrvärmen som påbörjats (eventuell försäljning), samt IT-avdelningen (-1 600 tkr) som enligt 2024 årsbokslut är underfinansierad.

För att undvika att höja internhyran och utdebitering av IT-kostnader till övriga nämnder föreslås att underskottet hanteras inom KS övriga verksamheter 2025.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens ekonomiska läge är i dagsläget i balans, men det finns områden som behöver åtgärdas.

Politisk verksamhet – Kommunstyrelsens ofördelade medel förbrukas inte och bidrar till KS totala överskott, fortfarande finns ofördelade medel kvar.

Kommunledning – Sammanslagning av Räddningsförbunden NÄRF och Mitt Bohuslän, bidrar till lägre förbundsavgifter redan 2025.

IT-avdelningen – Samverkan från 1 april med Bengtsfors och Åmåls kommuner bidrar inte till ökade kostnader för Färgelanda 2025, utan problemet kvarstår sedan bokslutet 2024.

Tekniska enheten – Stor osäkerhet finns kring fastigheter beroende på den tekniska statusen på kommunens byggnader. Vägföreningsavgifter och vinterväghållningen minskar dock underskottet.

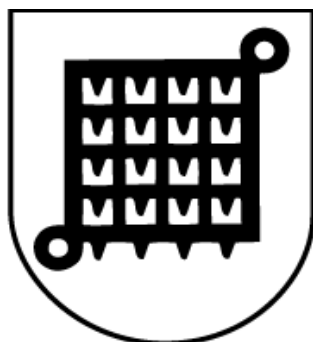
Kommersiellverksamhet (skogsverksamhet) – Överskott på skogsavverkning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-05
Kvartalsrapport KS (Q1) dat 2025-05-05

Sändlista

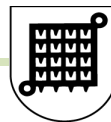
Kommunfullmäktige
Ekonomichef

Kvartalsrapport (Q1 2025)

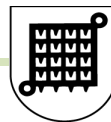
Kommunstyrelsen

Mar 2025

Innehållsförteckning

Utfall per sektor	3
<i>Resultaträkning</i>	<i>3</i>
<i>Ekonomiskt utfall.....</i>	<i>3</i>
Slutsats	6
<i>Politisk verksamhet.....</i>	<i>6</i>
<i>Kommunledning</i>	<i>6</i>
<i>Ekonomiavdelning</i>	<i>6</i>
<i>Administrativa avdelningen</i>	<i>6</i>
<i>HR-och löneavdelning</i>	<i>6</i>
<i>IT-avdelning</i>	<i>7</i>
<i>Plan-och bygg enheten</i>	<i>7</i>
<i>Tekniska enheten</i>	<i>7</i>
<i>Arbetsmarknad-och integrationsenheten</i>	<i>7</i>
<i>Samhällsutveckling- och näringsliv.....</i>	<i>7</i>
<i>Lokalvårdsenheten.....</i>	<i>7</i>
<i>Måltidsenheten.....</i>	<i>7</i>

Utfall per sektor

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall ÅrMån	Ackumulerad budget	Avvikelse
Intäkter	23 227	24 778	-1 551
Kommunbidrag	21 840	21 840	0
Summa intäkter	45 067	46 618	-1 551
Personalkostnader	-15 681	-17 098	1 417
Övriga kostnader	-27 214	-28 663	1 449
Finansiella kostnader	-880	-857	-23
Summa kostnader	-43 775	-46 618	2 843
Periodens resultat	1 292	0	1 292

Ekonomiskt utfall

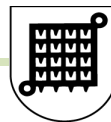
Tabell utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall ÅrMån	Ack budget ÅrMån	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunstyrelse	787	1 155	368	4 621	1 500
Kommunledning	4 930	5 421	491	21 685	1 800
Ekonomiavdelning	2 252	2 350	98	9 401	0
Administrativa avdelningen	3 743	3 836	93	15 344	0
HR-och löneavdelning	1 725	2 182	457	8 729	0
IT avdelning	2 256	1 874	-382	7 498	-1 600
Plan-och bygg enheten	1 287	1 009	-278	4 034	1 000
Tekniska enheten	2 864	2 719	-145	10 877	-2 600
Arbetsmarknad-och integrationsenheten	391	848	457	3 601	400
Samhällsutveckling-och näringsliv	424	445	21	1 782	0
Lokalvårdsenheten	-52	0	52	0	0
Måltidsenheten	-60	0	60	0	0
Totalt	20 547	21 839	1 292	87 572	500

Analys och prognos

Sammanfattningsvis ser den ekonomiska situationen överlag stabil ut, men det finns vissa områden som kräver extra uppmärksamhet och åtgärder för att säkerställa långsiktig hållbarhet.

Prognosen för helåret är ett överskott 500 tkr.

Politisk verksamhet

Utredningskostnader +1500 tkr. Utöver utredningsbudgeten kvarstår 800 tkr i ofördelat.

Kommunledning

Kommunledningen har följt budgeten för första kvartalet, och prognosen visar ett överskott på +1800 tkr, vilket kan härledas till minskade kostnader för Räddningstjänsten

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen har som uppdrag att stödja enhetschefer och politiker genom att tillhandahålla analyser och beslutsunderlag. Dessutom ansvarar avdelningen för den löpande redovisningen, inklusive hantering av kund- och leverantörsfakturer för hela kommunen. För närvarande kan dessa uppdrag utföras med hjälp av en timanställd konsult som fungerar som ekonomichef fram till sommaren. Avdelningen har följt budgeten för första kvartalet, och prognosen visar ett nollresultat för året.

Administrativa avdelningen

Avdelningen har visat ett mindre överskott inom samtliga verksamhetsområden under första kvartalet. Budgetföljsamheten är god och prognosen visar ett nollresultat.

HR-och löneavdelning

HR- och löneavdelningen är en strategisk resurs för kommunen när det gäller samordning och utveckling av personalfrågor samt löneadministration. Inför 2025 har avdelningen fått förstärkning med ytterligare en HR-funktion, då kommunen står inför flera strukturella förändringar och utmaningar med framtida kompetensförsörjning. Efter att den tidigare chefen för avdelningen valt att säga upp sig, har avdelningen anlitat en extern konsult. Trots att uppdragen kan uppfyllas med nuvarande bemanning, är framtiden osäker eftersom en HR-strateg har sagt upp sig och chefsuppdraget är tillfälligt. För närvarande är budgetföljsamheten god och prognosen visar ett nollresultat.

IT-avdelning

IT-avdelningen har inlett arbetet med att ingå i den gemensamma IT-organisationen för Åmål-Bengtsfors och Färgelanda. I det initiala arbetet har första kvartalet inneburit att man bland annat nyttjat konsultstöd för att flytta delar av servermiljön till extern aktör. Detta för att säkerställa säkerhet och tillgänglighet för medarbetarna i Färgelanda.

Gemensamt har man också gått ut i upphandling kring licenser- och programvaror, datacenter och klientutrustning. Nödvändiga upphandlingar för att verksamheterna skall kunna köpa in programvaror, licenser och IT-utrustning till konkurrenskraftigt pris.

Inom kraftsamling för Handslaget (nationellt initiativ via SKR) har man också påbörjat implementering av Digital post samt Säker digital kommunikation. Viktiga förutsättningar för att verksamheterna skall kunna nyttja digitala tekniker som ger effekter i framförallt välfärdssektorerna.

Plan-och byggenheten

Trots kostnader som lantmäteriförrättning för väg vid Gatersbyn och eftersläpning i faktureringsfrån karttjänstleverantör, beräknas ett överskott på cirka 1 000 tkr. Detta beror dels på att skogsintäkterna förväntas bli något högre på grund av en större avverkning än planerat, och dels på ett pågående detaljplanearbete med extern finansiering som ska faktureras under året.

Tekniska enheten

Under året har vinterväghållningen hittills resulterat i ett överskott jämfört med budget. Prognosen för helåret visar ett överskott på +400 tkr, men det finns en stor osäkerhet beroende på behovet av vinterväghållning under årets slut.

Vägföreningsavgifterna förväntas bli lägre än budgeterat, vilket innebär att verksamhetsområdet gator och vägar förväntas gå med ett överskott på +500 tkr.

Fjärrvärmen förväntas visa ett underskott på -1 200 tkr på grund av skillnaden mellan kommunens kostnader och den taxa som tas ut samt värmeförluster i fjärrvärmenätet.

Internhyresfastigheter förväntas gå med ett underskott på -2 300 tkr baserat på tidigare års kostnader. Det finns dock en stor osäkerhet kring detta beroende på den tekniska statusen i kommunens byggnader.

Ambitionsnivåerna för gång- och cykelvägar bedöms kunna minskas under året.

Utomhusanläggningar förväntas kunna visa ett mindre överskott under året.

Arbetsmarknad- och integrationsenheten

Ett överskott på AMI förväntas på cirka 400 tkr. Detta beror dels på lägre personalkostnader än budgeterat på grund av sjukfrånvaro samt dels bidrags intäkter från Migrationsverket.

Samhällsutveckling-och näringsliv

Budgetföljsamheten är god och prognosen visar ett nollresultat

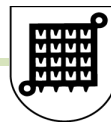
Lokalvårdsenheten

Enheten följer budget och enligt plan. Bland annat har en ny tjänst tillsatts i mars där en i personalen arbetar utan fast schema. Därigenom kan kostnaden för timvikarier minska och det är lättare att beräkna kostnader efter fasta utgifter. Leverans av lokalvårdens tjänster kan även lättare garanteras vid frånvaro av ordinarie personal.

Måltidsenheten

Hittills under året har det varit vissa bemanningsproblem, men dessa har kunnat hanteras med hjälp av vikarier. Under 2025 kommer enheten att fakturera sektor Omsorg för måltidsproduktionen på våra särskilda boenden samt hemdistribution av mat som en insats enligt SoL. Avgiften baseras på bedömning av beläggningen på särskilda boenden och beslut om hemdistribution av mat. Om beläggningen har varit lägre eller högre än budgeterat påverkar det inte verksamhetens kostnader i större grad, då verksamhetens struktur gör att de fasta kostnaderna är desamma oavsett boenden och brukare inom omsorgen.

Prognosen visar ett nollresultat.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Stabilitet: De flesta avdelningar visar stabilitet med nollresultat eller mindre överskott, vilket är ett tecken på god ekonomisk kontroll och planering.

Utmaningar: De underskott som finns inom fjärrvärme och internhyresfastigheter pekar på områden som kräver särskild uppmärksamhet. För fjärrvärme kan det vara nödvändigt att se över prissättningen och minska värmeförluster. För internhyresfastigheter kan det behövas investeringar i underhåll och förbättringar för att undvika framtida underskott. För IT-verksamheten finns det en plan för framtiden

Framtida åtgärder: För att bibehålla ekonomisk stabilitet kan det vara nödvändigt att genomföra mer detaljerade analyser av de områden som visar underskott och utveckla strategier för att hantera dessa utmaningar.

Politisk verksamhet

För att Kommunstyrelsens prognos ska hålla, bör KS inte nyttja sina budgeterade kostnader för utredningar, utan använda sina ofördelade medel (800 tkr) i första hand.

Kommunledning

Kommunledningen prognostiserar ett överskott med +1 800 tkr vilket kan härledas till minskade kostnader för Räddningstjänsten. 2025 fick verksamheten ett till skott om 3 000 tkr, vilket visar sig att verksamheten inte behöver i samband med sammanslagningen av Norra Älvsborgs Räddningsförbund och Mitt Bohuslän.

Ekonomiavdelning

Ekonomiavdelningen prognostiserar en god budgetföljsamhet för 2025. Trots detta finns det vissa oklarheter kring hur avdelningen ska organiseras under hösten och framåt, med tanke på den nuvarande vakansen på ekonomiavdelningen. Det är viktigt att dessa frågor klargörs för att säkerställa en effektiv ekonomisk styrning framöver. Rekrytering av ersättningsfunktion kommer att genomföras inom kort

Administrativa avdelningen

Allt tyder på att budgetföljsamheten 2025 är god, och kommer följas.

HR-och löneavdelning

När kommunen står inför ekonomiska utmaningar väcker det oro bland flera personalgrupper. Det är viktigt att hantera denna oro för att säkerställa att personalen känner sig trygg och kan fortsätta göra ett bra jobb för kommunens invånare. Dessutom behöver de ökade kostnaderna för företagshälsovård analyseras, eftersom dessa inte har följt budgeten de senaste åren.

HR-och löneavdelningen kommer att få vakanser under hösten, dessa behöver också tas om hand för att erbjuda bästa stöttning i organisationen, då kommunen står inför tuffa ekonomiska utmaningar framöver. Rekrytering av ersättningsfunktioner kommer att genomföras inom kort

IT-avdelning

Från och med 1 april ingår Färgelandas IT-avdelning i den gemensamma IT-organisationen där samverkan sker med Åmål och Bengtsfors kommuner. Prognosen visar trots tillskott om 2 000 tkr i budget 2025, ett underskott om -1 600 tkr, helt i linje med bokslutet 2024. Den gemensamma IT-organisationen har flaggat för att vissa "puckelkostnader" kommer uppstå som engångskostnader, innan den nya organisationen helt är satt.

I takt med att man ökar sin IT- och digitaliseringsförmåga i samverkan kommer investeringsmedel att nyttjas i mindre utsträckning och eventuellt öka driftskostnad.

Plan-och bygg enheten

Planerat budgetöverskott om 1 000 tkr, dessa kan helt hänföras till försäljning av skog.

Tekniska enheten

De verksamhetsområden som beräknas gå med ett överskott bidrar till att minska underskottet för enheten. Vissa ambitionsminskningar kan göras för gång- och cykelvägar för att bidra till helheten.

Trots det som kan göras inom enhet förväntas enheten gå med ett underskott på cirka -2 300 tkr kopplat till interhyresfastigheter vilket inte kan hanteras inom enheten då fastighetsverksamheten helt finansieras av internhyra. Enda sättet att inte gå med underskott är då att höja hyran innevarande år, i annat fall behöver detta hanteras inom Kommunstyrelsens övriga verksamheter.

Fjärrvärmeverksamheten och framtida avtal håller på att ses över, effekt av åtgärder kommer dock förmodligen inte få genomslag under innevarande år.

Arbetsmarknad-och integrationsenheten

Planerat överskott med 400 tkr, och detta innebär att integration gör fortsatt överskott.

Verksamheten ses över vad gäller arbetsmarknadsåtgärder i fråga om vart verksamheten lämpligen ska bedrivas, både organisatoriskt och lokalmässigt.

Samhällsutveckling- och näringsliv

Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

Lokalvårdsenheten

Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

Måltidsenheten

Budgetföljsamheten god, prognostiserar nollresultat.

KS § 61 Dnr 2025/6
Mål och resursplan 2026–2029**Kommunstyrelsens beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att

1. Fastställa skattesatsen för år 2026 till 22,91 procent.
2. Fastställa de finansiella målen:
 - a) Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023–2035.
 - b) Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 34 % (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2023–2035.
3. Utifrån de i MRP 2026–2029 ingående ramar och anvisningar ska respektive nämnd senast i oktober 2025 fastställa verksamhetsplan med detaljbudget.
4. Respektive nämnd ska, i samband med att nämnderna under hösten 2025 utarbetar verksamhetsplanen för 2026, även ser över vilka verksamhetsmål som ska finnas för 2026. Nämndernas förslag på verksamhetsmål för 2026 antas av kommunstyrelsen under hösten 2025.
5. 2025 års förstudier ska genomföras enligt MRP:s tidsplan och påbörjas efter kommunfullmäktiges beslut om MRP 2026–2029.
6. I övrigt besluta om innehållet i MRP 2026–2029.
7. Färgelanda kommuns totala låneutrymme får under planperioden 2026–2029 uppgå till maximalt 95 mnkr.
8. Omsätta och ta upp nya lån under budgetåret 2026:
 - a) Kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder under år 2026, med totalt 10 mnkr. Delegat medges teckna dessa lån.
 - b) Kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2026. Delegat medges teckna dessa lån.

Avstår att delta i beslut

Centerpartiet avstår från att delta i beslutet.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Christoffer Wallin (SD) och Margurithe Zellén (KD) till förmån för egna yrkande.

Protokollsanteckning

Faraah Mohammud (C) lämnar en protokollsanteckning som lyder:

” Centerpartiet har noggrant analyserat de två förslag till mål- och resursplan som presenterats för perioden 2026–2029. Det är tydligt att båda innehåller intressanta idéer, men också områden där vi ser utrymme för förbättringar.

Vi hade gärna sett att arbetet med budgeten föregåtts av mer omfattande samtal mellan partierna. I en tid då kommunen står inför stora utmaningar hade en bredare dialog varit värdefull – både för resultatets kvalitet och för den demokratiska förankringen.

Mot denna bakgrund har Centerpartiet valt att inte lägga ett eget förslag i detta skede, och vi kommer att avstå från att rösta idag.

Vårt beslut grundar sig på tre saker:

Vi vill bidra till en långsiktig, hållbar budget som är mer än en politisk markering för dagen. Vi tror på värdet av samarbete och söker en process där fler perspektiv får utrymme. Vi vill se ett budgetförslag som står sig över tid och som stärker förtroendet för kommunen.

Centerpartiet är redo att vara en konstruktiv kraft i mitten. Vi vill gärna delta i fortsatta samtal inför beslutet i kommunfullmäktige. För oss är det avgörande att de kommande veckorna präglas av öppenhet, lyhördhet och vilja till gemensamma lösningar.

Dörren från vår sida står öppen – vi ser fram emot fortsatta samtal och möjligheten att bidra till ett starkare och mer förankrat förslag.

”

Yrkande

Ordförande Ulla Börjesson (S) och Linda Jansson (M) yrkar bifall till liggande förslag till 'Mål-och resursplan 2026–2029' från förvaltningen.

Christoffer Wallin (SD) och Margurithe Zellén (KD) yrkar bifall till förslag till 'Mål-och resursplan 2026–2029' från Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna.

Propositionsordning

Ordförande Ulla Börjesson (S) ställer proposition på dels sitt eget och Linda Jansson (M) yrkande på förvaltningens förslag, dels på Christoffer Wallin (SD) och Margurithe Zellén (KD) yrkande.

Ordförande finner att kommunstyrelsen bifaller förvaltningens förslag.
Votering begärs och genomförs.

Votering

Ordförande meddelar att följande voteringsdisposition ställs upp och godkänns: Den som röstar "JA" röstar på Ulla Börjesson (S) och Linda Jansson (M) yrkande på förvaltningens förslag. Den som röstar "NEJ" röstar på Christoffer Wallin (SD) och Margurithe Zellén (KD) yrkande. Efter avslutad votering redovisas fem (5) stycken JA-röster och fyra (4) NEJ-röster samt två (2) AVSTÅR-röster.

Ordförande finner att kommunstyrelsen bifaller förvaltningens förslag.

Voteringsresultat

Ulla Börjesson (S) – JA
Christoffer Wallin (SD) – NEJ
Linda Jansson (M) – JA
Kerstin Fredriksson (S) – JA
Urban Henriksson (S) – JA
Eva-Lena Johansson (S) – JA
Hanna Clemens (SD) – NEJ
Karl-Erik Segersax (SD) – NEJ
Margurithe Zellén (KD) – NEJ
Ann Blomberg (C) – AVSTÅR
Faraah Mohammad (C) – AVSTÅR

Sammanfattning av ärendet

Budgeten för Färgelanda kommun är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Kommunen beräknas för perioden 2023–2035 uppfylla de finansiella mål som är antagna för Färgelanda kommun.

För att kunna uppfylla de finansiella målen krävs en god ekonomi- och verksamhetsstyrning med fokus på skatteintäkter, investeringsvolym, befolkningstillväxt, volymtillväxt samt kvalitetsnivåer inom verksamheterna.

Denna budget, som avser planeringsperioden 2026–2029, anger en tydlig och nödvändig inriktning för att anpassa kommunens driftkostnader efter tillgängliga ekonomiska resurser. En nödvändig åtgärd är även att senast år 2029 påbörja arbetet med att ytterligare anpassa driftkostnaderna så att de bättre är i samklang med de tekniska ramarna enligt prispallsmodellen och därmed skatteutjämningsystemet.

En utförlig beskrivning av budgetens intentioner framgår av MRP 2026–2029.

Ärendebeskrivning

Budgetprocessen började med en omvärlds/planeringsdag i januari månad. Omvärlds/planeringsdagen gav information till kommunstyrelsen, nämndspresidier, kommunala tjänstemän, fackliga organisationer samt kommunens bolag. Informationen bestod av omvärldens påverkan på kommunen, kommunens ekonomiska läge, kvalitetsjämförelser med liknande kommuner i landet, information från de kommunala bolagen. information från Kommuninvest AB mm.

Bokslutsdagen den 17 februari är en del av budgetprocessen.

Under perioden februari till april har kommunstyrelsens budgetberedning diskuterat förutsättningar för och utformande av kommunens Mål- och resursplan (MRP) 2026–2029.

Facklig samverkan avseende kommunstyrelsens beslutade MRP 2026–2029 kommer att äga rum den 19 maj (information) och facklig förhandling den 2 juni.

Slutligt beslut kommer att ske i kommunfullmäktige 2025-06-18.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-06
MRP 2026-2029, dat 2025-05-06

Sändlista

Kommunstyrelsen
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Ekonomichef

Kommunledningskontoret
Tf ekonomichef
Stefan Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-07
2025/6

Kommunstyrelsen

Mål-och resursplan 2026–2029 Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att

1. Fastställa skattesatsen för år 2026 till 22,91 procent.
2. Fastställa de finansiella målen:
 - a) Årets resultat ska som ett genomsnitt uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023–2035.
 - b) Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 34 % (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2023–2035.
3. Utifrån de i MRP 2026–2029 ingående ramar och anvisningar ska respektive nämnd senast i oktober 2025 fastställa verksamhetsplan med detaljbudget.
4. Respektive nämnd ska, i samband med att nämnderna under hösten 2025 utarbetar verksamhetsplanen för 2026, även ser över vilka verksamhetsmål som ska finnas för 2026. Nämndernas förslag på verksamhetsmål för 2026 antas av kommunstyrelsen under hösten 2025.
5. 2025 års förstudier ska genomföras enligt MRP:s tidsplan och påbörjas efter kommunfullmäktiges beslut om MRP 2026–2029.
6. I övrigt besluta om innehållet i MRP 2026–2029.
7. Färgelanda kommuns totala låneutrymme får under planperioden 2026–2029 uppgå till maximalt 95 mnkr.
8. Omsätta och ta upp nya lån under budgetåret 2026:
 - a) Kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens skulder under år 2026, med totalt 10 mnkr. Delegat medges teckna dessa lån.
 - b) Kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2026. Delegat medges teckna dessa lån.

Sammanfattning av ärendet

Budgeten för Färgelanda kommun är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Kommunen beräknas för perioden 2023–2035 uppfylla de finansiella mål som är antagna för Färgelanda kommun.

För att kunna uppfylla de finansiella målen krävs en god ekonomi- och verksamhetsstyrning med fokus på skatteintäkter, investeringsvolym, befolkningstillväxt, volymtillväxt samt kvalitetsnivåer inom verksamheterna.

Denna budget, som avser planeringsperioden 2026–2029, anger en tydlig och nödvändig inriktning för att anpassa kommunens driftkostnader efter tillgängliga ekonomiska resurser. En nödvändig åtgärd är även att senast år 2029 påbörja arbetet med att ytterligare anpassa driftkostnaderna så att de bättre är i samklang med de tekniska ramarna enligt prispallsmodellen och därmed skatteutjämningsystemet.

En utförlig beskrivning av budgetens intentioner framgår av MRP 2026–2029.

Ärendebeskrivning

Budgetprocessen började med en omvärlds/planeringsdag i januari månad. Omvärlds/planeringsdagen gav information till kommunstyrelsen, nämndspresidier, kommunala tjänstemän, fackliga organisationer samt kommunens bolag. Informationen bestod av omvärldens påverkan på kommunen, kommunens ekonomiska läge, kvalitetsjämförelser med liknande kommuner i landet, information från de kommunala bolagen. information från Kommuninvest AB mm.

Bokslutsdagen den 17 februari är en del av budgetprocessen.

Under perioden februari till april har kommunstyrelsens budgetberedning diskuterat förutsättningar för och utformande av kommunens Mål- och resursplan (MRP) 2026–2029.

Facklig samverkan avseende kommunstyrelsens beslutade MRP 2026–2029 kommer att äga rum den 19 maj (information) och facklig förhandling den 2 juni.

Slutligt beslut kommer att ske i kommunfullmäktige 2025-06-18.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-06
MRP 2026-2029, dat 2025-05-06

Sändlista:

Kommunstyrelsen

Utbildningsnämnden

Socialnämnden

Ekonomichef

Mål- och resursplan 2026–2029

Kommunstyrelsen 2025-05-14 § 61

Ingress MRP 2026-2029

Socialdemokraternas förslag till Mål och resursplan 2026- 2029 bygger på att under planperioden få en budget i balans. Budgeten är även utformad för att anpassa verksamheterna efter den vikande befolkningsprognosen vi står inför fram till 2035, med vikande antal unga och ökat antal äldre.

För att kunna satsa på kvalitet för våra kommuninvånare och inte kvantitet i form av byggnader. Vårt förslag bygger på att minska antalet enheter både vad det gäller skolor, äldreboenden och förvaltningsbyggnader. Det är inte byggnaderna isig som kostar utan det är små enheter som driver upp kostnaderna och sänker kvalitén.

I dag har kommunen 6 skolor varav 2 friskolor, dessa tillsammans rymmer 900 elever med vi har 600 elever totalt alltså en överkapacitet på 300 elever. Det är även viktigt att beakta att befolkningsprognosen säger att antalet invånare kommer minska ytterligare. För att kunna satsa på kvaliteten för våra barn och ungdomar kommer vi föreslå färre skolenheter. Dessutom är vissa byggnader i dåligt skick och kräver stora underhållskostnader och för att renovera våra skolor till dagens standard finns en beräkning som visar att denna kostnad skulle uppgå till ca 400 miljoner. Detta bör sättas i relation till att bygga nytt och sedan ha en underhållsplan där vi förvaltar våra byggnader väl.

Vad det gäller äldreboende har vi i dagsläget 3 enheter varav vi äger ett och hyr två, en av enheterna är väldigt liten och driver kostnaderna uppåt. Vi ser att det både kvalitetsmässigt och kostnadsmässigt kommer att vara bättre att ha ett äldreboende i kommunen. Antigen genom att bygga till ett av boendena eller bygga nytt.

Även vad det gäller förvaltningsbyggnader som i dag är 4 till antalet varav en som vi hyr är också stora underhållsbehov på. Vi ser framåt att dessa skulle kunna minskas ner och behålla de som är minst underhållsbehov på.

Med denna Mål och resursplan vill vi skapa bästa kvalitén för våra kommuninvånare unga som gamla och alla där emellan.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	God ekonomisk hushållning	4
2.1	Finansiella mål.....	5
2.2	Mål och uppdrag.....	6
2.2.1	Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024-2026.....	6
2.2.2	Verksamhetsmål.....	6
3	Planeringsförutsättningar	10
3.1	Befolkningsutveckling och prognos.....	10
3.2	Ekonomiska förutsättningar.....	11
3.2.1	Bokslut 2024	11
3.2.2	Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling.....	12
3.2.3	Förutsättningar	14
3.3	Finansiell analys	15
	Resultat.....	15
	Kapacitet.....	17
	Risk.....	18
	Kontroll.....	18
4	Budget 2026-2029	20
4.1	Övergripande effekt av "MRP 2026-2029" samt "inriktning 2030-2035"	20
4.2	Övergripande driftbudget 2026 med plan 2027-2029.....	22
4.2.1	2026-2029 års uppdrag till nämnderna.....	23
4.3	Investeringar	27
4.3.1	Sammanfattande beskrivning.....	27
4.3.2	Kommentarer till investeringsplanen exkl fastighetsinvesteringar	28
4.3.3	Kommentarer till investeringsplanen för fastighetsinvesteringar	29
4.4	Resultatbudget.....	33
4.5	Kassaflödesanalys	33

I Inledning

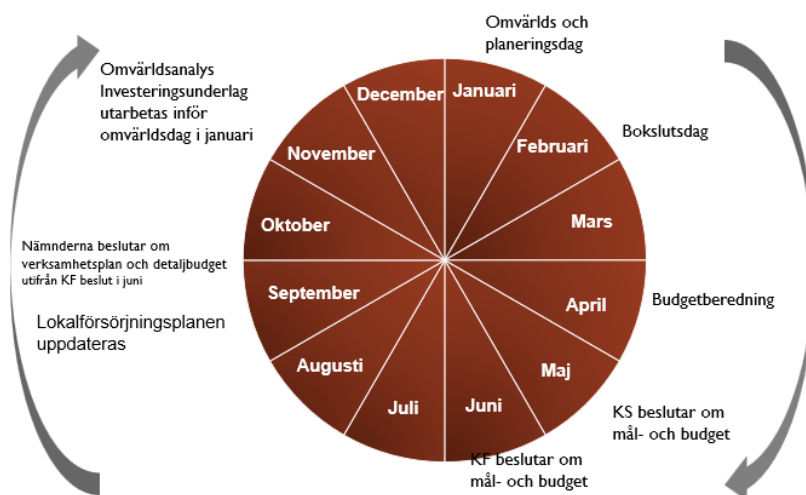
Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015-534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

Målstyrning

Kommunens vision är enligt MRP 2024-2026 Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

Årshjul för mål- och resursplan (MRP)

Årshjulet illustrerar kommunens samlade budgetprocess. Genom att arbeta i enlighet med processen gynnas ett långsiktigt förhållningssätt och möjligheterna till en god ekonomisk hushållning där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

2 God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Kommunallagen anger att kommuner ska ha "en god ekonomisk hushållning" i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Vad ska kommunen då göra? Kommunallagen sammanfattar:

- "För **verksamheten** skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning

- För **ekonomin** skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning”

Vad är god ekonomisk hushållning för Färgelanda kommun?

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen förvaltar mänskliga och materiella resurser så att en ekonomisk hållbarhet uppnås.

Det innebär att kommunens verksamhet är ändamålsenlig, av god kvalitet och kostnadseffektiv. Det innebär också att kommunen förvaltar sin egendom väl, har långsiktigt hållbara resultat- och investeringsnivåer samt hållbar personal- och kompetensförsörjning. Det ställer krav på ett gemensamt ansvarstagande, kontinuerlig omprioritering och ständig förnyelse av verksamhetens innehåll och inriktning.

Överskott är nödvändigt

Kommunens verksamhet har inte som syfte att generera vinst, men överskott är absolut nödvändigt för att långsiktigt kunna driva bra verksamhet. Att visa överskott på grund av tillfälliga realisationsvinster eller dylikt är dock inte långsiktigt hållbart satt att bygga en budget. God ekonomisk hushållning är *inte* att förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov, och *inte* att finansiera driftskostnader med lån.

Det omtalade så kallade balanskravet innebär ”att klara nollan” och det ska ses som en miniminivå för vad kommunen ska prestera. Noll är dock för lite av flera anledningar. Det gäller att ha beredskap för det oväntade, eftersom det alltid tendera att inträffa. Ett nollresultat innebär dessutom att det saknas utrymme för att exempelvis bygga en ny skola när en gamla är utsliten, eftersom det är betydligt mycket dyrare nu än för 50 år sedan med nya investeringar som att bygga en skola eller en ny friidrottshall.

Men god ekonomisk hushållning är inte bara det ekonomiska resultatet. Genom att sätta mål och riktlinjer för de olika verksamheterna och sedan följa upp dem, synliggörs vad som faktiskt görs och vad kommunens invånare får för pengarna.

2.1 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning innebär för Färgelanda kommun att de finansiella målen är följande:

Mål 2026	Beskrivning
12 miljoner kronor som genomsnitt	Årets resultat ska som genomsnitt uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023-2035.
Genomsnittlig soliditet ej under 34 %	Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 34 % (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2023-2035.

Syftet med dessa två finansiella mål är att upprätta en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning. Med ett genomsnittligt resultat på 12 mnkr samt en soliditetsnivå som ej understiger 34 % möjliggörs en genomsnittlig investeringsnivå under tidsperioden 2023-2035 på 55 mnkr per år (*exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet*).

2.2 Mål och uppdrag

2.2.1 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024-2026

Prioriterad inriktning	Destinerad nämnd
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden
God omsorg med individen i fokus	Socialnämnden Kommunstyrelsen
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Alla nämnder

2.2.2 Verksamhetsmål

Enligt Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun (KF 2016-06-22, § 86) utgår verksamhetsmål från prioriterad riktning som arbetas fram i samverkan mellan politik och förvaltning. Målen ska vara rimliga till givna resurser och följas upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Målen kan vara kort- och/eller långsiktiga och beslutas av kommunfullmäktige efter beredning i nämnderna.

Mål måste, enligt samma styrdokument, för att ha en styrande effekt i en resultatstyrningsmodell – vara *mätbara* och *bygga på sakliga fakta*. När mål ska prioriteras bör diskussionen utgå från vad man vet och vad som är de strategiskt viktiga problemen/frågeställningarna inom verksamheten. Utifrån de prioriteringar som görs sätts mål som utgår från fakta om hur det ser ut just nu, då finns en utgångspunkt för att kunna se hur man lyckas med målen över tid. Till målen kopplas resultatindikatorer som bör vara stabila och byggda på fakta samt kunna följas över tid.

Målen ska formuleras enligt SMART-modellen.:

- *Specifikt* – Det ska vara tydligt vad som ska uppnås
- *Mätbart* – Vid målsättning ska det beslutas om hur man mäter att man lyckats.
- *Acceperat* – Delaktighet i framtagandet av målen är ett viktigt nyckelord
- *Realistiskt* – Det ska vara faktiskt möjligt att uppnå målet.
- *Tidsbundet* – Det ska finnas en tydlig deadline

2.2.2.1 Färgelanda kommuns verksamhetsmål för perioden 2025-2027

Prioriterad inriktning	Ansvarig nämnd	Verksamhetsmål	Nuläge	Mått	Målet anses uppfyllt
Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen	Ökad andel nöjda medarbetare	HME 76 (2023)	HME (mäts vartannat år)	När HME överstiger 77
		Minskad sjukfrånvaro	9,1 %	Sjukfrånvaro	När sjukfrånvaron understiger 8 %
		Minskad personalomsättning	15 %	Personalomsättning	När personalomsättningen understiger 10 %
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden	Öka elevernas måluppfyllelse	204	Meritvärde i år 9 inför gymnasiet	210
			90 % 82 % 78 %	Andel godkända elever – nationella prov - år 9 Svenska Matematik Engelska	90 %
			90% 82% 78%	Andel godkända elever – nationella prov - år 6 Svenska Matematik Engelska	90 %
			89% 86%	Andel godkända elever – nationella prov år 3 Svenska Matematik	90 %
		Öka andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram	76%	Andel elever behöriga till yrkesprogram	85 %
		Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö och ha studiero	Enkäten för trygghet och studiero kommer gå ut till alla barn och elever från förskolan till år 9 i slutet av februari.	Mäts genom en enkät För yngre barn svarar vårdnadshavare	100% upplever trygghet 100% upplever studiero

God omsorg med individen i fokus	Kommunstyrelsen	Öka antalet individer i verksamheten som er-håller kvalitativ sysselsättning efter avslutad AMI-insats (anställning och utbildning)	22 deltagare skrevs in under 2022. 60% kom ut i studier eller arbete.	Antal deltagare som går vidare till anställning eller studier	Antalet deltagare som går vidare till anställning eller studier ska öka med 5 procentenheter
	Socialnämnden	Graden av nöjdhet bland kunderna på särskilda boenden ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	2023 års mätning Färgelanda 70% (Riket 78 %)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet
		Graden av nöjdhet bland kunder som har hemtjänst ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	2023 års mätning Färgelanda 97% (Riket 86%)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet
		Graden av nöjdhet bland brukare i LSS verksamheten ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	Ingen mätning gjord	Mäts genom Socialstyrelsens nationella brukarundersökning avseende daglig verksamhet	Kan inte mätas
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen	Öka utsmyckningarna i kommunens tätorter	Ingen mätning gjord	Genomförd mätning av andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet	Andelen nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet överstiger 60%
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Kommunstyrelsen	Matsvinnet ska minska	49 g/dag och portion	g/portion, Mäts under en vecka 6 ggr/år	Max 35 g/dag och portion (skola och förskola) Max 100 g/dag och portion (äldreomsorg)
	Kommunstyrelsen	Energiförbrukningen i kommunens fastigheter skall minska	2 956 Mwh	Årsförbrukning	Förbrukningen skall minska med 5 % per år under perioden.
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Alla kommuninvånare involveras i klimatarbetet	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antal dialogträffar med berörda grupper	Minst 2 st. dialogträffar per nämnd
	Kommunstyrelsen		Ingen plattform finns idag	Kontroll av det finns en plattform för klimatdialog	Inrättad plattform
	Kommunstyrelsen	Näringslivets utsläpp ska minska	Ingen mätning finns av ev. genomförda insatser	Antal insatser tillsammans med näringslivet	Minst en insats per år
	Kommunstyrelsen	Samarbetet tillsammans med lantbruket inom	Ingen mätning finns av	Antalet dialogträffar mellan kommunen, gröna	Minst två gånger/år

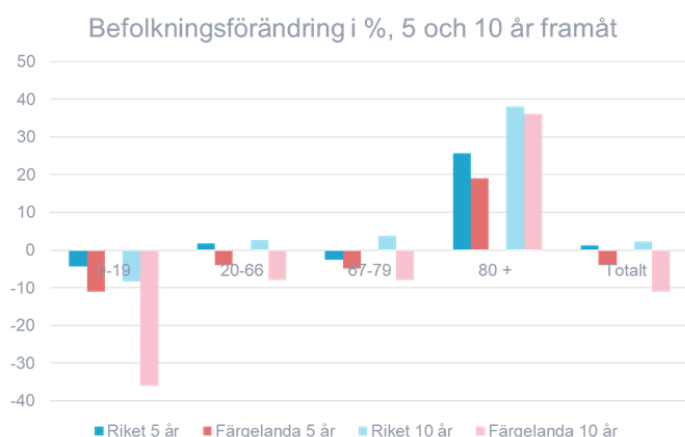
		kommunens klimatom- ställning ska öka	genomförda dialogträffar	närings- och övrigt näringsliv	
			Ingen mätning finns av ev. genomförda projekt	Antal projekt för att minska utsläpp	Minst ett projekt under åren 2025–2026
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Kommunen ökar livs- längden på elektronik	Ingen mätning finns av antal livslängdsökande	Antal nya livslängdsökande åtgärder per år	Minst ytterligare en livslängdsökande åtgärd/ år
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Kommunen ökar använ- dandet av cirkulära möbler	Finns ingen inventering gjord	Antal kontor/ arbetsplatser med cirkulära möbler och inredning	Genomförd inventering
	Kommunstyrelsen		Inget stadfast system för cirkulära möbler finns	Kontroll av system för cirkulära möbler	Infört och stadfast system för cirkulära möbler

Verksamhetsmålen ska ses över för att vara mer styrande för att uppnå de prioriterade inriktningarna. Respektive nämnd får i uppdrag att i samband med att nämnderna under hösten 2025 utarbetar verksamhetsplanen för 2026 även ser över vilka verksamhetsmål som ska finnas för 2026. Nämndernas förslag på verksamhetsmål för 2026 antas av kommunstyrelsen under hösten 2025.

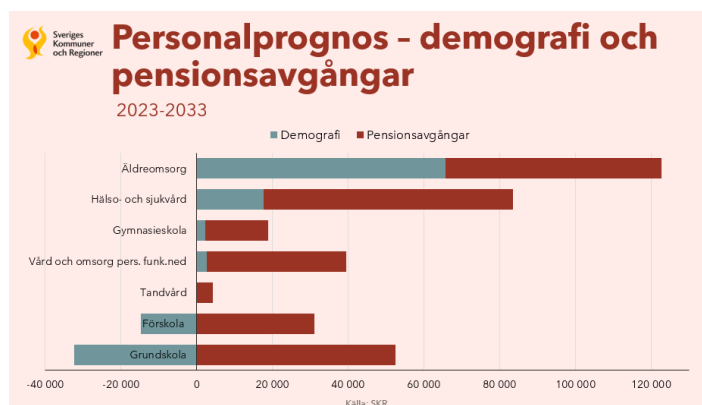
3 Planeringsförutsättningar

3.1 Befolkningsutveckling och prognos

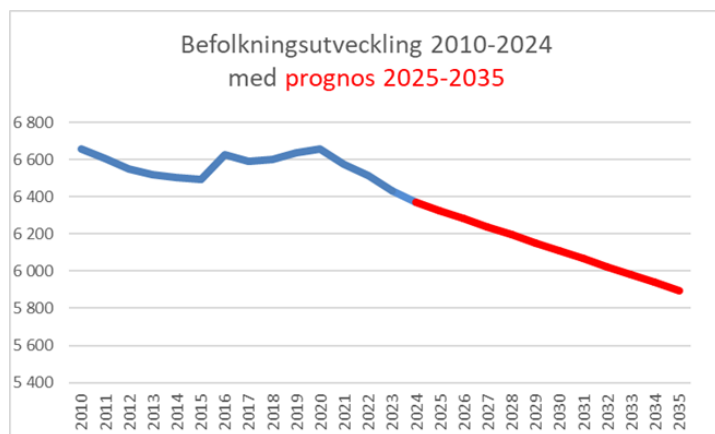
Den demografiska utvecklingen i Färgelanda kommun kommer att ställa stora krav på kommunens arbete med att anpassa verksamheterna efter denna förändring. Prognosen visar en större andel äldre och en kraftig minskning av andelen invånare i åldersgruppen 0-19 år.

En utmaning blir att omfördela ekonomiska resurser från verksamhet för yngre åldersgrupper till äldreomsorg. Enligt SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) beräkningar kommer landets kommuner att ställas inför utmaningen att få behörig personal till sina verksamheter. Störst utmaning blir inom äldreomsorg vilket ska ställas i förhållande till förskola/grundskola som kommer att få vakanta tjänster som följd av den demografiska utvecklingen. För Färgelandas del blir utmaningen större än för riket avseende förskola och grundskola i och med att den demografiska förändringen är större i Färgelanda än i riket.

Enligt framtagna prognos kommer antalet invånare i Färgelanda kommun vara 5 895 år 2035, vilket innebär en minskning med 474 invånare i förhållande till år 2024.

Av nedanstående tabell framkommer att en stor förändring som har skett under 2000:talet är att födelseöverskottet och flyttnettot har blivit negativt och prognosen är att denna tendens fortsätter.

	1980	1990	2000	2023	2024	2035
Födda	79	82	65	45	54	49
Döda	98	88	82	85	85	83
Födelseöverskott	-19	-6	-17	-40	-31	-34
Inflyttade	349	394	253	355	355	368
Utflyttade	281	362	302	394	389	378
Flyttnetto	68	32	-49	-39	-34	-10
Folkökning	49	26	-66	-79	-65	-44
Folkmängd	7 373	7 580	7 020	6 434	6 369	5 895

3.2 Ekonomiska förutsättningar

3.2.1 Bokslut 2024

Nämnd, tkr	Nettokostnad	Resultat
Kommunfullmäktige	2 829	235
Kommunstyrelsen	111 429	-15 367
Utbildningsnämnden	191 338	-14 840
Socialnämnden	187 712	-24 018
Totalt	493 308	-53 990

Som en viktig grund för MRP 2026-2029 blir att omhänderta den underliggande obalans som finns i redovisningen för 2024 års verksamhet, en obalans som kräver åtgärder i form av verksamhetsförändringar.

Kommunfullmäktige beslutade i december månad om övergripande åtgärder som behöver göras för att åtgärda 2024 års underskott. Dessa åtgärder har varit en viktig grund för arbetet med MRP 2026-2030 för att skapa en långsiktigt hållbar god ekonomi i Färgelanda kommun.

För att klara dessa åtgärder är det av stor vikt att ställa budget i förhållande till önskade verksamhets- och kvalitetsmål. Om inte uppställda mål kan uppnås med budgeterade medel måste målen ses över alternativt att öka budgetanslagen.

3.2.2 Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling

Kommunens budgetarbete påverkas i hög grad av den statliga styrningen. I regeringens vår- och höstproposition framgår hur statliga beslut kommer att påverka kommunerna, och därmed Färgelanda kommuns budgetarbete.

Turbulent omvärld ger förlängd lågkonjunktur

Enligt SKR:s cirkulär 21:35.

- Återhämtningen avstannar, lågkonjunkturen blir mer utdragen.
- Svag arbetsmarknad i år och nästa år.
- Skatteunderlaget växer i genomsnittlig takt 2025–2026.

Våren 2025 har börjat minst sagt turbulent ur ett ekonomiskt perspektiv. Några av de risker som vi tidigare sett framför oss har realiserats, inte minst i form av en eskalerande global handelskonflikt. Hela den internationella ekonomiska spelplanen är plötsligt i gungning. Detta dämpar den ekonomiska aktiviteten i Sverige och i vår omvärld i närtid. Den lågkonjunktur som Sverige befinner sig i just nu kommer därmed bestå ytterligare en tid.

Turbulensen beror inte främst på de faktiska tullarna. Det beror snarare på den kraftigt förhöjda osäkerheten, vilken bland annat gett svallvågor in i de finansiella marknaderna globalt. Stora börsfall och ökad finansiell volatilitet påverkar hushållens tillgångar och framtidstro negativt. Trots en något expansiv finans- och penningpolitik i Sverige i år medför osäkerheten att hushållen blir mer avvaktande och den privata konsumtionen dämpas. Även företagen blir avvaktande, vilket dämpar investeringarna. Motverkande effekter är stora satsningar inom grön omställning och militär upprustning i Sverige och EU. Svagare aktivitet även i vår omvärld dämpar den svenska exporten i närtid. Utvecklingen vi nu ser leder sammantaget till en relativt svag BNP-tillväxt i år som tar bättre fart först nästa år.

En svagare konjunktur i år har en dämpande effekt även på sysselsättningen, dock inte lika stor som på produktionen. Bedömningen är att denna osäkerhet blir kortvarig och ebbar ut under 2025. Företagen väntas därför i stor utsträckning behålla sina anställda. Sysselsättningen, och arbetade timmar, ökar svagt i år men tar mer fart nästa år. Arbetslösheten bedöms stiga till 8,6 procent i år innan den vänder ner under 2026.

Inflationen har överraskat på uppåtsidan under inledningen av 2025 och kommer vara något över inflationsmålet på 2 procent i år. Men den svaga konjunkturen ger inget pristryck uppåt och vi bedömer att KPIF-inflationen (KPI-inflation med fast ränta) minskar till 1,8 procent nästa år. Det ger den samlade bedömningen att Riksbanken kommer att sänka styrräntan ytterligare i år för att mildra lågkonjunkturen.

Övergripande är den ekonomiska aktiviteten nedreviderad i år och nästa år, vilket bland annat noteras i en lägre BNP-tillväxt och en högre arbetslöshet (se tabell 2). Det beror främst på

försämrade förutsättningar globalt, höjda tullar och ökad osäkerhet. Nedan nämns några större orsaker till revidering.

SCB har publicerat en ny befolkningsframskrivning som visar en lägre tillväxt i den arbetsföra befolkningen. Detta får en negativ effekt på antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar jämfört med tidigare prognos. Arbetsmarknadsutfallen i AKU-statistiken för årets tre första månader har varit ovanligt volatila men bedömningen är att dessa pekar mot en högre arbetslöshet under inledningen av året.

Tabell 2. Revideringar av den makroekonomiska prognosen

Procentenheter

Nyckeltal	2024	2025	2026	2027	2028
BNP	0,4	-0,9	-0,3	0,7	0,3
Arbetade timmar	0,1	-0,4	-0,4	0,2	0,3
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	0,0	0,3	0,4	0,1	-0,1
Befolkning, 15-74 år	0,0	0,0	-0,3	-0,3	-0,1
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	0,2	-0,2	-0,6	0,2	0,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPIF	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPI	0,0	0,2	-0,4	0,1	0,1
Inflation, KPI, juni	0,0	0,5	-0,8	0,1	0,1
Prisbasbelopp, tkr	0,0	0,0	0,3	-0,2	-0,1
Inkomstbasbelopp, tkr	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,0
Styrränta, värde vid årets slut, procent	0,00	-0,25	-0,25	-0,15	-0,15

Anm. BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15-74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Budgetpropositionen

Den 15 april presenterade regeringen 2025 års ekonomiska vårproposition (2024/25:100) och Vårändringsbudget för 2025 (2024/25:99).

Vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2025-2027. När regeringen presenterar den ekonomiska vårpropositionen lämnar den samtidigt en ändringsbudget för det pågående budgetåret, Vårändringsbudget för 2025. Nedan sammanfattas några av förslagen.

- Inga tillkommande generella medel till kommuner och regioner.
- 4,3 miljarder kronor 2025 till förstärkning av ROT-avdraget (berör inte kommuner).
- 0,5 miljarder kronor 2025 till förstärkning av den specialiserade psykiatriska vården (berör regioner, inte kommuner).
- 0,3 miljarder kronor 2025 för ökad skolsäkerhet. Beslut om förslagen nedan fattas av riksdagen i juni 2025 enligt plan.

Däremot ingår förändring på vissa riktade statsbidrag men i en mindre omfattning och några av dessa är (beloppen avser anslaget till samtliga kommuner):

- Regeringen föreslår nya obligatoriska uppgifter för huvudmännen för att stärka skolsäkerheten

och tryggheten i landets skolor. Till detta avser man att tillskjuta 68 miljoner kronor årligen för finansiering. För 2025 föreslås 53 miljoner för resterande delen av året.

- Förstärkning av statsbidrag till skolsociala team med ytterligare 50 miljoner kronor under 2025.
- Till följd av den försämrade konjunkturen och negativa konsekvenser för arbetsmarknaden föreslår regeringen 200 miljoner kronor för att ge vuxna ökad tillgång till gymnasial yrkesutbildning på Komvux. Regeringen föreslår också 320 miljoner kronor för att förbättra möjligheterna till omställning och kompetenshöjning genom ökad tillgång till korta yrkeshögskoleutbildningar.
- Regeringen satsar 250 miljoner kronor för sommarjobb och jobb för ungdomar i kommuner med hög arbetslöshet. De kommuner som är aktuella för att ta del av medlen är de kommuner som under 2024 hade en arbetslöshet i nivå med, eller högre än, medianen för Sveriges kommuner.
- Regeringen föreslår att anslagen till utveckling av socialt arbete ska öka med 125 miljoner kronor. Av dessa medel ska 100 miljoner kronor avsättas för kostnader avseende placeringar inom barn- och ungdomsvården. Medlen är en förstärkning av de 400 miljoner kronor som avsattes i Budgetpropositionen för 2025.

3.2.3 Förutsättningar

- Skatteunderlaget för år 2026 är beräknat utifrån kommunens befolkningsprognos vilket innebär 6 326 invånare år 2026 för att sjunka till 6 195 år 2029.
- Skattesatsen är 22,91 % för hela planperioden.
- Inflations- och löneuppräknings finns med i beräkningen och är baserad på SKR:s antaganden.
- Hänsyn tagen till demografiförändringar för berörda nämnder.
- Löneökningar för fast personal är kompenserad till nämnderna.
- Kapitaltjänstkostnader budgeteras på respektive verksamhet
- Färgelanda kommuns totala låneutrymme får under planperioden 2026-2029 uppgå till maximalt 95 mnkr. Färgelanda kommun har rätt att uppta lån för 65 mnkr under planperioden. Delegat medges teckna dessa lån.
- Kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2026. Delegat medges teckna dessa lån.

3.3 Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige (KFi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen av lång- respektive kortfristig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

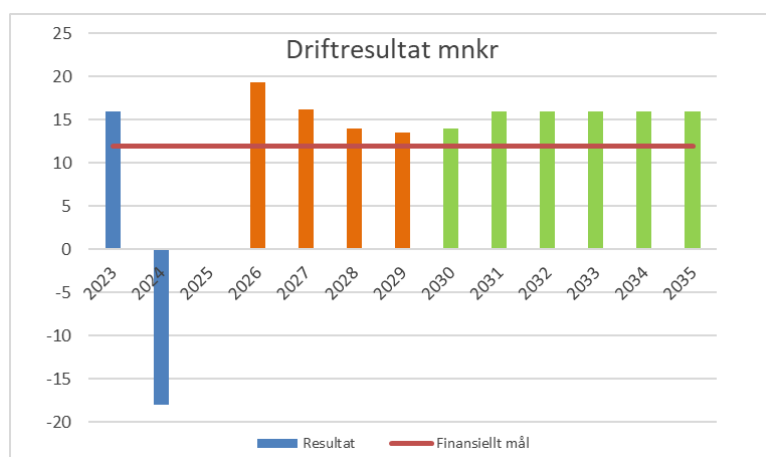
Resultat

Kommunens driftsresultat

Det första finansiella målet, årets resultat i genomsnitt ska uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023-2035, är satt för att styra kommunens investeringsnivå för samma period. Det här innebär att årsresultaten kommer att variera mellan åren.

Utmaningen för planeringsperioden 2026-2029, men även perioden 2030-2035 som är kopplad till de finansiella målen, blir att anpassa verksamheten så att de finansiella målen uppnås för perioden 2023-2035. Utifrån budget och plan 2026–2029 samt övergripande målsättning för perioden fram till år 2035, kommer de finansiella målen för resultatet att uppnås vilket kommer att kräva ytterligare driftsänkningar. Ytterligare en viktig förutsättning, som påverkar resultatet indirekt, är att investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till maximalt 55 mnkr som genomsnitt (exklusive taxefinansierad verksamhet).

Med det finansiella målet att resultatet ska uppgå till 12 mnkr som genomsnitt omhändertas även 2024 års underskott på 17,5 mnkr vilket är ett krav utifrån kommunallagen.

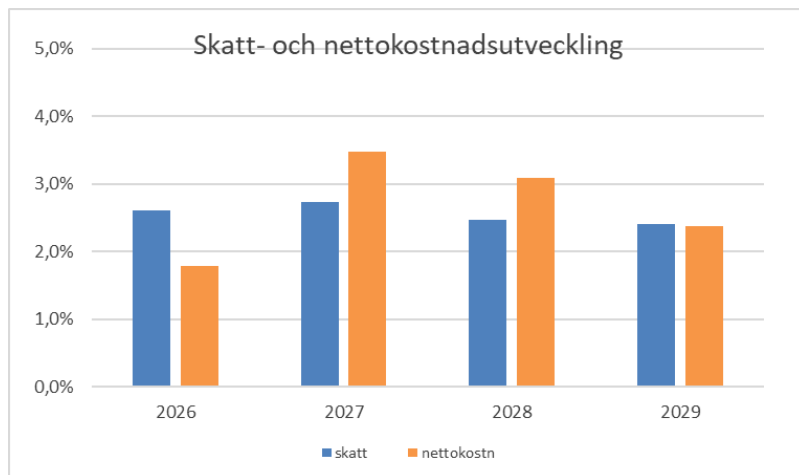

I underlaget för budget 2026 och plan 2027-2030 ingår en oförändrad skattesats med 22,91 procent.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Kommunens skatteintäkter inklusive kommunalekonomisk utjämning beräknas öka med mellan 2,4 och 2,7 procent per år under åren 2026-2029. Den varierande ökningstakten beror på befolknings- och skatteunderlagsökning. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatteintäkterna. Följande diagram visar förändringen varje år av nettokostnaden respektive skatteintäkter.

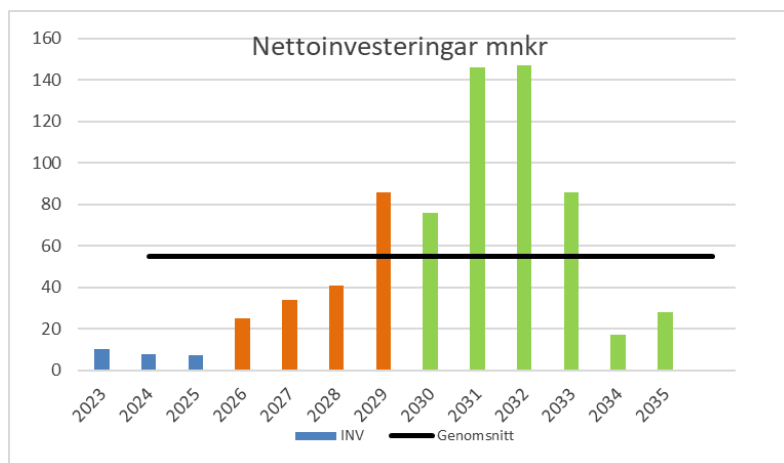
År 2026 ökar skatteintäkterna mer än nettokostnaderna, men från och med 2027 är ökningsnivå för nettokostnaderna högre än ökningstakten för skatteintäkterna. Det är viktigt att bevaka så att inte nettokostnaderna fortsätter att öka mer än skatteintäkterna åren därefter och nödvändigheten av att sänka nettodriftkostnaderna/höja skatten.

Investeringsnivån

Nedanstående diagram visar en genomsnittlig investeringsnivå på 55 mnkr för perioden 2023–2035 (exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet). Det är en möjlig nivå förutsatt att resultatmålet uppnås. Investeringsnivå för perioden 2023–2035 innebär att soliditeten för samma period kommer att uppgå till som genomsnitt 34 procent, vilket är i nivå med det finansiella målet.

Nedanstående diagram ger en bild av investeringsnivåerna fram till år 2035. De finansiella målen möjliggör en investeringsnivå på i genomsnitt 55 mnkr/år och i och med att investeringsnivån är högre under åren 2029-2033 måste investeringsnivån därefter ligga på en lägre nivå för att kommunens grundekonomi kan bibehållas på en godtagbar nivå. I denna beskrivning ingår investeringsobjekt som kommer att föregås av en förstudie vilket innebär att beloppen per år kan komma att ändras men den genomsnittliga nivån får inte överskrida 55 mnkr/år.

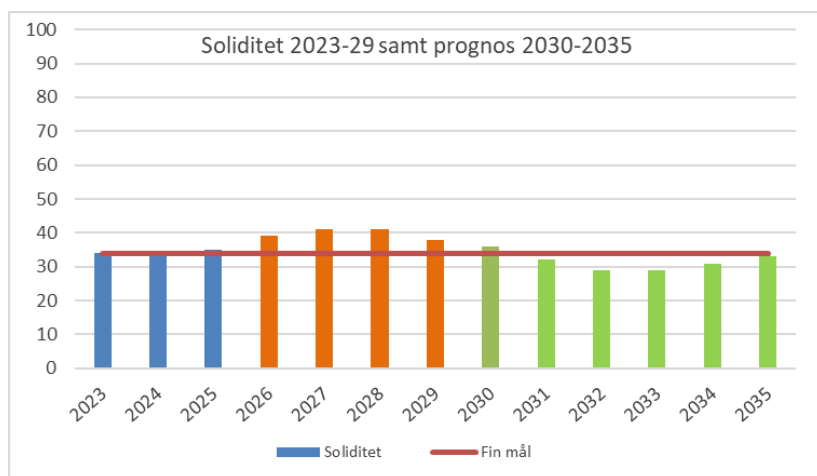
Kapacitet

Soliditet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten.

Soliditeten är ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme, som visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsatt är kommunen.

Två faktorer påverkar soliditetens utveckling: dels det årliga resultatet, dels värdet av tillgångarna. För en oförändrad soliditet måste det egna kapitalet öka i samma takt som tillgångarnas värde.

Det andra finansiella målet, att kommunens soliditet ska uppgå till i genomsnitt minst 34 procent per år exklusive pensionsåtaganden, uppnås för perioden 2023–2035 förutsatt att investeringsnivån under perioden inte ligger över 55 mnkr (exklusive taxefinansierade investeringar) per år i genomsnitt samt att resultatmålet 12 mnkr uppnås.

Skuldsättning

Under nuvarande förutsättningar och under förutsättning att de finansiella målen uppnås, kommer kommunens lånebehov under perioden 2023–2029 att uppgå till cirka 65 mnkr och den totala

låneskulden beräknas till ca 95 mnkr per 2029-12-31. Lånebehovet är en följd av investeringsnivåerna och utgör inget problem så länge de finansiella målen uppnås.

Risk

Likviditet

Kassalikviditet är ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen. I ett vinstdrivande företag bör den uppgå till minst 100 procent av de kortfristiga skulderna, men för kommuner brukar den röra sig runt 70–80 procent. För Färgelanda kommun ligger kassalikviditeten under hela perioden högt speciellt om man även räknar in den outnyttjade checkräkningskrediten på upptill 12 mnkr, en kassalikviditet på 50-80% är tillräcklig för kommunen. Kommunen har därmed en god likviditet, och har dessutom bra möjligheter att förstärka den ytterligare om det skulle behövas.

Finansiell risk

Kommunen har en låg skuldsättning om inte leasingskulden för äldreboendet Håvesten beaktas men med denna leasingskuld är låneskulden hög. De lån som finns i dag är bundna på olika ränteförfall och därmed bedöms ränterisken som låg.

Kommande investeringar kommer att kräva nyupplåning vilket är möjligt att göra under förutsättning att de finansiella målen uppnås. Även om nya lån upptas de kommande åren innebär detta i kombination med den outnyttjade checkräkningskrediten att den finansiella risken hanterbar.

Pensionsåtagande

Pensionskostnaden beräknas till 33 mnkr per år 2026 till 2029. Den totala pensionsskulden beräknas minska från 139 mnkr år 2025 till 121 mnkr år 2029. Denna skuld är beaktad vid antagande av de finansiella målen och skulden kommer att hanteras förutsatt att de finansiella målen uppnås.

Befolkningsförändring

De skatteintäkter som ingår i budgeten har beräknats utifrån förutsättningen att invånarantalet under perioden 2026–2029 kommer att sjunka med ca 220 personer enligt kommunens befolkningsprognos.

Ett minskat invånarantal innebär sänkta skatteintäkter, men samtidigt sänkta kostnader. Det finns dock inget direkt samband mellan sänkta skatteintäkter och sänkta kostnader, vilket innebär att de i budget och plan ingående kostnadsnivåerna löpande måste analyseras för att det inte ska uppkomma en ekonomisk obalans.

Kontroll

Balanskrav

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha en ekonomi i balans; bortsett från realisationsvinster måste intäkterna vara större än kostnaderna. Det krävs ett positivt resultat för att kunna säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar.

MRP 2026-2029 samt scenariot för perioden 2030-2035 baseras på de finansiella målen vilket innebär att balanskravet uppnås för åren 2026-2035.

Måluppfyllelse

Kommunens struktur för uppföljning av ekonomi och verksamhet måste förbättras utifrån de resultat som redovisades i bokslut 2024. MRP 2026-2029 ger förutsättningar för en god ekonomisk hushållning förutsatt att de finansiella målen uppfylls men kräver även en löpande dialog mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Efter en översyn av de i budgeten ingående verksamhetsmålen finns även förutsättningar för ett effektivt arbete med uppföljning av målen.

Avslutande kommentarer

Budgeten för Färgelanda kommun är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Kommunen beräknas för perioden 2023-2035 uppfylla de finansiella mål som är antagna för Färgelanda kommun. Detta innebär i sin tur att kommunen under dessa år också beräknas uppfylla balanskravet.

För att kunna uppfylla de finansiella målen krävs en god ekonomi- och verksamhetsstyrning med fokus på skatteintäkter, investeringsvolym, befolkningstillväxt, volymtillväxt samt kvalitetsnivåer inom verksamheterna.

Denna budget, som avser planeringsperioden 2026-2029, anger en tydlig och nödvändig inriktning för att anpassa kommunens driftkostnader efter tillgängliga ekonomiska resurser. En nödvändig åtgärd är även att senast år 2029 påbörja arbetet med att ytterligare anpassa driftkostnaderna så att de bättre är i samklang med de tekniska ramarna enligt prispallsmodellen och därmed skatteutjämningsystemet.

4 Budget 2026-2029

4.1 Övergripande effekt av "MRP 2026-2029" samt "inriktning 2030-2035"

Utbildningsnämnden

Utifrån ett minskat antal barn och elever under planperioden behöver åtgärder genomföras för att möta förändringen. Omställningen på förskolan är redan gjord i form av neddragning av tre avdelningar (flytt av Höjdens förskola med 4 avdelningar till Kyrkvägens förskola med 2 avdelningar och uppsägning av modul i Ödeborg) samt minskning av 10,5 tjänster inför hösten 2025.

Den gemensamma utgångspunkten är att det ska erbjudas förskola på de tre orterna. En förstudie får visa på var verksamheten ska erbjudas i Färgelanda, där verksamhet idag bedrivs på två ställen, samt i Ödeborg där lokalerna är i stort renoveringsbehov.

Effekten av färre födda barn i kommunen börjar snart få konsekvenser även för grundskolan och främst F-6. Effekten för 7-9 kommer något senare under perioden. Utifrån befolkningsprognosen kommer det på sikt att finnas underlag för en verksamhet med två klasser i varje årskurs. För närvarande finns det vissa årskurser där eleverna är organiserade i fyra klasser vid tre olika enheter och där klasserna vid enheterna är små.

I och med att nuvarande lokaler både har stora renoveringsbehov och till övervägande del inte är ändamålsenliga krävs stora åtgärder.

Med hänsyn till kommande elevantal och ekonomiska förutsättningar förordas en organisation där det bedrivs en F-9 skola i kommunen med två klasser i varje årskurs. Det betyder att all skolverksamhet koncentreras till en enhet på så sätt att varje årskurs finns bara vid en enhet. Det är den mest effektiva organisationen resursmässigt och ökar förutsättningarna för en kvalitativ verksamhet. En förstudie får visa om skolan ska vara en samlad enhet eller om den ska delas på flera, exempelvis F-6 och 7-9.

Att bygga en helt ny skola på en geografisk plats där det idag inte finns någon verksamhet innebär en stor fördel på så sätt att någon evakuering av verksamhet inte behöver ske. Nuvarande verksamhet kan pågå till dess att en ny skola är färdigställd. Därutöver lyfts följande fördelar med denna nya skolorganisation:

- Ökade förutsättningar att differentiera undervisningen och kunna erbjuda särskilt stöd till elever utifrån olika behov
- Ökade förutsättningar att höja resultat och måluppfyllelse när resurserna används till personal och inte till lokaler
- Ökad likvärdighet för barn och elever vad gäller undervisningens kvalitet
- Ökade förutsättningar att anställa pedagoger med legitimation och rätt behörighet
- Ökade möjligheter för elever att utveckla de sociala färdigheterna och förberedas för fortsatta studier
- B-form behöver inte användas eftersom elevgrupperna i varje årskurs blir tillräckligt stora för att driva verksamheten för varje åldersgrupp
- Pedagoger och förstelärare koncentreras till färre enheter och det kollegiala utbytet blir större

- Ökad flexibilitet inom enheten vid frånvaro – lägre vikariekostnader
- Ökade förutsättningar att bedriva utvecklingsarbete och rektor har förutsättningar att vara pedagogisk ledare
- Bättre utnyttjande av elevhälsans olika professioner vilket innebär minskade kostnader
- Effektivare kosthantering
- Färre enheter som behöver fastighetsskötsel och lokalvård
- Minskad administration och ledningsresurs vilket innebär minskade kostnader och bättre arbetsmiljö för rektorer med färre enheter i kommunen
- Kommunen blir en attraktiv arbetsgivare när arbetsmiljön och arbetsbelastningen förbättras

Socialnämnden

För att möta framtidens demografiska utmaningar, där en åldrande befolkning ställer ökade krav på kommunens omsorgstjänster, behöver verksamheten genomgå en anpassning och organiseras under ett gemensamt tak. Genom att samla flera olika professioner i en gemensam struktur, där möten och samverkan sker enkelt och kontinuerligt, skapas förutsättningar för en mer effektiv och sammanhållen service. Denna förändring bedöms ge stora vinster både för kommuninvånarna, genom ökad kvalitet och tillgänglighet, och för verksamheten, genom ökad flexibilitet och resurseffektivitet.

En viktig effekt av denna omorganisation är att förvaltningen får möjlighet att i högre utsträckning flytta resurser mellan hemtjänst och särskilt boende på daglig basis, i takt med att behoven förändras. Detta innebär att vi kan arbeta mer behovsstyrt och dynamiskt, vilket stärker vår förmåga att ge rätt insats vid rätt tidpunkt och därigenom ökar både kvaliteten på omsorgen och nyttjandet av våra resurser.

Vidare ser förvaltningen ett stort behov av en om- och tillbyggnation av det befintliga LSS-boendet vid Soläng. Genom att investera i en sådan utbyggnad kan vi i större utsträckning möta efterfrågan på insatser inom kommunen och därmed minska behovet av externa placeringar, vilket innebär både en ekonomisk besparing och en kvalitetsförbättring för individen. Att kunna erbjuda insatser inom den egna kommunen stärker också den sociala sammanhållningen och ger brukarna en tryggare och mer sammanhållen livssituation.

Sammanfattningsvis är dessa förändringar avgörande för att vi långsiktigt ska kunna säkerställa en hållbar, flexibel och kvalitativ omsorg som möter framtidens krav och behov.

4.2 Övergripande driftbudget 2026 med plan 2027-2029

DRIFTBUDGET (Tkr)						
	BUDGET 2024	BUDGET 2025	BUDGET 2026	PLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Kommunfullmäktige	0	1 277	1 292	1 327	1 362	1 399
Revision	0	603	711	728	745	763
Överförmyndare	0	861	1 013	1 037	1 062	1 087
Valnämnd	0	0	300	0	0	0
Bygg-och trafiknämnd	0	113	81	85	88	91
Kommunstyrelsen	0	87 572	90 641	95 076	97 989	93 836
Utbildningsnämnden	0	198 363	200 010	207 360	214 032	221 367
Socialnämnden	0	180 542	193 294	199 784	206 151	212 596
TOTALT NÄMNDER	0	469 331	487 343	505 398	521 430	531 140
FINANSFÖRVALTNING	0	-481 491	-506 635	-521 565	-535 385	-544 671
ÅRETS RESULTAT	0	12 160	19 292	16 167	13 955	13 531

Förändringar under planperioden 2026-2029

Sammanfattning av förändringar för respektive år i förhållande till år 2025 (tkr).

	2026	2027	2028	2029
<u>Kommunfullmäktige</u>				
• Justering teknisk ram *				
• Effektivisering	-33	-33	-33	-33
• Övrigt	540	240	240	240
<u>Kommunstyrelsen</u>				
• Justering teknisk ram *	3 189	2 415	2 913	147
• Effektivisering	-3 840	-4 840	-4 840	-6 340
• Övrigt	2 620	1 800	1 800	-200
<u>Utbildningsnämnden</u>				
• Justering teknisk ram *	3 412	1 350	1 372	1 835
• Effektivisering	-15 996	-15 996	-15 996	-15 996
• Övrigt				
<u>Socialnämnden</u>				

• Justering teknisk ram *	5 663	7 132	9 014	10 224
• Effektivisering	-3 580	-3 855	-4 005	-4 145
• Övrigt				
Total effektivisering i förhållande till budget 2025	-23 449	-24 724	-24 874	-26 513
Totalt övrigt	3 180	2 040	2 040	40

*= Demografi, pris- och lönejustering

4.2.1 2026-2029 års uppdrag till nämnderna

Nämnd Tkr	Budget 2025	Förändring demografi, pris och avtal	Effektiviseringar	PRIO politiska beslut	Ramjustering	Budget 2026
KF	2 853	37	-33	540		3 397
Kommunstyrelse	87 572	3 189	-3 840	2 620	1 100	90 641
Utbildningsnämnd	198 363	3 412	-15 996	.	14 231	200 010
Socialnämnd	180 542	5 663	-3 580		10 669	193 294
Total	469 330	12 301	-23 449	3 160	16 000	487 342

Ovanstående sammanställning visar hur 2025 års budgetram har förändrats fram till budget 2026. Kolumnen "politiska beslut" kommenteras nedan. Kolumnen "Ramjustering" visar vilket belopp som verksamheten har blivit kompenserad för utifrån prognos för 2025 års verksamhet. Det är denna del av ramarna som på sikt måste minska ytterligare för att anpassa kostnaderna till skatteintäkterna. Kolumnen "effektiviseringar" är de åtgärder som har sänkt kolumnen "Ramjustering" i budget 2026.

Politiska uppdrag 2026-2029

- Genomlysning av sektor samhällsbyggnads verksamheter
 - Finns de möjligheter till effektiviseringar med bibehållen kvalitet undantaget fastigheter.
 - Finns möjligheter till samverkan med annan kommun där tjänsterna inte egentligen är en heltid.
 - Genomlysning av fordon mm.
- Påbörja uppdraget med att se över antal tillagningskök i kommunala verksamhetslokaler.
 - I dagsläget finns 9 tillagningskök samt ett mottagningskök. Detta bör i viss mån kunna göras redan nu trots att antal byggnader ännu ej reducerat.
- Utreda möjligheten att gå ur visit Dalsland AB för att få en mer effektiv verksamhet på hemmaplan.

Förändrade drifttramar 2026-2029

- Kommunfullmäktiges ram utökas 2026 med 300 tkr som följd av valår. Revisionens ram utökas med 100 tkr och anslag till överförmyndarverksamhet utökas med 140 tkr.
- Kommunstyrelsens ram justeras år 2026 med totalt –3 840 tkr vilket ökar till –6 340 tkr år 2029. Detta beror på flera faktorer:
 - Personalminskningar inom kommunledningskontoret avseende lednings- och stödfunktioner.
 - Översyn och reducering avseende övergripande system/förvaltningsstöd som en följd av IT-samverkan
 - Översyn och uppsägning av system och avtal inom kommunledningskontoret
 - Effektivisering genom gemensam fastighets- och fordonsförvaltning mellan kommunen och Valbohem
 - Anslag för KS ofördelade under KS politisk verksamhet sänks med 750 tkr till totalt 1 550 tkr.
 - Anslag till räddningstjänsten höjdes i budget 2025 och denna höjning kan nu tas bort (-3,0 mnkr).
- Kommunstyrelsens ram justeras år 2026 med totalt + 2 620 tkr vilket sjunker till 2 000 tkr år 2029 som följd av följande faktorer:
 - En tillfällig kostnadsökning år 2026 avseende räddningstjänst Fyrbodalen (0,3 mnkr).
 - Fr o m år 2026 är det tillfört 3 mnkr per år för kostnader i samband med avyttring av lokaler. Om t ex en skola ska avyttras (säljas eller rivas) innebär det eventuellt kostnader för avskrivning av bokfört värde och ev rivningskostnader.
 - I samband med förväntat förändringsarbete avseende primärt fastighets- och lokalhanteringen, tillförs en funktion som utredare (1,0 mnkr) för att möjliggöra önskade omdaning och i syfte att minska konsultberoende.
 - För att kunna nå en acceptabel nivå i lokalförsörjningsarbetet prioriteras en funktion som lokal-försörjningsstrateg (0,8 mnkr). En sådan funktion kan vara den som leder lokalförsörjningsarbetet på en övergripande nivå utifrån lokalförsörjningsplanen och håller denna plan uppdaterad.
 - Kommunen står inför flera utmaningar. Att attrahera, rekrytera och behålla kompetenta medarbetare kräver nytänkande och nya lösningar. Ekonomiska begränsningar innebär att kommunerna måste balansera resurser samtidigt som de upprätthåller kvaliteten på tjänster. Digitalisering är nödvändig för att effektivisera arbetet och möta medborgarnas förväntningar. Dessutom måste kommunerna följa globala trender och förändringar för att kunna planera långsiktigt och skapa hållbara lösningar som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara. I arbetet med gemensam IT-organisation i Dalsland kommer det att förekomma puckelkostnader. Dessa puckelkostnader kan handla om externa resurser för att slå samman IT-miljöerna, införande av t ex Digital post (olika initiativ som kommer

genom "Handslaget för välfärd/SKR"). Utökad kostnad med 1,5 mnkr för åren 2026-2028.

- Anpassning av budgeterad nivå för kommunens IT-verksamhet. Tidigare år har denna verksamhet gått med underskott och därav en anpassning av budgeten med 1,0 mnkr till den nivå som tidigare har redovisats.
- Utbildningsnämndens ram justeras år 2026 med totalt –15 996 tkr (ökar till 20 mnkr år 2031 och till 24,5 mnkr år 2032). Detta beror på flera faktorer:
Utbildningsnämnden har för perioden identifierat ett antal åtgärdsområden i syfte att effektivisera verksamheterna utifrån ett ekonomiskt perspektiv. En ekonomisk helårseffekt uppnås först år 2026 förutsatt att intentionerna lyckas.
Med hänsyn till demografiska, ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar behöver en omställning av organisationen av verksamheterna säkerställas. Gruppstorlekarna behöver förändras för att skapa ekonomiska förutsättningar för verksamheterna. Detta påverkar i sin tur möjligheterna för rektorerna att driva verksamheter där förutsättningarna att nå målen ökar. En god arbetsmiljö behöver säkerställas både för barn, elever och personal. Stödverksamheterna samt flera pedagoger har delade tjänster mellan enheterna vilket upplevs ineffektivt och negativt ur ett arbetsmiljöperspektiv.
 - Uppsägning av tjänster i förskola till följd av minskad volym - verkställs under hösten 2025 (5,3 mnkr).
 - Uppsägning av modul förskola - verkställs under hösten 2025 (0,6 mnkr).
 - Avslut av visstidstjänster där förutsättningar finns att lösa bemanningen på annat sätt eller där behovet upphört (1,1 mnkr).
 - Övertalighetsprocess - exempelvis upphörande av tjänster där behörigheter finns bland personal och förändrad tjänstgöring medför att vakanser inte behöver tillsättas (0,5 mnkr)
 - Verkställa beslut om organisation av fritidshemsverksamhet vid Valbo 4-6 och Höjdenskolan F-3 med innebörd att fritidshemsverksamhet erbjuds vid Höjdenskolan F-3 även för elever vid Valbo 4-6 (0,7 mnkr).
 - Utökad införande av B-form, det vill säga sammanslagning av grupper av elever från olika årskurser i syfte att skapa större klasser vilket innebär en effektivisering av personalresurser (1,2 mnkr).
 - Avsluta tjänst inom modersmål på grund av bristande underlag (0,3 mnkr).
 - Effektivisera administrativa processer och rutiner genom nya arbetssätt och arbetsformer (0,1 mnkr).
 - Sammanslagning av verksamheter i F-6 enheter i syfte att skapa större elevgrupper för att skapa effektivare verksamheter för att öka måluppfyllelsen, höjda kvaliteten och ge bättre förutsättningar för personalen ur ett arbetsmiljöperspektiv (6,3 mnkr).
- Socialnämndens ram justeras år 2026 med totalt –3 580 tkr vilket ökar till –4 145 tkr år 2029. Detta beror på flera faktorer:

Socialnämnden har för perioden identifierat ett antal åtgärdsområden i syfte att effektivisera verksamheterna utifrån ett ekonomiskt perspektiv. En ekonomisk helårseffekt uppnås först år 2026 förutsatt att intentionerna lyckas.

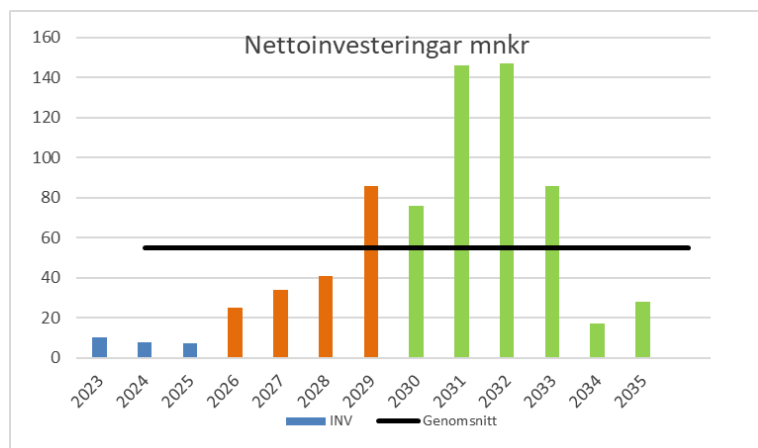
- Övertidsersättningar: Sektorn ser att övertidsersättningarna ökat och behöver reduceras. Nya arbetsmetoder och kartläggning över bemanningsbehov samt scheman behöver göras (1,4 mnkr som ökar till 2,0 mnkr).
- Köpta LSS-platser: Förvaltningen kommer arbeta aktivt för att möjliggöra hemtag av idag köpt plats inom LSS (1,2 mnkr).
- Översyn av fordonsflotta (0,1 mnkr).
- Inhyrd personal: Förvaltningen har sedan ett antal år ett visst beroende av konsulter i olika omfattning. En omställning är nödvändigt, tillika igångsatt, för att få en bredare kompetensbas i kommunens egen regi, vilket samtidigt behöver leda till lägre kostnader och ett minskat beroende av inhyrda konsulter och personal (0,5 mnkr).
- Socialpsykiatri: I dagsläget ett antal köpta platser som är mer eller mindre statiska. Framåt ser förvaltningen att hemtag av idag köpt plats kan vara möjlig (0,4 mnkr).
- Nya Socialtjänstlagen (SoL) som införs 1 juli 2025 kommer att påverka Socialnämndens verksamheter. Enligt nu gällande uppfattning kommer lagen vid ikraftträdandet ställa långtgående krav på insatser i ett tidigt skede och ett mer personcentrerat förhållningssätt, något som gäller samtliga verksamheter i sektorn. Detta görs inom befintlig ram.

4.3 Investeringar

4.3.1 Sammanfattande beskrivning

Investeringsnivåerna för perioden 2026-2029 är på en nivå, som tillsammans med planeringsperioden för åren 2030-2035, är möjliga att genomföra utifrån antagna finansiella mål. I samband med att MRP 2026-2029 antas av kommunfullmäktige, är dessa år direkt styrande för det långsiktiga arbetet. Åren 2030-2035 är mer osäkra i och med att de ligger längre fram i tiden men ytterst viktiga för planeringen i och med att det tar mellan 5-7 år att genomföra större investeringar i skolor mm.

Den genomsnittliga investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till 55 mnkr/år.

Nämnd/styrelse, tkr	Investerings- budget 2026	Investerings- budget 2027	Investerings- budget 2028	Investerings- budget 2029
Kommunstyrelse	27 880	32 330	39 885	85 370
-varav fastighetsinvesteringar	19 200	27 000	36 000	83 000
-varav grundram	4 180	5 330	3 885	2 370
-varav taxefinansierad	4 500			
Utbildningsnämnd, grundram	850	850	850	850
Socialnämnd, grundram	600	600	600	600
Summa årliga investeringar	29 330	33 780	41 335	86 820

Investeringsplaneringen med 10 års perspektiv kommer under kommande års budgetarbete med MRP vara av ytterst stor vikt för att säkerställa genomförandet och arbetet med god ekonomisk hushållning.

För att säkerställa att nya investeringar görs vid rätt tidpunkt och på rätt plats, ska varje investering vara resultat av ett väl planlagt utredningsarbete (benämns förstudie), där berörda förvaltningar bidrar

med sina perspektiv.

Den del i nedanstående tabell som benämns ”fastighetsinvesteringar” är investeringarna markerade med bokstäverna F, G, T samt O och har följande innebär:

Titel	Bokstav/färg	Beskrivning
Förstudie	F	Innan slutligt beslut sker om en investering ska göras krävs en förstudie. Förstudien ska ge svar på målbilden för investeringen, investeringens storlek och dess drifteffekter. Förstudien ska samla in information, åsikter och bedömningar i samråd med berörda verksamheter och förvaltningar.
Genomförande	G	Markerar tidsperioden för att genomföra byggnationen.
Tillträde	T	Markerar när lokalen/anläggningen är tillgänglig för verksamheten.
Omstrukturering	O	Där befintlig verksamhet kommer att avvecklas, eller redan är avvecklad, behöver det genomföras en utredning om lämpligt fortsatt förfarande för fastigheten. Det behöver utredas om byggnaden är lämplig att användas för annat ändamål än tidigare verksamhet, om byggnadens tekniska status tillåter det. Det finns även behov av att utreda om försäljning av fastigheten är ett lämpligt alternativ.

Kategori	Projektnummer	Objekt	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1. Förskolor	Projekt 1.1	Kyrkvägens förskola											
	Projekt 1.2	Håvestens förskola						F	O	T			
	Projekt 1.3	Högsåters förskola											
	Projekt 1.4	Ödeborgs förskola			O								
	Projekt 1.5	Ödeborgs förskola modul	O										
	Projekt 1.6	Stigens förskola		O									
	Projekt 1.7	Höjdens förskola		O									
	Projekt 1.8	Ny förskola			F	G	G	G	T				
	Projekt 1.9	Ombyggnation Ödeborg skola	F	G	T								
2. Grundskolor	Projekt 2.1	Höjdens skola F-3							O				
	Projekt 2.2	Högsäter skola F-6	F	G	T								
	Projekt 2.3	Ödeborgs skola F-6	O										
	Projekt 2.4	Valboskolan 4-9							O				
	Projekt 2.5	Sporshall						F	G	T			
	Projekt 2.6	NY SKOLA F-9			F	F	G	G	G	T			
3. Särskilt boende	Projekt 3.1	Lillgårdens							F	F	G	G	T
	Projekt 3.2	Solgårdens											O
	Projekt 3.3	Håvestensgårdens											O
	Projekt 3.4	Furåsen									O		
4. LSS-Boende	Projekt 4.1	Soläng		F	G	T							
		Hedekasvägen (Regnbågen)											
	Projekt 4.2	Renvägen 11											
	Projekt 4.3	Soläng tillbyggnad		F	G	T							
5.	Projekt 5.1	Kommunhuset											
	Projekt 5.2	Centrumhuset											
	Projekt 5.3	Kyrkskolan							O				
	Projekt 5.4	Nytt kommunhus										F	G

Förstudien ska belysa ekonomiska, kvalitativa aspekter samt lokalisering. Efter att förstudien har utförts ska den antas av kommunstyrelsen och därefter kan investeringen påbörjas.

Investeringsnivåerna för perioden 2026-2029 är på en nivå, som tillsammans med planeringsperioden för åren 2030-2035, är möjliga att genomföra utifrån antagna finansiella mål.

Den genomsnittliga investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till 55 mnkr/år.

4.3.2 Kommentarer till investeringsplanen exkl fastighetsinvesteringar

- Kommunstyrelsen:

- Grundram: Maskiner och arbetsredskap som (0,6 mnkr/år) för kommunens skötsel behöver förnyas då den befintliga utrustningen är gammal och årligen genererar reparationskostnader. Avsaknad av adekvat utrustning skulle innebära att externa tjänsteleverantörer behöver anlitas vilket ger högre driftkostnader.
 - Grundram: Köksutrustningen (0,8 –0,6 mnkr per år under perioden) som finns i våra kök genererar service- och reparationskostnader samt vissa kök har bristande ergonomiska förutsättningar. För att minska kostnaderna finns det behov av att förnya utrustningen.
 - Grundram: Kommunövergripande IT-investeringar (år 2026 1,5 mnkr, år 2027 1,0 mnkr, år 2028 2,0 mnkr)
 - Utifrån nya lagkrav i renhållnings lagstiftningen från och med 2027 krävs det en investering i kärl med två fack och påhängningskärl (4,5 mnkr år 2026).
 - Investeringsanslag (3,5 mnkr/år) för befintliga lokaler fram till dess att de omstruktureras i enlighet med investeringsplanen.
- Utbildningsnämnden:
 - Grundinvesteringar för verksamheten
 - Socialnämnden:
 - Grundinvesteringar för verksamheten

4.3.3 Kommentarer till investeringsplanen för fastighetsinvesteringar

- Kommunstyrelsen:
 - Idag har kommunen handläggarpersonal och liknande i kommunhuset, Centrumhuset och Furåsen. I Furåsen inryms även kommunens utbildnings- och sessionssal. Alla lokalerna är bristfälliga. Kommunhuset och Furåsen är gamla och har eftersatt underhåll samt en låg funktionalitet, vilken behöver åtgärdas. Centrumhuset är betydligt nyare och är tekniskt fungerande, men brister i ändamålsenlighet då den till exempel saknar en reception för en trygg och säker offentlig arbetsplats
 - Kommunens förvaltningslokaler i kommunhuset, Centrumhuset och Furåsen samlokaliseras i ett nytt kommunhus, där man anammar ett flexibelt arbetssätt vilket präglar lokalerna. Vidare inhyser det nya kommunhuset även en större flexibel lokal som kan användas som både utbildningslokal och sessionssal m.m.
 - Det nya kommunhuset kan med fördel samlokaliseras med annan verksamhet, t.ex. ett nytt särskilt boende eller skola.
 - I samband med samlokaliseringen kan Centrumhuset frigöras för andra ändamål, medan Furåsen och kommunhuset kan avvecklas.

- Utbildningsnämnden:
Förskola

Sammanfattning:

- Antalet födda barn har minskat och är ca 50 per år under planeringsperioden. Det betyder att för förskolans del har nedgången i födelsetalen redan inträffat.

- Förskolan gör omställningar för att anpassa verksamheten och en minskning med ca 10 tjänster görs från och med höstterminen 2025.
- Med hänsyn till att en hög andel av barnen i förskolorna har språkliga svårigheter har vid vakans av specialpedagog med ansvar att arbeta mot förskola en logoped istället anställts.
- Kommunen har fyra förskolor varav två är i de centrala delarna i Färgelanda. Dessutom finns det två fristående förskolor i kommunen samt en enskild pedagogisk omsorg. Utgångspunkten är att det inom perioden ska finnas tre kommunala förskolor i kommunen.
- Skollagens bestämmelse innebär att det är vårdnadshavarna som väljer verksamhet, det kan hemkommunen inte säga nej till. Ersättningen följer barnet till den valda verksamheten.

År 2025

- Uppsägning av modulen i Ödeborg har skett och den lämnas i september. Det innebär att från och med denna tidpunkt kommer det att bedrivas förskola i huvudbyggnaden med ca 40 barn. För närvarande finns det inte något barn i kö till förskolan.
- Förstudie inleds - nya förskolelokaler i Ödeborg

År 2026

- Beslut om hantering av de lämnade förskolelokalerna i Stigen och Höjden. Stigen lämnades redan 2023 och Höjden lämnades delvis i januari 2024 och helt under hösten 2024.
- Iordningställande av nya förskolelokaler i Ödeborg.
- Förstudie ny förskola

År 2027

- Nuvarande förskolelokalen i Ödeborg lämnas
- Tillträde nya lokaler i Ödeborg.
- Förstudie ny förskola.

År 2028-2030

- Byggnation ny förskola

År 2031

- Tillträde ny förskola.
- Kyrkvägens förskola lämnas.
- Håvestens förskola lämnas.

Grundskola och fritidshem

Sammanfattning:

Under planperioden kommer det minskade antalet barn i kommunen att få konsekvenser för grundskola och fritidshem. Omställningsprocessen måste påbörjas för att få en kvalitativ och ekonomiskt effektiv verksamhet.

År 2025

- Ödeborgs skola lämnas. Eleverna och personal fördelas på andra skolenheter i kommunen.
- Organisation av fritidshemsverksamheten Valbo 4-6 och Höjden F-3 effektiviseras.

År 2026

- Förstudie ny skola.
- Smärre renoveringsåtgärder Högsäter F-6.

År 2027

- Förstudie ny skola.
- Renoveringsåtgärder Högsäter F-6 klara.

År 2028-2030

- Byggnation ny skola.

År 2031

- Tillträde ny skola.
- Höjdensskolan F-3, Valboskolan 4-6 och 7-9 lämnas.

Anpassad grundskola

Sammanfattning:

Anpassad grundskola tar emot elever i årskurs 1-9. För de elever som har behov av fritidshemsverksamhet erbjuds även dessa i anslutning till skolan. Nämnden utför även verksamhet enligt LSS (korttidsstillsyn) för de elever som har behov av det på uppdrag av socialtjänsten.

Elever kan läsa ämnen eller ämnesområden beroende på funktionsnedsättningens omfattning. Om en elev har förutsättningar att läsa ämnen enligt grundskolans kursplan ska eleven göra det. Elever kan vara integrerade i en grundskoleenhet, men följa läroplanen för anpassad grundskola.

Verksamheten är lokaliserad i anslutning till Valbo 7-9.

År 2025

5 elever i årskurs 9 lämnar verksamheten och detta kommer att innebära att övervikten av eleverna är i de lägre åldrarna. Utifrån detta behöver lokalutnyttjande ses över.

År 2026-2030

Utgångspunkten är att verksamheten bedrivs i nuvarande lokaler. Detta gäller dock under förutsättning att elevantalet inte ökar markant.

År 2031

Tillträde ny skola.

• Socialnämnden:

Särskilt boende

Sammanfattning

Förslaget att skapa ett särskilt boende som även inrymmer hemtjänst och HSL-personal är en långsiktig lösning som kan bidra till effektivare planering och drift. Det kommer också förbättra

arbetsmiljön och ge brukarna bättre vård och omsorg. Men byggandet eller omställningen till ett sådant boende innebär en betydande investering, både ekonomiskt och organisatoriskt. Det krävs noggranna kalkyler för att säkerställa att besparingarna överväger de initiala kostnaderna

År 2026

- Förstudie nytt särskilt boende samt kommunens behov av förvaltningslokaler

År 2028

- Förstudie nytt särskilt boende.

År 2031

- Byggnation nytt särskilt boende.
- Förstudie Lillågården

År 2032

- Byggnation nytt särskilt boende.
- Förstudie Lillågården

År 2033

- Tillträde nytt särskilt boende.
- Byggnation trygghetsboende Lillågården
- Avveckling Solgården och Håvestesngården

År 2034

- Byggnation Lillågården

År 2035

- Tillträde Lillågården

LSS-boende

Sammanfattning

Kommunens boende vid Soläng, § 9:9 LSS har ett stort underhållsbehov. Lägenheterna är idag utrustade med 2 kokplattor och liten kyl med frysack sedan det byggdes 1994. Detta innebär att våra brukare inte har möjlighet att laga mat i sina lägenheter och där igenom blir det väldigt svårt att göra våra brukare självständiga som är målet med insatsen och LSS-lagen.

2026

- Förstudie Soläng

2027

- Renovering och till byggnation Soläng.

2028

- Tillträde Soläng

4.4 Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Verksamhetens nettokostnader I	-483 593	-491 562	-508 711	-524 381	-536 924
varav avskrivningar	-12 760	-11 601	-12 731	-13 281	-9 013
Skatteintäkter, gen statsbidrag och utjämning	499 203	511 834	525 858	539 316	552 410
Finansiella intäkter	550	1 650	1 650	1 650	1 650
Finansiella kostnader	- 4 000	-2 630	-2 630	-2 630	-3 605
Årets resultat	12 160	19 292	16 167	13 955	13 531

4.5 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Löpande verksamhet					
Årets resultat	12 160	19 292	16 167	13 955	13 531
Avskrivningar	12 760	11 601	12 731	13 281	9 013
Ökning av kortfristiga skulder					
Ökning långfristiga skulder					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	24 920	30 893	28 898	22 236	22 544
Investeringsverksamhet					
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	-22 910	-29 330	-33 780	-41 335	-86 820
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					
Förvärv av finansiella tillgångar					
Avyttring av finansiella tillgångar					
Ökning kortfristiga fordringar					
Minskning långfristiga skulder					
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-22 910	-29 330	-33 780	-41 335	-86 820
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån	0	0	0	0	65 000
Amortering av skuld					
Medel från finansieringsverksamheten	0	0	0	0	65 000
Årets kassaflöde					

Likvida medel vid årets början	35 002	37 012	38 575	33 693	19 594
Likvida medel vid årets slut	37 012	38 575	33 693	19 594	20 318
Förändring av likvida medel	2 010	1 563	-4 882	-14 099	724

Mål- och resursplan 2026–2029

FÄRGELANDA

Viljeinriktning Färgelanda

Genom sitt geografiska läge med närhet till en vacker omgivning, är Färgelanda kommun det självklara valet för dem som vill bo och verka i Dalsland. Kommunen erbjuder, förutom svalkande bad om sommaren, även goda förbindelser till många orter, både i syd, väst och i nord. Färgelanda är framtidens kommun i Dalsland.

Vår ambition med kommunen är att den ska präglas av trivsel, god service, goda kommunikationer, tillgång till arbetstillfällen och valfrihet.

Färgelanda ska vara en trygg och attraktiv kommun att bo i. Människor har rätt att känna sig trygga och kunna vistas utomhus oavsett plats eller tidpunkt, trygghet och tradition ska stå i centrum.

För att erbjuda valfrihet, där den enskilde själv bestämmer i så stor utsträckning som möjligt över sin egen och sin familjs vardag, krävs alternativ och förutsättningar för att själv kunna styra sin ekonomi.

Grunden för ett fungerande samhälle är att alla som kan, bidrar till det efter egen förmåga. Med rättigheter kommer också skyldigheter. Självförsörjningsgraden ska hela tiden strävas mot att vara så hög som möjligt.

Kommunens verksamheter ska bedrivas med en bra spridning i kommunen för att gemenskapen och sammanhållningen i kommunen ska bevaras.

Kommunens skatteuttag ska strävas efter att sänkas för att lämna mer utrymme för medborgaren att styra sin ekonomi. Det kommunala skatteuttaget ska alltid vara i paritet med den välfärd vi bedriver.

Kommunen ska vara ett attraktivt alternativ till storstaden och framhäva sina fördelar för både företagare och familjer.

Kommunen ska aktivt jobba för att bibehålla sitt invånarantal på 6500 invånare 2035.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
2	God ekonomisk hushållning	4
2.1	Finansiella mål.....	5
2.2	Mål och uppdrag.....	6
2.2.1	Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024-2026.....	6
2.2.2	Verksamhetsmål.....	6
3	Planeringsförutsättningar	10
3.1	Befolkningsutveckling och prognos.....	10
3.2	Ekonomiska förutsättningar.....	11
3.2.1	Bokslut 2024	11
3.2.2	Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling.....	12
3.2.3	Förutsättningar	14
3.3	Finansiell analys	15
	Resultat.....	15
	Kapacitet.....	17
	Risk.....	18
	Kontroll.....	18
4	Budget 2026-2029	20
4.1	Övergripande effekt av "MRP 2026-2029" samt "inriktning 2030-2035"	20
4.2	Övergripande driftbudget 2026 med plan 2027-2029.....	22
4.2.1	2026-2029 års uppdrag till nämnderna.....	23
4.3	Investeringar	30
4.3.1	Sammanfattande beskrivning.....	30
4.3.2	Kommentarer till investeringsplanen exkl fastighetsinvesteringar	32
4.3.3	Kommentarer till investeringsplanen för fastighetsinvesteringar	32
4.4	Resultatbudget.....	37
4.5	Kassaflödesanalys	37

I Inledning

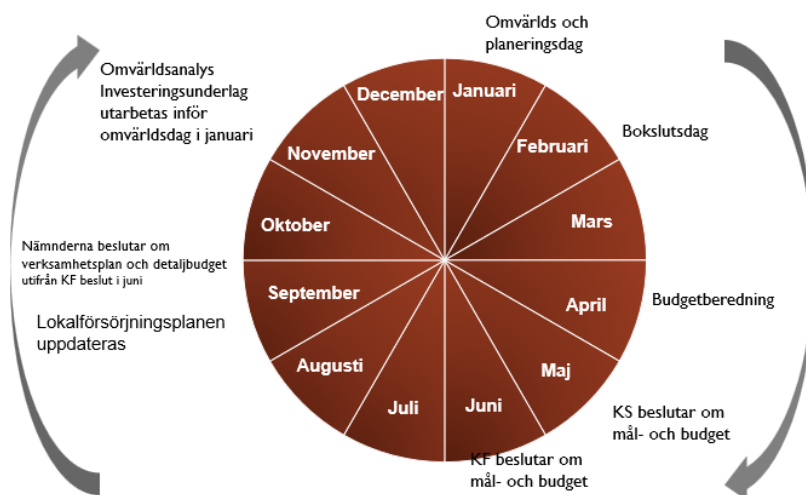
Kommunfullmäktige antog den 2016-06-22 § 86, dnr 2015-534, nu gällande Styr- och Ledningssystem för Färgelanda kommun.

Målstyrning

Kommunens vision är enligt MRP 2024-2026 Färgelanda – En trygg kommun med tillväxt och livskraft.

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer prioriterad inriktning och verksamhetsmål samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De prioriterade inriktningarna bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet samt ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

Årshjul för mål- och resursplan (MRP)

Årshjulet illustrerar kommunens samlade budgetprocess. Genom att arbeta i enlighet med processen gynnas ett långsiktigt förhållningssätt och möjligheterna till en god ekonomisk hushållning där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

2 God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Kommunallagen anger att kommuner ska ha "en god ekonomisk hushållning" i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt.

Vad ska kommunen då göra? Kommunallagen sammanfattar:

- "För **verksamheten** skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning

- För **ekonomin** skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning”

Vad är god ekonomisk hushållning för Färgelanda kommun?

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen förvaltar mänskliga och materiella resurser så att en ekonomisk hållbarhet uppnås.

Det innebär att kommunens verksamhet är ändamålsenlig, av god kvalitet och kostnadseffektiv. Det innebär också att kommunen förvaltar sin egendom väl, har långsiktigt hållbara resultat- och investeringsnivåer samt hållbar personal- och kompetensförsörjning. Det ställer krav på ett gemensamt ansvarstagande, kontinuerlig omprioritering och ständig förnyelse av verksamhetens innehåll och inriktning.

Överskott är nödvändigt

Kommunens verksamhet har inte som syfte att generera vinst, men överskott är absolut nödvändigt för att långsiktigt kunna driva bra verksamhet. Att visa överskott på grund av tillfälliga realisationsvinster eller dylikt är dock inte långsiktigt hållbart satt att bygga en budget. God ekonomisk hushållning är *inte* att förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov, och *inte* att finansiera driftskostnader med lån.

Det omtalade så kallade balanskravet innebär ”att klara nollan” och det ska ses som en miniminivå för vad kommunen ska prestera. Noll är dock för lite av flera anledningar. Det gäller att ha beredskap för det oväntade, eftersom det alltid tendera att inträffa. Ett nollresultat innebär dessutom att det saknas utrymme för att exempelvis bygga en ny skola när en gamla är utsliten, eftersom det är betydligt mycket dyrare nu än för 50 år sedan med nya investeringar som att bygga en skola eller en ny friidrottshall.

Men god ekonomisk hushållning är inte bara det ekonomiska resultatet. Genom att sätta mål och riktlinjer för de olika verksamheterna och sedan följa upp dem, synliggörs vad som faktiskt görs och vad kommunens invånare får för pengarna.

2.1 Finansiella mål

God ekonomisk hushållning innebär för Färgelanda kommun att de finansiella målen är följande:

Mål 2026	Beskrivning
12 miljoner kronor som genomsnitt	Årets resultat ska som genomsnitt uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023-2035.
Genomsnittlig soliditet ej under 34 %	Soliditetsnivån ska som genomsnitt ej understiga 34 % (exklusive pensionsåtaganden) per år för perioden 2023-2035.

Syftet med dessa två finansiella mål är att upprätta en långsiktigt välskött ekonomi utifrån god ekonomisk hushållning. Med ett genomsnittligt resultat på 12 mnkr samt en soliditetsnivå som ej understiger 34 % möjliggörs en genomsnittlig investeringsnivå under tidsperioden 2023-2035 på 55 mnkr per år (*exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet*).

Efter 2035 är målsättningen att öka soliditetsnivån.

2.2 Mål och uppdrag

2.2.1 Färgelanda kommuns prioriterade inriktningar för perioden 2024-2026

Prioriterad inriktning	Destinerad nämnd
Stärkt trygghet	Alla nämnder
Ökad självförsörjning	Alla nämnder
Familjevänlig kommun	Alla nämnder
Effektiv byråkrati	Alla nämnder
Prioriterad kärnverksamhet	Alla nämnder
Företagarvänlig kommun	Alla nämnder

2.2.2 Verksamhetsmål

Enligt Styr- och ledningssystem för Färgelanda kommun (KF 2016-06-22, § 86) utgår verksamhetsmål från prioriterad riktning som arbetas fram i samverkan mellan politik och förvaltning. Målen ska vara rimliga till givna resurser och följas upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Målen kan vara kort- och/eller långsiktiga och beslutas av kommunfullmäktige efter beredning i nämnderna.

Mål måste, enligt samma styrdokument, för att ha en styrande effekt i en resultatstyrningsmodell – vara *mätbara* och *bygga på sakliga fakta*. När mål ska prioriteras bör diskussionen utgå från vad man vet och vad som är de strategiskt viktiga problemen/frågeställningarna inom verksamheten. Utifrån de prioriteringar som görs sätts mål som utgår från fakta om hur det ser ut just nu, då finns en utgångspunkt för att kunna se hur man lyckas med målen över tid. Till målen kopplas resultatindikatorer som bör vara stabila och byggda på fakta samt kunna följas över tid.

Målen ska formuleras enligt SMART-modellen.:

- *Specifikt* – Det ska vara tydligt vad som ska uppnås
- *Mätbart* – Vid målsättning ska det beslutas om hur man mäter att man lyckats.
- *Accepterat* – Delaktighet i framtagandet av målen är ett viktigt nyckelord
- *Realistiskt* – Det ska vara faktiskt möjligt att uppnå målet.
- *Tidsbundet* – Det ska finnas en tydlig deadline

2.2.2.1 Färgelanda kommuns verksamhetsmål för perioden 2025-2027

Prioriterad inriktning	Ansvarig nämnd	Verksamhetsmål	Nuläge	Mått	Målet anses uppfyllt

Färgelanda kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Kommunstyrelsen	Ökad andel nöjda medarbetare	HME 76 (2023)	HME (mäts vartannat år)	När HME överstiger 77
		Minskad sjukfrånvaro	9,1 %	Sjukfrånvaro	När sjukfrånvaron understiger 8 %
		Minskad personalomsättning	15 %	Personalomsättning	När personalomsättningen understiger 10 %
Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden	Öka elevernas måluppfyllelse	204	Meritvärde i år 9 inför gymnasiet	210
			90 % 82 % 78 %	Andel godkända elever – nationella prov - år 9 Svenska Matematik Engelska	 90 %
			90% 82% 78%	Andel godkända elever – nationella prov - år 6 Svenska Matematik Engelska	 90 %
			89% 86%	Andel godkända elever – nationella prov år 3 Svenska Matematik	 90 %
		Öka andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram	76%	Andel elever behöriga till yrkesprogram	85 %
		Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö och ha studiero	Enkäten för trygghet och studiero kommer gå ut till alla barn och elever från förskolan till år 9 i slutet av februari.	Mäts genom en enkät För yngre barn svarar vårdnadshavare	100% upplever trygghet
					100% upplever studiero
God omsorg med individen i fokus	Kommunstyrelsen	Öka antalet individer i verksamheten som erhåller kvalitativ sysselsättning efter avslutad	22 deltagare skrevs in under 2022. 60% kom ut i studier eller arbete.	Antal deltagare som går vidare till anställning eller studier	Antalet deltagare som går vidare till anställning eller studier ska öka med 5 procentenheter

		AMI-insats (anställning och utbildning)			
	Socialnämnden	Graden av nöjdhet bland kunderna på särskilda boenden ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	2023 års mätning Färgelanda 70% (Riket 78 %)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet
		Graden av nöjdhet bland kunder som har hemtjänst ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	2023 års mätning Färgelanda 97% (Riket 86%)	Mäts genom Socialstyrelsens nationella enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen.	Graden av nöjdhet ska öka med 1 procentenhet
		Graden av nöjdhet bland brukare i LSS verksamheten ska ligga över genomsnittet i riket och öka.	Ingen mätning gjord	Mäts genom Socialstyrelsens nationella brukarundersökning avseende daglig verksamhet	Kan inte mätas
Ett attraktivt Färgelanda att bo och verka i	Kommunstyrelsen	Öka utsmyckningarna i kommunens tätorter	Ingen mätning gjord	Genomförd mätning av andel nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet	Andelen nöjda medborgare avseende Färgelanda kommuns attraktivitet överstiger 60%
Agenda 2030 ska implementeras i kommunens arbete	Kommunstyrelsen	Matsvinnet ska minska	49 g/dag och portion	g/portion, Mäts under en vecka 6 ggr/år	Max 35 g/dag och portion (skola och förskola) Max 100 g/dag och portion (äldreomsorg)
	Kommunstyrelsen	Energiförbrukningen i kommunens fastigheter skall minska	2 956 Mwh	Årsförbrukning	Förbrukningen skall minska med 5 % per år under perioden.
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Alla kommuninvånare involveras i klimatarbetet	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antal dialogträffar med berörda grupper	Minst 2 st. dialogträffar per nämnd
	Kommunstyrelsen		Ingen plattform finns idag	Kontroll av det finns en plattform för klimatdialog	Inrättad plattform
	Kommunstyrelsen	Näringslivets utsläpp ska minska	Ingen mätning finns av ev. genomförda insatser	Antal insatser tillsammans med näringslivet	Minst en insats per år
	Kommunstyrelsen	Samarbetet tillsammans med lantbruket inom kommunens klimatomställning ska öka	Ingen mätning finns av genomförda dialogträffar	Antalet dialogträffar mellan kommunen, gröna näringar och övrigt näringsliv	Minst två gånger/år

			Ingen mätning finns av ev. genomförda projekt	Antal projekt för att minska utsläpp	Minst ett projekt under åren 2025–2026
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Kommunen ökar livslängden på elektronik	Ingen mätning finns av antal livslängdsökande	Antal nya livslängdsökande åtgärder per år	Minst ytterligare en livslängdsökande åtgärd/ år
	Kommunstyrelsen Utbildningsnämnden Socialnämnden	Kommunen ökar användandet av cirkulära möbler	Finns ingen inventering gjord	Antal kontor/ arbetsplatser med cirkulära möbler och inredning	Genomförd inventering
	Kommunstyrelsen		Inget stadfast system för cirkulära möbler finns	Kontroll av system för cirkulära möbler	Infört och stadfast system för cirkulära möbler

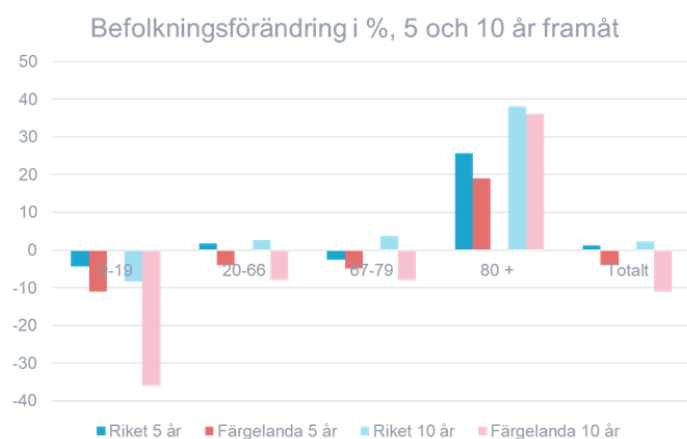
Verksamhetsmålen ska ses över för att vara mer styrande för att uppnå de nya prioriterade inriktningarna. Respektive nämnd får i uppdrag att i samband med att nämnderna under hösten 2025 utarbetar verksamhetsplanen för 2026 även ser över vilka verksamhetsmål som ska finnas för 2026. Nämndernas förslag på verksamhetsmål för 2026 antas av kommunstyrelsen under hösten 2025.

Enligt kommunens antagna styr- och ledningssystem ska Kommunfullmäktige anta förändrade verksamhetsmål men för att vinna tid föreslås att detta delegeras till nämnderna och styrelsen.

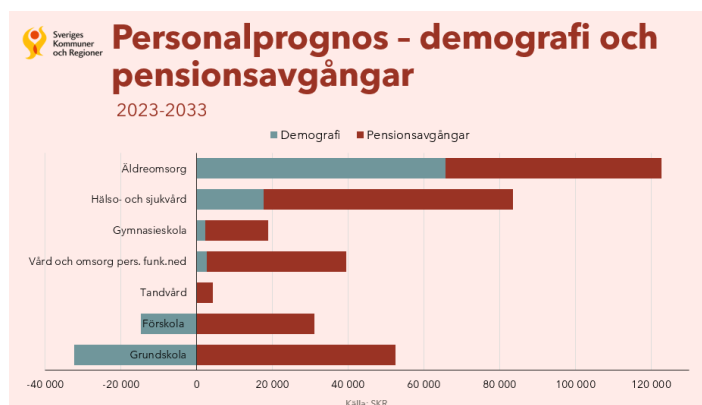
3 Planeringsförutsättningar

3.1 Befolkningsutveckling och prognos

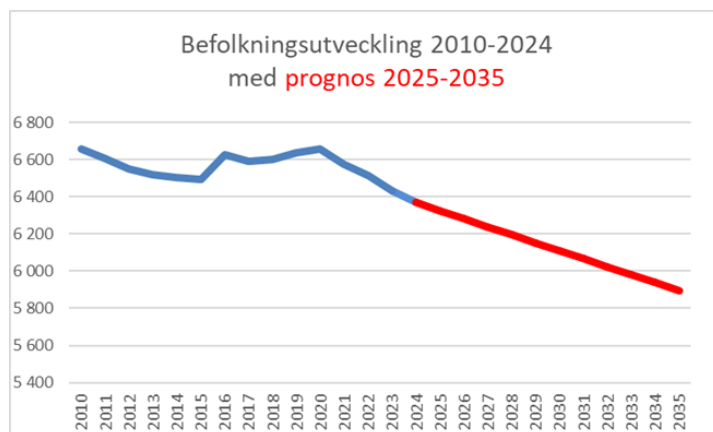
Den demografiska utvecklingen i Färgelanda kommun kommer att ställa stora krav på kommunens arbete med att anpassa verksamheterna efter denna förändring. Prognosen visar en större andel äldre och en kraftig minskning av andelen invånare i åldersgruppen 0-19 år.

En utmaning blir att omfördela ekonomiska resurser från verksamhet för yngre åldersgrupper till äldreomsorg. Enligt SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) beräkningar kommer landets kommuner att ställas inför utmaningen att få behörig personal till sina verksamheter. Störst utmaning blir inom äldreomsorg vilket ska ställas i förhållande till förskola/grundskola som kommer att få vakanta tjänster som följd av den demografiska utvecklingen. För Färgelandas del blir utmaningen större än för riket avseende förskola och grundskola i och med att den demografiska förändringen är större i Färgelanda än i riket.

Enligt framtagna prognos kommer antalet invånare i Färgelanda kommun vara 5 895 år 2035, vilket innebär en minskning med 474 invånare i förhållande till år 2024.

Av nedanstående tabell framkommer att en stor förändring som har skett under 2000:talet är att födelseöverskottet och flyttnettot har blivit negativt och prognosen är att denna tendens fortsätter.

	1980	1990	2000	2023	2024	2035
Födda	79	82	65	45	54	49
Döda	98	88	82	85	85	83
Födelseöverskott	-19	-6	-17	-40	-31	-34
Inflyttade	349	394	253	355	355	368
Utflyttade	281	362	302	394	389	378
Flyttnetto	68	32	-49	-39	-34	-10
Folkökning	49	26	-66	-79	-65	-44
Folkmängd	7 373	7 580	7 020	6 434	6 369	5 895

3.2 Ekonomiska förutsättningar

3.2.1 Bokslut 2024

Nämnd, tkr	Nettokostnad	Resultat
Kommunfullmäktige	2 829	235
Kommunstyrelsen	111 429	-15 367
Utbildningsnämnden	191 338	-14 840
Socialnämnden	187 712	-24 018
Totalt	493 308	-53 990

Som en viktig grund för MRP 2026-2029 blir att omhänderta den underliggande obalans som finns i redovisningen för 2024 års verksamhet, en obalans som kräver åtgärder i form av verksamhetsförändringar.

Kommunfullmäktige beslutade i december månad om övergripande åtgärder som behöver göras för att åtgärda 2024 års underskott. Dessa åtgärder har varit en viktig grund för arbetet med MRP 2026-2030 för att skapa en långsiktigt hållbar god ekonomi i Färgelanda kommun.

För att klara dessa åtgärder är det av stor vikt att ställa budget i förhållande till önskade verksamhets- och kvalitetsmål. Om inte uppställda mål kan uppnås med budgeterade medel måste målen ses över alternativt att öka budgetanslagen.

3.2.2 Statlig styrning och samhällsekonomisk utveckling

Kommunens budgetarbete påverkas i hög grad av den statliga styrningen. I regeringens vår- och höstproposition framgår hur statliga beslut kommer att påverka kommunerna, och därmed Färgelanda kommuns budgetarbete.

Turbulent omvärld ger förlängd lågkonjunktur

Enligt SKR:s cirkulär 21:35.

- Återhämtningen avstannar, lågkonjunkturen blir mer utdragen.
- Svag arbetsmarknad i år och nästa år.
- Skatteunderlaget växer i genomsnittlig takt 2025–2026.

Våren 2025 har börjat minst sagt turbulent ur ett ekonomiskt perspektiv. Några av de risker som vi tidigare sett framför oss har realiserats, inte minst i form av en eskalerande global handelskonflikt. Hela den internationella ekonomiska spelplanen är plötsligt i gunning. Detta dämpar den ekonomiska aktiviteten i Sverige och i vår omvärld i närtid. Den lågkonjunktur som Sverige befinner sig i just nu kommer därmed bestå ytterligare en tid.

Turbulensen beror inte främst på de faktiska tullarna. Det beror snarare på den kraftigt förhöjda osäkerheten, vilken bland annat gett svallvågor in i de finansiella marknaderna globalt. Stora börsfall och ökad finansiell volatilitet påverkar hushållens tillgångar och framtidstro negativt. Trots en något expansiv finans- och penningpolitik i Sverige i år medför osäkerheten att hushållen blir mer avvaktande och den privata konsumtionen dämpas. Även företagen blir avvaktande, vilket dämpar investeringarna. Motverkande effekter är stora satsningar inom grön omställning och militär upprustning i Sverige och EU. Svagare aktivitet även i vår omvärld dämpar den svenska exporten i närtid. Utvecklingen vi nu ser leder sammantaget till en relativt svag BNP-tillväxt i år som tar bättre fart först nästa år.

En svagare konjunktur i år har en dämpande effekt även på sysselsättningen, dock inte lika stor som på produktionen. Bedömningen är att denna osäkerhet blir kortvarig och ebbar ut under 2025. Företagen väntas därför i stor utsträckning behålla sina anställda. Sysselsättningen, och arbetade timmar, ökar svagt i år men tar mer fart nästa år. Arbetslösheten bedöms stiga till 8,6 procent i år innan den vänder ner under 2026.

Inflationen har överraskat på uppåtsidan under inledningen av 2025 och kommer vara något över inflationsmålet på 2 procent i år. Men den svaga konjunkturen ger inget pristryck uppåt och vi bedömer att KPIF-inflationen (KPI-inflation med fast ränta) minskar till 1,8 procent nästa år. Det ger den samlade bedömningen att Riksbanken kommer att sänka styrräntan ytterligare i år för att mildra lågkonjunkturen.

Övergripande är den ekonomiska aktiviteten nedreviderad i år och nästa år, vilket bland annat noteras i en lägre BNP-tillväxt och en högre arbetslöshet (se tabell 2). Det beror främst på

försämrade förutsättningar globalt, höjda tullar och ökad osäkerhet. Nedan nämns några större orsaker till revidering.

SCB har publicerat en ny befolkningsframskrivning som visar en lägre tillväxt i den arbetsföra befolkningen. Detta får en negativ effekt på antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar jämfört med tidigare prognos. Arbetsmarknadsutfallen i AKU-statistiken för årets tre första månader har varit ovanligt volatila men bedömningen är att dessa pekar mot en högre arbetslöshet under inledningen av året.

Tabell 2. Revideringar av den makroekonomiska prognosen

Procentenheter

Nyckeltal	2024	2025	2026	2027	2028
BNP	0,4	-0,9	-0,3	0,7	0,3
Arbetade timmar	0,1	-0,4	-0,4	0,2	0,3
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	0,0	0,3	0,4	0,1	-0,1
Befolkning, 15-74 år	0,0	0,0	-0,3	-0,3	-0,1
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	0,2	-0,2	-0,6	0,2	0,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPIF	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Inflation, KPI	0,0	0,2	-0,4	0,1	0,1
Inflation, KPI, juni	0,0	0,5	-0,8	0,1	0,1
Prisbasbelopp, tkr	0,0	0,0	0,3	-0,2	-0,1
Inkomstbasbelopp, tkr	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,0
Styrränta, värde vid årets slut, procent	0,00	-0,25	-0,25	-0,15	-0,15

Anm. BNP och arbetade timmar avser kalenderkorrigerade värden i volym. Arbetslöshet och befolkning avser 15-74 år enligt Arbetskraftsundersökningarna. Timlön enligt Nationalräkenskaperna avser anställdas timmar.

Budgetpropositionen

Den 15 april presenterade regeringen 2025 års ekonomiska vårproposition (2024/25:100) och Vårändringsbudget för 2025 (2024/25:99).

Vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2025-2027. När regeringen presenterar den ekonomiska vårpropositionen lämnar den samtidigt en ändringsbudget för det pågående budgetåret, Vårändringsbudget för 2025. Nedan sammanfattas några av förslagen.

- Inga tillkommande generella medel till kommuner och regioner.
- 4,3 miljarder kronor 2025 till förstärkning av ROT-avdraget (berör inte kommuner).
- 0,5 miljarder kronor 2025 till förstärkning av den specialiserade psykiatriska vården (berör regioner, inte kommuner).
- 0,3 miljarder kronor 2025 för ökad skolsäkerhet. Beslut om förslagen nedan fattas av riksdagen i juni 2025 enligt plan.

Däremot ingår förändring på vissa riktade statsbidrag men i en mindre omfattning och några av dessa är (beloppen avser anslaget till samtliga kommuner):

- Regeringen föreslår nya obligatoriska uppgifter för huvudmännen för att stärka skolsäkerheten

och tryggheten i landets skolor. Till detta avser man att tillskjuta 68 miljoner kronor årligen för finansiering. För 2025 föreslås 53 miljoner för resterande delen av året.

- Förstärkning av statsbidrag till skolsociala team med ytterligare 50 miljoner kronor under 2025.
- Till följd av den försämrade konjunkturen och negativa konsekvenser för arbetsmarknaden föreslår regeringen 200 miljoner kronor för att ge vuxna ökad tillgång till gymnasial yrkesutbildning på Komvux. Regeringen föreslår också 320 miljoner kronor för att förbättra möjligheterna till omställning och kompetenshöjning genom ökad tillgång till korta yrkeshögskoleutbildningar.
- Regeringen satsar 250 miljoner kronor för sommarjobb och jobb för ungdomar i kommuner med hög arbetslöshet. De kommuner som är aktuella för att ta del av medlen är de kommuner som under 2024 hade en arbetslöshet i nivå med, eller högre än, medianen för Sveriges kommuner.
- Regeringen föreslår att anslagen till utveckling av socialt arbete ska öka med 125 miljoner kronor. Av dessa medel ska 100 miljoner kronor avsättas för kostnader avseende placeringar inom barn- och ungdomsvården. Medlen är en förstärkning av de 400 miljoner kronor som avsattes i Budgetpropositionen för 2025.

3.2.3 Förutsättningar

- Skatteunderlaget för år 2026 är beräknat utifrån kommunens befolkningsprognos vilket innebär 6 326 invånare år 2026 för att sjunka till 6 195 år 2029.
- Skattesatsen är 22,91 % för hela planperioden.
- Inflations- och löneuppräknings finns med i beräkningen och är baserad på SKR:s antaganden.
- Hänsyn tagen till demografiförändringar för berörda nämnder.
- Löneökningar för fast personal är kompenserad till nämnderna.
- Kapitaltjänstkostnader budgeteras på respektive verksamhet
- Färgelanda kommuns totala låneutrymme får under planperioden 2026-2029 uppgå till maximalt 100 mnkr. Färgelanda kommun har rätt att uppta lån för 70 mnkr under planperioden. Delegat medges teckna dessa lån.
- Kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2026. Delegat medges teckna dessa lån.

3.3 Finansiell analys

Modell för finansiell analys

För att beskriva och analysera kommunens ekonomiska läge används en modell som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige (KFi) vid Göteborgs universitet. Den bygger på fyra finansiella aspekter:

- resultat
- kapacitet
- risk
- kontroll

Modellen omfattar en genomgång av kontroll över den finansiella utvecklingen av lång- respektive kortfristig betalningsberedskap och betalningskapacitet samt av riskförhållande. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella problem och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Resultat

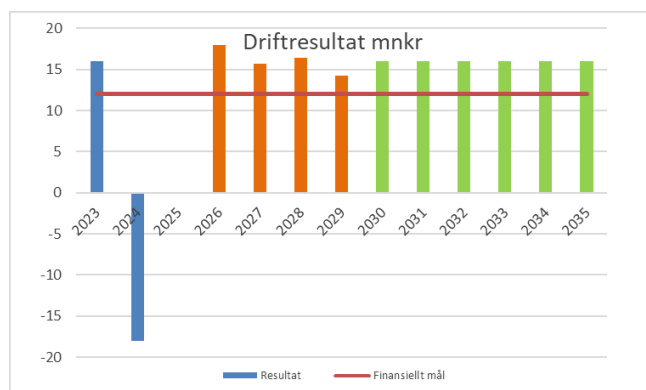
Kommunens driftsresultat

Det första finansiella målet, årets resultat i genomsnitt ska uppgå till minst 12 mnkr per år för perioden 2023-2035, är satt för att styra kommunens investeringsnivå för samma period. Det här innebär att årsresultaten kommer att variera mellan åren.

Utmaningen för planeringsperioden 2026-2029, men även perioden 2030-2035 som är kopplad till de finansiella målen, blir att anpassa verksamheten så att de finansiella målen uppnås för perioden 2023-2035. I denna budget aviseras att demografiska justeringar måste genomföras för utbildningsverksamheten med ytterligare 4 mnkr för åren 2030-2031 och för äldreomsorg med ytterligare 4 mnkr för samma period.

Utifrån budget och plan 2026–2029 samt övergripande målsättning för perioden fram till år 2035, kommer de finansiella målen för resultatet att uppnås vilket kommer att kräva ytterligare driftsänkningar. Ytterligare en viktig förutsättning, som påverkar resultatet indirekt, är att investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till maximalt 55 mnkr som genomsnitt (exklusive taxefinansierad verksamhet).

Med det finansiella målet att resultatet ska uppgå till 12 mnkr som genomsnitt omhändertags även 2024 års underskott på 17,5 mnkr vilket är ett krav utifrån kommunallagen.

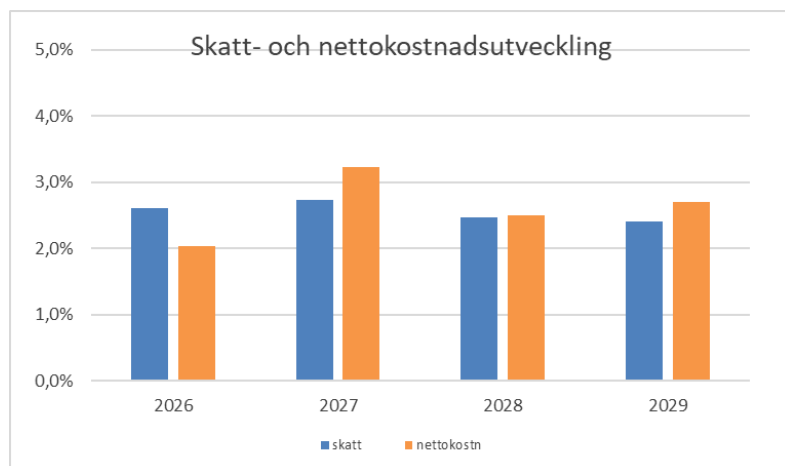

I underlaget för budget 2026 och plan 2027-2030 ingår en oförändrad skattesats med 22,91 procent.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Kommunens skatteintäkter inklusive kommunalekonomisk utjämning beräknas öka med mellan 2,4 och 2,7 procent per år under åren 2026-2029. Den varierande ökningstakten beror på befolknings- och skatteunderlagsökning. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att nettokostnaderna inte ökar mer än skatteintäkterna. Följande diagram visar förändringen varje år av nettokostnaden respektive skatteintäkter.

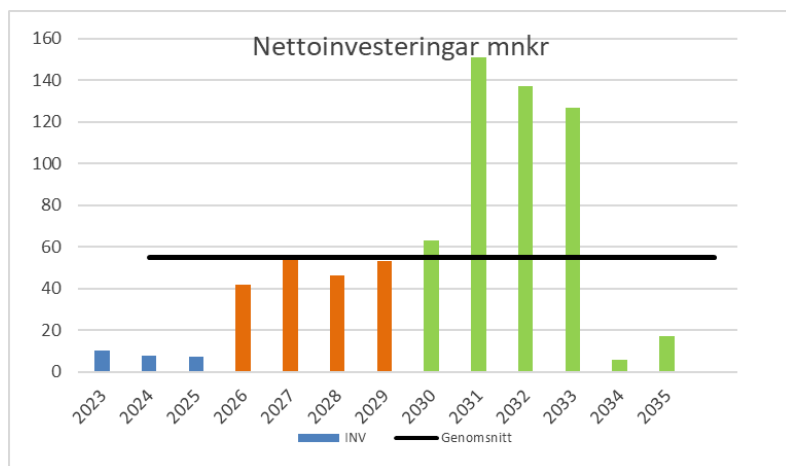
År 2026 ökar skatteintäkterna mer än nettokostnaderna, men från och med 2027 är ökningsnivå för nettokostnaderna högre än ökningstakten för skatteintäkterna. Det är viktigt att bevaka så att inte nettokostnaderna fortsätter att öka mer än skatteintäkterna åren därefter och nödvändigheten av att sänka nettodriftkostnaderna/höja skatten.

Investeringsnivån

Nedanstående diagram visar en genomsnittlig investeringsnivå på 55 mnkr för perioden 2023–2035 (exklusive investeringar för taxefinansierad verksamhet). Det är en möjlig nivå förutsatt att resultatmålet uppnås. Investeringsnivå för perioden 2023–2035 innebär att soliditeten för samma period kommer att uppgå till som genomsnitt 34 procent, vilket är i nivå med det finansiella målet.

Nedanstående diagram ger en bild av investeringsnivåerna fram till år 2035. De finansiella målen möjliggör en investeringsnivå på i genomsnitt 55 mnkr/år och i och med att investeringsnivån är högre under åren 2029-2033 måste investeringsnivån därefter ligga på en lägre nivå för att kommunens grundekonomi kan bibehållas på en godtagbar nivå. I denna beskrivning ingår investeringsobjekt som kommer att föregås av en förstudie vilket innebär att beloppen per år kan komma att ändras men den genomsnittliga nivån får inte överskrida 55 mnkr/år.

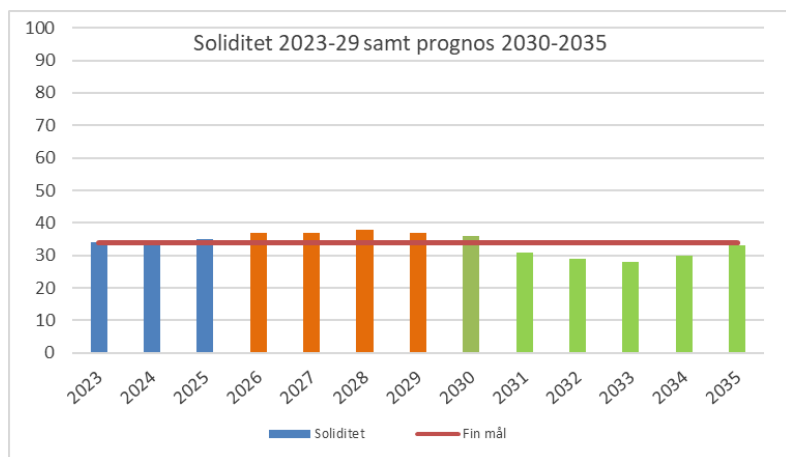
Kapacitet

Soliditet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av soliditeten.

Soliditeten är ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme, som visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsatt är kommunen.

Två faktorer påverkar soliditetens utveckling: dels det årliga resultatet, dels värdet av tillgångarna. För en oförändrad soliditet måste det egna kapitalet öka i samma takt som tillgångarnas värde.

Det andra finansiella målet, att kommunens soliditet ska uppgå till i genomsnitt minst 34 procent per år exklusive pensionsåtaganden, uppnås för perioden 2023–2035 förutsatt att investeringsnivån under perioden inte ligger över 55 mnkr (exklusive taxefinansierade investeringar) per år i genomsnitt samt att resultatmålet 12 mnkr uppnås.

Skuldsättning

Under nuvarande förutsättningar och under förutsättning att de finansiella målen uppnås, kommer kommunens lånebehov under perioden 2023–2029 att uppgå till cirka 70 mnkr och den totala låneskulden beräknas till ca 100 mnkr per 2029-12-31. Lånebehovet är en följd av investeringsnivåerna och utgör inget problem så länge de finansiella målen uppnås.

Risk

Likviditet

Kassalikviditet är ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen. I ett vinstdrivande företag bör den uppgå till minst 100 procent av de kortfristiga skulderna, men för kommuner brukar den röra sig runt 70–80 procent. För Färgelanda kommun ligger kassalikviditeten under hela perioden högt speciellt om man även räknar in den outnyttjade checkräkningskrediten på upptill 12 mnkr, en kassalikviditet på 50-80% är tillräcklig för kommunen. Kommunen har därmed en god likviditet, och har dessutom bra möjligheter att förstärka den ytterligare om det skulle behövas.

Finansiell risk

Kommunen har en låg skuldsättning om inte leasingsskulden för äldreboendet Håvesten beaktas men med denna leasingsskuld är låneskulden hög. De lån som finns i dag är bundna på olika ränteförfall och därmed bedöms ränterisken som låg.

Kommande investeringar kommer att kräva nyupplåning vilket är möjligt att göra under förutsättning att de finansiella målen uppnås. Även om nya lån upptas de kommande åren innebär detta i kombination med den outnyttjade checkräkningskrediten att den finansiella risken är hanterbar.

Pensionsåtagande

Pensionskostnaden beräknas till 33 mnkr per år 2026 till 2029. Den totala pensionsskulden beräknas minska från 139 mnkr år 2025 till 121 mnkr år 2029. Denna skuld är beaktad vid antagande av de finansiella målen och skulden kommer att hanteras förutsatt att de finansiella målen uppnås.

Befolkningsförändring

De skatteintäkter som ingår i budgeten har beräknats utifrån förutsättningen att invånarantalet under perioden 2026–2029 kommer att sjunka med ca 220 personer enligt kommunens befolkningsprognos.

Ett minskat invånarantal innebär sänkta skatteintäkter, men samtidigt sänkta kostnader. Det finns dock inget direkt samband mellan sänkta skatteintäkter och sänkta kostnader, vilket innebär att de i budget och plan ingående kostnadsnivåerna löpande måste analyseras för att det inte ska uppkomma en ekonomisk obalans.

Kontroll

Balanskrav

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha en ekonomi i balans; bortsett från realisationsvinster måste intäkterna vara större än kostnaderna. Det krävs ett positivt resultat för att kunna säkra det egna kapitalet och bygga upp medel för reinvesteringar.

MRP 2026-2029 samt scenariot för perioden 2030-2035 baseras på de finansiella målen vilket innebär att balanskravet uppnås för åren 2026-2035.

Måluppfyllelse

Kommunens struktur för uppföljning av ekonomi och verksamhet måste förbättras utifrån de resultat som redovisades i bokslut 2024. MRP 2026-2029 ger förutsättningar för en god ekonomisk hushållning förutsatt att de finansiella målen uppfylls men kräver även en löpande dialog mellan kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Efter en översyn av de i budgeten ingående verksamhetsmålen finns även förutsättningar för ett effektivt arbete med uppföljning av målen.

Avslutande kommentarer

Budgeten för Färgelanda kommun är upprättad i enlighet med de riktlinjer som antagits för god ekonomisk hushållning. Kommunen beräknas för perioden 2023-2035 uppfylla de finansiella mål som är antagna för Färgelanda kommun. Detta innebär i sin tur att kommunen under dessa år också beräknas uppfylla balanskravet.

För att kunna uppfylla de finansiella målen krävs en god ekonomi- och verksamhetsstyrning med fokus på skatteintäkter, investeringsvolym, befolkningstillväxt, volymtillväxt samt kvalitetsnivåer inom verksamheterna.

Denna budget, som avser planeringsperioden 2026-2029, anger en tydlig och nödvändig inriktning för att anpassa kommunens driftkostnader efter tillgängliga ekonomiska resurser. I denna budget aviseras att demografiska justeringar måste genomföras för utbildningsverksamheten med ytterligare 4 mnkr för åren 2030-2031 och för äldreomsorg med ytterligare 4 mnkr för samma period. Det är nödvändigt att senast år 2029 påbörja arbetet med att ytterligare anpassa driftkostnaderna så att de bättre är i samklang med de tekniska ramarna enligt prispallsmodellen och därmed skatteutjämnningssystemet.

4 Budget 2026-2029

4.1 Övergripande effekt av "MRP 2026-2029" samt "inriktning 2030-2035"

Utbildningsnämnden

Förskolor

- Utgångspunkt: Förskolor på de tre orterna
Centrum

Här ska möjligheterna att bygga ut i Håvesten utredas. Denna förskola är geografiskt bra placerad och har idag en ekonomiskt effektiv verksamhet. En utbyggnad skulle innebära en lägre kostnad än att bygga en helt ny förskola. Det innebär också att Kyrkvägens förskola (två avdelningar) kan lämnas om Håvesten utökas.

Ödeborg

Här ska förstudie för ombyggnation av Ödeborgs skola inledas i syfte att inrymma både förskola och skola. Förstudien får utvisa vilken kapacitet som kommer att behövas för förskolan.

Högsäter

Här planeras underhåll av befintliga lokaler enligt underhållsplan. Utifrån nuvarande prognos bedöms fyra avdelningar var tillräcklig volym. Vid ökad efterfrågan kan lokaler i skolan nyttjas.

Grundskolor inklusive anpassad grundskola

- Utgångspunkt: Skolor på de tre orterna
Ödeborg

Här ska förstudie för ombyggnation av Ödeborgs skola inledas i syfte att inrymma både förskola och lågstadieskola. Det innebär en verksamhet för barn mellan 1 och 10 år inklusive fritidshem. Under renoveringstiden får verksamheten förläggas till andra skolor. Förstudien får visa vilka specialsalar som behöver finnas.

Högsäter

Underhåll av befintliga lokaler enligt underhållsplan.

Centrum

Här ska förstudie för en F-9 verksamhet inklusive anpassad grundskola inledas i syfte att skapa en sammanhållen verksamhet på Valboområdet. Under ombyggnationen behöver eleverna placeras vid andra enheter. När ombyggnationen är helt klar kan Höjdensskolan lämnas.

Sammanfattning av detta budgetförslag

- Förskolor i de tre orterna
- Skolor i de tre orterna
- Samlad F-9 verksamhet i centrum i Valboområdet

Verksamheten i centrum ska lokaliseras till Valboområdet. Det innebär att elever behöver placeras i andra skolor under ombyggnationen. Det kräver att övriga skollokaler har kapacitet och förutsättningar att ta emot ett ökat antal elever under byggtiden. Renoveringar behöver ske av de skolorna (främst Högsäter och Ödeborg) både i syfte att kunna ta emot elever från Valboområdet samt driva permanent verksamhet.

Fördelen är att verksamheten ska bedrivas på ett område där det redan idag bedrivs skola. Det innebär alltså att det inte uppstår tomma lokaler och detaljplanen visar redan på skolverksamhet.

Ytterligare en fördel är att när byggprocessen sker successivt kan förändrade förutsättningar få påverkan på de olika etapperna, det vill säga om elevantalet förändras markant jämfört med prognos så kan förändringar göras för att anpassa lokaler till behov.

Nackdelen är att driftskostnaden blir högre ju fler enheter som ska finnas i kommunen. Små enheter är mer sårbara verksamhetsmässigt och kvaliteten och arbetsmiljön kan påverkas. Det kan också finnas svårigheter att rekrytera personal med rätt behörighet till en liten enhet.

Förstudier får utvisa hur specialsalar, kost m.m. ska hanteras.

Socialnämnden

För att möta framtidens demografiska utmaningar, där en åldrande befolkning ställer ökade krav på kommunens omsorgstjänster ser förvaltningen en stor fördel med att det skapas ett trygghetsboende i Färgelanda tätort. Ett trygghetsboende skulle kunna senare lägga behovet av att flytta till särskilt boende.

En förstudie gällande Lillågårdens utformning bör ske skyndsamt där det även klargörs om lokalerna även fortsättningsvis ska innehålla korttidsverksamheten. I förstudien ska det också belysa hur minskningen med ca 23 % särskilda boendeplatser genom avvecklingen av Lillågårdens särskilda boende till 2027.

En risk som förvaltningen ser är att det även fortsättningsvis kommer att bedrivas äldreomsorg i tre hus vilket riskerar att ge fördyrade kostnader och att samlokaliseringseffekter uteblir.

Vidare ser förvaltningen ett stort behov av en om- och tillbyggnation av det befintliga LSS-boendet vid Soläng. Genom att investera i en sådan utbyggnad kan vi i större utsträckning möta efterfrågan på insatser inom kommunen och därmed minska behovet av externa placeringar, vilket innebär både en ekonomisk besparing och en kvalitetsförbättring för individen. Att kunna erbjuda insatser inom den egna kommunen stärker också den sociala sammanhållningen och ger brukarna en tryggare och mer sammanhållen livssituation.

4.2 Övergripande driftbudget 2026 med plan 2027-2029

DRIFTBUDGET (Tkr)

	BUDGET 2025	BUDGET 2026	PLAN 2027	PLAN 2028	PLAN 2029
Fullmäktige	1 277	1 292	1 327	1 362	1 399
Revision	603	711	728	745	763
Överförmyndare	861	1 013	1 037	1 062	1 087
Valnämnd	0	300	0	0	0
Bygg-och trafiknämnd	113	81	85	88	91
Kommunstyrelsen	87 572	89 231	95 416	98 854	96 701
Utbildningsnämnden	198 363	202 640	206 698	212 032	219 367
Socialnämnden	180 542	193 294	199 784	204 426	211 021
TOTALT NÄMNDER	469 331	488 563	505 076	518 570	530 429
FINANSFÖRVALTNING	-481 491	-506 552	-520 791	-534 927	-544 697
ÅRETS RESULTAT	12 160	17 990	15 715	16 357	14 268

Förändringar under planperioden 2026-2029

Sammanfattning av förändringar för respektive år i förhållande till år 2025 (tkr).

	2026	2027	2028	2029
<u>Kommunfullmäktige</u>				
• Justering teknisk ram *				
• Effektivisering	-33	-33	-33	-33
• Övrigt	540	240	240	240
<u>Kommunstyrelsen</u>				
• Justering teknisk ram *	3 189	2 415	2 913	147
• Effektivisering	-6 165	-8 940	-10 940	-12 440
• Övrigt	2 885	2 065	1 815	-185
<u>Utbildningsnämnden</u>				
• Justering teknisk ram *	3 412	1 350	1 372	1 835

• Effektivisering	-13 366	-14 028	-16 028	-16 028
• Övrigt	650	1 850	1 850	1 850
<u>Socialnämnden</u>				
• Justering teknisk ram *	5 663	7 132	9 014	10 224
• Effektivisering	-3 580	-3 855	-6 005	-6 145
• Övrigt				
Total effektivisering i förhållande till budget 2025	-23 144	-23 144	-25 144	-25 144
Totalt övrigt	4 075	4 455	4 205	2 205

* = Demografi, pris- och lönejustering

4.2.1 2026-2029 års uppdrag till nämnderna

Nämnd Tkr	Budget 2025	Förändring demografi, pris och avtal	Effektiviseringar	PRIO politiska beslut	Ramjustering	Budget 2026
KF	2 854	36	-33	540		3 397
Kommunstyrelse	87 572	3 189	-6 165	2 885	1 750	89 231
Utbildningsnämnd	198 363	3 412	-13 366		14 231	202 640
Socialnämnd	180 542	5 663	-3 580		10 669	193 294
Total	469 331	12 300	-23 144	3 425	26 650	488 562

Ovanstående sammanställning visar hur 2025 års budgetram har förändrats fram till budget 2026. Kolumnen "politiska beslut" kommenteras nedan. Kolumnen "Ramjustering" visar vilket belopp som verksamheten har blivit kompenserad för utifrån prognos för 2025 års verksamhet. Det är denna del av ramarna som på sikt måste minska ytterligare för att anpassa kostnaderna till skatteintäkterna. Kolumnen "effektiviseringar" är de åtgärder som har sänkt kolumnen "Ramjustering" i budget 2026.

Politiska uppdrag 2026-2029

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska under kommande år lägga fokus på att stödja nämnderna utefter deras behov.

Genom att samla all fastighetsförvaltning i en aktör så finns vinster att hämta inte minst på styrning och tjänstemannasidan, kommunstyrelsen ska snarast möjligt tillsätta en sådan utredning.

Styrelsen ska fortsatt jobba aktivt med att utveckla och stimulera utvecklingen av digitala system och arbetssätt för att på sikt ersätta humana resurser i kommunen. Om det ska ske i Dalandssamverkan eller annan konstellation får det fortsatta arbetet utvisa.

Förvaltningen ska hela tiden sträva åt att ha ett högt effektivitets tänk gällande processer samt lokalutnyttjande för att uppnå fullmäktiges prioriterade inriktning.

Styrelsen ska särskilt lägga fokus med ett investeringsanslag på våra badplatser och ställplatser för husbilar och liknande för att skapa trevliga miljöer för våra medborgare samt locka trevliga besökare till vår kommun och värna vårt näringsliv.

Vid renovering och nybyggnation ska klassisk arkitektur premieras gentemot progressiv modernistisk arkitektur. ”Inga Sosselådor”

Centralisering av förvaltningsverksamheten ska prioriteras högt för att frigöra medel till kärnverksamheten.

Styrelsen ska lägga fokus på kärnverksamheten. Vid prioriteringar i föreningsstödet ska stöd till barn och unga prioriteras samt föreningar som värnar den svenska kulturen och kulturarvet. Möjlighet till krav i stödet ska införas.

Tryggheten ska vara en hög prioritet. Kameror och trygghetsvårdlösning ska utredas, dessa ska kunna röra sig både i kommunens verksamhet och ute bland allmänheten.

För att skapa bra förutsättningar för kommunen ska man arbeta långsiktigt med att locka fler företag till Färgelanda. Genom att bedriva en aktiv affärsverksamhet ska man skapa förutsättningar för byggande både företagsetableringar samt nya boendemiljöer. Samt temporära kostnader under kommunens omställning.

Vi behöver ha en mer säsongsbaserad matsedel för att få en bra ekonomi. Vi ser att det behövs en matsedel i skolorna som gör det mer attraktivt för att alla barn ska äta. Svensk husmanskost ska premieras.

Styrelsen ska även ta fram en ny styrmodell för kommunen som är bättre anpassad för organisationen med nämnder och egna förvaltningar. Dessutom ska man genomföra en nollbasorganisering i samband med framtagandet. Detta arbete ska göras inför kommande mandatperiod.

Styrelsen ska även ta fram nya ägardirektiv för de kommunala bolagen.

Allmännyttan ska finnas representerad i de tre största tätorterna och ha ett sådant bestånd så att vakansgraden ska vara obefintlig. Styrelsen ska se till så detta efterlevs via ägardirektiv.

Styrelsen ska bedriva en positiv personalpolitik för att uppnå prioriteringar, exempelvis så krav på det svenska språket ställas vid anställning.

Styrelsen ska avveckla Ami och jobba mer mot civilsamhället och näringslivet

Uppdrag påbörja detaljplaneförändring Valbo skolan

Styrelsen ska tillse så att all konkurrerande verksamhet som bedrivs gentemot näringslivet avvecklas. Samt skapa ett mer cirkulärt upphandlingsklimat.

Under 2026 ska styrelsen genomföra en utredning för att se om överflyttning av ansvaret för snöröjningen har varit kostnadseffektiv. Beroende på utfall så ska vi räkna på en skattesänkning inför 2027.

För att uppnå prioritering om en familjevänlig kommun ska planer tas fram till 2035 för Hundra nya tomter.

Utbildningsnämnden

Skolan i Färgelanda ska präglas av kvalitet, ordning och kunskapsfokus. Vi ser behov av att det skall finnas skolor i både södra och norra kommundelen. Då skolorna är i behov av renovering av både inne och utemiljöer så ser vi detta som en hög prioritet för nämnden att jobba med.

För att stärka tryggheten på våra skolor så ska nämnden jobba med åtgärder för att öka tryggheten både fysiskt och psykiskt.

Ödeborg är en viktig del av kommunen för att locka nya barnfamiljer och det är av väsentlig betydelse att det finns 1-10 års verksamhet för att uppfylla vår prioritering om familjevänlig kommun.

Norra delen av kommunen är en geografiskt stor yta som vi också ser är av betydande vikt för kommunen. Det finns idag en kommunal samt en friskola. Den kommunala skolan är idag i så gott skick att vi ser möjligheten att vänta med betydande investeringar då denna skola och förskola har fått betydande investeringar under gångna åren. I centralorten Färgelanda finns idag tre skolor. Då barnen minskar i antal under kommande mandatperiod så avsätter vi investeringsmedel för att bygga en ny alternativt renovera på Lilla Valbo för att kunna gå till två skolor i tätorten. Håvesten är en fin förskola i tätorten och den behöver naturligtvis renoveras och utvecklas efter behov.

Pedagogisk omsorg är en viktig del för att skapa alternativ för barnen i kommunen. Denna verksamhet ska fortsatt värnas.

Förtydligande uppdrag till nämnden:

- Organisera verksamheten så att man snarast möjligt kan påbörja renovering/nybyggnation på lilla Valbo. För att kunna gå från tre skolor i tätorten till två i fas med barnafödandet.
- Påbörja renovering i Ödeborg.
- Satsa särskilt på utemiljö på våra förskolor och grundskolor ink, anpassad enligt beviljade investeringsmedel.
- Se över möjligheten att kunna bedriva musikskola samt andra fritidsaktiviteter för barn exempelvis ”motorgård”. Musikskolans verksamhet ska starta upp hösten 2026
- Vuxenutbildningen ska bedrivas utefter behov på arbetsmarknaden.
- Modersmålsundervisning ska bedrivas så effektivt som lagen tillåter.

Socialnämnden

Äldreomsorgen i Färgelanda ska vara av den bästa kvaliteten och ska bedrivas på ett sådant sätt så att det finns möjlighet till demensvård och annan adekvat omsorg som behövs för individen. Kraven från den åldrande befolkningen kommer att öka, därav ser vi behov av att införa fler alternativ i äldreomsorgen som behövs utöver hemtjänst och särskilt boende. Kommunens särskilda boenden som finns idag är av åldrande karaktär. Vid renovering/utbyggnad eller nybyggnation ska det fortfarande finnas äldreomsorg i norra och södra delen av kommunen så länge behovet finns.

Vi ser att investeringsmedel ska beviljas för att kunna genomföra en ombyggnation samt utbyggnation av Lillågården till ett seniorcenter för att stärka valfriheten och de framtida behoven i äldreomsorgen.

Personalen ska ha hög prioritet när man bedriver verksamheten samt att språkkrav ska införas vid samtliga nyanställningar.

Socialtjänsten ska bedriva sin verksamhet så att den stämmer överens med beprövad erfarenhet och gällande lagstiftning. Hemmaplanslösningar ska prioriteras inom nämndens alla områden då det är ekonomiskt fördelaktigt. Färgelanda sticker ut med sitt höga försörjningsstöd. Detta är en fråga som ska vara en stor prioritet för nämnden. Nämnden ska arbeta löpande och nytänkande för att öka effektiviteten.

För att trygga kompetensförsörjningen så ska nämnden jobba med att skapa bra förutsättningar för sin personal och öka självbestämmandet för personalen.

Förändrade driftramar 2026-2029

- Kommunfullmäktiges ram utökas 2026 med 300 tkr som följd av valår. Revisionens ram utökas med 100 tkr och anslag till överförmyndarverksamhet utökas med 140 tkr.
- Kommunstyrelsens ram justeras år 2026 med totalt -6 165 tkr vilket ökar till -12 440 tkr år 2029. Detta beror på flera faktorer:
 - Personalminskningar inom kommunledningskontoret avseende lednings- och stödfunktioner.
 - Översyn och reducering avseende övergripande system/förvaltningsstöd som en följd av IT-samverkan
 - Översyn och uppsägning av system och avtal inom kommunledningskontoret
 - Anslag till räddningstjänsten höjdes i budget 2025 och denna höjning kan nu tas bort (-3,0 mnkr).
 - En utredning ska göras under 2026 för att Valbohem AB och Kommunstyrelsens sektor Samhällsutveckling slås samman. Målsättningen ska vara att minska den gemensamma kostnaden med 3-4 mnkr. (sänkt driftbudget med -1,0 mnkr 2027 som ökar till -3 mnkr 2029)
 - Skogsförsäljning ska ske med minst 0,5 mnkr/år fr om 2026
 - AMI upphör 2026 (-1,9 mnkr 2026 som ökar till -3,6 mnkr 2027)
 - Anslag för KS ofördelade under KS politisk verksamhet sänks med 750 tkr till totalt 1 550 tkr.
 - 1,0 mnkr avsätts ur KS förfogandepost för förenings samt aktivitetsstöd för att möta individer i utanförskap, vägföreningar ska med omfattas. Kompensation för avveckling AMI.
- Kommunstyrelsens ram justeras år 2026 med totalt + 2 885 tkr vilket sjunker till -185 tkr år 2029 som följd av följande faktorer:

- En tillfällig kostnadsökning år 2026 avseende räddningstjänst Fyrbodol (0,3 mnkr).
 - Fr om år 2026 är det tillfört 3 mnkr per år för kostnader i samband med avyttring av lokaler. Om t ex en skola ska avyttras (säljas eller rivas) innebär det eventuellt kostnader för avskrivning av bokfört värde och ev rivningskostnader.
 - I samband med förväntat förändringsarbete avseende primärt fastighets- och lokalhanteringen, tillförs en funktion som utredare/strategisk partnering (1,0 mnkr) för att möjliggöra önskade omdaning och i syfte att minska konsultberoende.
 - För att kunna nå en acceptabel nivå i lokalförsörjningsarbetet prioriteras en funktion som lokalförsljningsstrateg (0,8 mnkr). En sådan funktion kan vara den som leder lokalförsörjningsarbetet på en övergripande nivå utifrån lokalförsörjningsplanen och håller denna plan uppdaterad.
 - Näringslivsstrateg samt näringsinsatser 0,25 mnkr fr om 2026
 - Översiktsplan 0,25 mnkr år 2026 och 2027.
 - Slopäad simskoleavgift (ökad kostnad 15 tkr år 2026)
 - Utökat anslag för utsmyckning av parker mm (0,25 mnkr)
 - Kommunen står inför flera utmaningar. Att attrahera, rekrytera och behålla kompetenta medarbetare kräver nytänkande och nya lösningar. Ekonomiska begränsningar innebär att kommunerna måste balansera resurser samtidigt som de upprätthåller kvaliteten på tjänster. Digitalisering är nödvändig för att effektivisera arbetet och möta medborgarnas förväntningar. Dessutom måste kommunerna följa globala trender och förändringar för att kunna planera långsiktigt och skapa hållbara lösningar som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara.
I arbetet med gemensam IT-organisation i Dalsland kommer det att förekomma puckelkostnader. Dessa puckelkostnader kan handla om externa resurser för att slå samman IT-miljöerna, införande av t ex Digital post (olika initiativ som kommer genom "Handslaget för välfärd/SKR"). Utökad kostnad med 1,5 mnkr för åren 2026-2028.
 - Anpassning av budgeterad nivå för kommunens IT-verksamhet. Tidigare år har denna verksamhet gått med underskott och därav en anpassning av budgeten med 1,0 mnkr till den nivå som tidigare har redovisats.
-
- Utbildningsnämndens ram justeras år 2026 med totalt –13 366 tkr (ökar till 26 mnkr år 2031 och till 30 mnkr år 2032). Detta beror på flera faktorer:
Utbildningsnämnden har för perioden identifierat ett antal åtgärdsområden i syfte att effektivisera verksamheterna utifrån ett ekonomiskt perspektiv. En ekonomisk helårseffekt uppnås först år 2026 förutsatt att intentionerna lyckas.
Med hänsyn till demografiska, ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar behöver en omställning av organisationen av verksamheterna säkerställas. Gruppstorlekarna behöver förändras för att skapa ekonomiska förutsättningar för verksamheterna. Detta påverkar i sin tur möjligheterna för rektorerna att driva verksamheter där förutsättningarna att nå målen ökar. En god arbetsmiljö behöver säkerställas både för barn, elever och personal. Stödverksamheterna samt flera pedagoger har delade tjänster mellan enheterna vilket upplevs ineffektivt och negativt ur ett arbetsmiljöperspektiv.

- Uppsägning av tjänster i förskola till följd av minskad volym - verkställs under hösten 2025 (5,3 mnkr).
 - Uppsägning av modul förskola - verkställs under hösten 2025 (0,6 mnkr).
 - Avslut av visstidstjänster där förutsättningar finns att lösa bemanningen på annat sätt eller där behovet upphört (1,1 mnkr).
 - Övertalighetsprocess - exempelvis upphörande av tjänster där behörigheter finns bland personal och förändrad tjänstgöring medför att vakanser inte behöver tillsättas (0,5 mnkr)
 - Verkställa beslut om organisation av fritidshemsverksamhet vid Valbo 4-6 och Höjdensskolan F-3 med innebörd att fritidshemsverksamhet erbjuds vid Höjdensskolan F-3 även för elever vid Valbo 4-6 (0,7 mnkr).
 - Utökat införande av B-form, det vill säga sammanslagning av grupper av elever från olika årskurser i syfte att skapa större klasser vilket innebär en effektivisering av personalresurser (1,2 mnkr).
 - Avsluta tjänst inom modersmål på grund av bristande underlag (0,3 mnkr).
 - Effektivisera administrativa processer och rutiner genom nya arbetssätt och arbetsformer (0,1 mnkr).
 - Beredning av nämndens beslut från november 2024 i syfte att utreda möjligheten att inför läsåret 2025/2026 flytta mellanstadiet från Ödeborg F-6 till Valbo 4-6. Detta innebär ökade gruppstorlekar på Valbo 4-6 samtidigt som organisationen på Ödeborg behöver effektiviseras utifrån elevantal (3,7 mnkr).
 - Minskad kostnad som följd av demografisk utveckling (2 mnkr fr om 2028)
 - Musikskolan startas upp 2026 (650 tkr år 2026 som ökar till 1850 tkr år 2027)
- Socialnämndens ram justeras år 2026 med totalt –3 580 tkr vilket ökar till –8 145 tkr år 2029. Detta beror på flera faktorer:

Socialnämnden har för perioden identifierat ett antal åtgärdsområden i syfte att effektivera verksamheterna utifrån ett ekonomiskt perspektiv. En ekonomisk helårseffekt uppnås först år 2026 förutsatt att intentionerna lyckas.
 - Övertidsersättningar: Sektorn ser att övertidsersättningarna ökat och behöver reduceras. Nya arbetsmetoder och kartläggning över bemanningsbehov samt scheman behöver göras (1,4 mnkr som ökar till 2,0 mnkr).
 - Köpta LSS-platser: Förvaltningen kommer arbeta aktivt för att möjliggöra hemtag av idag köpt plats inom LSS (1,2 mnkr).
 - Översyn av fordonsflotta (0,1 mnkr).
 - Inhyrd personal: Förvaltningen har sedan ett antal år ett visst beroende av konsulter i olika omfattning. En omställning är nödvändigt, tillika igångsatt, för att få en bredare kompetensbas i kommunens egen regi, vilket samtidigt behöver leda till lägre kostnader och ett minskat beroende av inhyrda konsulter och personal (0,5 mnkr).
 - Socialpsykiatri: I dagsläget ett antal köpta platser som är mer eller mindre statiska. Framåt ser förvaltningen att hemtag av idag köpt plats kan vara möjlig (0,4 mnkr).

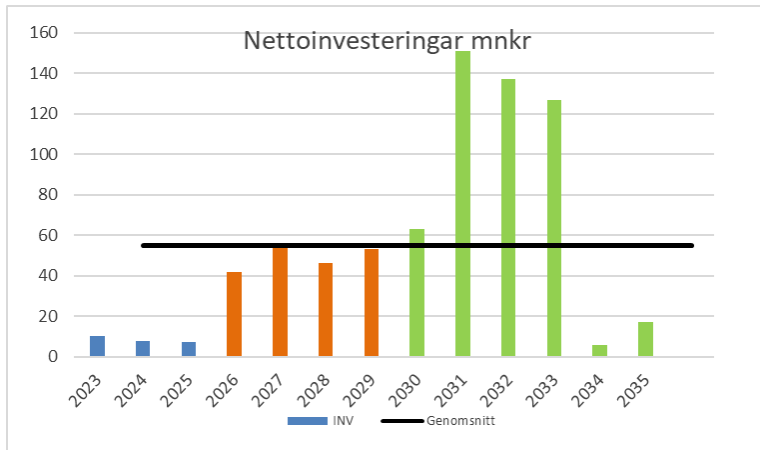
- Nya Socialtjänstlagen (SoL) som införs 1 juli 2025 kommer att påverka Socialnämndens verksamheter. Enligt nu gällande uppfattning kommer lagen vid ikraftträdandet ställa långtgående krav på insatser i ett tidigt skede och ett mer personcentrerat förhållningssätt, något som gäller samtliga verksamheter i sektorn. Detta görs inom befintlig ram.
- Lillågården anpassas till ett trygghetsboende som är tillgängligt 2028 vilket minskar driftkostnaderna (-2 mnkr fr om 2028)

4.3 Investeringar

4.3.1 Sammanfattande beskrivning

Investeringsnivåerna för perioden 2026-2029 är på en nivå, som tillsammans med planeringsperioden för åren 2030-2035, är möjliga att genomföra utifrån antagna finansiella mål. I samband med att MRP 2026-2029 antas av kommunfullmäktige, är dessa år direkt styrande för det långsiktiga arbetet. Åren 2030-2035 är mer osäkra i och med att de ligger längre fram i tiden men ytterst viktiga för planeringen i och med att det tar mellan 5-7 år att genomföra större investeringar i skolor mm.

Den genomsnittliga investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till 55 mnkr/år.

Nämnd/styrelse, tkr	Investerings-budget 2026	Investerings-budget 2027	Investerings-budget 2028	Investerings-budget 2029
Kommunstyrelse	40 380	53 330	44 885	51 870
-varav fastighetsinvesteringar	31 700	48 000	41 000	49 500
-varav grundram	4 180	5 330	3 885	2 370
-varav taxefinansierad	4 500			
Utbildningsnämnd, grundram	850	850	850	850
Socialnämnd, grundram	600	600	600	600
Summa årliga investeringar	41 830	54 780	46 335	53 320

Investeringsplaneringen med 10 års perspektiv kommer under kommande års budgetarbete med MRP

vara av ytterst stor vikt för att säkerställa genomförandet och arbetet med god ekonomisk hushållning.

För att säkerställa att nya investeringar görs vid rätt tidpunkt och på rätt plats, ska varje investering vara resultat av ett väl planlagt utredningsarbete (benämns förstudie), där berörda förvaltningar bidrar med sina perspektiv.

Den del i nedanstående tabell som benämns ”fastighetsinvesteringar” är investeringarna markerade med bokstäverna F, G, T samt O och har följande innebär:

Titel	Bokstav/färg	Beskrivning
Förstudie	F	Innan slutligt beslut sker om en investering ska göras krävs en förstudie. Förstudien ska ge svar på målbilden för investeringen, investeringens storlek och dess drifteffekter. Förstudien ska samla in information, åsikter och bedömningar i samråd med berörda verksamheter och förvaltningar.
Genomförande	G	Markerar tidsperioden för att genomföra byggnationen.
Tillträde	T	Markerar när lokalen/anläggningen är tillgänglig för verksamheten.
Omstrukturering	O	Där befintlig verksamhet kommer att avvecklas, eller redan är avvecklad, behöver det genomföras en utredning om lämpligt fortsatt förfarande för fastigheten. Det behöver utredas om byggnaden är lämplig att användas för annat ändamål än tidigare verksamhet, om byggnadens tekniska status tillåter det. Det finns även behov av att utreda om försäljning av fastigheten är ett lämpligt alternativ.

Kategori	Projektnummer	Objekt	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1. Förskolor	Projekt 1.1	Kyrkvägens förskola							O				
	Projekt 1.2	Håvestens förskola					F	O	T				
	Projekt 1.3	Högsäters förskola	F	T									
	Projekt 1.4	Ödeborgs förskola			O								
	Projekt 1.5	Ödeborgs förskola modul	O										
	Projekt 1.6	Stigens förskola		O									
	Projekt 1.7	Höjdens förskola		O									
	Projekt 1.8	Håvestens fsk tillbyggnad				F	F	G	G	T			
	Projekt 1.9	1920 skola Ödeborg renovering	F	G	T								
	Projekt 2.0	Ödeborgs skola 1980 till fsk	F	G	T								
2. Grundskolor	Projekt 2.1	Höjdens skola F-3							O				
	Projekt 2.2	Högsäter skola F-6	F	G	T								
	Projekt 2.3	Ödeborgs skola F-6	O										
	Projekt 2.4	Ödeborgs skola 1997 F-3	F	G	T								
	Projekt 2.5	Sporthall						F	G	T			
	Projekt 2.6	NY SKOLA f-6			F	F	G	G	T				
	Projekt 2.7	Valboskolan 4-9							O				
	Projekt 2.8	NY SKOLA 7-9			F			F	G	G	T		
3. Särskilt boende	Projekt 3.1	Lillågården		F	F	G	G	G	T				
	Projekt 3.2	Solgården											O
	Projekt 3.3	Håvestensgården											O
	Projekt 3.4	Furåsen Nytt SÄBO		F		F			G	G	T		
4. LSS-Boende	Projekt 4.1	Soläng Hedekasvägen (Regnbågen)		F	G	T							
	Projekt 4.2	Renvägen 11											
	Projekt 4.3	Soläng tillbyggnad		F	G	T							
	Projekt 4.3	Soläng tillbyggnad		F	G	T							
5. Förvaltningslokaler	Projekt 5.1	Kommunhuset											
	Projekt 5.2	Centrumhuset											
	Projekt 5.3	Kyrkskolan							O				
	Projekt 5.4	Nytt kommunhus										F	G
6. Brandstationer	Projekt 6.1	Färgelanda brandstation											
	Projekt 6.2	Högsäter brandstation											

Förstudien ska belysa ekonomiska, kvalitativa aspekter samt lokalisering. Efter att förstudien har utförts ska den antas av kommunstyrelsen och därefter kan investeringen påbörjas.

Investeringsnivåerna för perioden 2026-2029 är på en nivå, som tillsammans med planeringsperioden

för åren 2030-2035, är möjliga att genomföra utifrån antagna finansiella mål.

Den genomsnittliga investeringsnivån för åren 2023-2035 uppgår till 55 mnkr/år.

4.3.2 Kommentarer till investeringsplanen exkl fastighetsinvesteringar

- Kommunstyrelsen:
 - Grundram: Maskiner och arbetsredskap som (0,6 mnkr/år) för kommunens skötsel behöver förnyas då den befintliga utrustningen är gammal och årligen genererar reparationskostnader. Avsaknad av adekvat utrustning skulle innebära att externa tjänsteleverantörer behöver anlitas vilket ger högre driftkostnader.
 - Grundram: Köksutrustningen (0,8 –0,6 mnkr per år under perioden) som finns i våra kök genererar service- och reparationskostnader samt vissa kök har bristande ergonomiska förutsättningar. För att minska kostnaderna finns det behov av att förnya utrustningen.
 - Grundram: Kommunövergripande IT-investeringar (år 2026 1,5 mnkr, år 2027 1,0 mnkr, år 2028 2,0 mnkr)
 - Utifrån nya lagkrav i renhållnings lagstiftningen från och med 2027 krävs det en investering i kärl med två fack och påhängningskärl (4,5 mnkr år 2026).
 - Investeringsanslag (3,5 mnkr/år) för befintliga lokaler fram till dess att de omstruktureras i enlighet med investeringsplanen.
 - Investeringsanslag (0,5 mnkr år 2026 och 2027) avseende bad och friluftsverksamhet
- Utbildningsnämnden:
 - Grundinvesteringar för verksamheten
- Socialnämnden:
 - Grundinvesteringar för verksamheten

4.3.3 Kommentarer till investeringsplanen för fastighetsinvesteringar

- Övergripande Investeringar
 - Stora investeringar genererar stora kapitalkostnader vilket måste beaktas då kommunens totala ekonomi hanteras. Detta är av yttersta vikt att det följs och läggs stor vikt på vid varje förstudie.
- Kommunstyrelsen:
 - Idag har kommunen handläggarpersonal och liknande i kommunhuset, Centrumhuset och Furåsen. I Furåsen inryms även kommunens utbildnings- och sessionssal. Alla lokalerna är bristfälliga. Kommunhuset och Furåsen är gamla och har eftersatt underhåll samt en låg funktionalitet, vilken behöver åtgärdas. Centrumhuset är betydligt nyare och är tekniskt fungerande, men brister i ändamålsenlighet då den till exempel saknar en reception för en trygg och säker offentlig arbetsplats
 - Centralisering av förvaltningsverksamheten ska göras med strikt ekonomiskt tänk inom befintliga lokaler, ny lokal ska endast byggas om det genererar en lägre kostnad per kvm.

- Utbildningsnämnden:
Förskola

Sammanfattning:

- Antalet födda barn har minskat och är ca 50 per år under planeringsperioden. Exklusive eventuell inflyttning. Det betyder att för förskolans del har nedgången i födelsetalen redan inträffat.
- Förskolan gör omställningar för att anpassa verksamheten och en minskning med ca 10 tjänster görs från och med höstterminen 2025.
- Med hänsyn till att en hög andel av barnen i förskolorna har språkliga svårigheter har vid vakans av specialpedagog med ansvar att arbeta mot förskola en logoped istället anställts.
- Kommunen har fyra förskolor varav två är i de centrala delarna i Färgelanda. Dessutom finns det två fristående förskolor i kommunen samt en enskild pedagogisk omsorg. Utgångspunkten är att det inom perioden ska finnas tre kommunala förskolor i kommunen.
- Skollagens bestämmelse innebär att det är vårdnadshavarna som väljer verksamhet, det kan hemkommunen inte säga nej till. Ersättningen följer barnet till den valda verksamheten.

År 2025

- Uppsägning av modulen i Ödeborg har skett och den lämnas i september. Det innebär att från och med denna tidpunkt kommer det att bedrivas förskola i huvudbyggnaden med ca 40 barn. För närvarande finns det inte något barn i kö till förskolan.
- Förstudie inleds - nya förskolelokaler i Ödeborg
- Förstudie inleds – underhåll/renoveringar vid Högsäters förskola. Förstudien får bli att utvisa om investeringen skall genomföras 2026 eller efter 2030

År 2026

- Beslut om hantering av de lämnade förskolelokalerna i Stigen och Höjden. Stigen lämnades redan 2023 och Höjden lämnades delvis i januari 2024 och helt under hösten 2024.
- Iordningställande av nya förskolelokaler i Ödeborgs skola
- Renovering Högsäters förskola klar

År 2027

- Nuvarande förskolelokalen i Ödeborg lämnas
- Tillträde nya förskolelokaler i Ödeborgs skola.
- Förstudie tillbyggnad Håvestens förskola

År 2028

- Förstudie tillbyggnad Håvestens förskola År 2031

År 2029

- Genomförande tillbyggnad Håvestens förskola.
- Förstudie huvudbyggnad Håvestens förskola

År 2030

- Genomförande av tillbyggnad Håvestens förskola.
- Genomförande ombyggnation Håvestens förskola

År 2031

- Tillträde ny förskola Håvesten .
- Kyrkvägens förskola lämnas.

Grundskola och fritidshem**Sammanfattning:**

Under planperioden kommer det minskade antalet elever i kommunen att få konsekvenser för grundskola och fritidshem. Omställningsprocessen måste påbörjas för att få en kvalitativ och ekonomiskt effektiv verksamhet.

Budgetförslaget innebär att F-9 verksamhet ska bedrivas på Valbo-området. I och med att verksamhet bedrivs där idag måste förstudien visa hur evakuering ska ske och vilka alternativa undervisningslokaler som ska användas under byggnationen. Planeringen är därför preliminär och beroende på vilka beslut som behöver fattas under genomförandetiden.

År 2025

- Beredning av ärende vilket innebär att 4-6 vid Ödeborgs skola lämnas och eleverna flyttas till Valbo 4-6 vilket får till följd att enheten inte ska vara en F-6 skola.
- Förstudie Ödeborgs skola F-3
- Förstudie renovering/underhåll av Högsäters skola

År 2026

- Förstudie ny/renovering F-6 skola samt förstudie ny/renovering 7-9 skola.
- Förstudierna ska samordnas för att få en helhetsbild
- Förstudie gällande fritidsgård ska göras i samband med F-6 skola
- Genomförande åtgärder Högsäter F-6.
- Genomförande åtgärder Ödeborgs skola

År 2027

- Förstudie ny/renovering F-6 skola.
- Renoveringsåtgärder Högsäter F-6 klara.
- Renoveringsåtgärder F-3 Ödeborg klara – tillträde till skolan för F-3

År 2028-2029

- Byggnation ny/renovering F-6 skola.

År 2030

- Förstudie Sporthall
- Byggnation F-6 skola
- Byggnation ny/renovering 7-9 skola.

År 2031

- Ombyggnation Sporthall
- Höjdensskolan F-3 lämnas
- Valboskolan 4-9 lämnas.
- Byggnation/Renovering ny 7-9 skola
- Ny F-6 skola tillgänglig – oklart i dagsläget för vilka elever undervisning ska organiseras där

År 2032

- Sporthall tillträde
- Byggnation ny/renovering 7-9 skola

År 2033

- Tillträde ny 7-9 skola

Anpassad grundskola

Sammanfattning:

Anpassad grundskola tar emot elever i årskurs 1-9. För de elever som har behov av fritidshemsverksamhet erbjuds även dessa i anslutning till skolan. Nämnden utför även verksamhet enligt LSS (korttidsstillsyn) för de elever som har behov av det på uppdrag av socialtjänsten.

Elever kan läsa ämnen eller ämnesområden beroende på funktionsnedsättningens omfattning. Om en elev har förutsättningar att läsa ämnen enligt grundskolans kursplan ska eleven göra det. Elever kan vara integrerade i en grundskoleenhet, men följa läroplanen för anpassad grundskola.

Verksamheten är lokaliserad i anslutning till Valbo 7-9.

År 2025

5 elever i årskurs 9 lämnar verksamheten och detta kommer att innebära att övervikten av eleverna är i de lägre åldrarna. Utifrån detta behöver lokalutnyttjande ses över.

År 2026-2030

Utgångspunkten är att verksamheten bedrivs i nuvarande lokaler. Detta gäller dock under förutsättning att elevantalet inte ökar markant.

År 2031-2033

Tillträde ny skola beroende på planering-förstudien får visa hur verksamheten ska hanteras.

• Socialnämnden:

Särskilt boende

Sammanfattning

Förslaget att skapa ett särskilt boende som även inrymmer hemtjänst och HSL-personal är en långsiktig lösning som kan bidra till effektivare planering och drift. Det kommer också förbättra arbetsmiljön och ge brukarna bättre vård och omsorg. Men byggandet eller omställningen till ett

sådant boende innebär en betydande investering, både ekonomiskt och organisatoriskt. Det krävs noggranna kalkyler för att säkerställa att besparingarna överväger de initiala kostnaderna

År 2026

- Förstudie nytt särskilt boende samt kommunens behov av förvaltningslokaler. Denna förstudie görs samtidigt med förstudien för Lillegården. Denna samordning görs för att erhålla en bättre totalbild över äldreomsorgen. "Lillegården ska prioriteras"

År 2027-2030

- Förstudie nytt särskilt boende.
- Förstudier Lillågården
- Byggnation trygghetsboende Lillågården

År 2031

- Byggnation nytt särskilt boende.
- Tillträde Lillågården

År 2032

- Byggnation nytt särskilt boende.

År 2033

- Tillträde nytt särskilt boende.

År 2035

- Avveckling Håvestesgården
- Förstudie Solgården Boende

LSS-boende

Sammanfattning

Kommunens boende vid Soläng, § 9:9 LSS har ett stort underhållsbehov. Lägenheterna är idag utrustade med 2 kokplattor och liten kyl med frysack sedan det byggdes 1994. Detta innebär att våra brukare inte har möjlighet att laga mat i sina lägenheter och där igenom blir det väldigt svårt att göra våra brukare självständiga som är målet med insatsen och LSS-lagen.

År 2026

- Förstudie Soläng

År 2027

- Renovering och till byggnation Soläng.

År 2028

- Tillträde Soläng

4.4 Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Verksamhetens nettokostnader I	-483 593	-492 864	-508 788	-521 004	-535 513
varav avskrivningar	-12 760	-11 541	-12 400	-14 259	-10 258
Skatteintäkter, gen statsbidrag och utjämning	499 203	511 834	525 858	539 316	552 410
Finansiella intäkter	550	1 650	1 650	1 650	1 650
Finansiella kostnader	- 4 000	-2 630	-3 005	-3 605	-4 280
Årets resultat	12 160	17 990	15 715	16 357	14 267

4.5 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Budget 2028	Budget 2029
Löpande verksamhet					
Årets resultat	12 160	17 990	15 715	16 357	14 267
Avskrivningar	12 760	11 541	12 400	14 259	10 258
Ökning av kortfristiga skulder					
Ökning långfristiga skulder					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	24 920	29 531	28 115	30 616	24 525
Investeringsverksamhet					
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	-22 910	-41 830	-54 780	-46 335	-53 320
Försäljning av materiella anläggningstillgångar					
Förvärv av finansiella tillgångar					
Avyttring av finansiella tillgångar					
Ökning kortfristiga fordringar					
Minskning långfristiga skulder					
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-22 910	-41 830	-54 780	-46 335	-53 320
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån	0	0	25 000	15 000	30 000
Amortering av skuld					
Medel från finansieringsverksamheten	0	0	25 000	15 000	30 000
Årets kassaflöde					

Likvida medel vid årets början	35 002	37 012	24 713	23 048	22 329
Likvida medel vid årets slut	37 012	24 713	23 048	22 329	23 535
Förändring av likvida medel	2 010	-12 299	-1 665	-719	1 205

Protokollsanteckning till förhandling om MRP 2025-2027

Vi kräver handlingskraft för att säkerställa en trygg och hållbar arbetsmiljö för kommunens medarbetare. Personalen ska inte bara ses som en kostnad!

Det är av största vikt att vi har friska och ändamålsenliga lokaler som aktivt främjar en god arbetsmiljö för alla som arbetar och vistas i lokalerna och en stimulerande studiemiljö för våra elever. Lokalerna ska bidra till arbetsglädje och trivsel, vilket är en grund för effektivt och kvalitativt arbete.

En hållbar arbetsbelastning är en förutsättning för att medarbetarna ska kunna reflektera och återhämta sig, vilket i sin tur bidrar till en långsiktig hälsa och arbetsförmåga. Det måste finnas rimliga förutsättningar för återhämtning och tid för reflektion i arbetet.

Vad gör arbetsgivaren för att öka sin attraktivitet?

Kommunen måste vara en attraktiv arbetsgivare, särskilt med tanke på de ökande kompetenskrav som framtiden medför inom olika sektorer. Idag råder svårigheter att rekrytera inom flertalet olika tjänster, och det är angeläget att diskutera hur kommunen kan stärka sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Hur arbetar vi med alla behålla värdefull kompetens? Vi ser alldeles för lite satsningar på personal och friskfaktorer i förslaget till budget.

Vi lägger stor vikt vid att ha en frisk, kunnig och engagerad personalstyrka. Detta innefattar frågor om rättvisa löner, möjligheter till friskvård och kontinuerlig kompetensutveckling.

Slutligen måste chefer ha rimligt stora arbetsgrupper för att kunna vara närvarande och arbeta effektivt. Det är en nödvändighet för att de ska kunna möta de utmaningar kommunen står inför och för att säkerställa ett gott ledarskap.

Vi uppmanar att dessa punkter beaktas i det fortsatta budgetarbetet.

Fackförbund:

Färgelanda

Vision

Sveriges Lärare Färgelanda

Sveriges Skolledare Färgelanda

KS § 68

Dnr 2025/159

Godkännande av årsredovisning 2024 för Dalslands Miljö- och Energiförbund (DMEF) samt ställningstagande till ansvarsfrihet för enskilda förtroendevalda och ersättare

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Dalslands Miljö- och Energiförbund och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar för Färgelanda kommuns del direktionen för Dalslands Miljö- och Energiförbund och enskilda förtroendevalda och ersättare ansvarsfrihet för år 2024.

Jäv

Ordförande Ulla Börjesson (S) anmäler jäv och ersätts av Eva-Lena Johansson (S) i ärendet. Kerstin Fredriksson (S) tjänstgör som ordförande i ärendet.

Christoffer Wallin (SD) anmäler jäv. Sverigedemokraterna saknar fler tillgängliga ersättare.

Ärendebeskrivning

Förbundet redovisar ett resultat för 2024 på 56 tkr, vilket är 504 tkr bättre än budgeterat resultat. Det avsevärt bättre resultatet än budgeterad nivå beror bl a på tillgångarna i överskottsfonden blev cirka 250 tkr högre än budgeterad nivå. Det förbättrade resultatet beror även på en utbetalning från Energimyndigheten avseende 2023 års OH-kostnader som utbetalades 2024.

Av årsredovisningen framgår att av förbundets sex sex konkreta mål har tre av dessa mål inte uppnåtts. Orsaken till att två av målen ej uppnås kommenteras med resursbrist. För det tredje målet (mål nr 6 avseende kostnadstäckningsgrad för myndighetsutövningen) anges att orsaken till att detta mål inte uppnås var att timavgiften för 2024 var för låg i relation kostnaderna för myndighetsutövningen.

Revisorerna

- bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Förbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande

- bedömer att årets resultat är förenligt med direktionens mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2024 är uppfyllda.
- bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med direktionens övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2024 är delvis uppfyllda.
- bedömer att direktionen delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Revisionen tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-05-20

DMEF Bokslut 2024

Revisionsberättelse, daterad 2025-04-23

Granskning av årsredovisning 2024 PwC, (inkl. Granskning av god ekonomisk hushållning) daterad 2025-04-23.

Sändlista

Dalslands miljö-och energiförbund

Ekonomiavdelningen
Tf ekonomichef
Stefan Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-20
2025/159

Kommunstyrelsen

Godkännande av årsredovisning 2024 för Dalslands Miljö- och Energiförbund (DMEF) samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för förbundet

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisning 2024 för Dalslands Miljö- och Energiförbund och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar för Färgelanda kommuns del direktionen för Dalslands Miljö- och Energiförbund och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för år 2024.

Ärendebeskrivning

Förbundet redovisar ett resultat för 2024 på 56 tkr, vilket är 504 tkr bättre än budgeterat resultat. Det avsevärt bättre resultatet än budgeterad nivå beror bl a på tillgångarna i överskottsfonden blev cirka 250 tkr högre än budgeterad nivå. Det förbättrade resultatet beror även på en utbetalning från Energimyndigheten avseende 2023 års OH-kostnader som utbetalades 2024.

Av årsredovisningen framgår att av förbundets sex sex konkreta mål har tre av dessa mål inte uppnåtts. Orsaken till att två av målen ej uppnås kommenteras med resursbrist. För det tredje målet (mål nr 6 avseende kostnadstäckningsgrad för myndighetsutövningen) anges att orsaken till att detta mål inte uppnås var att timavgiften för 2024 var för låg i relation kostnaderna för myndighetsutövningen.

Revisorerna

- bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Förbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande
- bedömer att årets resultat är förenligt med direktionens mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2024 är uppfyllda.

- bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med direktionens övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2024 är delvis uppfyllda.
- bedömer att direktionen delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Revisionen tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-05-20

DMEF Bokslut 2024

Revisionsberättelse, daterad 2025-04-23

Granskning av årsredovisning 2024 PwC, (inkl. Granskning av god ekonomisk hushållning) daterad 2025-04-23.

Sändlista:

Dalslands miljö-och energiförbund

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024-12-31

Dalslands Miljö- och Energiförbund

Revisionsrapport
April 2025

*Projektledare
Caroline Löfstedt
Kvalitetssäkrare
Lars Dahlin*

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att direktionen ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Direktionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med medlemskommunernas fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av direktionen fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt "Syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har sakgranskats av economichef.

Om årsredovisning 2024

lakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av direktionen 2025-04-10. Direktionen har därmed överlämnat årsredovisningen till medlemskommunernas fullmäktige och revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för förbundets verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
- Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att direktionen sammantaget bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram.
- Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om förbundets finansiella stabilitet. Av flerårsöversikten framgår att soliditeten har *ökat* senaste åren. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 28,1 procent.
- Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 10,45 procent under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Direktionen har beslutat om finansiella mål och verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning.
- I förvaltningsberättelsen redovisas ett särskilt avsnitt benämnt "God ekonomisk hushållning".
- I årsbokslutet redovisas att båda finansiella målen är uppfyllda.
- I årsbokslutet redovisas att förbundet bedöms arbeta i enlighet med de övergripande målen för förbundet. Avseende de sex konkreta målen har tre av målen uppnåtts medan tre av målen inte har uppnåtts, som bland annat uppges bero på resursbrist. Sett till indikatorernas utfall för målen som inte uppnåtts, noterar vi att måluppfyllelsen landat mellan 70-85 procent. Därmed bedömer vi sammantaget att tre mål har uppnåtts och tre mål har delvis uppnåtts.
- Direktionen lämnar den sammanfattande bedömningen att förbundet uppfyller god ekonomisk hushållning.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- Balanskravsutredning redovisas som ett separat avsnitt i förvaltningsberättelsen..
- Förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat om 56 tkr för år 2024.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

- **Finansiella mål**

Ja, uppfyllt

Vår bedömning grundar sig på att båda finansiella målen uppnås.

- **Verksamhetsmål**

Delvis uppfyllt

Vår bedömning grundar sig på att av sex operativa mål uppnås tre mål och tre mål uppnås delvis.

2. Revisionsfråga 2

Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- **Följsamhet till balanskravet**

Ja, uppfyllt

Vår bedömning grundar sig på att förbundet redovisar ett positivt balanskravsresultat för 2024.

2025-04-23

Lars Dahlin

Uppdragsledare

Caroline Löfstedt

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av [klientens namn] enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Till kommunfullmäktige i
Dals-Eds, Bengtsfors,
Färgelandas och Melleruds
kommuner

Revisionsberättelse för år 2024

Vi har granskat verksamheten i Dalslands Miljö och Energiförbund under 2024. Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet.

Efter genomförd granskning av 2024 års verksamhet framför vi följande:

- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Förbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- Vi bedömer att årets resultat är förenligt med direktionens mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målen för 2024 är uppfyllda.
- Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med direktionens övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2024 är delvis uppfyllda.
- Vi bedömer att direktionen delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Mellerud 2025-04-23

Katarina Norgren
Mellerud

Pia Axelsson
Dals-Ed

Johan Lorentzon
Mellerud

Ann-Britt Dahl
Färgelanda

Johanna Nilsson
Bengtsfors

Deltagare

KATARINA NORGRÉN Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-23 15:25:18 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: KATARINA NORGRÉN

Katarina Norgren

Leveranskanal: E-post

PIA AXELSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-23 14:25:55 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Pia Axelsson

Pia Axelsson

Leveranskanal: E-post

JOHAN LORENTZON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-24 06:47:58 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: JOHAN INGEMAR
LORENTZON

Johan Lorentzon

Leveranskanal: E-post

ANN-BRITT DAHL Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-23 17:28:01 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANN-BRITT DAHL

Ann-Britt Dahl

Leveranskanal: E-post

JOHANNA NILSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-23 17:45:30 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: JOHANNA NILSSON

Johanna Nilsson

Leveranskanal: E-post

Sammanträdesdatum

2025-04-10

DMEF § 3

Dnr 2024/162.ADM

Helårsbokslut 2024

Direktionens beslut

Direktionen beslutar att fastställa årsredovisningen för år 2024. Miljönämnden har 2025-03-27 behandlat sin del i bokslutet.

Årsbokslut överlämnas till revisorerna för granskning.

Direktionen uppdrar till förbundschefen att i särskild skrivelse överlämna frågan om beviljande av ansvarsfrihet för år 2024 till medlemskommunerna.

Sammanfattning av bokslut 2024

Bokslut 2024 för Dalarnas miljö- och energiförbund är framtaget av förbundschef/miljö- och energichef i samarbete med ekonomienheten i Melleruds kommun.

Förbundet uppvisar ett positivt nettoresultat motsvarande 56 000 kr för 2024. Det bör noteras att det positiva resultatet beror på framförallt följande faktorer:

- Ianspråktagande av överskottsfond för kompensation av ökade pensionskostnader (ca 800 000 kr)
- Ersättning från Energimyndigheten för OH-kostnader för den extra energi- och klimatrådgivningen under 2023 (ca 330 000 kr)

De finansiella målen (soliditet och likviditet) är uppfyllda avseende 2024.

Beredning:

Presidium 2025-03-24

Förbundschefens tjänsteskrivelse

Dalslands Miljö
& Energiförbund

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL 5

Sammanträdesdatum

2025-04-10

Forts § 3

Beslutsgång:

Ordföranden Per-Erik Norlin (S) frågar på förslaget och finner att direktionen bifaller detta.

Bilaga: Bokslut 2024 för Dalslands miljö- och energiförbund med tillhörande bilagor 1 och 2.

Expedieras:

KF Bengtsfors kommun

KF Dals-Eds kommun

KF Färgelanda kommun

KF Melleruds kommun

KS § 69

Dnr 2025/181

Godkännande av årsredovisning 2024 för Fyrbodals kommunalförbund samt ställningstagande till ansvarsfrihet för direktionen och de enskilda förtroendevalda

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för 2024 för Fyrbodals kommunalförbund och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar förbundsdirektionen för Fyrbodals kommunalförbund samt de enskilda förtroendevalda i detta organ ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet.

Jäv

Ordförande Ulla Börjesson (S) anmäler jäv och ersätts av Eva-Lena Johansson (S) i ärendet. Kerstin Fredriksson (S) tjänstgör som ordförande i ärendet.

Christoffer Wallin (SD) anmäler jäv. Sverigedemokraterna saknar fler tillgängliga ersättare.

Ärendebeskrivning

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund har överlämnat en årsredovisning jämte revisionsberättelse för 2024.

Omsättningen uppgick till 61,3 mkr (50 mkr) varav basverksamheten omsätter 10,4 mkr (10,4 mkr). Intäkter utöver medlemsavgiften från kommunerna kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen och staten.

Årets resultat uppgick till -1,8 mkr, jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Det negativa resultatet beror på största del på nedskrivning av aktieinnehavet i Innovatum.

Eget kapital uppgick till 4,4 mkr (6,2 mkr). Förbundet uppfyller ett av tre finansiella mål. Förbundet når inte målet om en budget i balans, vilket till största del beror på nedskrivning av aktieinnehav i Innovatum. Målet om en långsiktig stabil soliditetsnivå nås inte heller. Soliditeten uppgick i bokslutet till 7% (8%), vilket är en minskning från 2023 med 1 %. Förbundet har tre insatsområde för regional utveckling med utvecklingsområden med åtta delmål för 2024 som enligt redovisning följer plan.

Revisionen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och direktionens interna kontroll varit tillräcklig. Revisionen anser direktionen har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men kan inte uttala sig om direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med förbundsordningen § 3. Resultatet enligt

årsredovisningen är i stort sett förenligt med finansiella mål och verksamhetsmål.

Revisorerna tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-21

Årsredovisning, dat 2025-04-23

Beslut Fyrbodals kommun, dat 2025-04-23 §46

Revisionsberättelse, dat 2025-04-29

Yttrande över årsredovisning, dat 2025-04-28

God ekonomisk hushållning, dat 2025-04-07

Sändlista

Fyrbodals kommunalförbund

Ekonomiavdelningen
Tf ekonomichef
Stefan Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-30
2025/181

Kommunstyrelsen

Godkännande av Fyrbodals kommunalförbunds årsredovisning 2024 och ställningstagande till ansvarsfrihet till enskilda ledamöter och ersättare

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för 2024 för Fyrbodals kommunalförbund och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar förbundsdirektionen för Fyrbodals kommunalförbund samt de enskilda förtroendevalda i detta organ ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet.

Ärendebeskrivning

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund har överlämnat en årsredovisning jämte revisionsberättelse för 2024.

Omsättningen uppgick till 61,3 mkr (50 mkr) varav basverksamheten omsätter 10,4 mkr (10,4 mkr). Intäkter utöver medlemsavgiften från kommunerna kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen och staten.

Årets resultat uppgick till -1,8 mkr, jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Det negativa resultatet beror på största del på nedskrivning av aktieinnehavet i Innovatum.

Eget kapital uppgick till 4,4 mkr (6,2 mkr). Förbundet uppfyller ett av tre finansiella mål. Förbundet når inte målet om en budget i balans, vilket till största del beror på nedskrivning av aktieinnehav i Innovatum. Målet om en långsiktig stabil soliditetsnivå nås inte heller. Soliditeten uppgick i bokslutet till 7% (8%), vilket är en minskning från 2023 med 1 %. Förbundet har tre insatsområde för regional utveckling med utvecklingsområden med åtta delmål för 2024 som enligt redovisning följer plan.

Revisionen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och direktionens interna kontroll varit tillräcklig. Revisionen anser direktionen har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men kan inte uttala sig om direktionen har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med förbundsordningen § 3. Resultatet enligt årsredovisningen är i stort sett förenligt med finansiella mål och verksamhetsmål.

Revisorerna tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-05-21

Årsredovisning, dat 2025-04-23

Beslut Fyrbodal, dat 2025-04-23 §46

Revisionsberättelse, dat 2025-04-29

Yttrande över årsredovisning, dat 2025-04-28

God ekonomisk hushållning, dat 2025-04-07

Sändlista:

Fyrbodals kommunalförbund

Till

Direktionen
Fullmäktige i repskrive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som vi anser tillräcklig för att ge grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ändamålet med Fyrbodals kommunalförbund är att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodalsregionen och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Uppfyllandet av ändamål och syfte sker genom samverkan mellan medlemskommunerna. Vi ser med oro en utveckling i kommunalförbundet som försvagar denna samverkan och därmed försämrar förutsättningarna för att uppfylla ändamålet och syftet.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi kan inte uttala oss om direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med förbundsordningen § 3.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i stort sett är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige godkänner förbundets årsredovisning för 2024

Vi återopar bifogade rapporter

I kommuner och datum enligt nedan med digital signatur

Gunnar Lidell
Vänersborgs kommun

Peter Winberg
Tanums kommun

Pia Axelsson
Dals-Eds kommun

Gert-Inge Andersson
Trollhättans kommun

Håkan Axelsson
Sotenäs kommun

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

- PwC Yttrande från sakkunnigt biträde
- PwC Granskning av god ekonomiskt hushållning

Deltagare

FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND 222000-1776 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-29 13:50:24 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Rune Gert-Inge Andersson

Gert-Inge Andersson

Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 03:27:52 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Pia Axelsson

Pia Axelsson

Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-30 08:03:23 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: HÅKAN AXELSSON

Håkan Axelsson

Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-29 14:25:37 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Leif Gunnar Lidell

Gunnar Lidell

Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Signerat med Svenskt BankID

2025-04-29 12:54:38 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: PETER VINBERG

Peter Winberg

Förtroendevald revisor

Leveranskanal: E-post

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024-12-31

Fyrbodals Kommunalförbund

Revisionsrapport
April 2025

*Viktor Prytz
Henric Eliasson*

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Direktionen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt "Syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Om årsredovisning 2024

lakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av direktionen 2025-04-23. Direktionen förväntas därmed överlämna årsredovisningen till medlemskommunernas fullmäktige samt revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april). I förbundsordningen anges ”Förbundsdirektionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret”. Upprättandet av årsredovisningen har därmed inte skett i tid enligt förbundsordningen.
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för kommunens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
 - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att direktionen sammantaget *inte* bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram. Underskotten uppgår till -1,7 mnkr.
 - Den innehåller en investeringsredovisning. Av denna framgår att direktionen sammantaget bedrivit verksamheten inom tilldelad investeringsram.
 - Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om förbundets finansiella stabilitet. I jämförelse med år 2023 har soliditeten minskat. Soliditet (inklusive pensionsåtagande) per 2024-12-31 uppgår till 7 procent.
 - Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 5,23 procent under året. Här lämnas även information hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Av direktionens verksamhetsplan för 2024-2026 framgår att följande övergripande mål formulerats för verksamheten:
 - En god och hållbar regional utveckling som bidrar till det goda livet.
 - En god och hållbar kompetensförsörjning som bidrar till det goda livet.
 - En god och hållbar välfärdsutveckling som bidrar till det goda livet.
- Av verksamhetsplanen framgår att de övergripande målen har delmål för att mäta måluppfyllelsen. Av årsredovisningen för 2024 framgår att samtliga delmål bedöms som uppnådda. Granskningen noterar att ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen av de övergripande målen görs i årsredovisningen för 2024.
- Av direktionens verksamhetsplan för 2024-2026 framgår att följande mål formulerats för ekonomin:
 - Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
 - Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
 - Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.
- Av årsredovisningen för 2024 framgår att två av tre finansiella mål bedöms uppnådda under 2024. Det finansiella målet om budget i balans bedöms som ej uppnått.
- Av årsredovisningen för 2024 framgår att direktionen gör den samlade bedömningen att förbundet uppnått god ekonomisk hushållning under 2024.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- Årsredovisningen för 2024 innehåller ett särskilt avsnitt avseende balanskravsresultatet.
- Av årsredovisningen för 2024 framgår att årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till +204 tkr för helåret 2024.
- Det framgår av årsredovisningen för 2024 att förbundet inte har några negativa resultat från tidigare år att reglera.

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

- Finansiella mål

Delvis uppfyllt

- Verksamhetsmål

Ja, uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

- Följsamhet till balanskravet

Ja, uppfyllt

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Att direktionen framöver lämnar en samlad bedömning av de övergripande målen, utöver bedömningen av de tillhörande delmålen.
- Att besluta om nivåer för de finansiella målen för soliditet och likviditet.
- För att förbättra förutsättningarna att nå en budget i balans se över möjligheten att samordna vissa tjänster och system med medlemskommunerna.

2025-04-07

Viktor Prytz

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Fyrbodals kommunalförbund enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av undertecknat avtal. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Årsredovisning 2024

Fyrbodals
kommunalförbund

Innehåll

Förbundsdirektör och ordförande om verksamheten.....	3
Uppföljning av verksamheten 2024.....	6-18
Insatsområde 1: Regional utveckling.....	8-11
Insatsområde 2: Kompetensförsörjning.....	12-14
Insatsområde 3: Vårldsförveckling.....	15-18
Bokslut.....	20-54
Förvaltningsberättelse.....	20-38
Inledning.....	20
Översikt över verksamhetens utveckling.....	20
Den kommunala koncernen.....	20-24
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	25-31
Händelser av väsentlig betydelse.....	31
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	32
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	33-35
Balanskravsresultat.....	35
Väsentligapersonalförhållanden.....	35-37
Förväntad utveckling.....	37-38
Tabeller.....	39-51
Resultaträkning (tkr).....	39
Balansräkning (tkr).....	40
Kassaflödesanalys (tkr).....	42
Noter.....	44-51
Tabeller	
Driftsredovisning.....	52
Förteckningar.....	53-54

Genom att vara ett **Forum** för möten, samtal och samverkan, med **Flerstämmig** röst från samhällets alla olika delar, där ömsesidigt **Förtroende** gentemot kommunerna, regionen och andra aktörer ger utveckling, visioner och idéer **Framåt** stärker förbundet kommunernas intressen och bidrar till en hållbar utveckling av Fyrbodalsregionen.

I en osäker tid behövs samverkan mer än någonsin

2024 har varit ett år som präglats av fortsatt komplexa utmaningar. Fyrbodals kommunalförbund och medlemskommunerna har – precis som många andra – påverkats av den utmanande, osäkra och ekonomiskt ansträngande tid vi lever i. För att möta och hitta lösningar tillsammans på utmaningarna har samverkan över kommungränserna behövts mer än någonsin.

På den västsvenska politiska arenan har infrastrukturbehov, elbrist och civilt försvar diskuterats flitigt. Våldsvågen, internationella kriser och digitaliseringens risker har fortsatt att påverka samhällsutvecklingen, samtidigt som cybersäkerhet, AI och automation har blivit alltmer viktiga frågor. Inflation och räntenivåer har begränsat kommunernas möjligheter att driva utvecklingsarbete.

För att möta dessa utmaningar kraftsamlar Fyrbodals kommunalförbund och fungerar som en samlande kraft för sina medlemskommuner, näringsliv och andra aktörer. Genom gemensamma insatser stärker vi Fyrbodals konkurrenskraft och skapar en attraktiv region för både invånare och företag. Kommunernas politiker och tjänstepersoner möts regelbundet för erfarenhetsutbyte och för att möjliggöra samverkan och göra gemensamma satsningar.

Fyrbodals driver på i frågor om viktiga infrastrukturens satsningar, såsom utvecklingen av fyra stationsområden i Dalsland, projekt för hållbar mobilitet samt utbyggnad av el och förnybar energi. Det råder politisk enighet om att E45:an ska prioriteras i den nationella infrastrukturplanen, och Uddevalla hamns expansion får stöd från övriga medlemskommuner. Ett supportpapper för etablering av en kriminalvårdsanstalt i Åmål har tecknats. En energioverenskommelse är tecknad mellan kommunalförbundet och Västra Götalandsregionen.

Näringslivet och den offentliga sektorn får stöd i omställningen till en mer cirkulär ekonomi genom Business Region Väst i vilken Fyrbodalsregionens utvecklingsnoder och företagsfrämjande initiativ finns samlade. Insatser görs för att möjliggöra den gröna omställningen inom industrin, gröna och blå näringar, handel, besöksnäring och kreativa sektorer.

Peter Eriksson,
ordförande

Anna Lärk
Ståhlberg,
förbundsdirektör

Kompetensförsörjningen är fortsatt en stor utmaning, särskilt inom industri- och vårdsektorn. Förbundet arbetar aktivt med kompetensförsörjningsprojekt, branschråd och collegeverksamhet inom vård- och omsorg och teknik. Digitala satsningar har stöttat kommunernas verksamhetsutveckling.

Inom välfärdsområdet har förbundet bidragit till framtagandet av ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal och fungerat som processtöd inför implementeringen av den nya socialtjänstlagen. En ny organisering av Vårdsamverkan i Fyrbodals har tagits emot positivt. För att motverka psykisk ohälsa och skolavhopp har förbundet utvecklat delregionala kunskapsnoder med beprövade metoder och arbetssätt. Vårdspreventiva insatser bedrivs genom Hälsoallan.

Projektarenan Fyrbodals samordnar förbundets projekt. 2024 uppgick omsättningen till 61,3 miljoner kronor, varav 21,05 miljoner kronor i utvecklingsmedel delfinansierade 39 projekt. Dessa medel växlades upp till en total budget på 102 miljoner kronor, en ökning med 386 procent.

Under hösten stod det klart att Uddevalla kommun lämnar samverkan kring delregionala utvecklingsmedel 2025. Detta får stora konsekvenser för både projekt och nätverk, liksom för Fyrbodalsregionens långsiktiga utveckling.

Vi ser fram emot 2025 och den fortsatta samverkan inom regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. Vi tackar för förtroendet och den goda samverkan under året!

Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör
Peter Eriksson, förbundsordförande

Vår vision

Fyrbodals vision om det goda livet står för en god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar om de förnybara systemen, möter behoven hos barn och ungdomar, en uthållig tillväxt och ett rikt kulturliv i linje med FN:S globala utvecklingsmål.

Visionen är framtagen gemensamt av Västra Götalandsregionen och de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland.

Året som gick – nyckeltal

Antal pågående projekt:

39

Antal avslutade projekt:

18

Antal anställda

62

Resultat 2024

-1 796 tkr

Verksamhet

Uppföljning av verksamheten 2024

Enligt förbundsordningen har förbundet till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalsregionen. Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret.

Fyrbodals kommunalförbunds verksamhetsplan 2024–2026 syftar till att främja innovationer och hållbar tillväxt genom samverkan, med ett helhetsperspektiv på social och ekonomisk utveckling.

Kommunalförbundet arbetar för att koppla samman lokala och regionala frågor och bidra till globala och regionala mål såsom Klimat 2030, den regionala utvecklingsstrategin och strategin för hälso- och sjukvårdens omställning. Genom samverkan mellan medlemskommunerna, näringslivet och andra aktörer genomförs insatser som stärker Fyrbodalsregionens långsiktiga utveckling.

Kommunalförbundet representerar medlemskommunerna i regionala sammanhang genom utsedda politiker i forum som Beredningen för hållbar utveckling (BHU), Politiskt samrådsorgan (SRO) och VästKom.

De tre insatsområdena som finns i kommunalförbundets verksamhetsplan är regional utveckling,

kompetensförsörjning, och välfärdsutveckling. Var och en av dem syftar till att skapa en attraktiv, hållbar och framgångsrik Fyrbodalsregion.

- Regional utveckling är basen för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv region.
- Kompetensförsörjning säkerställer att regionen har tillgång till rätt kompetens för att driva denna utveckling.
- Välfärdsutveckling bygger på att skapa en stark och sammanhållen social struktur för att invånarna ska kunna leva och verka i denna utvecklade region.

Alla delmål i dessa insatsområden är sammankopplade i att bygga en stark och hållbar region där människor, företag och samhälle kan utvecklas i samklang med varandra.

Inom varje insatsområde finns en rad verksamheter, projekt och aktiviteter som bidrar till den genomförandet av verksamhetsplanen.

Insatsområde 1: Regional utveckling

Fyrbodals kommunalförbund arbetar för att skapa hållbar utveckling genom samverkan mellan kommuner, näringsliv, akademi och externa aktörer.

Fokus ligger på cirkulär ekonomi, industriell symbios och gestaltade livsmiljöer. Viktiga satsningar under 2024 inkluderar etableringar av GKN Aerospace och Scandinavian Enviro Systems, vilket skapade nya jobb. Infrastruktursatsningar på E45 och Uddevalla hamn är också viktiga för långsiktig hållbarhet.

Genom projekt som Våra Rum 2.0 och kulturarvsinitiativ stärks lokalsamhällen och ökar invånarnas delaktighet.

Genom samverkan mellan kommuner, näringsliv, akademi och externa aktörer utvecklas lösningar som kombinerar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. De viktigaste resurserna för genomförandet har varit de delregionala utvecklingsmedlen (DRUM), medlemskommunerna, professionsnätverken och medarbetarna.

Strateger och projektledare vid Fyrbodals kommunalförbund, utvecklingsnoder och Högskolan Väst bidrar aktivt till att möta näringslivets och invånarnas behov, bland annat genom projekt som främjar cirkulär ekonomi, industriell symbios och gestaltade livsmiljöer. Fyrbodals samordning av sam-

hällsplanering och energiförsörjning har fokuserat på att möta dagens och framtidens energiotmaningar och stödja elektrifiering. Infrastruktursatsningar på E45 och Uddevalla hamn kommer att bidra till kommunernas förutsättningar för långsiktig hållbarhet och konkurrenskraft.

Dialog och kommunikativa insatser är avgörande inom insatsområdet för att nå framgång. Genom att medverka i nätverk och på seminarier, konferenser och mässor knyts och utvecklas kontakter som bland annat kan leda till företagsetableringar, infrastruktursatsningar, nya partnerskap och samarbeten inom hela insatsområdet.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv

Bedömning: ●●●

Analys: Trots extrema utmaningar som geopolitiskt läge och inflation har Fyrbodals näringsliv växt, med nya investeringar och företagsetableringar. Business Region Väst lanseras 2025 för att stärka regionens konkurrenskraft och synlighet ytterligare. Projekt inom cirkulär ekonomi och industriell symbios har haft positiv effekt, men resursbrist har begränsat vissa insatser.

Trots ett instabilt geopolitiskt läge, inflation och höga räntor har Fyrbodals näringsliv tagit steg framåt. Två stora etableringar beslutades under 2024: GKN Aerospace investerar 600 miljoner i Trollhättan (150 arbetstillfällen) för additiv tillverkning och Scandinavian Enviro Systems (40 arbetstillfällen) etablerar sig i Uddevalla med teknik för däckåtervinning. Framgångarna är ett resultat av flernivåsamverkan och stöd från aktörer som Position Väst och Business Sweden.

Satsningar har gjorts under 2024 på att stärka Fyrbodals näringsliv och att samla insatser under varumärket Business Region Väst (BRV), vilket ska lanseras 2025. BRV ska öka regionens synlighet och förbättra samverkan. Fyrbodals arbetar med industriell symbios och cirkulär ekonomi, vilket gett goda resultat och fortsatt stort intresse. Samtidigt har resursbrist begränsat delar av det proaktiva arbetet.

Stödet till SME-företag, arbetet inom Fiskekommunerna och Åmåls projekt för en kriminalvårdsanstalt har prioriterats. Fyrbodals har under året stärkt samarbetet med Högskolan Väst för att möta näringslivets kompetensbehov. Ekonomiska prioriteringar innebär att avtalet med Almi 2025 avslutas, trots vikten av företagsrådgivning.

Ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv är centralt och kräver insatser på flera nivåer, särskilt då lagkrav på hållbarhet skärps. Fyrbodals fortsätter att stödja kommuner och företag i detta arbete.

Färgkoder för målen:
 ●●● = följer plan,
 ●●● = följer delvis plan,
 ■■■ = följer inte plan

Delmål 2: Attraktiva livsmiljöer

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodal har stärkt arbetet med att skapa hållbara livsmiljöer, inklusive kulturarvsprojekt och initiativ för att öka invånarnas delaktighet. Projekt som Våra Rum 2.0 och Det goda livet i Dalsland har varit framgångsrika och bidragit till stärkta lokalsamhällen och högre livskvalitet.

Under 2024 har Fyrbodal fokuserat på att stärka kommunernas arbete med att skapa attraktiva och hållbara livsmiljöer. Kulturturnén tillsammans med nätverket för kultursvariga har varit ett viktigt verktyg för att lyfta fram lokala styrkor och identiteter, vilket ökat stoltheten hos invånare och identifierat gemensamma utvecklingsmöjligheter, och förståelsen för sambandet mellan näringsliv, kultur, miljö och kompetensutveckling. Kommunerna har fått konkret stöd i att rusta och se till nya finansieringsmöjligheter för sina kultur- och fritidslivsinsatser, samordna aktiviteter och främja lokal identitet och attraktionskraft.

Det goda livet i Dalsland har varit en framgångsrik satsning som genom stark samverkan har lett till över 25 pågående insatser för att stärka landskapets utveckling. Trots tidigare utmaningar har projektet lyft Dalsland genom ökad samhörighet, höga livs-

kvalitetsvärden och ett fortsatt behov av långsiktig samordning.

Projektet "Våra Rum 2.0" har hjälpt kommunerna Lysekil, Munkedal och Bengtsfors att integrera barnperspektivet i samhällsplaneringen. Detta arbete stärker kopplingen mellan invånare och närmiljön, skapar långsiktigt hållbara platser och går i linje med barnkonventionen. Invånarnas delaktighet tillsammans med tvärsaktoriella team ger kommunerna bättre förutsättningar att möta framtidens behov.

Satsningen på kulturarv, i samarbete med Innovatum och Sjuhärads kommunalförbund, har gett kommunerna verktyg och inspiration att lyfta kulturhistoriska tillgångar. Dessutom har DRUM-medel möjliggjort åtta projekt och sex förstudier som stimulerar nytänkande och stärker civilsamhällets engagemang.

Kommunerna har också fått stöd i klimatarbete genom satsningen "Klimat 2030" och initiativ som Kommunernas klimatlöften, vilket hjälper dem att engagera invånare och implementera hållbara lösningar. Dessa insatser har förbättrat samverkan, ökat resurserna och gett kommunerna bättre möjligheter att stärka både miljö och lokal attraktivitet.

Färgkoder för målen:
 ●●● = följer plan,
 ●●● = följer delvis plan,
 ■■■ = följer inte plan

Delmål 3: Robust och sammanhållen samhällsplanering

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodals kommun har arbetat med energiförsörjning och elektrifiering för att möta framtida utmaningar. Infrastrukturprojekt som E45 och Uddevalla hamn har prioriterats för att stödja hållbar utveckling. Kommunerna har också fått stöd i klimatarbete och återbruk genom initiativ som GreenFleets och textilåtervinning.

Fyrbodals kommun samordnar arbetet med energiförsörjning och elektrifiering för att stärka kommunernas och näringslivets långsiktiga hållbarhet och konkurrenskraft. Seminarier som "Krafttag i Väst – the Fyrbodals edition" och projektet Elektrifieringsresan och Förnybart i Väst ger kommunerna och näringslivet verktyg att möta ökande energibehov och planera för storskalig elektrifiering. Energimyndighetens satsningar Fyrbodals för framtidens Flex och Krafttag i Väst-ElSa möjliggör resurser för stöd till kommunernas energiplanering.

Fyrbodals kommun har under 2024 enats kring infrastrukturprioriteringar, som ut-

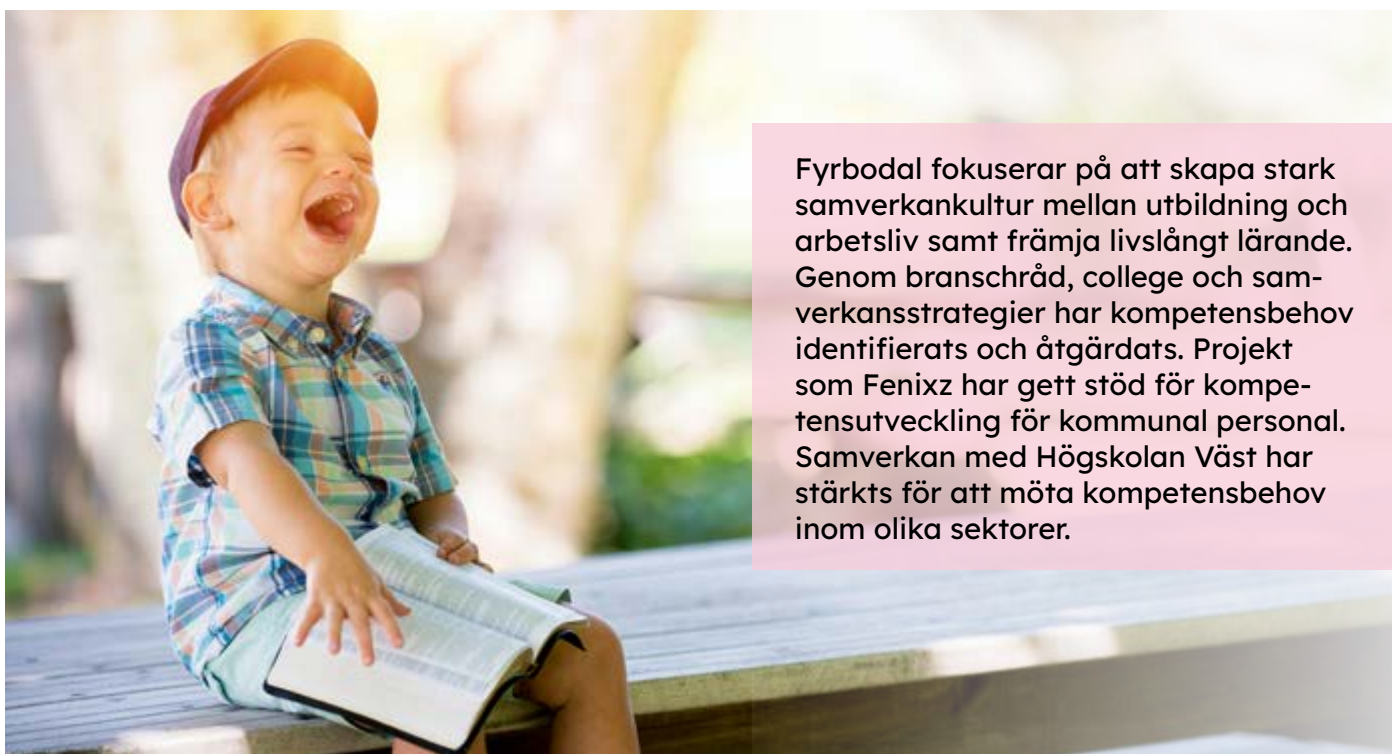
byggnaden av E45 och stöd för utvecklingen av Uddevalla hamn, vilket är en framgångsfaktor. Detta har lett till att arbetet med ett inriktningsdokument för transportinfrastruktur påbörjats, vilket ytterligare kommer att stärka förutsättningarna för Fyrbodals kommunerna att få igenom viktiga investeringar.

Fyrbodals kommun stöttar medlemskommunerna inom deras arbete för en mer effektiv resurshushållning och klimatåtgärder, exempelvis genom en digital plattform för återbruk av möbler och byggmaterial. Målet är minskade kostnader för kommunerna och ökad hållbarhet. Projektet GreenFleets ger kommunerna hjälp att ställa om sina fordonsflottor till 2030 och därmed möta klimatmålen.

En viktig fråga som hanterats under 2024 är hur kommunerna kan ta sig an sitt ansvar för textilåtervinning. Genom projektet SorTex där Wargön Innovation ingår byggs kunskap och erfarenheter. Kommande producentansvar är en osäkerhetsfaktor som gör att kommunerna är försiktiga med att göra investeringar.

Insatsområde 2: Kompetensförsörjning

Fyrbodal fokuserar på att skapa stark samverkankultur mellan utbildning och arbetsliv samt främja livslångt lärande. Genom branschråd, college och samverkansstrategier har kompetensbehov identifierats och åtgärdats. Projekt som Fenixz har gett stöd för kompetensutveckling för kommunal personal. Samverkan med Högskolan Väst har stärkts för att möta kompetensbehov inom olika sektorer.

Uppdraget är att skapa en god kompetensförsörjning i hela Fyrbodal genom att verka för en stark samverkan mellan utbildning och arbetsliv samt livslångt lärande. Utbildning ska leda till arbete och arbetslivets attraktivitet behöver öka. Matchningen mellan arbetskraftens kompetens och arbetslivets behov ska bli bättre, trots utmaningar med demografi och utanförskap. Elever behöver få stöd i att fullfölja sin utbildning inom alla skolformer. Personal behöver kompetensutveckling för att stärkas i sina nuvarande och framtida yrken.

Arbetet har till stor del genomförts genom att förbundet processlett kompetensråd (både delregionalt och branschspecifika), college (kvalitetssäkrad flernivåsamverkan för Vård- och omsorgscollege samt Teknikcollege) samt kommunala nätverk inom utbildning och arbetsmarknad.

Förbundet har även lett ett antal projekt, exempelvis Projekt Fenixz, som erbjuder kompetensutveckling. Sam-

verkan har också skett med andra offentliga myndigheter på statlig, regional, delregionalt och kommunal nivå, såsom Skolverket, Arbetsförmedlingen och kommunalförbunden. Nätverk, branschråd och college har arbetat med såväl omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte, gemensamma målsättningar som praktisk problemlösning.

Förbundet har processlett kommunernas arbete med dimensionering av gymnasieutbildning, där avtal har tecknats och börjat implementeras. Här verkade förbundet för att samla Fyrbodal till ett avtalsområde, vilket övriga kommunalförbund har. Resultatet blev dock ett flertal olika avtalsområden. Ett

stöd till samtliga samverkansområdens planering och dimensionering var också förbundets gymnasierapport. Utbildningscheferna tog under året fram en samverkansstrategi, vilket ger en god grund och styrning för framtida samverkan. Förbundet har arbetat aktivt med att underlätta tillit mellan samverkande parter.

Färgkoder för målen:
 ●●● = följer plan,
 ●●● = följer delvis plan,
 ■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Stark samverkan mellan utbildning och arbetsliv

Bedömning: ●●●

Analys: Kompetensråd och branschdialoger har lett till konkret kartläggning av kompetensbehov och ökat engagemang från företag. Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege har stärkt kompetensförsörjningen inom industrin och vårdsektorn.

Kompetensråd Fyrbodal har skapat mervärde genom fokus på branschdialoger och att öka attraktivitet till bristyrken. Dialogerna, som leds av regionen, vars syfte är att ta fram planeringsunderlag för bättre matchning mellan arbetsmarknadens behov och utbildningsutbud. Genom regionala branschdialoger har förbundet bidragit till kartläggning av kompetensbehov vilket gett konkreta underlag för planering av utbildningsutbudet. Teknikcollege har utökats med fler kommuner och fått en processledare på heltid, vilket gett bättre förutsättningar för industrins kompetensförsörjning. Vård- och omsorgscollege är välfungerande med konkreta utvecklingsmål och tydliga arbetssätt för att öka attraktiviteten. Förbundet har också möjliggjort ökat engagemang från företag inom branschråden och underlättat för dem att hantera gemensamma utmaningar.

Utbildningsnätverken har genom förbundets stöd utvecklat samverkansstrategi och pla-

ner som hjälper kommunerna att förbättra skolutveckling och kompetensförsörjning. Detta ska bidra till utökad samverkan, bättre kvalitet, fullföljd utbildning och en positiv samhällsutveckling. Praktksamordningen har effektiviserats med bättre information och stärkt kommunalt samarbete mellan förbundet och kommunerna.

Genom ett nära samarbete med myndigheter, företag och organisationer som Svenskt Näringsliv, Skolverket och VGR har förbundet utvecklat plattformen för långsiktig kompetensförsörjning. Ny lagstiftning om planering och dimensionering har förstärkt förutsättningarna för samverkan. Gymnasierapporten, framtagen av förbundet, har gett kommunerna värdefullt underlag för planering och visat vikten av samverkan för att främja fullföljda studier.

Förbundets arbete fungerar som en sammanhållande kraft i Fyrbodal och hjälper kommunerna att hantera demografiska utmaningar, säkerställa likvärdig utbildning för eleverna och möta framtidens kompetensbehov.

För en fortsatt god utveckling av samverkan mellan utbildning och arbetsliv, där Fyrbodal har en stark samarbetskultur som möjliggör gemensamma insatser och lösningar, är det väsentligt att samtliga kommuner medverkar.

Färgkoder för målen:

- = följer plan,
- = följer delvis plan,
- = följer inte plan

Delmål 2: Livslångt lärande

Bedömning: ●●●

Analys: Fyrbodals kommuner har arbetat för att stärka livslångt lärande och kompetensutveckling. Fenixz och DRUM-medel har möjliggjort utbildningssatsningar för personal och skolprofessioner. Utmaningar kvarstår med att nå ut till alla grupper och säkerställa förankring i verksamheterna.

Fyrbodals kommuner arbetar aktivt för att stärka livslångt lärande och kompetensutveckling. En central satsning är Fenixz kommuner, där samtliga Fyrbodals kommuner tagit fram kompetensutvecklingsbehov för sin personal. Kurser inom IT, AI, ledarskap och hälsa har varit populära. Utmaningar kvarstår, såsom att nå ut, underrepresentation av män och utrikesfödda, samt organisatoriska hinder som brist på vikarier. Förankring i verksamheterna är avgörande för att kurserna ska ge långsiktig nytta. Synen på kunskapsutveckling för baspersonal är en viktig utmaning att arbeta vidare med.

DRUM-medel möjliggör vetenskapligt grundad kompetensutveckling för skolprofessioner, med fokus på föräldrasamverkan. Även här är utmaningen att få kompetensutveckling grundad i verksamheternas behov och att frigöra tid.

Gymnasierapporten som förbundet tagit fram visar behovet av samverkan mellan kommunerna för att öka gymnasieskolans genomströmning, till

exempel genom fokus på närvaro, minskade skolavhopp och stöd till elever som hoppat av. Fyrbodals KAA-nätverk bidrar till

detta. För att fler ska påbörja och slutföra gymnasiestudier är förebyggande och tidiga insatser centrala. Dalslandssatsningen "Backa barnet" bidrar i detta.

I Fyrbodals finns glesbygdsområden, där långa avstånd till utbildning kan skapa hinder. Inom gymnasieskolan är det viktigt att säkerställa en god geografisk spridning av utbildningarna. Avstånd kan också vara ett hinder för högskolestudier.

Samverkan med lärosäten har stärkts under året, särskilt mellan Högskolan Väst och kommunala skolhuvudmän. Fokus ligger på professionsprogram för lärare samt yrkeslärarutbildningar, vilket på sikt kan stärka gymnasiala yrkesutbildningar. Detta gynnar både kommuner och högskolan genom att främja livslångt lärande och kompetensförsörjning.

"Backa barnet", en stor satsning i Dalsland, har haft föredragningar både för utbildningschefer och BUN-ordföranden. Polisen har hållit föredragning om skola och brottspreventivt arbete enligt bob-metoden (barn i organiserad brottslighet) för BUN-ordföranden.

På uppdrag av utbildningscheferna och genom DRUM-medel till projektet Utveckling och Utbildning, pågår planering av kompetensutvecklingsinsatser för skolprofessioner med tema fullföljda studier - föräldrar som resurs. Fokus är professionell föräldrasamverkan, bland annat med fokus på närvaroproblematik. Detta sker i samverkan mellan avdelning kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. En referensgrupp från cirka hälften av Fyrbodals kommuner har tagit fram förslag på innehåll, och samarbete med Högskolan Väst har inletts. Styrgruppen för fullföljda studier är referensgrupp och bollplank till satsningen.

Insatsområde 3: Välfärdsutveckling

Kommunalförbundet har arbetat för att stärka kommunernas förmåga att möta välfärdsutmaningar. Genom att främja samverkan har stöd givits för att förbättra barn och ungas hälsa, fullföljda studier samt för att främja omställning till god och nära vård. Vårdsamverkan Fyrbodal har omorganiserats för att skapa bättre samarbete mellan kommunerna och andra vårdgivare.

Avdelningens strategier, utvecklingsledare och projektledare verkar i nära samarbete med kommunernas företrädare för att finna och prioritera i de frågor som bäst tjänar på samverkan. Avdelningen för välfärdsutveckling verkar brett för att främja kommunernas förutsättningar att stå rustade inför välfärdens utmaningar och förändringar.

Genom avtal finansierar kommunerna FoU, där framgångsrika insatser ges för att systematiskt stärka kommunernas kunskapsutveckling, ge omställningsstöd till kommande lagstiftning samt stöd till strategiska insatser inom områdena kunskap, kvalitet och kompetensförsörjning.

Socialstrategen utför arbete i länsstrukturen till gagn för kommunerna och kan sägas vara kommunernas förlängda arm i övergripande samordningsfrågor mellan kommunalt och regionalt utförd vård. Verksamheten utgör regional stöd- och samverkansstruktur i den nationella kontexten där man utgör länk mellan kommunerna och nationella sakkörnätverk.

Bemanning sker också av vårdsamverkan Fyrbodal, för att säkerställa att kommunala perspektiv omhändertas och får gehör i samverkan med vårdgrannar.

För främjande av barn och ungas utveckling och hälsa genomförs insatser inom HälsoKällan, där verksamheten samfinansieras av kommunerna gemensamt med Västra Götalandsregionen.

Ett projekt finansierat av Jämställdhetsmyndigheten har utvecklat metoder för våldspreventivt arbete i skola och förskola. Insatser och samordning i frågor kring fullföljda studier sker via kunskapsnoden, som under 2024 varit finansierat av Västra Götalandsregionen som en del i den regionala utvecklingsstrategin.

Ett antagningskansli för handläggning av ansökningar till gymnasieskolorna finansieras via ett separat tilläggsavtal. Antagningens kompetens nyttjas i frågor gällande dimensioneringen och för att ge kunskaps- och statistikunderlag inför den nya gymnasielagstiftningen.

Färgkoder för målen:
 ●●● = följer plan,
 ●●● = följer delvis plan,
 ■■■ = följer inte plan

Delmål 1: Stark samverkan

Bedömning: ●●●

Analys: Kommunalförbundet har stöttat chefsnätverk och samverkan kring omställningen till god och nära vård, samt deltagit i arbetet med att utveckla hälso- och sjukvårdsavtal, riktlinjer för kommunal primärvård och övriga samverkansdokument.

Kommunalförbundet stödjer flera chefsnätverk med ett genomsnittligt deltagande från 10 av 14 kommuner per möte under året. Detta visar kommunernas engagemang i samverkan och att påverka gemensamma frågor.

För att främja omställningen till god och nära vård har kommunalförbundet företrätt kommunerna i arbete kring framtagande av nytt hälso- och sjukvårdsavtal, lagreglerade överenskommelser och riktlinjer för kommunal primärvård. Kartläggning av läget för kommunernas omställning har genomförts, och kommunalförbundet har deltagit i och företrätt kommunerna i läns-gemensamt arbete med att utveckla modell för uppföljning av kostnader och kvalitet i omställningen.

Vårdsamverkan Fyrbodals har omorganiserats och kommunerna uttrycker tillfredsställelse med den nya strukturen, som stärker möjligheterna till samarbete kring gemensamma utmaningar. Samverkan mellan länets kommunalförbund och Västra Götalandsregionen har också vidareutvecklats genom ny ärendehanteringsprocess, vilket stärker kommunernas inflytande.

En ny samarbetsstruktur med Högskolan Väst har etablerats för att utveckla utbildningar som möter kommunernas behov och stödjer den framtida välfärdsutvecklingen. FoU Socialtjänst har fördjupat samarbetet med primärvårdens FoU, vilket har resulterat i en långsiktig planering för gemensamma seminarier riktade till både socialtjänst och primärvård. Dessa initiativ främjar ökat samarbete mellan verksamheterna.

På kommunernas begäran har riktlinjer och samverkansavtal inom flera områden tagits fram under året. Detta har förenklat samarbetet mellan kommunerna och stärkt kvaliteten. Framgångsfaktorerna i samverkansarbetet har varit en lyhördhet inför kommunernas behov och deras aktiva delaktighet i arbetet.

Färgkoder för målen:
●●● = följer plan,
●●● = följer delvis plan,
■■■ = följer inte plan

Delmål 2: Forskning, kunskapsutveckling och kvalitet

Bedömning: ●●●

Analys: Under året har stöd till socialtjänst och primärvård utvärderats, och samarbete kring den nya socialtjänstlagen har utvecklats positivt. Forskning har stärkts, bland annat genom stöd till en kommundoktorand, och modellen för kunskap och kompetens för baspersonal har fortsatt implementeras. Kommunernas engagemang och samverkan har varit viktiga för framgången.

Den årliga utvärderingen av stödet till socialtjänst och kommunal primärvård har genomförts via nätverken inom välfärdsområdet. Dock var svarsfrekvensen för låg för att dra definitiva slutsatser, vilket har identifierats som ett område för fortsatt dialog med kommunerna.

Samarbetet kring omställningen till den nya socialtjänstlagen bidrar till övergången mot framtidens välfärdssamhälle. Kommunerna uttrycker nöjdhet med det stöd som har erbjudits, inklusive workshops, länsdialoger, utvecklingsgrupper och omvärldsbevakning.

FoU-aktiviteter har genomförts med hög uppskattning från kommunerna. Forskningsperspektivet har stärkts på flera sätt under året för att stödja kommunernas kunskapsutveckling. Bland annat har stöd getts till en kommundoktorand i Melleruds kommun, som delade sina forskningsresultat vid både en nationell konferens och ett lunchseminarium.

Implementeringen av modellen för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal har fortsatt under året, tillsammans med utbildningar kopplade till modellen. Arbetet med att definiera vårdbiträdesrollen och säkerställa kompetensförsörjningen har också inletts, i enlighet med kommunernas önskemål.

En framgångsfaktor har varit kommunernas egna engagemang vad gäller innehåll och upplägg av aktiviteter. En annan framgångsfaktor är den samverkan som sker med kommunerna mellan nätverksmötena som genererar en god nytta så som arbetsgrupper, remissvar och inspirationsdagar med flera aktiviteter.

Färgkoder för målen:
 ●●● = följer plan,
 ●●● = följer delvis plan,
 ■■■ = följer inte plan

Delmål 3: Utvecklande, hälsofrämjande och tidiga insatser

Bedömning: ●●●

Analys: Hälsokällan har stärkt kommunernas arbete med hälsofrämjande insatser som våldsprevention och föräldraskapsstöd. Utbildningar och projekt, som "En vardag fri från våld 2.0", har förbättrat arbetet med barns rättigheter och jämställdhet. Samverkan och vetenskaplig förankring har lett till ökad kunskap och trygghet för barn och unga.

Hälsokällan har under året fokuserat på att stärka kommunernas arbete med hälsofrämjande insatser inom områden som fullföljda studier, våldsprevention och föräldraskapsstöd. Genom utbildningar som ABC Tonår och Våldsprevention och machokultur har kompetensutveckling och processstöd erbjudits för kommunernas arbete. Projektet "En vardag fri från våld 2.0" har genom metodstöd och utbildningsinsatser förbättrat arbetet med barns rätt till kroppslig integritet och jämställdhet, i samarbete med Högskolan Väst för att säkerställa vetenskaplig förankring.

Inom området fullföljda studier har Kunskapsnod Fullföljda studier, tillsammans

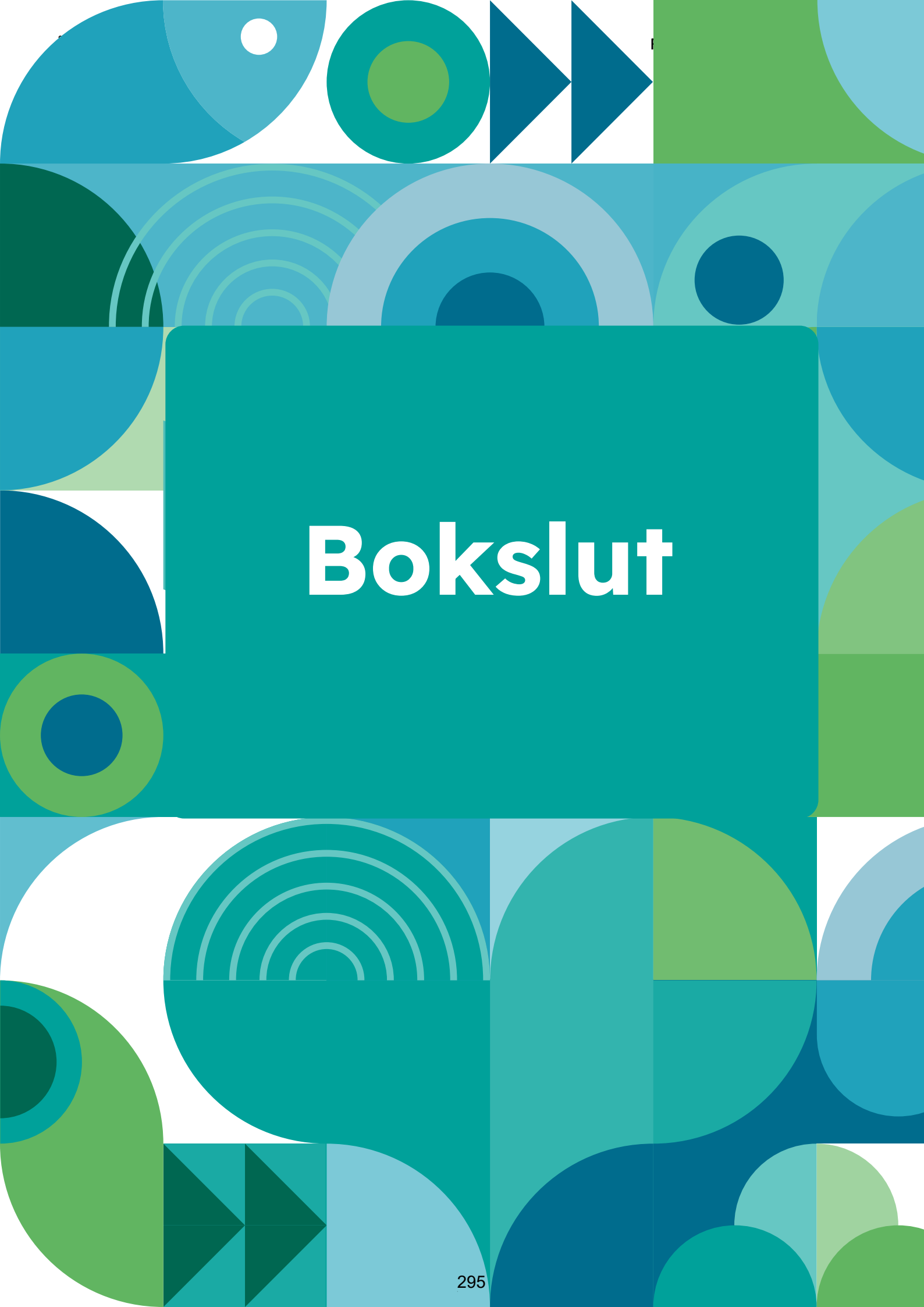
med andra kunskapsnoder, utvecklat kunskapsbanken fullfoljdastudier.se. Plattformen möjliggör spridning av metodmaterial, artiklar och aktuell forskning mellan 49 kommuner samt nationellt. Kommunikationsinsatser på hemsidan och sociala medier har spridit goda exempel och gett exempel på samarbete i viktiga frågor som påverkar barn och unga.

Konferenser som "Fullföljda studier", "Hälsofrämjande och förebyggande arbete" och "Skolnärvarokonferens" har gett kommunerna möjlighet att dela erfarenheter och metoder. Den höga närvaron vid dessa evenemang visar på stort intresse och behov.

Rapporter, statistik samt tydliga processbeskrivningar och rutiner från Antagning Fyrbodals har säkerställt kvalitet och service för kommunerna.

Arbetet har varit framgångsrikt tack vare en kombination av praktiska insatser, kontinuerlig kommunikation, samverkan och vetenskaplig förankring. Detta har lett till ökad kunskap och trygghet i arbetet med barn och ungas hälsa, livsvillkor och möjligheter.

The background of the page is a complex, abstract geometric pattern. It features a variety of shapes including circles, semi-circles, and triangles in different shades of teal, blue, and green. Some shapes are solid, while others are outlines or concentric circles. The pattern is dense and covers the entire page, with a central teal rectangle containing the title.

Bokslut

Förvaltningsberättelse

Inledning

I denna förvaltningsberättelse lämnar Fyrbodals kommunalförbund information om organisationens verksamhet i enlighet med (Lag 2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11kap. Förvaltningsberättelse.

Översikt över verksamhetens utveckling

Fyrbodals kommunalförbund redovisar ett resultat på - 1 796 tkr för verksamhetsåret jämfört med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Bedömningen var att aktieinnehavet i Innovatum AB bör skrivas ned med 2 000 tkr, då aktieinnehavet var för högt värderat. Denna bedömning har gjorts efter påpekande av de sakkunniga revisorernas yttrande avseende 2023 års bokslut. Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000 tkr under 2024 och därmed beror det negativa resultatet till stor del på grund av detta. Information till förbundsdirektionen avseende nedskrivningen redovisades 2024-03-28 i samband med årsredovisning 2023.

Fyrbodals kommunalförbunds tjänstepersonsorganisation har utvecklats i linje med de politiska beslut som har fattats i förbundsdirektionen. Förbundet är i sin form en flexibel organisation som förändras i organisation och bemanning utifrån de uppdrag som förbundet får av sina

	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	63 449	52 335	49 360	45 961	41 707
Verksamhetens kostnader	-65 245	-51 549	-48 762	-45 260	-41 152
Årets resultat	-1 796	786	598	701	555
Soliditet (%)	7	8	7	6	8
Medelantal anställda*	53	46	40	41	38

*Medelantal anställda beräknas utifrån årsarbetare, 1700 tim/år.

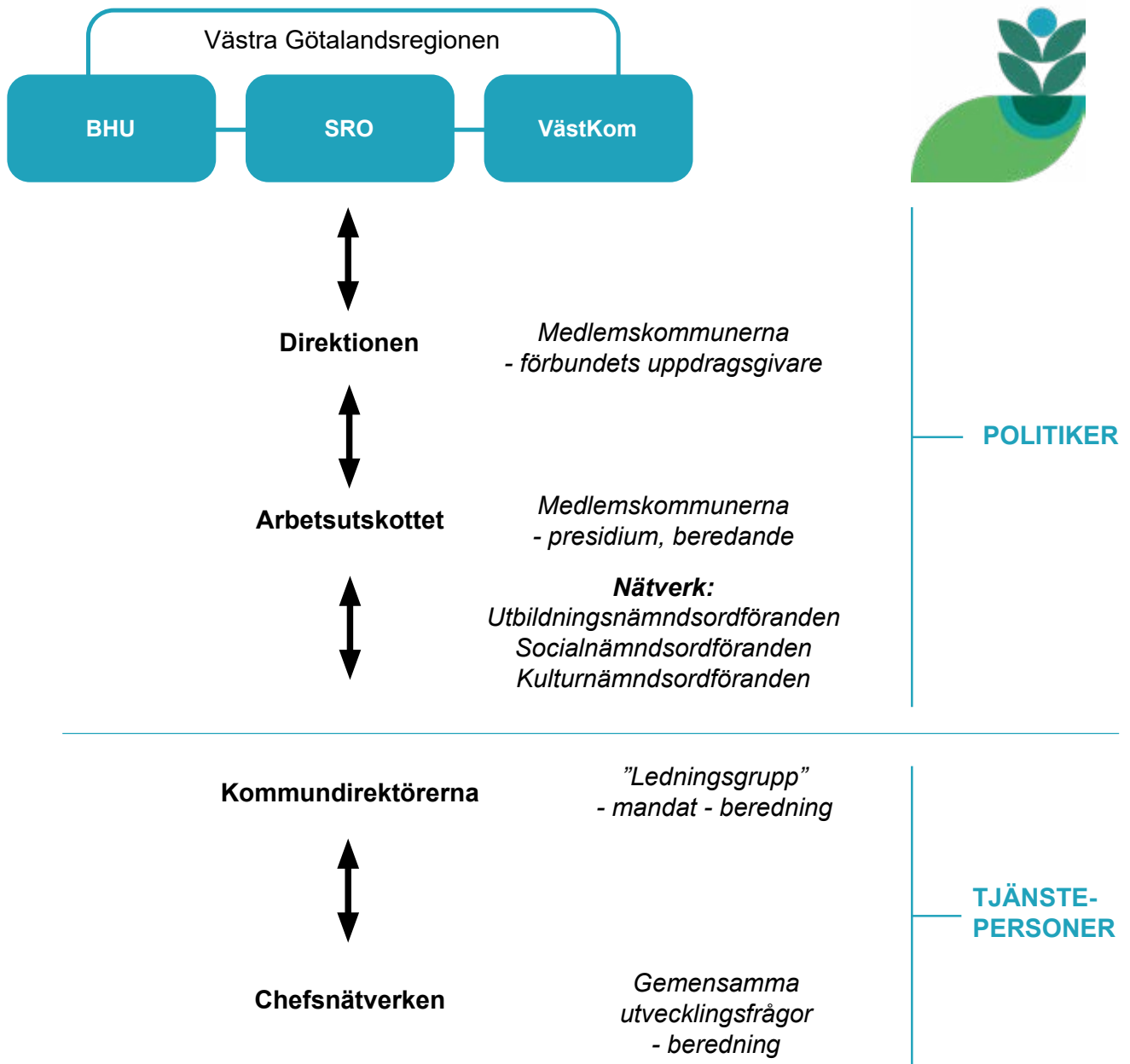
medlemmar. Förbundet organiserar sitt arbete inom fyra avdelningar; Regional utveckling, Kompetensförsörjning, Vårldsförbättring och Verksamhetsstöd. Det finns en gemensam plattform för projektverksamheten som förbundet driver, deltar i eller finansierar, ytan kallas för Projektarenan Fyrbodal.

Den kommunala koncernen

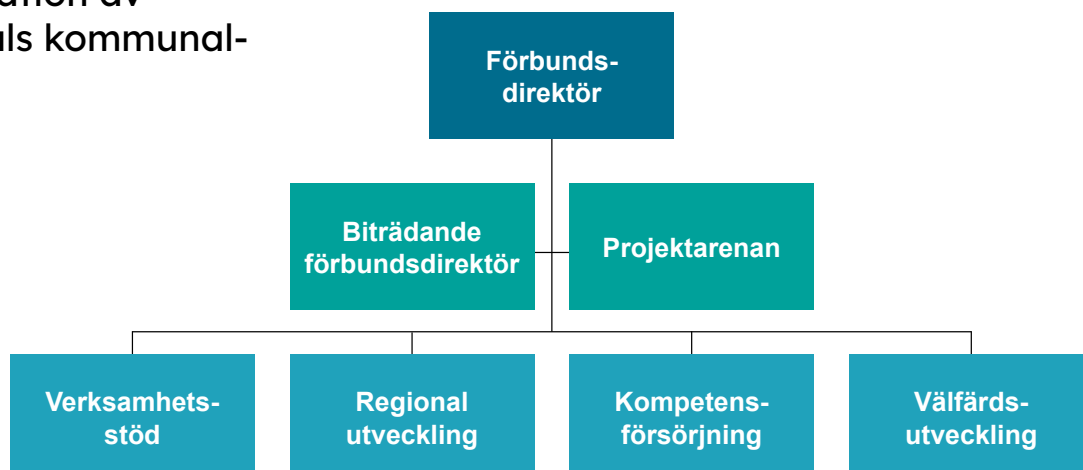
Kommunalförbundet är lokaliserat till Kaserngården 3B, 451 34 Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmäsig samordnade. Förbundet har en särskild avdelning för administration, kommunikation, ekonomi samt projekt- och löneadministration. Förbundet hyr även lokaler på Innovatum för Position Västs räkning.

Styrning och organisation

Organisation av Fyrbodals kommunal- förbund

Politisk organisation

Förbundsdirectionen

Kommun

Bengtsfors
Dals-Ed
Färgelanda
Lysekil
Mellerud
Munkedal
Orust
Sotenäs
Strömstad
Tanum
Trollhättan
Trollhättan
Uddevalla
Uddevalla
Vänersborg
Vänersborg
Åmål

Ordinarie ledamot

Stig Bertilsson (M)
Andreas Nilsson (M)
Ulla Börjesson (S)
Jan-Olof Johansson (S)
Ludwig Mossberg (M)
Louise Skaarnäs (SD)
Catharina Bråkenhielm (S)
Therése Mancini (S)
Kent Hansson (S)
Liselotte Fröjd (M)
Peter Eriksson (M)
Sofia Andersson Dharsani (S)
Martin Pettersson (SD)
Ingemar Samuelsson (S)
Benny Augustsson (S)
Henrik Harlitz (M)
Michael Karlsson (M)

Ersättare

Per Eriksson (S)
Per-Erik Norlin (S)
Christoffer Wallin (SD)
Ulf Hanstål (M)
Ulf Rexefjord (SD)
Lisa Kettil (S)
Lars Larsson (C)
Eva Abrahamsson (M)
Fredrik Eriksson (SD)
Oskar Josefsson (S)
Ricky Karlsson (KD)
Monica Hanson (S)
Christer Hassleback(UP)
Jarmo Uusitalo (MP)
Mats Andersson (C)
Lena Eckerbom Wendel (M)
Ove Kaye (SD)

Övriga förtroendeuppdrag**FÖRBUNDSDIREKTIONENS ARBETSUTSKOTT**

Ordförande: Peter Eriksson (M), Trollhättan

1:e vice ordförande: Liselott Fröjd (M), Tanum

2:e vice ordförande: Benny Augustsson (S), Vänersborg

Ledamöter: Martin Pettersson (SD), Uddevalla

Ulla Börjesson (S), Färgelanda

Ersättare: Kent Hansson (S), Strömstad

Stig Bertilsson (M), Bengtsfors

Revisorer

Sammanställande: Gunnar Lidell, Vänersborg

Övriga revisorer: Peter Winberg, Tanum

Pia Axelsson, Dals Ed

Gert-Inge Andersson, Trollhättan

Håkan Axelsson, Sotenäs

REPRESENTANTER I BEREDNINGEN

FÖR HÅLLBAR UTVECKLING, BHU

Peter Eriksson (M), Trollhättan

Liselott Fröjd (M), Tanum

Benny Augustsson (S), Vänersborg

Ulla Börjesson (S), Färgelanda

REPRESENTANTER I POLITISKT

SAMRÅDSORGAN, SRO

Peter Eriksson (M), Trollhättan

Dan Nyberg (S), Vänersborg

STYRELSEN FÖR VÄSTKOM

Peter Eriksson (M), Trollhättan

Liselott Fröjd (M), Tanum

Benny Augustsson (S), Vänersborg

Dan Nyberg (S), Vänersborg

FÖRENINGSSTÄMMA VÄSTKOM

Ordinarie: Monica Hanson (S), Trollhättan

Ersättare: Ulf Hanstål (M), Lysekil

BOLAGSSTÄMMA MEDIAPOOLEN AB

Ordinarie: Mats Andersson (C), Vänersborg

Ersättare: Anna-Lena Heydar (S), Uddevalla

STYRELSEN FÖR MEDIAPOOLEN AB

Ordinarie: Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Ersättare: Benny Augustsson (S), Vänersborg

BOLAGSSTÄMMA GRYNING VÅRD AB

Ordinarie: Catharina Bråkenhielm (S), Orust

Ersättare: Henrik Harlitz (M), Vänersborg

REVISION GRYNING VÅRD AB

Ordinarie: Gert-Inge Andersson (S), Trollhättan

Ersättare: Gunnar Lidell (M), Vänersborg

STYRELSEN FÖR INNOVATUM AB

Benny Augustsson (S), Vänersborg

STÄMMOOMBUD INNOVATUM AB

Ordinarie: Peter Eriksson (M), Trollhättan

Ersättare: Linda Jansson (M), Färgelanda

LAXFOND VÄNERN

Ordinarie: Michael Karlsson (S), Åmål

Ersättare: Ludwig Mossberg (M), Mellerud

STYRELSEN FÖR FILM I VÄST AB

Monica Hanson (S), Trollhättan

STIFTELSEN DALSLANDS KANAL

Ordinarie: Michael Karlsson (M), Åmål

Ersättare: Stig Bertilsson (M), Bengtsfors

Finansiella anläggningstillgångar – andelar i delägda bolag

Fyrbodals kommunalförbund är delägare i tre bolag: Innovatum AB, Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Vårt ägande i dessa bolag reflekterar vårt långsiktiga engagemang för att stärka och utveckla Fyrbodals region.

Genom att vara delägare i dessa bolag får vi möjlighet att aktivt påverka och stödja områden som innovation, samhällsservice och kommunikation, som är av stor betydelse för både våra medlemskommuner och invånare. Förbundet ser ägandet som en värdefull del av vårt uppdrag att säkerställa kvalitet och hållbarhet i de tjänster och verksamheter vi stödjer.

och omsorg. Som delägare (17,0 procent) har Fyrbodals kommunalförbund ett direkt inflytande över hur vårdtjänster utvecklas och levereras, vilket säkerställer att dessa tjänster anpassas till den lokala befolkningens behov. Gryning Vård bidrar till att upprätthålla en hög standard inom social omsorg och ger kommunerna stöd i deras arbete med att möta utmaningar inom vård och omsorg.

Innovatum AB bidrar till den regionala utvecklingen genom att vara en drivande kraft för innovation och tekniköverföring. Bolaget erbjuder en plattform för samverkan mellan näringsliv, forskning och offentlig sektor, vilket gör det möjligt för företag och organisationer inom Fyrbodals region att växa och utvecklas. Innovatum spelar en viktig roll för att skapa nya affärsmöjligheter och jobb, vilket direkt påverkar den lokala ekonomin. Under 2024 har förbundet betalat ut 3 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till Innovatum AB. Kommunalförbundets ägarandel uppgår till 1,3 procent

Mediapoolen AB erbjuder kommunikationsstöd och hjälp med att sprida information effektivt inom och mellan kommuner, företag och medborgare. Genom Mediapoolen får Fyrbodals region möjlighet att stärka samarbetet mellan kommunerna, vilket bidrar till att förbättra både intern och extern kommunikation. Mediapoolen spelar en avgörande roll i att bygga och vårda relationerna mellan regionens aktörer och säkerställer att viktig information når rätt målgrupper på rätt sätt. Fyrbodals ägarandel av Mediapoolen uppgår till 16,7 procent

Gryning Vård AB är en aktör som stärker välfärden i regionen genom att erbjuda kvalitetssäkrad vård

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Regional utveckling

Den gröna omställningen såväl i industrin som i samhället i övrigt har under 2024 allt mer satt fokus på frågan om fossilfri energiförsörjning och eldistribution som den kritiska punkten för genomförande vilket föranlett att medarbetarresurser allokerats för att arbeta med frågan. Detta speglas också i det politiska engagemang-
et nationellt, men även regionalt till exempel i Beredningen för hållbar utveckling och regionstyrelsen. Regionala samverkansarenor som till exempel Accel och Krafttag i väst – ELSA har uppmärksammats nationellt och lyfts som goda exempel på flernivåsamverkan. Den i BHU beslutade energiöverenskommelse med tillhörande budskapspapper är ett resultat av den samverkan.

Samverkan ledde också till att Energimyndigheten beviljade 20 miljoner kronor i projektmedel till Västra Götalandsregionen, kommunalförbunden och Energikontor Väst för att de tillsammans med länsstyrelsen och energimyn-

digheten ska arbeta för att öka kommunernas energiplanerings- och genomförandeförmåga. Kommunalförbunden i Västra Götaland har således fått en uttalad roll i energiförsörjningsfrågan. Genom projektmedlen har förbunden dels kunnat tillsätta egna resurser och det finns även gemensamma resurser på Energikontor Väst samt på Västra Götalandsregionen.

I Fyrbodals drivs energifrågorna, förutom i Förbundsregionen och kommundirektörsnätverket, genom energinätverket NEEF som samlar tjänstepersoner i medlemskommunerna med ansvar för strategisk samhälls-, och energiplanering samt näringslivsutveckling. Nätverket har tre huvudsakliga syften, informationsspridning, kunskapshöjning och samverkan.

En rad med nya projekt har startats upp och bedrivits inom energiförsörjningsområdet.

Kompetensförsörjning

I syfte att hålla ihop Fyrbodals inom utbildnings-
sidan har förbundet varit delaktig i processerna kring dimensioneringen av gymnasieskolan. Förbundet har, som stöd i dimensioneringsarbetet, tagit fram en gymnasierapport för hela Fyrbodals. Förbundet har även aktivt deltagit på möten hos samverkansområdet Västra Fyrbodals.

Avdelningen kommer fortsatt att anpassa sin verksamhet och uppdrag i syfte att möta behoven i de olika samverkansområden, både gällande dimensionering av gymnasieutbildningen samt för dimensioneringen av vuxenutbildningen.

Under året har ett projekt, TeknikFramtid 2030 (under Teknikcollege), startats upp vilket ska innebära att fler kommuner och företag ansluter sig till samverkan med Teknikcollege. Uppstarten av projektet möjliggör att en processledare kan arbeta 100% mot tidigare 50%.

En projektadministratör för projektet Fenixx rekryterades under 2024.

Sotenäs kommun har lämnat samverkan kring praktiksamordningen. Färgelanda kommun har ingått samverkansavtal kring praktikansaffning.

Välfärdsutveckling

För att främja förutsättningarna för stark samverkan har kommunalförbunden i regionen haft i uppdrag att tillsammans med VästKom och regionens företrädare arbetat med att ta fram ett nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser. Kommunernas förutsättningar för att bedriva en god och nära vård stärks genom kommunalförbundets arbete med framtagande av styrande dokument, till exempel inriktningsdokument för den kommunala primärvården. VästKoms avsmalnade uppdrag har medfört att kommunalförbundet tagit ett större samordningsansvar i vissa frågor, och en samordningsgrupp har upprättats tillsammans med de andra kommunalförbunden för att sortera i uppdragen till VästKom samt att omhänderta de uppdrag som inte ryms inom det avsmalnade uppdraget. Gällande psykisk hälsa har bemanning behövt utökas för att omhänderta de samordningsuppdrag

VästKoms avsmalnade uppdrag har medfört att kommunalförbundet tagit ett större samordningsansvar i vissa frågor

kring psykisk hälsa som inte längre omhändertas av VästKom. Det politiska samrådsorganet SRO fattade därutöver beslut om att kommunalförbunden skulle påbörja arbete utifrån kommande samsjuklighetslagstiftning, vilket har medfört att personell resurs har utökats för att utföra uppdraget.

En översyn av organisering av delregional vårdssamverkan har genomförts av processledare vid Fyrbodals kommunalförbund tillsammans med företrädare från NU-sjukvården. Ett nytt samverkansavtal har framarbetats, som kommunerna och regionens verksamheter har antagit. Det nyinrättade samverkanskontoret har skapats för att ge bättre förutsättningar för samverkan mellan regionens vårdgivare och kommunernas vård, omsorg och socialtjänst. Samverkanskontoret bemannas av två processledare från Fyrbodals kommunalför-

Beslut som leder till utveckling av Fyrbodalsregionen

Inspel till nationella och regionala infrastruktur- och kollektivtrafikplaner och till flera olika åtgärdsvalsstudier har gjorts. Tre objekt har prioriterats för att få fram kostnadskalkyler och samlade effektbedomningar på väg 171 och 173. 15 miljoner kronor har avsatts ur potten "Förstärkt satsning till stråk, Fyrbodals" i regional plan för transportinfrastrukturen för att möjliggöra en broförbindelse mellan fastlandet och Orust.

25 initiativ kopplade till projektet "Det goda livet i Dalsland" är i rullning. Miljonregn över området har skett på flera sätt inom ramen för den strategi som finns för utvecklingen av Dalsland. Nya arbetssätt har utvecklats mellan VGR och kommunerna i Dalsland. En förstudie för att se på förutsättningarna att skapa ett biosfärsområde i Dalsland har beviljats.

bund, tillsammans med en processledare vardera från Närhälsan och NU-sjukvården. Uppdraget är att aktivt ge processtöd i gemensamma samverkans- och utvecklingsfrågor.

Verksamhetsstöd

Den tidigare funktionen administrativ chef har tagits bort och ersatts av chef för verksamhetsstöd. Syftet med förändringen är att tydliggöra att avdelningen Verksamhetsstöd är en avdelning som ska stötta verksamheterna och uppdragen som finns inom de andra avdelningarna.

Inom avdelningen Verksamhetsstöd har även en ny funktion inrättats i form av en ekonomiansvarig. Anledningen till den nya funktionen är att förbundets ekonomihantering har vuxit och blivit allt mer komplex.

**Flera företags-
etableringar har skett i
Fyrbodals vilket leder till fler
arbetstillfällen**

Flera företagsetableringar har skett i Fyrbodals vilket leder till fler arbetstillfällen och att vår delregion blir attraktivare för ännu fler företag. Två stora etableringar som Position Väst varit involverade i beslutades under 2024: GKN Aerospace som investerar 600 miljoner i Trollhättan (150 arbetstillfällen) för additiv tillverkning och Scandinavian Enviro Systems (40 arbetstillfällen) etablerar sig i Uddevalla med teknik för däckåtervinning. Framgångarna är ett resultat av flernivåsamverkan och stöd från aktörer som Position Väst och Business Sweden.

Kommunalförbundets och kommunernas dimensioneringsarbete har lett fram till tre samverkansområden inom gymnasieskolan och till tre samverkansområden inom vuxenutbildningen. Under nästa år ska implementering av avtalen konkre-

tiseras och genomföras för att i nästa steg följas upp och utvärderas. Uppdelningen av Fyrbodals är i sin utformning utmanande ur ett regionalt perspektiv och utifrån det kompetensförsörjningsuppdrag kommunalförbunden i regionen har. I slutet av året har det blivit än mer utmanande när Uddevalla kommun fattade beslut om att inte medverka i DRUM då allt kompetensplattformarbete som förbundet har finansieras av dessa medel.

Opinion och debatt

Under 2024 har Fyrbodals kommunalförbunds direktion fattat beslut om att kommunalförbundet ska driva opinion och debatt i frågor som direktionen beslutat. Direktionen har enats om att prioritera E45:an och har valt att supportera etableringen av en ny Kriminalvårdsanstalt i Åmål och att tillsammans arbeta för en positiv utveckling av Uddevalla hamn.

Ett beslut om ett "regionsmärke" för Fyrbodals har fattats. Det kommer att lanseras under våren. Även en ny logotyp är framtagen och beslutad för Fyrbodals kommunalförbund. Ett aktivt påverkansarbete för att lyfta Västsverige betydelse i den gröna omställningen har bedrivits tillsammans med Västra Götalandsregionen och de andra förbunden i länet.

Förändringar i förbundsdirektionen

Under året har Färgelanda kommun bytt ersättare i förbundsdirektionen samt att Trollhättans stads ledamot och ersättare för Socialdemokraterna har bytt plats med varandra.

Delregionala utvecklingsmedel

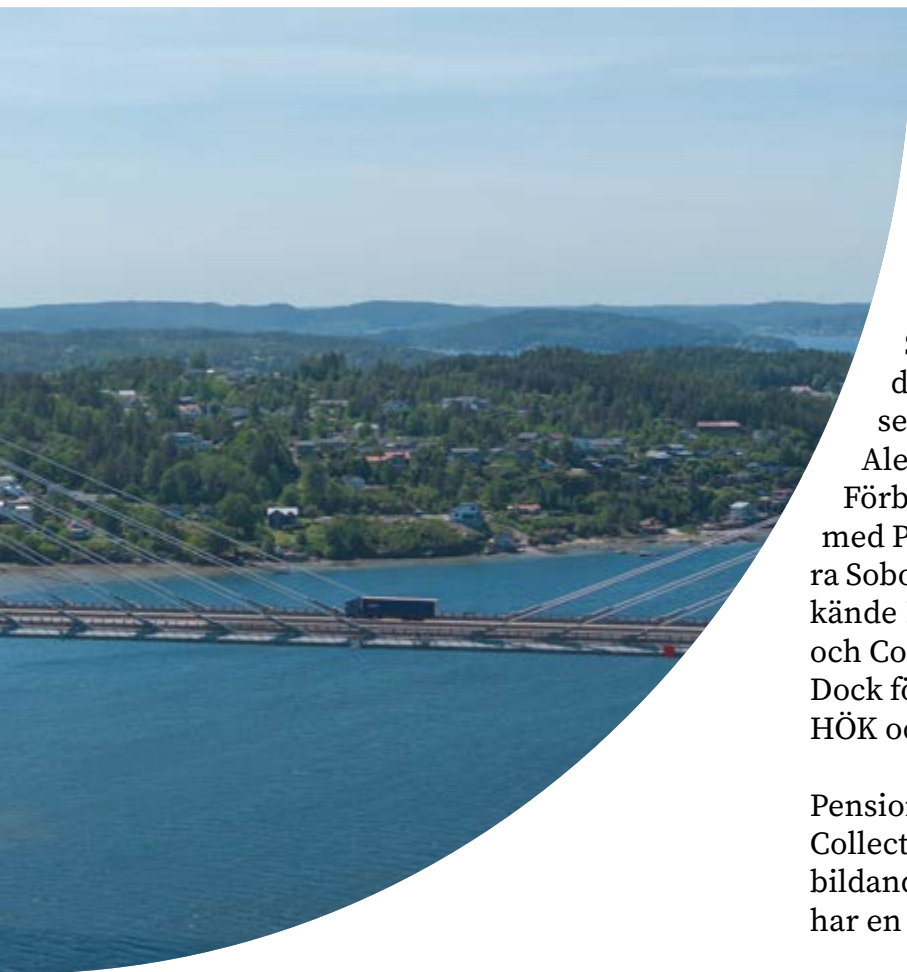
Fyrbodals kommunalförbund och Västra Götalandsregionen avsätter årligen

Ett beslut om ett "regionsmärke" för Fyrbodals har fattats.

regionala utvecklingsmedel och kommunala medel, till satsningar som bidrar till hållbar utveckling i länets samtliga kommuner med sikte på att förverkliga målen i den regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2030 och Kulturstrategi Västra Götaland 2024-2027. Delar av medlen avsätts även med inriktning mot Klimat 2030 som en del i omställningen mot ett hållbart samhälle. Medlen bidrar även till genomförandet av kommunalförbundets treåriga verksamhetsplan.

Beslut om slutlig total avsättning tas årligen i samband med beslut om detaljbudget för respektive direktion och nämnd baserat på de dialoger som förs kring kommunala och regionala behov och önskemål och med utgångs-

på 102 MKR vilket innebär en uppväxling med 386 procent vilket ligger långt över målet på 50 procents uppväxling.

Pensionsförpliktelser

När Fyrbodals kommunalförbund bildades 2005 fanns inget kollektivavtal. Förbundet övertog BOSAM:s hängavtal med SIF som sedermera blev Unionen. Genom detta avtal som var kopplad till den privata sektorn så blev alla anställda anmälda till Alecia och Collectum genom ITP och ITPK. Förbundet tecknade därefter kollektivavtal med Pacta som arbetsgivarorganisation, numera Sobona. I samband med avtalstecknande godkände Pacta att förbundet kunde ha kvar Alecia och Collectum istället för att gå över till Kap-KL. Dock följer förbundet huvudöverenskommelsen HÖK och Allmänna bestämmelser (AB)

Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecia och Skandia sedan förbundets bildande 2005. Det innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

punkt i årliga uppföljningsrapporter. Överenskommelsen fastställer vad som är syftet med de delregionala utvecklingsmedlen, vad de ska bidra till att åstadkomma samt vilket ansvar som vilar på respektive part i arbetet runt medlen.

Under året har 39 stycken projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av 2024 års delregionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 21,05 miljoner kronor. De regionala medlen kommer från två nämnder; Miljö- och region utvecklingsnämnden (MRUN), Kultur- nämnden (KUN). MRUN går in med 9,0 MKR och KUN med 2,05 MKR.

Medlemskommunerna motfinansierar dessa med 37 kr per invånare. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning

Under 2024 har förbundet betalat in pensionspremier:

- ITP1.....403 tkr
- ITPK..... 366 tkr
- ITP2.....1 700 tkr
- Söderberg & Partner.....707 tkr

Kommunikation

Den huvudsakliga målgruppen för kommunalförbundets kommunikation är förtroendevalda och tjänstepersoner i medlemskommunerna, samt inom Västra Götalandsregionen och andra offentliga myndigheter. Den primära kanalen är förbundets webbplats i kombination med nyhetsbrev och sociala medier. En målgrupp som vi alltmer vänder oss till, speciellt genom Position Väst och de branschspecifika råden, är också näringslivet.

**Under
året har 39 stycken
projekt eller verksamheter
bedrivits med hjälp av 2024
års delregionala utvecklingsmedel**

Under 2024 fortsatte förbundet att satsa på sociala medier, främst då Facebook, LinkedIn och Instagram. 290 inlägg publicerades på Facebook och gav 677 000 visningar. Genom att försöka få upp antalet följare når vi också lättare ut till vår målgrupp. Antalet följare ökade på Facebook med 17 procent under 2024 till ett totalt antal av 2371 följare, högst bland alla Västra Götalands kommunalförbund. För LinkedIn var ökningen ännu högre, totalt 20 procent upp till 1816 följare. Totalt har förbundet drygt 4 000 följare i de sociala kanalerna.

Antalet besökare på förbundets hemsida fyrbodal.se var 2024 drygt 79 000 besökare. Det kan jämföras med 58 000 besökare 2022. Totalt resulterade detta i 123 000 unika sidvisningar. Siffror som visar att förbundets hemsida är välbesökt.

Under året publicerade förbundet 115 stora nyheter på startsidan och sju nyhetsbrev med cirka 1 500 prenumeranter i olika kanaler.

Under året färdigställdes processen kring en ny varumärkesplattform, logotyp och grafisk profil. Processen inleddes hösten 2023 med en workshop för personalen där man diskuterade syfte, vad förbundet står för och liknande frågor. Under året som följde har liknande workshops hållits för kommundirektörer, kommunkommunikatörer och politiker från medlemskommunerna. Arbetet blev färdigt i december i samband med att direktionen godkände den nya logotypen för förbundet.

Logotypen skiljer sig från den gamla främst genom att hela förbundets namn, Fyrbodals kommunalförbund, är utskrivet.

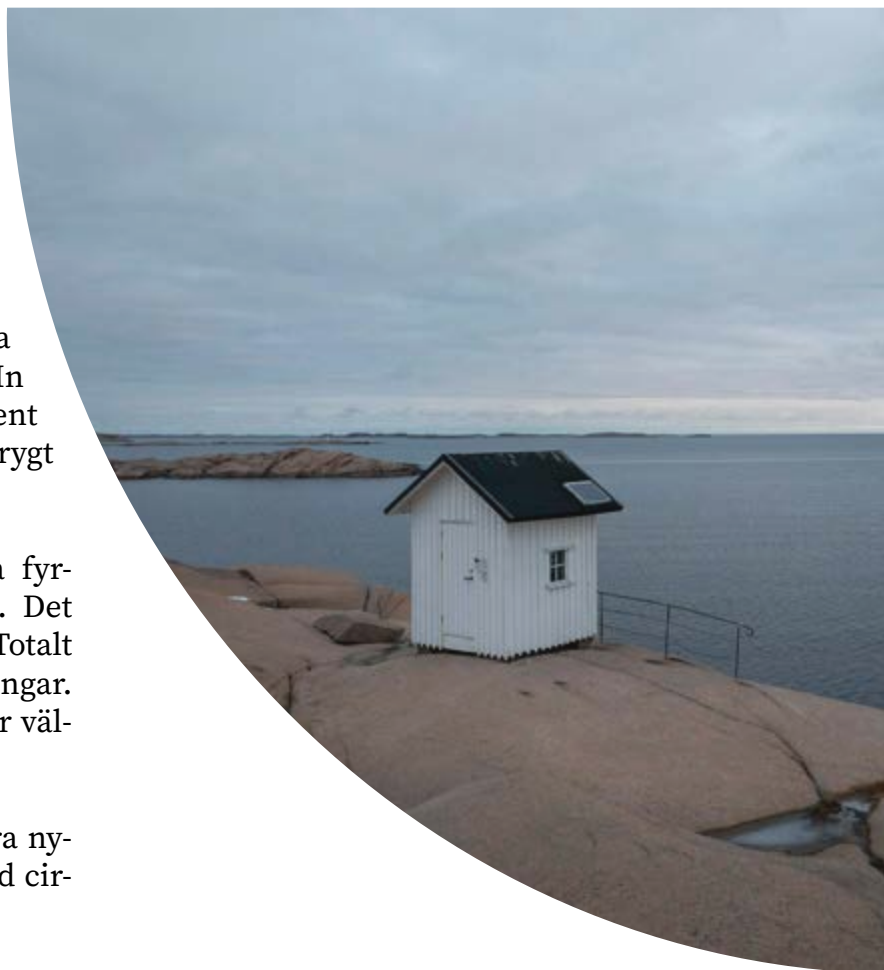
I den nya varumärkesplattformen togs också fram ett så kallat regionsmärke, en grafisk stämpel, som är tänkt att användas av kommu-

**Antalet besökare
på förbundets hemsida
fyrbodal.se var 2024 drygt
79 000 besökare.**

nerna vid de tillfällen när man vill signalera att kommunen är en del av Fyrbodalsområdet.

Parallellt med kommunalförbundets varumärkesprocess startades också en liknande process för Business Region Väst (BRV). BRV är en del av kommunalförbundet som fokuserar på näringslivsfrågor och nyetableringar i Fyrbodalsregionen. Denna process bestod av att ta fram en så kallad Brandbook, en varumärkesplattform. Dessutom togs också en logotyp och en grafisk profil fram. Det fanns en uttalad ambition att logotypen och profilen skulle ha en visuell koppling till kommunalförbundets logotyp och profil.

Kommunalförbundet leder ett nätverk för kommunernas kommunikatörer. Nätverket har haft fyra möten un-

der året. Sedan 2020 finns även ett internt kommunikatörsteam där kommunikationsansvarig och två projektkommunikatörer ingår.

Händelser av väsentlig betydelse

Det negativa resultatet för 2024 består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet av Innovatum, -2 000 tkr. Detta är av en väsentlig betydelse för kommunalförbundets ekonomiska resultat 2024.

I samband med att kommunalförbundet presenterade sitt förslag till budget för medlemsfinansieringen den 13 juni 2024 beslutades att förbundet inte skulle erhålla någon indexuppräknings för verksam-

hetsår 2025. I samband med beslutet fick förbundsdirektören i uppdrag att ta fram en konsekvensanalys.

Analysen visade att besparingar i form av en 50-procentig tjänst behöver göras samt att förbundet inte kan bjuda på luncher i samband med möten. Alla möten som förbundet kallar till ska förläggas i förbundets egna lokaler då det inte finns något utrymme för konferenslokalkostnader. Det kommer inte finnas något utrymme för personalvård då budgeten är oerhört begränsad. Den ekonomiska ansträngningen kommer att bli påfrestande om riktmärket för löneöversynen landar över 3 procent vilket är det som förbundet har budgeterat för 2025.

Under hösten fattade Uddevalla kommunstyrelse beslut om att inte vara med i samarbetet avseende de delregionala utvecklingsmedlen 2025. Detta resulterade i att direktionen inte kunde fatta beslut om budgeten för medlen enligt förbundsdirektionens årshjul. Förbundsdirektören fick i uppdrag att ta fram en ytterligare konsekvensanalys. Den visar på stora konsekvenser, både för förbundets verksamhet men även för Fyrbodals som delregion. Det finns en överhängande risk att Fyrbodals uppfattas som splittrad vilket kan leda till minskat förtroende för delregionen i de regionala sammanhangen.

Beslutet skapar friktion i projektsamarbeten och inom nätverken som förbundet driver på delregionalt plan. Beslutet har skapat oro och osäkerhet både bland förbundets medarbetare och i medlemskommunernas nätverk. De ekonomiska förutsättningarna för förbundet inför 2025 har drastiskt försämrats i och med utebliven medlemshöjning och Uddevallas beslut om att inte ingå i samarbetet kring de delregionala utvecklingsmedlen.

De nya lokalerna erbjuder en betydligt bättre fysisk arbetsmiljö och är mer ändamålsenlig för verksamheten.

Kommunalförbundet har tecknat ett tioårigt avtal

avseende de nya lokalerna på Kaserngården 3a och 3b. Tecknandet av avtalet skedde efter beslut i förbundsdirektionen innan dess att beslut om att inte indexuppräknas eller att Uddevalla kommun träder ur samarbetet inom DRUM.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv. Direktionen har antagit en treårig internkontrollplan som sträcker sig mellan 2022–2024. I den interna kontrollen så har det identifierats ett antal processer som behöver tydligare dokumenterat rutinbeskrivningar.

Hållbarhet och andra icke-finansiella frågor

Hållbarhet ligger som en grund för kommunalförbundets uppdrag - perspektiven social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är viktiga utgångspunkter i de styrdokument Fyrbodals kommunalförbunds uppdrag tar avstamp i. Perspektiven finns till exempel med i den regionala utvecklingsstrategin och i kommunalförbundets verksamhetsplan. I avsnittet om uppföljning av verksamheten anges för varje delmål vilket/vilka av FN:s globala mål de bidrar till som ett sätt att tydliggöra hur kommunalförbundet är med och arbetar mot hållbarhetsmålen.

Projektarenan Fyrbodal

Projektarenan Fyrbodal (se grafik på nästa sida) är en tvärasektoriell plattform för allt projektrelaterat arbete som kommunalförbundet driver, medverkar i eller finansierar. Syftet med arenan

är att organisera alla projekt som förbundet är involverat i för att skapa en tydlig överblick. Syftet är också att åstadkomma effektiv styrning och ledning av projektportföljen och att tydliggöra det utvecklingsarbete som medlemskommunerna bedriver tillsammans och med andra parter.

En viktig del i Projektarenan Fyrbodals uppdrag är att säkerställa att varje projekt följer en tydlig process med kontinuerliga avstämningspunkter och att vid dessa bedöma om projektet uppfyller projektplanen utifrån krav och behov. Att projektet genererar nytta och har ekonomiska förutsättningar. Avstämningsförfarandet gäller samtliga projekt kommunal förbundet är involverat i – som ägare, som part eller som finansär i form av delregionala utvecklingsmedel.

Under 2024 har ett 30-tal projekt passerat Projektarenan; i ett tidigt skede av projekt på idéstadiet som del av förbundets beredning inför

jerad projektprocess för projekt där kommunalförbundet är projektägare har tagits fram och implementerats. Ett arbete med att digitalisera mallar och hantering av projektansökningar av delregionala utvecklingsmedel har också påbörjats. En god struktur kring projekten ger möjlighet att följa progression och resultat, jämföra insatser och bidrar till ökad kunskap om vad som ger störst nytta och effekt och hur olika insatser kan samverka för delregionens bästa.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

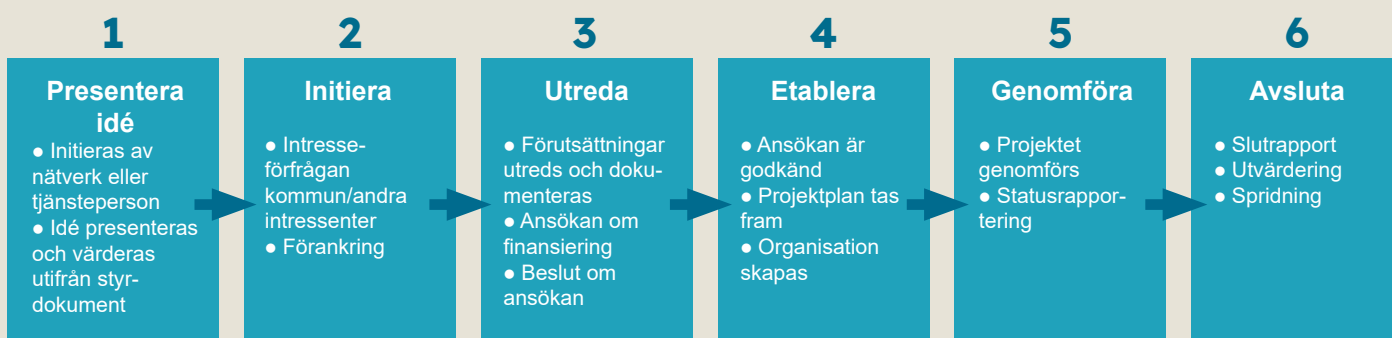
Kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling, att förbundet når de ett av tre finansiella mål, samtliga delmål för verksamheterna bedöms följa och uppnå plan samt genom redovisad balanskravsresultat.

Med medlemsavgiften från kommunerna på 10,4 miljoner (2023: 10,4 miljoner) och övriga intäkter inom projekt- och särskilt finansierad verksamhet under 2024 uppgick den totala omsättningen till 61,3 miljoner kronor.

Intäkter utöver medlemsavgiften från kommunerna kommer från projektfinansiering, i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga

beslut, i uppföljning av projekt i uppstart och genomförande eller i samband med projekt som avslutas. Vidare har Projektarenan hanterat de projektansökningar som inkom i utlysningen av delregionala utvecklingsmedel. Projektarenan har under året också haft fokus på att utveckla arbetsformer och fastställa rutiner. En detal-

Projektarenan översikt

program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i respektive driftsredovisning i avsnittet för den ekonomiska redovisningen.

Finansiella mål

Kommunalförbundets finansiella mål är:

- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

Kommunalförbundet arbetar med att nå det långsiktiga målet om en stabil soliditetsnivå, bland annat genom att slutredovisa genomförda projekt och avslutade verksamheter med överskott som tillfaller förbundets egna kapital. År 2024 är soliditeten 7 procent, vilket är en minskning från 2023 med 1 procentenhet. Anledningen till en minskad soliditet är delvis att det egna kapitalet sänks från 6 254 tkr till 4 459 tkr i och med nedskrivningen av aktieinnehavet. Förbundet förvaltar bland annat God och nära vård-medel, detta förbättrar likviditeten men försämrar soliditeten. Målet bedöms där med inte uppnås för det enskilda verksamhetsåret.

Förbundet når inte målet om en budget i balans eftersom det redovisade resultatet uppgår till -1 796 tkr (786 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 37 tkr, en total avvikelse om -1 833 tkr. Resultatet består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet i Innovatum. Målet bedöms där med inte uppnås för det enskilda verksamhetsåret.

Förbundet har en god likviditet som främst beror på förvaltade delregionala utvecklingsmedel men även för 2024 förvaltade medel avseende

God och nära vård. Likvida medel vid årets slut uppgick till 50 mkr (cirka 69 mkr). Därmed nås målet om god likviditet.

Kommunalförbundet har även två vägledande principer sedan 1 januari 2020:

- Fyrbodals kommunalförbunds tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.
- Fyrbodals kommunalförbund ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Förbundets vägledande principer regleras i en kapitalplaceringspolicy. Enligt den har likvida medel kunnat placeras säkert och riskfritt under 2024 och därmed genererat ränteintäkter om 2 151 tkr (2 336 tkr). Dessa principer får därmed anses som uppfyllda.

Balanskravsresultat

Balanskravet i kommunallagen ställer krav på att intäkterna och kostnaderna ska vara i ekonomisk balans varje år. Om kostnaderna överstiger intäkterna under ett räkenskapsår uppstår ett underskott som måste åtgärdas inom de tre efterföljande åren.

Enligt undantagsmöjligheter har hänsyn tagits vid beräkningen av balanskravsresultatet. Under 2024 uppstod en realisationsförlust av en anläggningstillgång på grund av nedskrivningen av aktieinnehavet i Innovatum AB. Nedskrivning har skett med 2 000 tkr då bedömningen var att aktieinnehavet var för högt värderat. Enligt balanskravsresultatet i tabellen så uppfyller Fyrbodals kommunalförbund balanskravet för 2024 och det finns inga negativa resultat från tidigare år som behöver återställas.

Kommunalförbundets förväntade utveckling

Det som kan påverka utvecklingen framåt är den ekonomiska utvecklingen för medlemskommunerna samt de kostnader som den höga inflationen medför. Beslutet att inte indexuppräkna medlemsfinansieringen för 2024 är en konsekvens av medlemskommunernas ekonomiska utveckling. På sikt kan detta få allvarliga konsekvenser även för förbundet.

Kommunalförbundet arbetar med att hålla nere kostnader och att på ett effektivt sätt använda de resurser som finns. Projektverksamheten och den särskilt finansierade verksamheten, som sker genom avtal med bland andra medlemskommunerna, följs noga genom regelbundna avstämningar enligt projektbeslut med projekt-ekonom och projekt/verksamhetsansvarig.

Balanskravsresultat		2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen		- 1 796	786	598
-	Samtliga realisationer	0	0	0
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	2 000	0	0
+/-	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
+/-	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	204	786	598
-	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
+	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
=	Årets balanskravsresultat	204	786	598

Väsentliga personal- förhållanden

Kommunalförbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för 7,75 heltidstjänster. Till detta kommer ett större antal tjänster som är kopplade till projekt- och särskilt finansierad verksamhet vilka finansieras av projektmedel eller enligt avtal med bland annat medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Den 31 december 2024 var 45 (39) personer tillsvidareanställda och 17 (16) personer visstidsanställda. Under året slutade 13 (12) personer och 18 (18) personer nyanställdes. Flertalet av de som har slutat på förbundet har gjort det för att uppdraget tagit slut eller att de har gått vidare till andra anställningar.

Den sista december 2024 var antalet kvinnor 50 (43) och antalet män 12 (12). Notera att dessa siffror är antalet personer och att tjänstgöringsgraden varierar mellan 20 och 100 procent. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknade utifrån antalet heltidstjänster.

Kommunalförbundet använder sig även, som tidigare år, av tjänstepersoner i medlemskommunerna. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att kommunalförbundet ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Detta innebär ofta att dessa ingår i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag. Under 2024 har en person arbetat genom tjänsteköp från medlemskommunerna.

Under 2024 har tjänsteköp avseende ny socialtjänstlag från Uddevalla kommun gjorts.

Sjukfrånvaro

Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår 2024 till 5,23 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 4,69 procent.

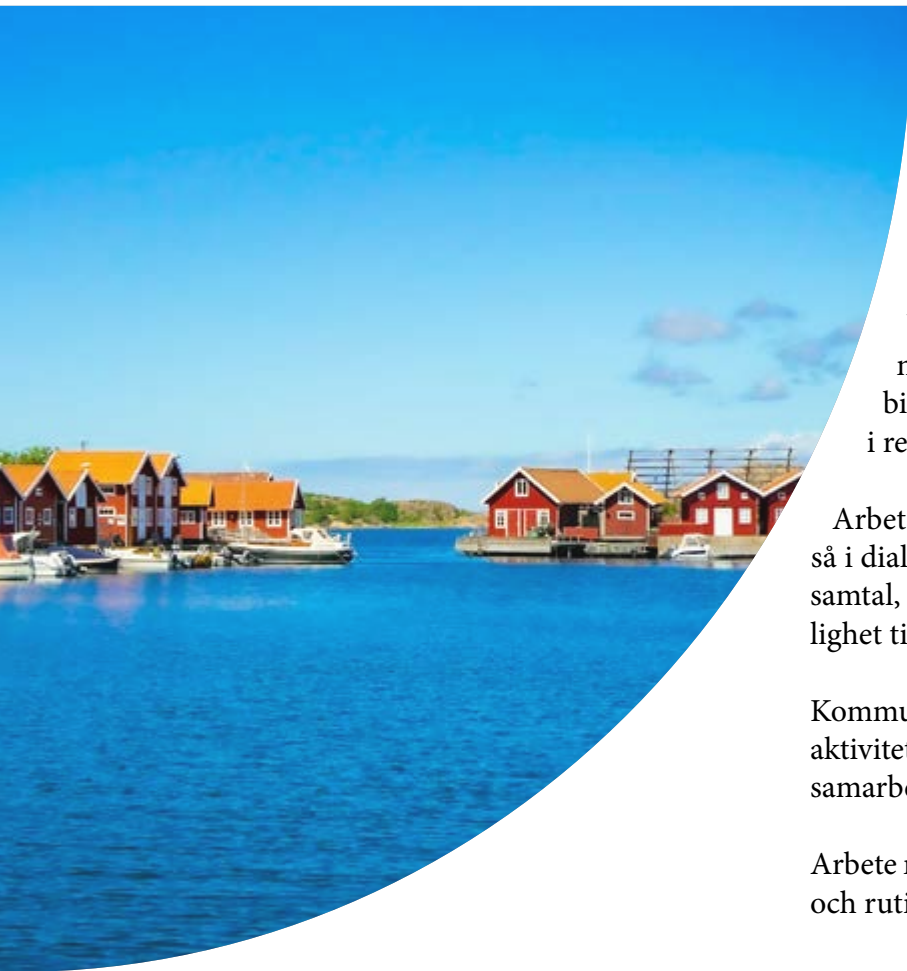
Medelantalet anställda	2024-12-31	2023-12-31
Män	10,38	10,64
Kvinnor	42,16	35,63
Summa:	52,54	46,27
Tillsvidareanställda	42,28	37,81
Visstidsanställda	10,26	7,11
Summa:	52,54	44,92

Upplysning om sjukfrånvaro	2024-12-31	2023-12-31
Sjukfrånvaro för män	2,50%	1,92%
Sjukfrånvaro för kvinnor	5,93%	5,61%
Sjukfrånvaro för anställda	5,23%	4,69%
Yngre än 30 år	15,85%	2%
Mellan 30–49 år	5,42%	6,63%
Äldre än 49 år	4,14%	2,68%

Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

	2024-12-31	2023-12-31
Total sjukfrånvaro	5,23%	4,69 %
Långtidssjukfrånvaro	34,34%	29,59 %

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

När det gäller personal och arbetsmiljö har förbundet arbetat systematiskt och kontinuerligt med dessa frågor. Arbetet har följt det upprättade årshjulet där signifikanta och årligen återkommande aktiviteter planerats in. Förbundet har under året utvecklat arbetsplatsträffarna till att innehålla pass för formalia, fokus och fördjupning. Under fokuspassen har arbetsplatsen arbetat med jämställdhet och mångfald, kompetensutveckling respektive arbetsmiljö. Under fördjupningspassen har temat varierat men innehållit till exempel utbildningar och flera gånger under 2024 rört flytt till nya lokaler.

I december flyttade kommunalförbundet till nya lokaler. Förberedelse och planering av flytten har präglat året som gått. De nya lokalerna erbjuder en betydligt bättre fysisk arbetsmiljö som är mer ändamålsenliga för verksamheten.

Skydds rond har genomförts liksom en arbetsmiljöenkät. Resultatet visar överlag på ett gott resultat med engagerade medarbetare som trivs och finner mening med sitt arbete. Det finns dock tecken på ett visst mått av upplevd stress och brist på återhämtning. Arbetsplatsen har beslutat att börja arbeta med Friskfaktorer som ett systematiskt sätt stärka allt det goda som finns, utbildning och initiala workshops har genomförts i respektive avdelning.

Arbetsmiljöarbete och personalfrågor hanteras också i dialog mellan medarbetare och chef i månadsvisa samtal, och på avdelningsmöten. Vid dessa ges möjlighet till en närmare dialog.

Kommunalförbundets trivselgrupp har anordnat flera aktiviteter under året i syfte att stärka gemenskap och samarbete på arbetsplatsen.

Arbete med att revidera och vid behov upprätta policy och rutiner har fortsatt.

Förväntad utveckling

Framtidsutsikter

På kort sikt bedömer förbundsledningen att förbundet står inför mycket försämrade ekonomiska förutsättningar. Den uteblivna indexuppräknings tillsammans med minskningen av DRUM-medel innebär en total minskning med 4,5 mkr i budget. Detta leder till minskad genomförandekraft i de delregionala uppdragen och resulterar i att förbundet inte kan vara den utvecklingskraft som delregionen behöver ha i den mycket utmanande tid vi lever i.

Förbundsledningen har infört prövning innan rekrytering av ny personal sker. Neddragningar inom både den medlemsfinansierade och DRUM-finansierade verksamheterna kommer att verkställas under 2025. Parallellt med detta kommer förbundsledningen att presentera ett förslag på ny förbundsordning utifrån de inspel som kommit till förbunden i olika dialogsammanhang.

Bedömningen från förbundsledningen är att risken att

Uddevalla kommun inte går med i DRUM-samarbetet igen är stor. Bedömningen av ett sådan utfall är att effekterna blir mycket stora inom både insatsområdena Regional utveckling, Kompetensförsörjning. Det kommer även leda till negativa effekter inom avdelningen Verksamhetsstöd.

Förbundsledningen kommer att påvisa vikten av att medlemskommunerna tar beslut om att indexuppräknas medlemsavgiften 2026. Om medlemsavgiften inte indexuppräknas kommer förbundet inte ha förutsättningar att leva upp till ändamålsparagrafen i förbundsordningen eller den beslutade verksamhetsplanen.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Under hösten har flera dialogmöten som syftar till input i översynen av den regionala utvecklingsstrategin genomförts både med kommuner, näringsliv och akademi. Efter årsskiftet har förslag på förändringar av kraftsamlingarna inom den lyfts i olika sammanhang. Om de förändringarna faller ut kommer kommunalförbundets delmål i verksamhetsplanen påverkas. Beslut om den reviderade strategin ska fattas i februari 2026.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter	2	61 298	49 988
Verksamhetens kostnader	3	-63 239	-51 547
Avskrivningar		0	0
Verksamheternas nettokostnader		- 1 940	-1 559
Skatteintäkter		0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0
Verksamhetens resultat		-1 940	-1 559
Finansiella intäkter	4	2 151	2 345
Finansiella kostnader	5	-2 007	0
Resultat efter finansiella poster		-1 796	786
Extraordinära poster:		0	0
Årets resultat		-1 796	786

Balansräkning

Belopp i tkr	not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar		0	0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		0	0
Maskiner och inventarier	8	0	0
Övriga materiella anläggningstillgångar	6	1 509	0
Finansiella anläggningstillgångar	7	767	2 767
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		2 276	2 767
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Fordringar	9	15 852	8 465
Kassa och bank	10	50 370	69 089
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		66 222	77 554
SUMMA TILLGÅNGAR		68 498	80 321

	not	2024-12-31	2023-12-31
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	11	6 254	5 468
Årets resultat	11	- 1 796	786
Resultatutjämningsreserv		0	0
SUMMA EGET KAPITAL		4 459	6 254
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar		0	0
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12	0	0
SUMMA AVSÄTTNINGAR		0	0
SKULDER			
Leverantörsskulder	13	6 524	4 546
Övriga kortfristiga skulder	13	15 461	33 774
Delregionala utvecklingsmedel	14	25 467	25 650
Förutbetalda intäkter	15	16 587	10 097
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		68 498	80 321
Ställda panter		0	0
Ansvarsförbindelser		inga	inga

Kassafödesanalys

Belopp i tkr	not	2024	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		-1 796	786
Justeringar för ej likviditetspåverkande poster			
Avskrivningar inventarier		0	0
Nedskrivning värdepapper		2 000	
Kassaflöde från den löpande verksamheten		204	786
Förändringar i röreslsekapitalet			
Förändringar av fordringar		-7 386	8 211
Förändringar av kortfristiga skulder		-10 027	-3 523
SUMMA		-17 413	4 687
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		-17 209	5 473
Investeringsverksamheten			
Förvärv av tillgångar		-1 509	0
Avyttrade av tillgångar		0	0
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-1 509	0
ÅRETS KASSAFLÖDE		-18 718	5 473
Likvida medel vid årets början		69 088	63 615
Likvida medel vid årets slut		50 370	69 088
SOLIDITET	11		
Eget kapital/tillgångar		7%	8%

Noter

(belopp i tkr)

Not 1: Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).

Värderingsprinciper med mera

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärdet

med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

- Inventarier: 10 år
- Beloppsgräns: 20 tkr
- Datorer: Direktavskrivning från 2013

Fordringar

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

Pensionspremier

Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta och Skandia sedan förbundets bildande 2005. Det innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Not 2: Verksamhetens intäkter

	2024	2023
Medlemsavgift medlemskommuner	10 376	10 412
Avtal kommuner	8 275	7 841
DRUM-medel	13 151	15 586
Avtal VGR	1 608	1 126
Kammarkollegiet God och nära vård	-	1 979
Västkom	750	-
Försäljning tjänster 25% moms Sv	-	206
Projektbidrag	6 675	-396
Projektbidrag EU	3 540	1 380
Projektbidrag VGR	5 632	2 830
Projektbidrag statliga finansiärer	6 761	3 612
Ersättning för uppdrag 25% moms	524	5 282
Ersättning för uppdrag momsfrött	3 592	-
Övriga intäkter momsfrött	38	4
Öres- och kronutjämnning	-	-
Kursvinst rörelsen	-	6
Övr ersättn och intäkter	66	-
Vidarefakturerade intäkter 25% moms	291	89
Vidarefakturerade intäkter 12%	5	29
Vidarefakturerade intäkter momsfrött	4	-
Hysesintäkter	8	-
Telefoniersättning anställda	2	2
Summa verksamhetens intäkter	61 298	49 988

Not 3: Verksamhetens kostnader

	2024	2023		2024	2023
Inköp tjänster/varor 25% EU	-	-	Konferenser	-1 459	-1 935
Inköp tjänster/varor 12% EU	-	-6	Möteskostnader	-24	-51
Inköp tjänster/varor EU 6%	-	-5	Förtäring möten	-265	-153
Inköp av tjänst från land utanför EU, 25%	-	-38	Lokalhyra möten	-59	-68
Inköp av tjänst från land utanför EU, 12%	-	-17	Litteratur och tidningar	-212	-74
Konsultarvode	-13	-	Förenings-/Medlemsavgifter	-1 059	-411
Vidarefakturerade kostnader 25% moms	-253	-	Medlemsavgift avdragsgill	-	-319
Tjänsteköp medlemskommuner	-434	-1 172	Medlemsavgift ej avdragsgill	-2	-2
Hyra	-1 447	-1 242	Övriga kostnader	-214	-51
Städning, renhållning	-121	-92	Förseningsavgifter	-	-
Hyra inventarier	-22	-23	Övriga externa kostnader	-30	-
Förbrukningsinventarier	-529	-679	Lämnade gåvor	-56	-2
Förbrukningsmaterial	-73	-23	Löner till timanställda	-180	-
Reparation och underhåll	-2	-	Löner till månadsanställd	-24 579	-20 574
Resekostnader	-235	-159	Förändring semesterlöneskuld	-177	76
Hyrbilskostnader	-5	-2	Förändring löneskuld	27	-25
Kost och logi i Sverige	-60	-52	Löner tillfällig personal	-17	-
Kost och logi i utlandet	-33	-6	Sjuklöner till tjänstemän	-357	-318
Information och PR, annonser	-764	-1 130	Semesterlöner		
Tryckerikostnader	-148	-24	till månadsanställda	-4 151	-3 926
Representation, avdragsgill	-18	-4	Skattefria traktamente sv	-10	-12
Representation ej avdragsgill	-32	-1	Skattepliktiga traktamente sv	-	-
Representationsgåvor, avdragsgill	-1	-	Skattefria traktamenten utland	-16	-10
Kontorsmaterial	-14	-6	Skattepliktiga traktamente utland	-	-2
Kopieringskostnader	-35	-6	Skattefria bilersättningar	-175	-139
Telefon	-192	-158	Skattepliktiga bilersättningar	-73	-59
Larm	-26	-33	Förmånsvärden	-18	-18
Porto	-92	-93	Motkontering av förmån	18	18
Företagsförsäkringar	-6	-5	Kollektiv pensionsförsäkring	-2 469	-1 918
Arvoden	-108	-57	Individuell pensionsförsäkring	-707	-558
Revisionsbyrå	-519	-120	Försäkringskostnader	-25	-55
Konsultarvoden	-4 457	-5 357	Arbetsgivaravgifter 31,42%	-9 147	-7 846
Dataunderhåll, programvara	-1 412	-1 324	Arbetsgivaravgift semesterlöneskuld	-56	24
Användarlicenser	-221	-352	Arbetsgivaravgift löneskuld	8	-8
IT-avtal inkl fiberavtal	-338	-33	Löneskatt	-599	-498
Arrangerade utbildningar/kurser	-2 176	-	Utbildning anställd personal	-85	-38
Övrig konsultverksamhet	-2 946	-	Företagshälsovård	-135	-149
Bankkostnader	-6	-7	Personalvårdsaktiviteter	-122	-167
			Personalrepresentation, ej avdragsgill	-	-
			Övriga personalkostnader	-76	-53
			Summa verksamhetens kostnader	-63 239	-51 547

Not 4: Finansiella intäkter

	2024	2023
Ränteintäkter	2 151	2 335
Valutakursvinster	-	10
Summa finansiella intäkter	2 151	2 345

Not 5: Finansiella kostnader

	2024	2023
Nedskr av innehav andelar/långfr fordr andra ftg	- 2 000	-
Valutakursförluster	- 5	-
Räntekostnader	- 1	-
Räntekostnader levskulder	- 1	-
Räntekostnader för skatter och avgifter	-	-
Summa finansiella kostnader	- 2 007	-

Fyrbodals kommunalförbund har bedömt att aktieinnehavet i Innovatum AB var för högt värderat. Nedskrivning av innehavet har skett med 2 000 tkr under 2024.

Not 6: Materiella anläggningskostnader

	2024	2023
Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier	1 509	-
Summa materiella anläggningstillgångar	1 509	-

Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier. Fyrbodals kommunalförbund har i samband med nya lokaler köpt in konferensutrustning till ett totalt värde om 1 509 tkr, där den ekonomiska livslängden uppgår till 5 år. Avskrivningar påbörjas år 2025 och avslutas år 2029.

Not 7: Finansiella anläggningstillgångar

	Antal	Andel	Bokfört värde	EK-andel (kr)
Gryning Vård AB	17 000	17,0%	17	12 440
Mediapoolen Västra Götaland AB	250	16,7%	250	1 419
Innovatum AB	13	1,3%	500	315
Summa			767	14 174

Not 8: Maskiner och inventarier

	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	1 881	1 881
Inköp	0	0
Försäljning inventarier	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 881	1 881
Ingående avskrivningar	-1 881	-1 881
Årets avskrivningar	0	0
Återförd avskrivning försålda inventarier	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 881	0
Utgående planenligt restvärde	0	0

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

- Inventarier 10 år, beloppsgräns 20 000 kr
- Datorer direktavskrivs sedan 2013.

Pågående nyanläggningar, maskiner och inventarier. Förbundet har i samband med nya lokaler köpt in konferensutrustning till ett totalt värde om 1 509 tkr, där den ekonomiska livslängden uppgår till 5 år. Avskrivningar påbörjas år 2025 och avslutas år 2029.

Not 9: Kortfristiga fordringar

	2024	2023
Kundfordringar	3 056	4 948
Avräkning skattekonto	147	276
Fordran moms	1 602	15
Förutbet kostn/uppl intäkter (ej projekt)	2 324	73
Periodisering leverantörsfakturor	809	581
Rekvirerade medel projekt	1 299	468
Övriga förutbet kost/uppl int	498	2
Förutbet kostn/upplupna intäkter projekt	6 117	2 102
Summa kortfristiga fordringar	15 852	8 465

Not 10: Kassa och bank

	2024	2023
Kassa och bank	51 730	69 089
Summa kassa och bank	51 730	69 089

Förbundet har fortsatt god likviditet med anledning av förutbetalda Delregionala tillväxtmedel från Västra Götalandsregionen och medlemskommunerna. Under året 2024 har de likvida medlen fortsatt legat på en hög nivå då förbundet förvaltar medel från Regeringskansliet avseende God och Nära vård. Dessa medel rekvideras av medlemskommunerna under början av 2025. Från 2025 fördelas medlen direkt från Regeringskansliet till kommunerna.

Not 11: Eget kapital, avsättningar och skulder

	2024	2023
Eget kapital	-6 254	-5 468
Årets resultat	1 796	-786
Resultatutjämningsreserv	0	0
Summa eget kapital	-4 459	-6 254

Not 12: Pensionspremier

	2024	2023
ITP1	403	376
ITPK	366	304
ITP2	1 700	1 238
Söderberg & Partner	707	558
	3 176	2 476

Fyrbodals kommunalförbund bildades 2005 och övertog då BOSAM:s hängavtal med SIF som sedermera blev Unionen. Genom detta avtal som var kopplat till den privata sektorn blev alla anställda anmälda till Alecta och Collectum genom ITP och ITPK.

Förbundet tecknade därefter kollektivavtal med Pacta som arbetsgivarorganisation, numera Sobona. I samband med avstälstecknande godkände Pacta att förbundet kvarstod i Alecta och Collectum istället för att övergå till KAP-KL.

Dock följer förbundet huvudöverenskommelsen HÖK och Allmänna bestämmelser (AB). Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta, Skandia och Söderberg & Partner sedan förbundets bildande 2005. Detta innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Not 13: Kortfristiga skulder

	2024	2023
Skatteskulder	8	-93
Utgående moms försäljning 25%	13	0
Personalskatt	682	565
Vårdens medarbetare Västkom	0	115
MiniMaria	139	2 279
Suicidprevention 2023	0	562
Suicidprevention 2024	393	0
God och Nära vård 2023 förvaltrade medel	0	25 624
God och Nära vård 2024 förvaltrade medel	8 915	0
Kompletteringspremier KPA	67	68
Upplupna semesterlöner	873	696
Upplupen löneskuld	192	219
Upplupna sociala avgifter	1 144	946
Övriga kortfristiga skulder	2 058	0
Övriga uppl kostnader/förutbet intäkter	977	2 793
Summa kortfristiga skulder	15 461	33 774

Not 14: Delregionala utvecklingsmedel (DRUM)

	2024	2023
Ej upparbetade KUN (DRUM-medel)	1 115	1 377
Ej upparbetade DRUM-medel (MN/RUN)	1 035	2 470
DRUM VGR 2022	1 432	2 413
DRUM Kommunal motfinansiering 2022	1 515	2 495
DRUM VGR 2023	2 402	5 056
DRUM Kommunal motfinansiering 2023	2 490	5 144
DRUM VGR 2024	5 169	0
DRUM Kommunal motfinansiering 2024	5 221	0
DRUM VGR 2019	561	574
DRUM Kommunal motfinansiering 2019	657	670
DRUM VGR 2020	751	813
DRUM Kommunal motfinansiering 2020	846	908
DRUM KUN utökade medel 2021	157	302
DRUM Kommunal motfinansiering 2021	208	848
DRUM VGR 2021	118	759
DRUM-medel Projekt- och finansieringsstrateg	980	980
DRUM-medel (förstudier)	810	842
Summa delregionala utvecklingsmedel (DRUM)	25 467	25 650

Fyrbodals kommunalförbund erhåller enligt överenskommelse månadsvis medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel (DRUM). Dessa medel betalas ut från miljö- och regionutvecklingsnämnden samt kulturnämnden.

Avsättningen av medel regleras årligen av de olika nämnderna. Medlemskommunerna i Fyrbodal motfinansierar dessa medel i förskott varje år med 37 kr per kommuninvånare. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och placeras på balanskonton för det aktuella året.

Medlen används för att ge stöd till projekt som främjar en hållbar regional utveckling och löser aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategin 2024-2027 och Klimat- och miljöstrategin 2030.

De belopp som miljö- och regionutvecklingsnämnden och kulturnämnden går in med är 9 mkr (RUN), varav 500 tkr är förstudiemedel, och 2,05 tkr (KUN). Det som finns på balanskonton som avser 2024 års delregionala utvecklingsmedel är 10,4 mkr. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omsättning på 102 mkr vilket innebär en uppväxling med 386 procent vilket ligger långt över målet på 50 procents uppväxling.

Beslut om slutlig total avsättning tas årligen i samband med beslut om detaljbudget för respektive direktion och nämnd baserat på de dialoger som förs kring kommunala och regionala behov och önskemål och med utgångspunkt i årliga uppföljningsrapporter. Överenskommelsen fastställer vad som är syftet med de delregionala utvecklingsmedlen, vad de ska bidra till att åstadkomma samt vilket ansvar som vilar på respektive part i arbetet runt medlen.

Not 15: Förutbetalda intäkter projekt

	2024	2023
Teknikframtiden	240	0
TeknikCollege	189	265
Psykisk hälsa och suicidprevention	364	0
Millenium	105	0
Personcentrerad vård & omsorg	971	0
En vardag fri från våld 2.0	286	1 178
Utvecklingsledare Kommunal H&S	263	459
Ror i Land	42	995
God och Nära vård Fyrbodalgemensamt 2024	147	0
Utvecklingsledare IFO	246	0
Vux projekt	220	0
Hälsokällan	277	249
Kvinnofridssatsning 2024-2025	182	184
Vetenskap och evidens	121	0
ISU individbaserad systematisk uppföljn. 2025	134	0
FoU Kunskapsbaserad praktik	215	0
FoU Implementering	217	0
ÖK Psykisk hälsa	114	0
Yrkeskartan - marknadsföring	156	0
Go Care - marknadsföring	250	0
Trollhättans stad MiniMaria	17	0
Revisionsarvode PwC	40	0
Ror I land	2 249	0
God och Nära vård 2024 förvaltade medel	8 655	0
Suicidprevention 2024	887	0
Industriell Symbios	0	1 186
F&U Utbildningar	0	22
Nätverksledare IFO	0	381
God och Nära vård Fyrbodalgemensamt 2023	0	9
Suicidprevention 2	0	989
Biomarina näringar	0	21
Nätet	0	57
F&U	0	797
Utvecklingsledare funktionshinder socialps.	0	120
Överenskommelse psykisk hälsa	0	249
ISU individbaserad systematisk uppföljning	0	161
Vård- och omsorgscollege	0	657
Avtal vuxenutbildning	0	746
Praktiksamordning Fyrbodol	0	879
Praktikanskaffning Fyrbodol	0	469
Fiskekommunerna 2	0	25
Summa förutbetalda intäkter projekt	16 587	10 097

Not 16: Kostnader för räkenskapsrevision

	2024	2023
Kostnader för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	439	120
Förtroendevalda revisorer	10	57
Summa kostnader räkenskapsrevision	449	177
Kostnad för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	80	0
Förtroendevalda revisorer	0	0
Total kostnad för övrig revision	80	0
Total kostnad för revision	529	177

Driftsredovisning

Belopp i tkr	2024					2023		
	Resultat			Budget	Avvikelse	Resultat		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Netto	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto
Basverksamhet*	13 772	-15 568	-1 796	11 329	-1 833	12 775	12 209	566
Projekt **	28 995	-28 995	0	28 995	0	18 498	18 278	220
Verksamheter via avtal **	20 682	-20 682	0	20 682	0	21 062	21 062	0
SUMMA TOTALT	63 449	-65 245	-1 796	61 006	-1 833	52 335	51 549	786

* Se not 2, 3, 4, 5

** Se not 2, 3

Basverksamhet	Budget	Utfall	Avvikelse
Medlemsavgift	10 412	10 376	-36
Övriga intäkter	917	3 396	2 479
SUMMA INTÄKTER	11 329	13 772	2 443
Personalkostnader	-8 362	-10 946	-2 584
Politiska arvoden, ordförande och revision	-275	-79	196
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-300	-229	71
Konsultkostnader	-250	-533	-283
Lokalkostnader	-300	-385	-85
Övriga kostnader	-1 241	-2 850	-1 609
Västkom	-564	-546	18
SUMMA KOSTNADER	-11 292	-15 568	-4 276
RESULTAT	37	-1 796	-1 833

Kommentarer till resultatet

Den ekonomiska redovisningen för 2024 visar att förbundet gör ett underskott om -1 796 tkr, att jämföra med det budgeterade resultatet på 37 tkr. Det negativa resultatet för 2024 består till största del av nedskrivningen av aktieinnehavet av Innovatum, -2 000 tkr. Förbundet har genererat ränteintäkter om 2 146 tkr. Förbundet har under året gjort vissa förändringar i IT-miljön vilket medfört ökade kostnader i både de fasta och rörliga administrativa kostnaderna. Detta härleds främst till ökade kostnader för lokalhyra, IT och konsultkostnader.

Förbundets totala ekonomiska resultat är jämfört med basverksamhetens budget som är den budget som förbundet skickar på remiss till medlemskommunerna för vidare beslut i direktionen. Årlig budget för projekt och särskilt finansierad verksamhet görs, men dessa går inte upp till beslut i direktionen i samband med basens, då dessa ofta startar eller avslutas under innevarande budgetår. Regelbundna och täta avstämmningar inom projekten och verksamheterna görs dock under året av projektekonom, ekonomiansvarig och ansvariga tjänstepersoner. Därmed finns ingen budget given i driftsredovisningarna för dessa verksamheter.

Pågående verksamheter löper på och faktureras och/

eller finansieras löpande eller årligen enligt avtal. Verksamheter med särskild finansiering följer verksamhetsåret och den ekonomiska hanteringen vid årsskiftet belastar i regel inte resultatet.

I samband med bokslutet så bokade kommunalförbundet upp en kortfristig skuld till medlemskommunerna avseende överskott i verksamheterna Vuxenutbildning, Praktiksamordning och Praktikansaffning, detta överskott uppgick till 2 060 tkr. Kreditfakturer avseende dessa verksamheter har skickats ut i början av 2025.

Verksamheterna följs löpande under året av ansvarig tjänsteperson och ekonom. Under 2024 har fem projekt avslutats som tillsammans genererat ett överskott på 73 tkr, Industriell symbios, God & nära vård Fyrbodalsgemensamt, Biomarina näringar, Nätet och Integrationssamverkan Fyrbodals. Detta överskott är en del av årets resultat.

Medel som finansierar projekten är antingen förutbetalda och ej upparbetade alternativt upparbetade men ej utbetalda. Dessa regleras i balansräkningen. Pågående projekt stäms av och följs upp löpande av ekonom och ansvarig tjänsteperson.

Förteckning projektverksamhet

Pågående projekt

1001	Gemensam digitalisering	3002	TeknikFramtiden 2030
2004	Green Fleet	3003	Go Care - marknadsföring
2005	GO:LEIF	3004	Yrkeskartan - marknadsföring
2006	VEGO	3006	Vuxrapport samt kompetensutveckling med fokus kvalitet
2007	Landbaserad fiskeodling	3007	Teknikcollege - förstärkning återcertifiering
2008	Fiskekommunerna 2024-2026	4004	Utvecklingsledare IFO
2009	Implementering Business Region Väst	4005	Samverkanskontoret
2011	Förnybart i Väst	4006	Millenium
2012	Fyrbodals för framtidens flex	4007	Personcentrerad vård & omsorg
2015	Marefine	4008	Bryggprojekt En vardag fri från våld
2019	Våra Rum 2.0	4011	Vetenskap och evidens för FoU socialtjänst
2020	EISa	4012	ISU Individbaserad Systematisk uppföljning
2021	Unga Dalslandspriset	4013	FoU - kunskapsbaserad praktik
2022	Samexistens för mer sjömat	4014	FoU - implementering och tillämpning
2023	Kriminalvårdanläggning Åmål	4015	ÖK Psykisk hälsa 2025-2026
230073	Processledning Skogsprogrammet VG	H-057	Utvecklingsledare - funktionshinder
K-029	Ökad strategisk kultursamverkan	H-098	Kvinnofridssatsning 2024-2025
3001	Fenixz kommuner	H-099	Utvecklingsledare kommunal hälso- och sjukvård
		K-029	Ökad strategisk kultursamverkan i Fyrbodals
		N-082	Det goda livet i Dalsland
		U-053	Utveckling och utbildning Fyrbodals

Avslutade projekt

2002 Industriell Symbios

2010 Innovatum Sciense Park

2013 Cirkulär upphandling i Väst

2016 Ökad elproduktion/elnätskapacitet Fyrbodal

H-081 Nätverksledare IFO

H-091 God & Nära Vård Fyrbodalsgemensamt

H-094 Suicidprevention 2

H-096 ISU Individbaserad Systematisk uppföljning

H-097 En vardag fri från våld 2.0

K-036 Attraktiva kommuner 2023-2024 DRUM

K-037 Förstudie, Kulturturné

K-038 Robust Kultur

N-080 RORiland - Rurala oresor och resor i landsbygder

N-081 Nätet

U-049 Kunskapsnod - Fullföljda studier

U-052 Dimensioneringsarbetet

Ö-000 Kvalitetssäkring av DRUM-medelhantering - förlängning

Ö-023 Fiskekommunerna 2

Förteckning Särskild finansierad verksamhet

Pågående verksamheter

3005 Teknikcollege Fyrbodal
H-001 Hälsokällan
H-013 F&U
N-057 Business Region Väst
N-063 Strukturbild Fyrbodal
U-020 Vård- och omsorgscollege
U-021 Antagningskansliet
U-030 Kompetensplattform Fyrbodal
U-031 Vuxenutbildning (VUX)
U-044 Verksamhetsförlagd utbildning
U-050 Praktiksamordning Fyrbodal
U-051 Praktikanskaffning Fyrbodal

Avslutade verksamheter

H-003 Miljösamverkan - årsavgift
H-042 EBP-Öppna jämförelser
H-051 F&U Utbildningar
H-057 Utvecklingsledare funktionshinder Socialpsykiatri
H-064 ÖK Psykisk hälsa
H-067 F&U Rum IFO Nätverk
H-068 F&U Rum Vård & omsorg Nätverk
H-069 F&U Rum Funk/socpsyk Nätverk
H-070 F&U Delaktighet brukarmedverkan
H-072 F&U Magister/Master/Doktorand
H-073 F&U seminarier
H-074 F&U metodstöd och forskningsstöd
H-081 Nätverksledare IFO
N-039 Affärsdriven miljöutveckling DRUM
U-028 Samhällsorientering Fyrbodal
U-036 Praktiksamordning Fbd

ÄRENDE 4 – Övrigt

Förslag till beslut
Direktionen ...

Sammanfattning

KS § 70

Dnr 2025/177

**Godkännande av årsredovisning 2024 för Samordningsförbundet västs
årsredovisning samt ställningstagande till ansvarsfrihet för enskilda
förtroendevalda**

Kommunstyrelsens beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner Samordningsförbundet Västs
årsredovisning för 2024 och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar för Färgelanda kommuns del styrelsen för
Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för
verksamhetsåret 2024.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till 566 tkr, vilket är 2 256 tkr bättre än budget (budget
- 1 690 tkr). Avvikelsen mellan utfall och budget finns först och främst
kopplat till ESF projektet Grängångare.

Förbundet gör följande kommentar till det ekonomiska utfallet:

*Förbundets ekonomi bedöms ha varit i balans och har följt budget i stort
om vi exkluderar ESF projektet.*

Avvikelser finns på följande definierade områden:

- *Samverkansteamet- personal har slutat eller återtagits till
ordinarie verksamhet och inte kunnat ersättas omgående. En tjänst
har finansierats av förbundet men ingått som medfinansiering i
ESF projekt Grängångare.*
- *Kostnader för revision har ökat utifrån ökade krav på
revision av kommunala bolag. Detta styrs av lagstiftning.*
- *Genom ESF projekt Grängångare har kompetensutveckling skett i
stor grad vilket gjort att personal utlånad till förbundet inte har
deltagit i kompetensutveckling med förbundets medel. Detta har
gjort att budgeterade kostnader på strukturella insatser har varit
lägre än budgeterat.*
- *Ett stort renoveringsarbete av ventilationen i förbundets lokaler
genomfördes under våren 2024. Fastighetsägaren har kompenserat
förbundet genom sänkt hyra under några månader vilket gett ett
överskott jämfört med budget.*

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit
verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt
tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-05-30

Årsredovisning Samordningsförbundet Väst 2024

Förtroendevalda revisorers revisionsberättelse, daterad 2025-04-14

Granskningsrapport KPMG, daterad 2025-03-18

Revisionsberättelse KPMG, daterad 2025-04-22

Sammanträdesprotokoll Samordningsförbundet Väst, daterad 2025-03-28 §
22

Sändlista

Samordningsförbundet väst

Ekonomiavdelningen
Tf ekonomichef
Stefan Tengberg

Tjänsteskrivelse
2025-05-20
2025/177

Kommunstyrelsen

Godkännande av Samordningsförbundet Västs årsredovisning 2024 samt ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för förbundet

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2024 och lägger den till handlingarna.

Kommunfullmäktige beviljar för Färgelanda kommuns del styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till 566 tkr, vilket är 2 256 tkr bättre än budget (budget - 1 690 tkr). Avvikelsen mellan utfall och budget finns först och främst kopplat till ESF projektet Gränsgångare.

Förbundet gör följande kommentar till det ekonomiska utfallet:

Förbundets ekonomi bedöms ha varit i balans och har följt budget i stort om vi exkluderar ESF projektet.

Avvikelser finns på följande definierade områden:

- *Samverkansteamet- personal har slutat eller återtagits till ordinarie verksamhet och inte kunnat ersättas omgående. En tjänst har finansierats av förbundet men ingått som medfinansiering i ESF projekt Gränsgångare.*
- *Kostnader för revision har ökat utifrån utökade ökade krav på revision av kommunala bolag. Detta styrs av lagstiftning.*
- *Genom ESF projekt Gränsgångare har kompetensutveckling skett i stor grad vilket gjort att personal utlånad till förbundet inte har deltagit i kompetensutveckling med förbundets medel. Detta har gjort att budgeterade kostnader på strukturella insatser har varit lägre än budgeterat.*
- *Ett stort renoveringsarbete av ventilationen i förbundets lokaler genomfördes under våren 2024. Fastighetsägaren har kompenserat förbundet genom sänkt hyra under några månader vilket gett ett överskott jämfört med budget.*

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, daterad 2025-05-30

Årsredovisning Samordningsförbundet Väst 2024

Förtroendevalda revisorers revisionsberättelse, daterad 2025-04-14

Granskningsrapport KPMG, daterad 2025-03-18

Revisionsberättelse KPMG, daterad 2025-04-22

Sammanträdesprotokoll Samordningsförbundet Väst, daterad 2025-03-28 § 22

Sändlista:

Samordningsförbundet väst

Revisionsberättelse

för Samordningsförbundet Väst, org. nr 222000-2030

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision och granskning av årsredovisningen för Samordningsförbundet Väst för år 2024 enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision¹. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskild instruktion.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året. Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar av årsredovisningen.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Revisorns granskning av förvaltningsberättelsen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna och att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

¹ Med anpassning till de specifika förutsättningar som föreligger i ett finansiellt samordningsförbund. Främst att rapporten inte avges av "sak-kunnigt biträde" eller ställts till "de förtroendevalda revisorerna".

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt förbundsordning

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Samordningsförbundet Väst för år 2024.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att insatserna som finansierats är i enlighet med lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Vi har i vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, inte noterat några väsentliga brister i förbundets interna kontroll.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

I vår granskning skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision av årsredovisningen för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

Jönköping den dag som framgår av elektronisk underskrift

KPMG AB

Lisa Tenggren

Auktoriserad revisor

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LISA TENGGREN

Undertecknare

Serienummer: 323e0b3f00d6c5[...]6ec30046dbb7a

IP: 195.84.xxx.xxx

2025-04-22 11:41:12 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

Samordningsförbundet Väst

ÅRSREDOVISNING 2024

Dnr 2024: 025

orgnr 222000-2030

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Ordföranden har ordet

År 2024 har inneburit både framgångar och förändringar för Samordningsförbundet Väst. Vi är stolta över de resultat vi har uppnått, särskilt med tanke på den utmanande ekonomiska situationen och den höga arbetslösheten. Trots dessa hinder har vi lyckats hjälpa många människor att närma sig arbetsmarknaden eller påbörja studier.

En betydande del av vår framgång kan tillskrivas det dedikerade arbete som utförs av vår styrelse och personal. Deras expertis och engagemang har varit avgörande för att navigera genom årets utmaningar och säkerställa att vi fortsätter att leverera högkvalitativa tjänster till våra deltagare.

Under året har vi också genomfört en rad strukturella förändringar, bland annat en ny förbundsordning som gett oss en bredare representation och en starkare förankring i vårt område. Denna förändring har inneburit en utökning av styrelsen till 9 ordinarie ledamöter som representerar kommunerna samt personliga ersättare för dem, vilket ger en bättre representation från våra medlemsorganisationer.

Förändringsarbetet har även omfattat en översyn av våra lokaler, där vi har minskat lokalkostnaderna genom att flytta till ett mindre kontor. Vi har också arbetat med att utveckla våra insatser och projekt, bland annat genom att etablera en operativ styrgrupp för delprojektet Gränsgångare. Denna styrgrupp ger ytterligare stöd till förbundschefen och bidrar till att stärka den lokala samverkan.

Vi ser fram emot att fortsätta vårt arbete med att stödja människor på deras väg mot egen försörjning. Vi är övertygade om att vår samlade kompetens och erfarenhet, i kombination med vår starka lokala förankring, kommer att vara avgörande för att möta de utmaningar som framtiden kan komma att innebära.

Vi har under året arbetat intensivt med att utveckla och förbättra våra insatser för att möta de behov som finns hos våra deltagare. Vi har bland annat fokuserat på att stärka samarbetet mellan våra medlemmar och att utveckla nya metoder för att stödja människor i deras rehabilitering.

Vårt mål är att fortsätta vara en viktig resurs för människor som behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden eller påbörja studier. Vi strävar efter att skapa en inkluderande och tillgänglig miljö där alla känner sig välkomna och får det stöd de behöver för att nå sina mål.

Vi är tacksamma för det förtroende som våra medlemmar och samarbetspartners har visat oss under året. Vi ser fram emot att fortsätta vårt arbete tillsammans med er för att skapa en bättre framtid för alla.

Med tillförsikt inför kommande verksamhetsår!

Ordförande Ricard Söderberg

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Innehållsförteckning	sida
1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	6
1.1. Översikt över verksamhetens utveckling.....	7
1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	7
1.3. Händelser av väsentlig betydelse.....	8
1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten.....	10
1.4.1. Uppföljning övergripande	10
1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning.....	11
1.5.1 Insatser.....	13
1.5.1.1. Strukturella insatser.....	13
1.5.1.2. Individinriktade insatser.....	15
1.5.1.3. Omvärldsbevakning samt kartläggning för verksamhets-utveckling och analys/uppföljning	17
1.6. Balanskravsresultat.....	19
1.7. Väsentliga personalförhållanden	19
1.7.1. Medlemmar.....	19
1.7.2. Styrelse.....	19
1.7.3. Revisorer	20
1.7.4. Kansli.....	21
1.7.5. Beredningsgrupp.....	21
1.8. Förväntad utveckling.....	23
2. RESULTATRÄKNING	24
3. BALANSRÄKNING	24
4. KASSAFLÖDEANALYS	25
5. DRIFTSREDOVISNING	25
6. NOTER	26
7. STYRELSENS UNDERSKRIFT	28

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Bilagor till årsredovisningen

Bilaga 1	Verksamhetsplan och budget 2024
Bilaga 2	Delårsredovisning januari-augusti 2024
Bilaga 3	Verksamhetsberättelse 2024 ESF projekt Gränsgångare
Bilaga 4	Statistik 2024
Bilaga 5	Resultat Indikationer 2024
Bilaga 6	Rapport "Fråga om våld"

Ordlista

BIP	Beskaeftelse indikator projektet – Dansk forskningsansats
CM	Case Management
CSR	Corporate Social Responsibility
DSO	Dataskyddsombud
ESF	Europeiska Socialfonden
FINSAM	Finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
GDPR	The General Data Protection Regulation – Dataskyddsförordningen
Gränsgångare	Medarbetare i ESF projekt Gränsgångare, utför hantverket med deltagare i det organisatoriska mellanrummet. Deltagarna har behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering för att nå egen försörjning
Hybridmöten	Möten som genomförs med både digital och fysisk närvaro
KL	Kommunallag
NNS	Nationella nätverket för Samordningsförbund
NR	Nationella Rådet för Samordningsförbund
OH-kostnader	Kostnader för att genomföra och leda organisationen, ex arvoderingar, stödfunktioner som ekonomi, IT, kanslifunktioner, lokalkostnader
Organisatoriska mellanrummet	Luckor som uppstår mellan två eller flera instanser när det är oklart vems ansvaret är
RKR	Rådet för kommunal redovisning
SE	Supported Employment, kan också gälla Supported Education
SKR	Sveriges Kommuner och Regioner
Uppföljning	Statens system för uppföljning av samverkan
Finsam	

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar nedanstående områden i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar. Förvaltningsberättelsens struktur följer RKR:s rekommendation R15, med vissa tillämpningar i förhållande till Finsamförbundens struktur.

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2024.

Till redovisningen hör 6 bilagor.

Organisation

Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla som medlemmar och ägare. Organisationsnummer är 222000-2030. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna och ett kansli bestående av Förbundschef och administratör. Som stöd till Förbundschef finns en beredningsgrupp som stöttar i arbetet med beredning av ärenden till styrelsen och för genomförande av beslut samt en verksamhetsutvecklare som stöd i operativt utvecklingsarbete.

Uppdrag

De verksamheter/insatser som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar Samordningsförbundet genom att finansiera insatser med personal från de samverkande medlemmarna. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att medlemmarna ska kunna samarbeta effektivare kring behovsgruppen. Det kan handla om kompetensutveckling och som arena för kunskapsutbyte och lärande.

Finansiering

Samordningsförbundet Väst finansieras via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hälften av medlen, Västra Götalandsregionen med en fjärdedel och kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla med resterande fjärdedel.

Verksamhetsidé och vision

Förbundet ska initiera, finansiera, hålla ihop, hålla i och ut över tid och ha det långsiktiga arbetet med samverkande arbetslivsinriktad rehabilitering i fokus som leder till att invånare i förbundets kommuner kommer i egenförsörjning genom arbete och studier. I samverkan och samarbete ska samhällets resurser inom rehabiliteringsområdet användas på ett effektivt sätt och till nytta för den enskilde samt ge samhälleliga vinster. De samordnade resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser i syfte att den enskilde ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvarvsarbete, ta ökade möjligheter att uppnå egen försörjning samt uppnå ökad hälsa och livskvalitet.

Kontakterna mellan medlemmarna sker på olika nivåer. Finansiell samordning ersätter inte det arbete som myndigheterna har ansvar för utan ska bidra till att stödja, fördjupa och utveckla samverkan och bygga broar mellan medlemmarna. Förbundet verkar som arena för samverkan.

Det är viktigt att de samverkande medlemmarna tar ett gemensamt ansvar för att Samordningsförbundet får förutsättningar och möjligheter att bedriva en effektiv verksamhet. Personer som är i behov av stöd från flera myndigheter ska inte uppleva att det finns gränser.

Förbundet arbetar utifrån ett jämställt, icke diskriminerande, tillgängligt och inkluderande perspektiv och med ett cirkulärt helhetstänk där individen och dennes möjligheter finns i centrum.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.1 Översikt över verksamhetens utveckling

	2024	2023	2022	2021	2020
Medlemsbidrag helår (+Likvidation Vänersborg-Mellerud 2022)	10 106 000	10 086 000	10 289 777	9 519 995	9 357 996
Elstöd	-	6 351	-	-	-
ESF-medel	4 073 370	3 153 083	-	-	265 660
Öresutjämning	-4	-3	-	-	-
Verksamhetens kostnader	13 729 672	12 507 068	9 156 246	9 295 092	10 626 529
Årets resultat	566 386	763 722	1 133 531	224 903	-1 002 874
Soliditet/eget kapital vid slutet av året	4 446 966	3 880 580	3 116 858	1 983 327	1 758 424
Antal anställda	0	0	0	0	0

Förbundet har under några år haft överskott i sin budget. Olika anledningar finns men en stor del beror på att medarbetare har slutat lånas ut till de förbundsfinansierade insatserna eller återgått till sin ordinarie verksamhet och inte kunnat ersättas omgående. Det har gjort att insatser inte har kunnat använda de budgeterade medlen fullt ut. Förbundet har för 2024 valt att arbeta med en minusbudget. Styrelsen har följt utveckling av ekonomi och verksamhet vid varje styrelsemöte men då förbundet bedriver ett ESF projekt har medarbetares redovisade tid varit större än budgeterat och därmed har intäkterna från ESF varit större än utgifterna. Detta överskott behöver följa med in i 2025 då prognostiserade intäkter varit beräknade och fördelade jämnt över de 3 år som projektet genomförs. Intäkterna kommer under 2025 vara lägre än projektets 3-årsbudget. Förbundets finansiella mål under 2024 har varit att eget kapital skulle uppgått till rekommenderade 20% av medelstilldelningen vilket innebär ca 2 200 000 kr. Det egna kapitalet 2024 har blivit högre än budgeterat p g a detta. Även för 2025 har styrelsen planerat för en minusbudget och erhållna ESF-medel kommer bli lägre än budgeterat utifrån årets höga utfall. Detta sammantaget gör att de finansiella målen och eget kapital beräknas komma i förväntad nivå vid år 2025 utgång. Då förbundet befinner sig i ett större utvecklingsarbete gällande vilka insatser som ska finansieras från 2026 och framåt har 0 kronor budgeterats på insatser under 2026 och 2027.

1.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

2024 har fortsatt präglats av relativt hög inflation och hög arbetslöshet. I slutet av 2024 kom arbetsförmedlingens rapport som visar på den högsta arbetslöshetstalet på många år. Sysselsättningsgraden minskade med 0,4 procentenheter till 69,0 procent. Det har gjort att även efterfrågan på arbetskraft inom så kallade "enkla arbeten" – arbeten utan krav på utbildning eller erfarenhet har minskat. Samordningsförbundets behovsgrupper har fått än svårare att få anställning i konkurrensen med andra med färskare utbildning och arbetslivserfarenhet. De deltagare som parterna ansöker om stöd i samverkan för har betydligt mer komplexa livssituationer och behov och mer än 95% av alla deltagare har någon form av psykisk ohälsa och har varit frånvarande från arbetsmarknaden i 3 år eller mer. Det har gett effekter bl a av att tiden i insats blivit längre och resultaten, jämfört med tidigare år, något lägre.

Förbundets ekonomi bedöms ha varit i balans och har följt budget i stort om vi exkluderar ESF projektet. Avvikelse finns på följande definierade områden.

1. Samverkansteamet – personal har slutat eller återtagits till ordinarie verksamhet och inte kunnat ersättas omgående. En tjänst har finansierats av förbundet men ingått som medfinansiering i ESF projekt Gränsgångare

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

2. Kostnader för revision har ökat utifrån ökade krav på revision av kommunala bolag. Detta styrt av lagstiftning.
3. Genom ESF Projekt Gränsgångare har kompetensutveckling skett i stor grad vilket gjort att personal utlånad till förbundet inte har deltagit i kompetensutveckling med förbundets medel. Detta har gjort att budgeterade kostnader på strukturella insatser har varit lägre än budgeterat.
4. Ett stort renoveringsarbete av ventilationen i förbundets lokaler genomfördes under våren 2024. Fastighetsägaren har kompenserat förbundet genom sänkt hyra under några månader vilket gett ett överskott jämfört med budget.

1.3 Händelser av väsentlig betydelse

Beslut om ny förbundsordning fattades under året vilket gjort att från november 2024 består styrelsen av 12 ordinarie ledamöter och 12 ersättare, en utökning med 8 ordinarie styrelseledamöter. Beslutet innebar även att Uddevalla kommun är sätesskommun. Utbildning av nya ledamöter har skett vid två tillfällen under hösten.

Förbundet startade hösten 2023 upp ett förankrings- och utvecklingsarbete gällande framtidens Samordningsförbund Väst. Under 2024 har det bl a inneburit 2 utvecklingsdagar med styrelse och beredningsgrupp där man tillsammans har arbetat med att ta fram förslag till en vision och kommande avsiktsförklaring för förankring av samverkan och vilka framtida insatser som ska finansieras av den finansiella samverkan.

För att stödja Förbundschefen vid framtagandet av det analysunderlag som krävs för styrelsens beslut om framtiden, har en analysgrupp tillsatts. Gruppen består av en representant från varje part, med undantag för kommunparten som har två medlemmar. Under året har tre möten hållits, och gruppens arbete använts vid beredningsgruppens möte inför kommande styrelsemöte.

ESF-projektet Gränsgångare och delprojekt Väst har under året arbetat med 198 deltagare, varav 35% av de avslutade har gått vidare till arbete eller studier. För att utveckla den lokala samverkan och nyttja erhållna erfarenheter har en operativ styrgrupp för delprojektet etablerats. Denna styrgrupp består av representanter från varje kommun och inkluderar de chefer som har en Gränsgångare anställd i sin ordinarie verksamhet, främst inom AME/AMI/Välfärdsförvaltningen. Styrgruppen har haft fyra möten under året och ger ytterligare stöd till Förbundschefen i framtagandet av underlag inför styrelsens beslut. Innan Förbundschefen lämnat förslag till styrelsens beslut har dessa genomlysts av beredningsgruppens medlemmar.

Styrelsen har också fattat beslut om att minska lokalkostnaderna och uppsägning av nuvarande kontorslokal har gjorts och nytt tecknats med halva lokalytan.

Under året har regeringen genomfört en översyn av den lagstiftning som styr förbundens verksamhet. Översynen har genomförts av Försäkringskassan samt genom en analys av ISF om insatserna gör någon skillnad. Förbunden har fått möjlighet att lämna synpunkter på viktiga områden i lagstiftningen, och Väst har lämnat in synpunkter på bl a behovet av uppföljningssystem som gör det möjligt att utvärdera insatsernas resultat samt vikten av tillgång till externa medel såsom ESF-medel. Under 2024 meddelade Försäkringskassan att förbunden inte längre kan använda externa medel. Översynen samt IS rapport har lämnats till regeringen i slutet av året där arbetet fortsätter.

De förbundsfinansierade individinsatserna, Samverkansteamet och ESF-projektet Gränsgångare har tillsammans arbetat med nästan 500 individer under 2024. Av dessa har 37% nått sysselsättning, studier eller kommit närmare arbetsmarknaden genom att vara aktivt arbetssökande, medan 21% får fortsatt rehabilitering genom parternas egna insatser, exempelvis genom den gemensamma kartläggningen där Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samarbetar.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Samverkansteamet består av ett multikompetent team med rehabvägledare, arbetsterapeut och utredare. Eftersom alla medarbetare är utlånade från de olika medlemsorganisationerna till insatsen, bidrar de också med sin organisations kompetens och regelverk. Teamet fortsätter arbeta systematiskt och metodutvecklande för målgruppens bästa. Dock har möjligheten att erbjuda personer arbetsträning och anställningar minskat något eller tagit längre tid på grund av konjunkurläget, vilket har påverkat resultaten jämfört med tidigare år.

Tillsammans med Samordningsförbunden Göteborg och Älv & Kust genomförs projekt Gränsgångare med medfinansiering från ESF. Samordningsförbundet Västs delprojekt har som mål att stärka lokalt samverkansarbete och öka kunskapen hos dem som arbetar med individer som behöver samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Kommunernas arbetsmarknadsenheter och Samverkansteamet samarbetar nära. En följeforskare deltar i projektet och utför intervjuer och studier för att identifiera förutsättningar för rollen som Gränsgångare, vilket innebär att arbeta med individer i "det organisatoriska mellanrummet". I projektet genomförs olika utbildningsinsatser, och i år har fokus legat på horisontella principer, tillitsbaserad styrning och ledning samt BIP och ett studiebesök på Vaeksthuset i Köpenhamn som ansvarar för forskningen och fortsatta utbildningar. Strukturella insatser har genomförts i form av återkommande Arenadagar för de ingående parternas medarbetare, vilket inkluderar föreläsningar om parternas uppdrag i arbetslivsinriktad rehabiliteringsarbete samt om psykisk hälsa och ohälsa, psykiatrins utveckling och förhållningssätt kring psykisk ohälsa och "livets påfrestningar". Parternas informationer, ex från Försäkringskassan har också erbjudits samtliga medarbetare.

Arbetsgivarna är viktiga för de individer som deltar i våra insatser och genom utredning av arbetsförmåga av arbetsterapeut och utredare kan det ge individer och rehabvägledare bättre kunskap om möjligheter och utmaningar som gör att arbetsgivarna får bättre förutsättningar att ta emot och stötta deltagaren på rätt sätt i en arbetsträning- eller praktikprocess som sen kan leda till anställning. För 80% av de individer i samverkansteamet som har varit utan egen försörjning i mer än tre år (långtidsarbetslösa enligt definition) och som nu har fått anställning, studerar, aktivt söker arbete eller närmar sig arbetsmarknaden genom att få rätt stöd i ordinarie verksamhet, har rehabvägledaren under sitt arbete fått stöd genom en arbetslivsinriktad arbetsförmågeutredning.

Förbundets insatser har ställt frågor om våld till alla deltagare. Förbundet ingår i i NNS projekt "Ökad upptäckt av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld"¹ och har gjort sedan dess start 2018 och projektet har avslutats och rapport är framtagen. Den visar att deltagare i förbundets insatser har högre sannolikhet att ha varit utsatta för, bevittnat eller utsatt någon annan för våld jämfört med övriga medborgare.

Förbundet har arbetat utifrån ett jämställt, icke diskriminerande, tillgängligt och inkluderande perspektiv och med ett cirkulärt helhetstänk där individen och dess möjligheter är i centrum i samverkan mellan myndigheter och civilsamhället.

3 individer har under året arbetstränat hos Samordningsförbundet Väst och en har erhållit anställning efter en längre tids arbetsträning hos oss. –"Vi försöker leva som vi lär".

¹ www.nns.se

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.4 Styrning och uppföljning av verksamheten

I Verksamhetsplan och budget för 2024² finns beslutade datum och tider för styrelsemöten, beredningsgruppsmöten samt medlemssamråd.

Styrelsen har genomfört fem möten under året för uppföljning av beslutad verksamhet, fattat beslut om budget och verksamhetsplanering för kommande år, följt omvärldsutvecklingen och tillsett att de planerade insatserna genomförts och informerats till medlemsparterna samt revisorerna.

Beredningsgruppen har genomfört fem möten där man planerat för utveckling av insatser, följt upp pågående individinsatser samt i egen organisation haft dialog och förankrat att verksamhet genomförts på rätt sätt.

Gemensamma planeringsdagar har genomförts med två dagar i maj och en dag i september där beredningsgrupp och styrelse tillsammans arbetat med utveckling av förbundet, förankrat och ökat samverkansarenan.

Förbundschef har berett och tagit fram erforderlig dokumentation och beslutsunderlag till styrelsen så att förbundet har kunnat sköta sitt uppdrag och ha den redovisning och insyn som enligt lag krävs av förbundet. Förbundet har tillsett att genomförande av beslutade individinsatser och strukturella insatser skett och skapat förutsättningar för ökat lärande och samverkan.

En delårsrapport finns framtagen för perioden 1 januari-31 augusti 2024³.

Förbundet köper ekonomitjänst, DSO och löneservice av Uddevalla kommun. Uppföljning sker regelbundet.

1.4.1 Uppföljning övergripande

Syfte: Följa upp verksamheten och utifrån gjorda erfarenheter utveckla och förändra för måluppfyllelse och individens förflyttning mot egenförsörjning genom arbete eller studier.

Mål: Förbundets arbete ska följas och verksamhet utvecklas för individens bästa inom samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering

Uppföljningen har skett genom statens uppföljningssystem "Uppföljning Finsam" och genom kansliets ordinarie uppföljning och via indikatorerna. Återrapportering av resultat har skett vid utvecklings- och styrelsemöte, samt medlemsmöten.

Internkontroll har skett genom internkontrollplan som följs upp vid varje styrelsemöte. Presidiet har genomfört stickprov av utbetalningar enligt planen.

Uppföljning av dataskyddet har skett genom uppföljning med DSO vid 2 tillfällen.

Uppföljning med ekonomistödet sker genom fysiska eller digitala möten minst en gång per månad. Förbundschef har tillgång till Fortnox och tillhörande ekonomisk uppföljning.

Medlemsmöte har genomförts en gång under året.

Uppföljning av insatserna och dess användande av tilldelade budgetmedel har skett vid varje styrelsemöte. Uppföljning har också skett i återrapportering i halvårsrapporten samt vid beredningsgruppens möten för uppföljning av strategisk samverkan. ESF projekt Gränsgångare följs upp i en operativ styrgrupp för delprojektet och genom projektets olika styrgrupper, strategisk, operativ och förbundschefergrupp. En verksamhetsberättelse⁴ är framtagen för 2024 av projektledningen. Även följeforskarens resultat har regelbundet

² Bilaga 2 - Verksamhetsplan och budget 2024

³ Bilaga 3 - Delårsrapport januari-augusti 2023

⁴ Bilaga 4 - Verksamhetsberättelse 2023 ESF projekt Gränsgångare

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

följts upp och återrapporterats i de olika styrgrupperna i delprojekten och hela projektet.

Budget har följts upp vid varje styrelsemöte och för förbundets långsiktiga arbete har ett utvecklingsarbete påbörjats genom 2 planeringsdagar och bildandet av analysgrupp som stöd i analysarbetet.

Slutsats/resultat av styrning och uppföljning av verksamhet

Utifrån att styrelsen följt VP och Budget för 2024 och verksamhetens styrdokument anser styrelsen att resultat och mål med uppföljning och styrning är uppfyllt.

1.5 God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Samordningsförbundet Väst utgår från lagen om finansiell samordning 21 §. Där hänvisas till kommunallagen 11 kapitlet, § 1 och § 6 om god ekonomisk hushållning. Förbundet följer även Lagen för kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Alla insatser som förbundet finansierar eller avser att bedriva/finansiera ska ha målgruppens bästa som utgångspunkt. God ekonomisk hushållning ska råda i hela förbundet och insatser som förbundet finansiera ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt.

Förbundet har arbetat med att använda de tilldelade medlen till individinsatser (ca 68%) och strukturella insatser (ca 10 %). Kansli och övriga administrativa kostnader som lokaler och arvodering uppgår till ca 22 % av de tilldelade medlen. Medlen har använts på ett rättssäkert sätt enligt gällande lagstiftning och så kostnadseffektivt som möjligt utan att tumma på kvalitet. Kvaliteten har erhållits genom dialog och samverkan på alla nivåer inom förbundet och där medlemmarna har tagit sitt ansvar och verkat utifrån sitt personliga mandat eller sitt uppdrag från egna verksamheten. Insatserna har haft hög kvalitet utifrån att man arbetat med utvecklings- och kostnadsmedvetenhet och med evidensbaserade metoder samt följt upp sin verksamhet.

Målgruppen i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering är ofta kostsamma i sin rundgång mellan myndigheter, i rena pengar men även i personligt lidande, vilket gör att för varje individ som förflyttar sig närmare egen försörjning eller erhåller egen försörjning genom studier eller arbete finns stora kostnader att spara för samhället⁵.

Kostnad per deltagare: 21 000 kr i snitt
Antal dagar i insats: 348 dagar i snitt

80% av de individer i samverkansteamet som har varit utan egen försörjning i mer än tre år (långtidsarbetslösa enligt definition) och som nu har fått anställning, studerar, aktivt söker arbete eller närmar sig arbetsmarknaden genom att få rätt stöd i ordinarie verksamhet, har rehabvägledaren under sitt arbete fått stöd i en arbetslivsinriktad arbetsförmågeutredning.

Förbundet erhåller medel från Europeiska socialfonden i ESF projekt Gränsgångare.

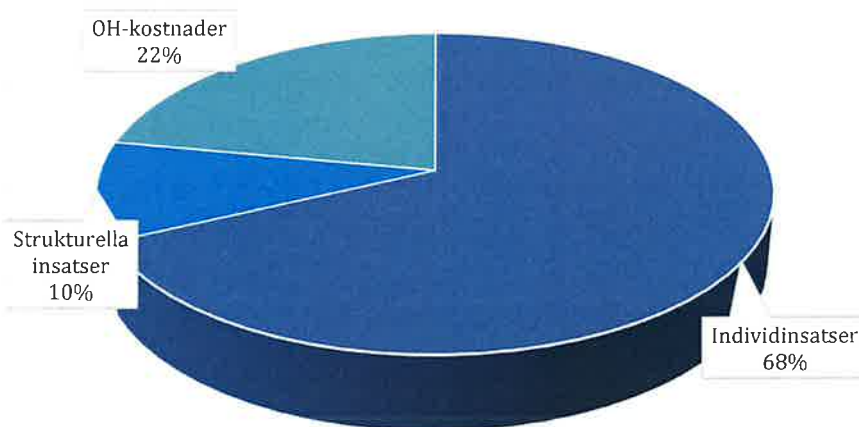
Det är förbundets och styrelsens samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Fördelning av insatta medel

■ Individinsatser ■ Strukturella insatser ■ Administrativa kostnader ■

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.5.1. Insatser

Förbundets ändamål är att svara för en finansiell samordning av insatser för individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla. Individen ska vara skriven i någon av medlemskommunerna och vara mellan 16 - 66 år. Arbetslinjen ska vara tydlig. Målgrupp är individer boende i kommunerna, som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser för att komma vidare mot arbete eller studier. Detta oavsett från vilken myndighet individen får sin försörjning och insats från eller om individen inte har någon kontakt med någon myndighet alls.

Huvudsyftet är att dessa individer ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete/bli egenförsörjande genom arbete eller studier. Ett annat syfte är att uppnå en effektivare användning av gemensamma resurser, dels genom insatser som kompletterar utbudet i ordinarie verksamheter, dels kompletterande samverkansstrukturer som är hållbara över tid och dels genom att främja metodutveckling och långsiktigt förstärka de ordinarie samverkansstrukturerna.

För Samordningsförbundet Väst innebär det **strukturella** insatser (strukturövergripande insatser) för medlemsorganisationernas anställda medarbetare såväl som övriga intressenter i idéburna sektorn och **individsinsatser** för individer (individinriktade insatser). För att ha rätt kunskap om målgrupper, behov och omvärldsbevakning är **analys och uppföljning** av gjorda insatser viktiga verktyg.

1.5.1.1 Strukturella insatser

De strukturella insatserna ska stödja samverkan mellan medlemmarna i SoF Väst medlemsområde inom det arbetslivsinriktade rehabiliteringsområdet. En viktigt strukturell roll är att omvärldsbevaka och skapa kanaler för att sprida goda exempel, koppla samman olika initiativ och skapa förståelse och kommunikation kring och med rehabiliteringens parter både inom, mellan och utanför myndigheternas strukturer. D v s med arbetsgivare, organisationer och andra aktörer.

Insatserna ska syfta till att öka kunskap och förståelse för rehabiliteringsområdets komplexitet, få verktyg för ökat och effektivare samarbete och nätverksskapande mellan parterna, speciellt med arbetsgivare, samt för samordningens betydelse och möjligheter. Syftet är också att skapa samsyn kring behovsgrupper, insatsmöjligheter och kunskap om Samordningsförbunds möjligheter.

Strukturell insats är även den verksamhetsutvecklare samt BIP-kunskapsagent som finns hos förbundet som arbetar med metodutveckling och för att stötta medlemmarna och inlånad personal i samverkansarbetet.

Strukturella insatser 2024 – utbildningar/informationer/workshops etc

Mål: 500 deltagare **Resultat:** 585

Med insatserna har vi nått fler än vi budgeterat. BIP-agenten har stöttat 5 kommuner i sitt utvecklingsarbete. Verksamhetsutvecklaren har arbetat med den lokala samverkansutvecklingen och våra arenadagar har nått nya höjder med deltagare från förbundets samtliga parter. Förbundets utvärdering efter insatserna har gett att i stort sett alla svarande är nöjda eller mer än nöjda och får med sig värdefull kunskap och nätverk.

Vad	Utförare	När	Antal deltagare
Arenadag - Parternas uppdrag inom arbetslivsinriktade rehabiliteringsarbetet	Arbetsförmedlingen Försäkringskassan Västra Götalandsregionen Kommunerna representerade av Uddevalla kommun	April 2024	130
Arenadag - psykisk hälsa	Liselotte Bergo Åsa Kadowaki	Oktober 2024	130

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

psykiatrins utveckling och vad är livet och vad är sjukdom			
BIP utbildning och föreläsningar	BIP kunskapsagent	2024	150
Övriga - info/dialog KS och KF	Förbundschef Presidie/utsedd repr	Vår 2024	100
Övriga - Infoinsatser om förbundet - Finsamkonferens, föreläsningar från parterna etc		Vår och höst 24	75

Strukturella insatser 2024 – verksamhetsutvecklare

Förbundets verksamhetsutvecklare är verksamhetsstöd till förbundschef och till de insatser som förbundet finansierar. Utvecklaren stimulerar metod- och verksamhetsutveckling samt utbytet mellan insatserna och tillsammans med förbundschef omvärldsbevakar och samt ansvarar för genomförande av beslutade insatser. Tillsammans med övrig personal arbetar utvecklaren med information och kommunikation om förbundet, med lokalt och regionalt nätverksbyggande samt att verkställa det som ingår i samverkans-/kunskaps- och metodutveckling.

Verksamhetsutvecklaren är också kontaktperson i projekt Gränsgångare gentemot projektledningen. Detta innebär att leda och driva delprojektet framåt mot fastställda mål och tillsammans med Förbundschef följa upp progression och ekonomiskt utfall. Utvecklaren ansvarar för att genomföra projektets intentioner och verka för kunskapsutbyte och dialog om resultat och implementering med ingående parter.

Strukturella insatser 2024 – BIP-kunskapsagent

Som stöd i arbetet med att utveckla kunskap och förhållningssättet BIP har förbundet en BIP-agent på 20%. Certifiering som BIP-agent har erhållits genom utbildningsdagar, digital handledning samt gm examinering. Agenten ingår i ett nätverk och håller sig uppdaterad om den utveckling och fortsatt forskning som sker både i Danmark och i Sverige. Under året har fortsatt stöd getts till de kommuner som efterfrågat stöd och det har skett genom informationer och konkreta arbetsmetoder samt stöttat i verksamhetsutveckling genom BIP.

Slutsats/resultat strukturella insatser

De strukturella insatserna har haft stor efterfrågan och utbildnings- och informationstillfällena har varit välfyllda och att gett verktyg i det dagliga arbetet och skapat ökad förståelse av varandras verksamheter och vad som pågår i samhället vad gäller kunskap om målgruppen och omvärldsbevakning. Det har gett att egna arbetet blivit mer effektivt.

Totalt har över 500 personer deltagit i de strukturella insatserna. Verksamhetsutvecklare och BIP-agent har arbetat med Gränsgångarprojektets utveckling och stöd till verksamheter i att utveckla den lokala samverkan och i BIP förhållningssätt. Detta arbete har följts upp med regelbundna dialoger. Målet med de strukturella insatserna anses därmed uppfylla.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.5.1.2 Individinriktade insatser

Förbundet har under 2024 haft två individinriktade insatser: **Samverkansteamteamet och Delprojekt Grängsgångare.**

De individinriktade insatserna ska direkt stödja individerna, vilka har behov av stöd från två eller fler myndigheter, i deras individuella rehabiliteringsprocesser. Individerna i behovsgruppen kan ha fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov. Arbetslinjen ska vara tydlig, vilket innebär att begreppet förutsättningar för arbete poängteras och vid behov prioriteras de som bedöms kunna tillgodogöra sig insatsen och individer upp till 29 år.

Till samverkansteamet ansöker tjänstepersoner hos medlemmarna om stöd i samverkan/remitterar individer till insatser för att de ska komma närmare eller nå målet egen försörjning genom arbete eller studier. För delprojekt Grängsgångare samverkar förbundets samverkansteam och kommunernas Grängsgångare kring vilka individer som ska ingå i projektet, utifrån behovsgrupp ovan.

Arbetet i insatserna sker med individen i fokus och samordnade insatser som löper parallellt utifrån individens egna förmågor och målsättningar. Insatserna använder evidensbaserade metoder och arbetssätt, utgår från individen och med grunderna jämställda, icke-diskriminerande och tillgängliga insatser, egenmakt och helhetstänk som parallella processer utifrån BIP som är vitala delar i arbetet.

Insatserna bygger på samverkan mellan medlemmarna och att medlemmarna tillhandahåller personal för det gemensamma individinriktade arbetet i Samverkansteamet och fakturerar sedan dessa kostnader till förbundet.

Förväntade effekter och långsiktigt mål med delprojekt Grängsgångare.

Projektets förväntade effekter är att andelen individer som står mycket långt från arbetsmarknaden (långtidssjukskrivna samt långtidsarbetslösa) har minskat, vid avslut ska 75% av deltagarna ha börjat arbeta, studera eller närmat sig arbetsmarknaden. Projektet ska också ha arbetat med de individer som står mycket långt ifrån arbetsmarknaden. En annan förväntad effekt är att samhällets resurser har blivit mer tillgängliga för de som behöver dem samt att tillgången till stödet har utvecklats och finns geografiskt nära de som behöver det. Forskningen på Grängsgångarrollens kompetenser och betydelse för det individnära stödet ska ha medfört att färre individer faller mellan stolarna och projektet ska ha bidragit till samordning och samverkan som utgår från identifierade lokala behov. Projektidéns främsta syfte är att bidra till att öka kunskap om samt skapa en organisering med stärkt lokal samverkan mellan myndigheter som gör stöd till individer tillgängligt i en större utsträckning. Det långsiktiga målet för projektet är att hållbara strukturer för samverkan finns vilken fångar upp individer i behov av samordnat stöd.

Individinsats Samverkansteam

Det multikompetenta teamet består av rehabvägledare, utredare och arbetsterapeut om totalt 8,8 tjänster på heltid. Personalen som arbetar i insatsen är utlånade från medlemmarna till att arbeta i teamet. Teamet arbetar utifrån deltagarens behov och alla deltagare får en rehabvägledare vid inskrivning i insatsen och som följer denne under hela inskrivningstiden. Som underlag till rehabvägledare och individ i den fortsatta planeringen genomförs ofta en arbetsförmågeutredning med stöd av utredare och arbetsterapeut. Dessa aktivitetsbaserade utredningar genomförs om ca 4 veckor per gång och i grupper om ca 10–15 deltagare. Deltagaren och rehabvägledaren erhåller ett underlag med information som sedan kan användas i kontakt med ex arbetsgivare för att skapa rätt förutsättningar för arbetsträning etc. Rehabvägledarna arbetar lokalt i förbundets samtliga kommuner. Vid behov har enskilda aktivitetsbaserade utredningar genomförts och oftast då med tolk.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Mål Samverkansteamet

Vad	Mål	Resultat	Kommentar
Deltagare i insats under 2024 antal deltagare vilka erhållit stöd	400	320 (498 samtliga individinsatser) (183 kvinnor och 137 män)	De deltagare som remitteras till förbundet har mer komplexa livssituation än tidigare år. Deltagarna kräver mer arbete och är inskrivna längre tid än tidigare. Färre personal gör att färre deltagare kan tas emot. Samverkanteamet har inte kunnat utökats mht till medelstilldelningen vilken varit samma sedan 2016. Under året har även rehabvägledarna arbetat med deltagare ur ESF projekt Gränsgångare vilka redovisas i projektets resultat
Vid avslut ska deltagarna ha kommit vidare till arbete eller studier på hel- eller deltid eller är aktivt arbetssökande	35%	37% (26 kvinnor och 19 män)	45 av 121 deltagare De deltagare som får ett samverkat stöd kring sig och får förutsättningar klarlagda genom förmågutredning, lyckas komma i arbete eller studier och kan försörja sig själva/ inte längre i behov av offentlig försörjning. 121 deltagare är avslutade under 2024
Vid avslut ska deltagarna ska ha kommit i egen försörjning eller utan offentlig försörjning	25%		Går ej att utläsa med den statistik som förbundet är tillåten att föra.
Vid avslut ska deltagarna uppleva att de fått det stöd som är till nytta för dem	75%	89% (96 % av kvinnor och 76 % av männen som svarat)	Sammantagna resultatet är högre än målet men sämre än föregående år men där kvinnorna är mer nöjda i år än föregående och männen något mindre nöjda. Betydligt fler kvinnor är nöjda med det stöd som ges än männen.
Vid avslut ska deltagarna uppleva att de är mer redo att arbeta eller studera jfr med vid start av insats	50%	58% (62% av kvinnorna och 48% av männen som svarat)	Sammantagna resultatet är sämre än jmf med föregående år, kvinnorna är dock mer nöjda i år än föregående och männen mindre nöjda än föregående. Fler kvinnor än män upplever att de är mer redo att arbeta eller studera vid avslut.
Inskrivningstid i insats	max 540 dagar	390 dagar (381 för kvinnor och 404 för män)	Den genomsnittliga tiden i insats

Individinsats ESF Projekt Gränsgångare – delprojekt Väst

I insatsen arbetar totalt 12 medarbetare/ "Gränsgångare" som tillsammans delar på 4,5 tjänster. Samtliga kommuner har en "Gränsgångare" medfinansierade av projektet och som är anställda i kommunernas arbetsmarknadsenheter. Förbundet rehabvägledare arbetar också med deltagare i projektet.

Den enskilda kommunen avgör vilka individer som är lämpliga för projektet. Den lokala "Gränsgångaren" tillsammans med den lokala rehabvägledaren i Samverkansteamet arbetar tätt tillsammans i arbetet med deltagarna inskrivna i projektet. Projektet arbetar med BIP, tillitsbaserad styrning och ledning samt utifrån de horisontella principerna, jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering. Sju frågor om våld ställs till alla deltagare. Projektmedarbetarna erhåller en mängd kompetensutveckling inom samverkans och rehabiliteringsområdet och erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring sker minst en gång per månad med alla medarbetare.

Uppföljning av resultat, möjligheter och utmaningar sker en gång i halvåret eller efter behov. Sedan uppstarten har minst 2 uppföljningsmöten genomförts med samtliga kommuner.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Mål delprojekt Gränsgångare

Vad	Mål	Resultat	Kommentar
Projektdeltagare totalt/2024	200	196 totalt (104 kvinnor, 92 män)	Totalt ska 200 deltagare skrivas in i projektet 2023-2025. Under 2024 har projektet arbetat med 177 deltagare, varav 97 kvinnor och 80 män)
Arbete eller studier	25%	34% (22 kvinnor och 21 män)	43 av 127 deltagare som skrivits ut har kommit i arbete eller studier
Närmat sig arbetsmarknaden	50%	10% (5 kvinnor och 8 män)	13 av 127 deltagare som skrivit ut har närmat sig arbetsmarknaden genom att ex vara aktivt arbetssökande eller i lärlingsprogram
Avslutade av andra orsaker	25%	52% (38 kvinnor och 28 män)	66 av 127 deltagare är i fortsatt rehabilitering hos någon av medlemsparterna eller har avslutad pga kända orsaker som sjukdom, flytt, graviditet eller avliden etc. Fortsatt rehabilitering kan innebära att man närmat sig arbetsmarknaden men vi har valt att lägga det under andra orsaker då vi inte genom statistiken i dagsläget inte kan säga säker till 100%.

Slutsats/resultat Individinriktade insatser Samverkansteam och Delprojekt Gränsgångare

De individinriktade insatserna Samverkansteam och delprojekt Gränsgångare har arbetat med totalt ca 500 deltagare som genom individnära och samverkan mellan medlemmarna ska ha närmat sig arbetsmarknaden eller erhålla arbete och studier genom arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser. Båda insatserna har gjort att deltagare erhållit egenförsörjning genom arbete eller studier och/eller kommit närmare arbetsmarknaden/till rätt instans. De deltagarna vi möter står mycket långt från arbetsmarknaden vilket innebär det att det största antalet deltagare vid avslut av insats i första hand har varit redo för att kunna ta del av medlemmarnas ordinarie arbetslivsinriktade insatser. Antalet som erhållit egenförsörjning genom arbete eller studier är deltagare, vilket gör att målen i VP och Budget för 2024 får anses vara tillräckligt uppfyllda.

1.5.1.3 Omvärldsbevakning samt kartläggning för verksamhetsutveckling/ Uppföljning/analys

Förbundet använder indikatorer⁶ för att följa upp verksamheten. Tillfrågade är deltagare, inlånad personal i insatserna, remitterter, styrelse och beredningsgrupp. Verket köps av NNS och administreras av förbundet. Uppföljning sker också genom Uppföljning Finsam som ersatt det tidigare statliga uppföljningssystemet SUS. Detta system ger oss dock endast information om antalet individer i insats samt uppdelat på kön. Genom delprojektet kan resultat på individnivå inhämtas och redovisas genom SCB utifrån krav från ESF.

Övrig analys och uppgifter inhämtas genom offentlig statistik ur Kolada, Statisticon samt genom projekt Gränsgångare och andra statistikverktyg som medlemmarna innehar. För att stödja Förbundschefer vid framtagandet av det analysunderlag som krävs för styrelsens beslut om framtiden, har en analysgrupp tillsatts. Gruppen består av en representant från varje part, med undantag för kommunparten som har två medlemmar. Under året har tre möten hållits, och gruppens arbete använts vid beredningsgruppens möte inför kommande styrelsemöte.

⁶ Indikatorprojektet www.NNS.se,
Bilaga 7 – Indikatorer resultat 2023

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Förbundet är medlem i NNS där kunskapsutbyte och övergripande frågor som är aktuella hanteras och behandlas. NNS har över året jobbat med utvecklingen av verksamheten till nytta för sina medlemmar vilket har gjort att det numera är välfungerande och ger stort stöd till förbundet genom bl a förbundschefersträffar och styrelsenätverk med kontaktpersoner. NNS arbetar med olika temaområden och förbundschefer har varit delaktiga i en grupp för analys och utveckling av ett gemensamt analysverktyg.

Förbundscheferna deltar även i olika nätverk för förbundschefer i Fyrbodal, inom Västra Götaland och utifrån tidigare nätverk i Stockholm och Västmanland för erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning.

Genom ESF projekt Gränsgångare sker samarbete, kunskapsutbyte och överföring av kompetens och erfarenheter både mellan projektmedarbetare i de tre delprojekten, genom utbildnings- och informationsinsatser och på strukturell nivå genom operativa och regionala styrgrupper.

Slutsats/resultat omvärldsbevakning/kartläggning/analys/uppföljning.

Förbundet har använt indikatorerna, ställt 7 frågor om värld till deltagare i förbundets individinsatser, använt statistik från SCB samt genom projekt Gränsgångare bidragit till kunskapsutbyte. Genom medlemskap i NNS har förbundet engagerat sig i frågor på nationell nivå som påverkar samverkanutveckling vilket gör att målen i VP och Budget för 2024 får anses vara tillräckligt uppfyllda.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.6 Balanskravsresultat

Balanskravsutredning	2024-12-31	2023-12-31
Årets resultat enligt resultaträkningen	566 386	763 722
- Samtliga realisationsvinster	-	-
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-
+/-	-	-
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	566 386	763 722
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-
= Årets balanskravsresultat	566 386	763 722

Balanskravsresultatet är ett resultat där poster som inte härrör till den ordinarie verksamheten har rensats bort. Förbundet har inte några ekonomiska händelser som exempelvis värdepappershantering, fastighetsförsäljning eller någon resultatutjämningsreserv att ta hänsyn till. Årets balanskravsresultat är det samma som årets resultat. Förbundet har ett positivt balanskravsresultat både 2024 och 2023.

1.7 Väsentliga personalförhållanden

Samordningsförbundet Väst är ingen egen arbetsgivare utan samtlig personal har tillgängliggjorts från ingående parter som fakturerar förbundet de kostnader som parten har. Utifrån förbundsordningen erhåller styrelsemedlemmar arvode för deltagande i möten. Styrelsemedlemmar innehar ett personligt mandat i styrelsen. Beredningsgruppens medlemmar har inget arvode utan representerar sin organisation i samverkan som tjänstepersoner.

Organisationens uppbyggnad

- 1 Medlemmar
- 2 Styrelse
- 3 Revisorer
- 4 Kansli
- 5 Beredningsgrupp

1.7.1 Medlemmar

Medlemmarna i Samordningsförbundet Väst är:
Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen samt kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Medlemmarna har en medlemsrepresentant var.

1.7.2 Styrelse

Medlemmarna utser vardera en styrelseledamot samt en ersättare. Styrelsen har under 2024 haft 4 ordinarie ledamöter, där de 9 kommunerna utsett en ordinarie representant och de övriga 8 har varit ersättare, vilket inneburit totalt 11 ersättare. Efter beslut om ny förbundsordning som trädde i kraft 1 oktober har styrelsen haft 12 ordinarie ledamöter och 12 ersättare.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Ordförande samt vice ordförande utses utifrån en beslutad ordning där ordförande och vice ordförande innehar posten för en mandatperiod av 1 år. Posterna växlar mellan de 9 kommunerna som en medlem och mellan de 3 övriga medlemmarna. Under 2024 har Arbetsförmedlingen innehaft ordförandeposten och Strömstad kommun vice ordförande posten.

Styrelseledamöter den 31/12 2024

Organisation	Ordinarie	Ersättare
Arbetsförmedlingen	Anders Paulsson Kihlstrand, ordförande	Catarina Sjöstrand
Försäkringskassan	Martina Laurell	Linda Biltmark
Västra Götalandsregionen	Joakim Sjöling	Fredrik Olsson
Kommunerna: Strömstad	Besnik Obertinca, vice ordförande	Anders Karlsson
Färgelanda	Kenneth Carlsson	Christina Svedberg
Lysekil	Ricard Söderberg	Philip Nordqvist
Mellerud	Daniel Jensen	Ann-Sofie Fors
Munkedal	Håkan Skenhede (t om 31/8), Mathias Johansson (från 1/9)	Karl Arne Andersson
Sotenäs	Sanna Gustafsson	Maria Amborg
Orust	Britt-Marie Andrén-Karlsson	Maria Sörqvist
Tanum	Roger Wallentin	Birgitta Nilsson
Uddevalla	David Sahlsten	Anna-Lena Heydar

Styrelsen har det övergripande ansvaret för förbundet och dess verksamhet, vilket innebär:

- Besluta om verksamhetsplan, budget, mål och inriktning för verksamheten
- Besluta om medelstilldelning
- Ansvara för att beslutade åtgärder följs upp och utvärderas
- Ger mandat och möjligheter för förbundet att verka så som förbundsordningen uttrycker och beslut som fattas vid styrgruppsmöten.
- Har samordningsperspektivet i fokus och utvecklar förutsättningar för samordning genom kompetens, erfarenhet och omvärldsbevakning på området samverkan/samordning

1.7.3 Revisorer

Medlemmarna utser revisorer där Arbetsförmedling/Försäkringskassa, som representerar staten, har en gemensam revisor. Regionen och kommunerna har också valt att ha en gemensam revisor. Dessa har i uppdrag att granska förbundets räkenskaper och kontrollera om styrelsen ökött sitt uppdrag under året samt ge förslag på om styrelsen kan ges ansvarsfrihet.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Revisorsbiträdes uppgift är att löpande granska verksamheten.

Revisorsbiträde: Josefine Kjellgren, KPMG

Revisor för staten: Lisa Tenggren, KPMG

Revisor Region och kommun: Gun Alexandersson-Malm

1.7.4 Kansli

Kansliet leds och består av Förbundschef samt en administratör. Förbundschefen är styrelsens verkställande tjänsteman. Som verksamhetsstöd finns ekonomistöd, lönehantering samt DSO upphandlad av Uddevalla stad.

Förbundschef har sin anställning i Uddevalla kommun och administratören i Munkedal kommun. De är utlånade för tjänsterna tills vidare.

Förbundschef: Catarina Örtengren

Administratör: Ingela Stridh(t om 31/1), Nina Bolin (fr om 1/2)

Förbundschef ansvarar för:

- att styrelsens beslut verkställs
- bereda ärenden till styrelsen och vara föredragande i styrelsemöten
- att uppföljning och utvärdering av beslutade insatser genomförs
- ansvara för förbundets verksamhetsplan, ekonomiförvaltning, upphandling, uppföljning, årsredovisning, halvårsrapport samt administration och kommunikation
- driva utveckling av Samordningsförbundet och dess verksamhet tillsammans med styrelsen
- identifiera och förankra idéer och utvecklingsbehov
- bevaka för samordningsförbundet relevanta förändringar och utvecklingsarbeten i omvärlden
- företräda Samordningsförbundet på tjänstemannanivå samt utveckla lokala och strukturella samverkansarenor
- köpa kanslitjänsterna via interna uppdragskontrakt från medlemmarna eller upphandla via upphandlingsavtal från medlemmarna eller externt
- sammankalla och leda arbetet i beredningsgruppen
- ansvara för förbundets kommunikationsplan och genomförande av den

Kansliet har sitt säte i Uddevalla i lokaler på Silentzvägen 6, vilka hyrs av fastighetsbolaget Nyfosa AB.

1.7.5 Beredningsgrupp

Beredningsgruppen är ett stöd till Förbundschefen i beredning av förslag och genomförande av styrelsens beslut och består av representanter med beslutmandat från förbundets medlemmar.

Konsensus har eftersträvat vid beslutsärenden till styrelsen.

Beredningsgruppens består av representanter med mandat att ta frågor vidare in i egen organisation.

	Beredningsgruppsrepresentant 2024
Arbetsförmedlingen	Leif Johansson, sektionschef Fredrik Andersson, sektionschef
Försäkringskassan	Linda Noren Eriksson, enhetschef funktionshinder Sara Eriksson, enhetschef sjukförsäkringen

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Västra Götalandsregionen Psykiatri	Christer Johansson, chef psykiatri psykosenheten
Västra Götalandsregionen Närhälsan regionen	Elin Hansson, chef vårdcentralen Lysekil
Västra Götalandsregionen Närhälsan privat	Saknas
Västra Götalandsregionen Strateg koncernkontoret	Elisabeth Rahmberg, Strateg VGR
Färgelanda kommun	Jon Granlund, IFO-chef
Mellerud kommun	Carina Holmqvist, Verksamhetschef IFO
Munkedal kommun	Anna Tydén, Avdelningschef
Orust kommun	Anette Johansson, enhetschef sektor omsorg
Sotenäs kommun	Ylva Görling, Avdelningschef Omsorgsförvaltningen
Strömstads kommun	Anna Almén, IFO-chef
Tanum kommun	Madeleine Welander, Avdelningschef
Uddevalla kommun	Pia Strömsholm, Avdelningschef

Förbundschef med stöd av beredningsgruppen ansvarar för att;

- bidra till att utveckla samverkan mellan de samverkande medlemmarna på olika nivåer
- vara ett beredande och kvalitetssäkrande organ till styrelsen
- stödja samverkan på strukturell nivå
- bistå till att identifiera individinriktade och strukturella samverkansbehov och hur dessa skulle kunna tillgodoses
- följa upp genomförandet av styrelsebeslut och insatser
- informera om samt bidra till att förankra samordningsförbundets verksamhet inom den egna myndigheten.
- omvärldsbevaka och uppdatera styrelsen på förändringar i organisation eller omvärld som kan ha påverkan på arbetet i förbundet.
- Representera sin organisation, men ha ett samordnings/samordningsförbundsperspektiv i fokus, och utveckla förutsättningar för samordning genom kompetens, erfarenhet och omvärldsbevakning på området samverkan/samordning inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

1.8 Förväntad utveckling

Förbundet har, för att hantera befintligt överskott och eget kapital planerat för minusbudget kommande år. För ESF projekt Gränsgångare kommer intäkterna att vara lägre än utgifterna eftersom den använda personaltiden i projektet var högre än beräknat under 2024. Projektet kommer avslutas under 2025 och de erfarenheter som parterna gör i projektet användas för den utveckling som förbundet befinner sig i. På grund av minskade intäkter, som är en följd av att staten inte indikerar någon ökning av medelstillelningen till förbunden, kommer förbundet att ha en mindre ekonomisk portfölj framöver. Medelstillelningen har varit oförändrad sedan 2016, och inflation samt kostnadsökningar innebär att det finns mindre pengar för insatser finansierade av förbundet kommande år. Under 2025 planeras inga ändringar i befintliga insatser, och beslutad verksamhetsplan och budget följs. För 2026 och 2027 är en nollbudget lagd för insatser, och förbundet har som mål att under 2025 besluta om en avsiktsförklaring som ska ligga till grund för framtida inriktning och målsättningar. Målet är att förankra samverkan på alla nivåer och utveckla lokal samverkan och samverkansarenan. Efter beslutet börjar planeringen av vilka insatser som förbundet ska finansiera. Analysgrupp, beredningsgrupp och operativ styrgrupp för ESF-projektet stödjer redan idag förbundschefen med underlag för beslut som ska vara klara under 2025, för att insatser ska kunna startas under 2026.

Samtidigt pågår en översyn av finsamslagstiftningen samt förändringar i socialtjänstlagen och införande av aktivitetskrav inom kommunal verksamhet, vilket kommer att påverka de insatser som förbundet ska finansiera för att parterna tillsammans ska kunna skapa hållbara samverkansstrukturer och uthållighet i arbetet med individer i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering och den nödvändiga rehabiliteringskompetensen. De individer som nu och framöver kommer att ingå i behovsgrupperna har mycket komplexa livssituationer och de flesta har någon form av psykisk ohälsa eller psykiatrisk diagnos. Detta utgör en samhällsutmaning som omfattar alla medlemmar och kräver betydande resurser. Gränsgångarprojektet fokuserar på det som den danska forskningen BIP visar, nämligen att individnära stöd är nödvändigt och bör betraktas som en investering för att möjliggöra för individer att nå egen försörjning. Inom projektets ram har vi också sett att för de deltagare som närmat sig egen försörjning genom arbete eller studier har rehabvägledarens användning av arbetsterapeut och utredares insats varit avgörande. Detta behöver beaktas när förbundet går vidare in i Samordningsförbundet Väst 2.0.

Att det finns ett stort behov av samverkan mellan medlemmarna märks i den stora mängden "ansökningar om stöd i samverkan" som kommer till förbundets finansierade insatser. Detta visar att det blir än viktigare för förbundet att verka i det organisatoriska mellanrummet och där stötta parterna att hålla i och hålla ut samverkansarbetet för de individer som riskerar att inte få någon hjälp eller hamna i kläm mellan regelverk.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

2. Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2024-01-01 -2024-12-31	2023-01-01 -2023-12-31
Verksamhetens intäkter	2	14 179 366	13 245 431
Verksamhetens kostnader	3	-13 729 672	- 12 507 068
Avskrivningar		-	-
Verksamhetens resultat		449 694	738 363
Finansiella intäkter	4	116 692	25 359
Finansiella kostnader		-	-
Resultat efter finansiella poster		566 386	763 722
Extraordinära poster		-	-
Årets resultat		566 386	763 722

3. Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	5	0	0
Summa anläggningstillgångar		0	0
Omsättningstillgångar			
Fordringar	6	1 375 741	2 372 565
Kassa och bank		4 987 103	2 662 774
Summa omsättningstillgångar		6 362 844	5 035 339
Summa tillgångar		6 362 844	5 035 339
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital		-3 880 580	- 3 116 858
Årets resultat		- 566 386	- 763 722
Summa eget kapital		- 4 446 966	- 3 880 580
Skulder			
Kortfristiga skulder	7	-1 915 878	- 1 154 759
Summa eget kapital och skulder		-6 362 844	- 5 035 339
Ansvarsförbindelser		inga	inga

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

4. Kassaflödesanalys

Belopp i kr.	2024-12-31	2023-12-31
Årets resultat	566 386	763 722
Justering för ej likviditetspåverkande poster	9	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	566 386	763 722
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	996 824	- 1 554 754
Ökning/minskning kortfristiga skulder	761 120	- 486 218
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 757 944	- 2 040 972
Årets kassaflöde	2 324 330	- 1 277 250
Likvida medel vid årets början	2 662 774	3 940 024
Likvida medel vid årets slut	4 987 104	2 662 774

Kassaflödesanalysen visar förbundets in och utbetalningar under räkenskapsåret. Ingen investeringsverksamhet har förekommit under 2024.

5. Driftsredovisning

Belopp tkr	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse utfall-budget 2024	Utfall 2023
Nettokostnad	-13 729 673	-15 090 000	1 360 327	- 12 481 709
Medlemsavgift + Elstöd 2023 + ESF bidrag	14 179 370	13 400 000	779 366	13 245 434
<i>Öresutjämning</i>	- 4			-3
Resultat	566 386	-1 690 000	- 1 123 614	763 722
Utgående eget kapital	4 446 966	4 806 858	-359 892	3 880 580

Avvikelsen mellan utfall och budget finns först och främst i individinsatsen delprojekt Gränsgångare, samt att vi inte kunnat tillsätta personal till samverkansteamet.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

6. Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt kommunallag (KL). Förbundet följer god redovisningssed, definierad av Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i enlighet med Finsamlagen, Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210).

Not 2. Verksamhetens intäkter

	2024-12-31	2023-12-31
Driftbidrag från staten	5 053 000	5 043 000
Driftbidrag från Uddevalla kommun	1 017 620	1 015 545
Driftbidrag från Orust kommun	248 580	248 234
Driftbidrag från Lysekils kommun	227 360	226 893
Driftbidrag från Strömstads kommun	233 420	232 891
Driftbidrag från Tanums kommun	211 440	211 097
Driftbidrag från Munkedals kommun	181 380	180 984
Driftbidrag från Melleruds kommun	152 580	152 226
Driftbidrag från Sotenäs kommun	143 480	143 304
Driftbidrag från Färgelanda kommun	110 640	110 326
Driftbidrag från VG-region	2 526 500	2 521 500
ESF-bidrag	4 073 370	3 153 083
Elstöd	-	6 351
Öresavrundning	-4	-3
Summa verksamhetens intäkter	14 179 366	13 245 431

Verksamhetens intäkter är högre 2024 än 2023 på grund av att personal i ESF-projektet redovisat in mer tid i projektet än budgeterat. Verksamheten finansieras via bidrag från förbundets medlemmar och det föreligger ingen väsentlig finansiell risk då hela verksamheten bygger på bidragen från medlemmarna, dvs statliga myndigheter, regioner och kommuner.

Not 3. Verksamhetens kostnader

	2024-12-31	2023-12-31
Inhyrd personal	11 352 444	10 238 360
Lokalkostnader	968 746	1 016 792
Övrigt	1 408 482	1 251 916
Summa verksamhetens kostnader	13 729 672	12 507 068

Not 4. Finansiella intäkter

	2024-12-31	2023-12-31
Ränteintäkter	116 692	25 359
Summa verksamhetens kostnader	116 692	25 359

[Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom of the page, including names like SL, K, and others.]

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Not 5. Anläggningstillgångar

	2024-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde	361 640	361 640
Nyanskaffningar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	361 640	361 640
Ackumulerade avskrivningar vid årets ingång	361 640	341 640
Årets avskrivningar	0	0
Utgående avskrivningar	361 640	361 640
Redovisat värde vid årets slut	0	0

Not 6. Kortfristiga fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Skattekonto	19	14 707
Fordran momsersättning	274 193	222 149
Interimsfordringar	1 101 529	2 135 709
Summa kortfristiga fordringar	1 375 741	2 372 565

Not 7. Kortfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder	1 254 666	-
Upplupna kostnader	661 212	1 154 759
Summa kortfristiga skulder	1 915 878	1 154 759

Not 8. Revisionskostnader

	2024-12-31	2023-12-31
Total kostnad för räkenskapsrevision	92 000	85 000
Varav kostnad sakkunniges granskning av räkenskaperna	52 000	49 000
Varav kostnad för statens revision	40 000	36 000
Varav kostnad för förtroendevald revisor	0	0
Summa revisionskostnader	92 000	85 000

Not 9. Justering för ej likviditetspåverkande poster

	2024-12-31	2023-12-31
Avskrivningar	0	0
Summa ej likviditetspåverkande poster	0	0

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

7 Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning. Då varje ledamot sitter på personligt mandat skrivs redovisningen inte under i egenskap av representant för en myndighet, utan från roll i Samordningsförbundets styrelse.

Datum.....

25/3/28

Ricard Söderberg
Ordförande

Joakim Sjöling
Vice ordförande

Anders Paulsson Kihlstrand
Ledamot

Martina Laurell
Ledamot

Besnik Obertinca
Ledamot

Kenneth Carlsson
Ledamot

Roger Wallentin
Ledamot

Britt-Marie Andrén-Karlsson
Ledamot

David Sahlsten
Ledamot

Daniel Jensen
Ledamot

Sanna Lundström
Ledamot

Mathias Johansson
Ledamot

Kommunledningskontoret
Kommunsekreterare
Niklas Englund

Tjänsteskrivelse
2025-06-05
2025/14

Kommunfullmäktige

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SOL och LSS 2025

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att enligt 16 kap 6f § SoL och 28 § LSS godkänna rapport över ej verkställda gynnande beslut, första kvartalet år 2025 och överlämna denna till revisorerna.

Ärendets beredning

Ärendet har hanterats i socialnämnden 2025-05-26.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden ska enligt bestämmelser i 16 kap 6f § SoL och 28f § LSS lämna en rapport till kommunfullmäktige och kommunens revisorer över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 9 § LSS som ej verkställts inom tre månader, samt hur många gynnande beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från dagen då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Rapportering ska ske en gång per kvartal.

Nämnden ska även enligt 16 kap 6 g § SoL och 28 g § LSS anmäla till kommunens revisorer när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som tidigare har rapporterats som ej verkställt.

Om Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bedömer att insatser inte verkställts inom skäligen tid har myndigheten en skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av en särskild avgift. För att IVO ska kunna göra denna bedömning har kommunen en skyldighet att rapportera in uppgifter om samtliga beslut som inte verkställts inom tre månader. Rapportering till IVO görs i form av separata individuella rapporter.

Rapport över ej verkställda beslut

Beslut	Beslutsdatum	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
Beviljad daglig verksamhet (LSS)	2024-10-02	Personen har valt att inte börja på daglig verksamhet då det medför en kostnad för resor från Uddevalla kommun där personen är bosatt idag. Personen skulle kontakta LSS-handläggare men detta har inte gjorts. Erbjudande om att starta daglig verksamhet omgående finns.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, dat 2025-06-05

Sändlista:

Revisionen